భద్రాయురభ్యుదయము

దోమకొండ సంస్థానాధిప

రాజ రాజన్య రాజకంఠీరవాస్థాన కవికుల శేఖర

రాపాక లక్ష్మీపతికవిప్రణీత

భద్రాయురభ్యుదయము

ఇది

శ్రీరాజా రామచంద్రరావు బహద్దరుగారిచేఁ

ప్రకటింపఁబడియె.

COCANADA:

Printed by Proprietor, P. Brahmananda Rao

at the Sujanaranjani Press,

1908.

Raja Ramchunder Rao,
Domkonda.

శీర్షకము

సీ. కామినేన్యన్వయ ♦ కలశ పాథోరాశి
పార్వణచంద్రబిం ♦ బంబనంగ
శ్రీమదుమాపతి ♦ క్షితిపాలశేఖర
బహుజన్మకృతతపః ♦ ఫల మనంగ
లలితగుణాలంబ ♦ లచ్చమాంబా గర్భ
కమనీయతమమౌక్తి ♦ కంబనంగ
బాలచంద్రకిరీట ♦ పదయుగరాజీవ
మకరందమత్తబం ♦ భర మనంగ

మహిత వేంకటలక్ష్మమాం ♦ బా మనోజ్ఞ
సంతతవిహారి రాజహం ♦ సం బనంగ
రామచంద్రాహ్వయుఁడు శ్రీ ♦ దోమకొండ
ధరణీధవుఁ డెసఁగుఁ గవిమం ♦ దారమతఁడు.

మ. తనకుం బ్రపితామహుండు బహువి ♦ స్తారప్రథాశాలి రా
జనభూపాలుఁడు పూర్వ మందతనిసం ♦ స్థానంపువిద్వత్కవీం
ద్రునిచే నీభరతాయురభ్యుదయ మొం ♦ తోఁ బ్రీతి జేయించి యుం
చిన నాకావ్యము తాళపత్రగతమై ♦ జీర్ణించె నానాటికిన్.

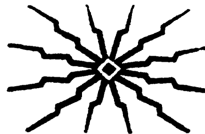
ఉ. ఆంకెళ ౼ ట దక్షిణ వి ◆ ధంబునఁ బండిన పొట్లకాయయై
చీఁకిన గ్రంథముల్ విబుధ ◆ సింహులచే చెరి వ్రాయఁజేసి ము
ద్రాకలితం బొనర్చి తమ ◆ తాతల కీర్తికి వన్నెఁదెచ్చె సు
శ్రీకుఁడు రామచంద్రనృప ◆ శేఖరుఁ డందఱుఁ దన్ను మెచ్చఁగన్.

చ. అవనిఁ బ్రసిద్ధిఁ గాంచిన మ ◆ హాత్ములకుల్ మృతిఁ బాపి తత్కృతుల్
ప్రవిమలరీతిఁ జేయుట క ◆ పారపరిశ్రమ మొందినట్టి స
త్కవుల ఋణంబుఁ దీర్చుటనఁ ◆ దత్కృతసత్కృతిపుంజ మందఱుల్
దవిలి పఠింపఁగాఁ దగు వి ◆ ధంబున వెల్లడసేయుటే కదా.

మ. తన విద్యాత్యనురక్తి తేటపడ శ్ర ◆ ద్ధాబద్ధుఁడై తాళప
త్రనిశీర్ణం బయినట్టిసత్కృతిని వి ◆ ద్వద్బృందసాహాయ్యసం
జనితోత్సాహసమగ్రబుద్ధిఁ బునరు ◆ జ్జాతంబుఁ గావింపఁజే
సిన యత్నంబు ఫలింపదే కవిజనా ◆ శీశ్శక్తిమూలంబునన్.

29-12-07
దోమకొండ.

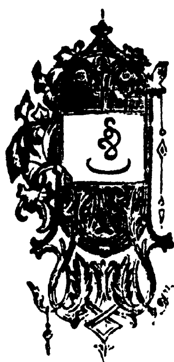
ఆదిపూడి ప్రభాకరకవి.
పిఠాపురసంస్థానము.

శ్రీరస్తు.

భద్రాయురభ్యుదయము

ప్రథమోల్లాసము.

సృష్టిస్థితిదం సమస్తచిదచి ♦ జ్జగదయమాన ప్రపం
చావిర్భావ తిరోవిధాన కిటిల ♦ న్యోన్యావినాభావ వే
షావిష్కారలసత్పూర్వదంపతులు స ♦ త్యానందు లెనట్టి యా
శ్రీవాగీశు లుమామహేశ్వరుల నే ♦ సేవింతు నేతత్కృతిన్.

శా. శ్రీవాగ్వ్యాదిశముఖ్యవహ్ని ముఖమై ♦ శ్రీభూతనానామను
ష్యామర్త్యాంచితయై పరాపరమహా ♦ స్వర్ధేనువై స్వప్రభా
యామానేయచిదంబరాకృతియునై ♦ హాస్యస్థితిం జెందు నా
శ్రీమాతం బరిశుద్ధమానసమునన్ ♦ సేవింతు నేతత్కృతిన్. 2

శా. శ్రీసంకాశ వినూపమూర్తిణసీతా ♦ క్షీణన్యాస మొత్తజ్జగ
ద్వ్యాసాభాసకరంబు గాంగనిజపుం ♦ భావోపపన్నంబుతో
వాణిం జెందిన వారిజాసనముఖ ♦ వ్యాపారముల్ స్వప్రభా
రాసంయుక్తత నొందుచోం దగు మహా ♦ రాజ్ఞిం దలంతు న్మదిన్. 3

మ. విలసత్త్రైకనింశదక్షిసమా ♦ విఖ్యాతమన్వంతరో
జ్జ్వలదాత్మప్రతిభన్ సభక్తిసహాయా ♦ చారంబులో నిల్చినా
రల కిష్టార్థ మొసంగ లోకముల సం ♦ రక్షింపుచున్నట్టి శ్రీ
లలితాంబాకళ యెనగేవిం దలంతున్ ♦ లక్షించి యేతత్కృతిన్. 4

శా. ప్రాకారాంభనిజాననాంతరమునన్ ♦ భాస్వత్ప్రకాశంబుం దా
లోకంబుం బొదుదాం బ్రభావమును మున్ ♦ లోంగొంచు నానాప్రకా

రాకారంబులు గల్గు లోకములనె • య్యెంబోవఁ గల్పించి తా
నేకాకారత నొందు నాస్ఫురణనే • నేతత్కృతిం దల్చెదన్. 5

చ. విలసితమైన యమ్మిహిర • బిందువు ముద్దుమొగంబు గాఁగ నా
జ్వలనసుధాంశుబిందువులు • చక్కని సిబ్బెపుగబ్బిగుబ్బలై
యలరఁ బరార్ధమెన్న రశ • నాస్పదమై విలసిల్లుచుండ వ
ర్తిలు తదభేదయైన పర • దేవిఁ దలంచెద నిట్టిసత్కృతిన్. 6

మ. అమితాలంకరణాభిశోభితయు మా • యాపాయ దుర్మంత్రచం
క్రమణ ప్రక్రమ మార్గ దుర్గ జయవి • ఘ్నప్రాజ్య యంత్రా ద్యప
క్రమ నిర్వక్రపరాక్రమ స్థితి విశు • క్రప్రాణ హృచ్ఛాపశౌ
ర్యమునన్ మించినమంచితాత్మ యగువా • రాహిన్ మదిం దల్చెదన్. 7

మ. కరమొప్పన్ మను తాళభేదనియతుల్ • గాలక్రియామానముల్
త్వరితస్ఫూర్జితమూర్ఛనాంతరములు • త్పాదించి వీణావినో
దరతిన్ సొంపు జనింపు పెంపుగల మా • తంగాంగనల్ బాడ సు
స్థిరసింహాసనవాసయై తనరుల • క్ష్మి న్నెమ్మదిం దల్చెదన్. 8

శా. కాదంబాళి చకోరికా పిక శుక • క్రౌంచాది పక్షి స్ఫుర
త్కాదంబప్రసవ ప్రభూత మధు సం • ఘాతాప్లుతాకారయై
కాదంబర్యదనప్రమోదన నట • త్కాంతా నినాదార్భటీ
కాదంబస్థితి గల్గు దేవినిఁ బుర • స్కరింతు నేతత్కృతిన్. 9

శా. ఆదిం దివ్యవిమర్శరూపిణియునై • యా శ్రీప్రకాశాత్మతా
మోదం బేర్పడ నీచరాచరజగ • న్మూలంబు తానయ్యెఁ ద
త్పాదుర్భూత పరాది వైఖరులచే • భాసిల్లుచో ముం దహం
తేదంతైక్యము నా పరాకళను నే • నేతత్కృతిం దల్చెదన్. 10

మ. సకలస్థావరజంగమాత్మకజగ • జ్జాలంబు నిర్మించి త
త్ప్రకటీభూతములైన కార్యములను • త్పాదించి బ్రహ్మాండక
ల్పకుఁడై నిక్కపునాదునన్ దెలయు నా • భారత్యధీశుండు ద
వ్యకవిత్వాంచితయైన మత్కృతిని ని • త్యానంద మొందించుతన్. 11

మ. సమసూక్ష్మైకదశాసమేత చిదచి • జ్ఞానస్వరూపంబు పెం
ద మహాస్థూలదశాసమేత చిదచి • త్కార్యస్వరూపంబునం

ప్రథమోల్లాసము

ప్రమదంబేర్పడ నాకటాక్షరుచి జగముల్ ♦ రక్షించు లక్ష్మీశ్వరా
డమితస్తోత్రకృదస్మదీయ కృతి నా ♦ హ్లాదంబు నొందించుతన్. 12

మ. వనజాక్షుండు పురందరోపలము నై ♦ వర్తింపఁ దా నాజపా
కనదచ్ఛప్రసవంబు నై తనరి త ♦ త్తాదాత్మ్యంబులో వెల్వలం
దనకాంతిం బ్రసరింపఁ జేయుచును ముక్ ♦ దత్త్వావినాభూతమై
మునుగన్పట్టిన లక్ష్మి మత్కృతిని స ♦ మ్మోదంబు నొందించుతన్. 13

మ. యతులోకప్పుడు భక్తిచే నిజసహ ♦ స్రారంబులన్ శ్రీశ్రియః
పతిఁ బూజించు టదెంత నే సతత మ ♦ ప్పద్మాక్షు నంతర్బహి
స్థితునిం జేసి తదాజ్ఞచే నసురయో ♦ షిత్కాంక్షకైవల్యసం
యతవృత్తిం జరియింతు నంచును సహ ♦ స్రారంబుఁ దల్తుంగృతిన్. 14

సీ. సర్వ యోక్త్రాద నో ♦ త్సుకత వచ్చునా యందు
నినుఁ డనూరుప్రేమ ♦ ననుసరింపఁ
గార్ముక జ్యాజిష్ణు ♦ క్షను జను దెంచునో
యని శంకరుఁడు శంకఁ ♦ గొని వచింపఁ
దల్పగ సనబుద్ధిఁ ♦ దలపోయునో యని
హరి యాదరంబున ♦ ననునయింప
యజ్ఞోపవీతసం ♦ హరణార్థ మేతెంచు
నో యని విఘ్నేశుఁ ♦ డూహఁ జేయ
నీజగరున్మరుదుద్ధూత ♦ నిఖిలభూమి
ధరుఁడు పణభృతయువతిప ♦ త్త్రిప్రహరణుఁ
డైనశ్రీనైనతేయుండు ♦ నస్మదీయ
కలుషము లడంచుఁ గావుతఁ ♦ గరుణతోడ. 15

మ. నను గృష్ణార్జునపక్షవిస్ఫురణతన్ ♦ మోదంబుఁ గల్పించి సొం
పునఁ గృష్ణార్జునపక్షవిస్ఫురణ నీ ♦ భూతప్రపంచంబు నే
ర్పునఁ గన్పట్టఁగ జేయుచో నిజపదాం ♦ భోజాతము ల్గొల్చువా
రిని రక్షించు శివుండు మత్కృతిని సు ♦ శ్రీ నొందఁగాఁ జేయుతన్. 16

శా. శ్రీకాంతారుచిరత్వ మెల్లపుడు వీ ♦ క్షింప న్మదిం దల్చి య
స్తోకంబైన నిమేష మొందు నని వి ♦ స్ఫూర్జత్కటాక్షాలయ

ప్రాకట్యస్థితి నొందఁజేసి సకల • ప్రాణ్యుత్సవం బెంచు నా
శ్రీకాంతుండగు వేంకటేశ్వరుఁడు ర • క్షించు న్మహించత్కృతిన్. 17

శా. శ్రీవాణీశముఖామరాధిపు లిదం • సృష్ట్యాదిలో నాత్మలం
దేవానిన్ భజియించి హృద్యఫలసా • హిత్యంబు మున్ జెంది ర
ద్దేవుం దజ్జయవిఘ్నయంత్రహరునిన్ • దీనావనున్ సిద్ధల
క్ష్మీవిఘ్నేశు నిరంతరాయమునకై • చింతింతు నేతత్కృతిన్. 18

శా. శ్రీరామాయణ భారతాఖ్య రచనా • జేగీయమానప్రథా
ధౌరంధర్యసమేత వాస్తవకథా • ధన్యాత్మ వల్మీకభూ
పారాశర్యులఁ గొల్చి ఛందముల సం • పాదించి వృత్తప్రభే
దాహూషస్థితు లెంచు పింగళభుజం • గాధీశ్వరుం గొల్చెదన్. 19

గీ. కావ్య నాటక సంగ్రహ • కాళిదాస
దండి భవభూతి శంకర • డిండిమాంక
రామకవి చోర మాఘ భా • రవి మయూర
బాణ బిల్హణ ముఖుల మున్ • ప్రస్తుతించి. 20

ఉ. ప్రాకృత సంస్కృ తాంధ్ర పర • భాగములుల్లసిలంగ సైకృత
వ్యాకరణంబుఁ జేసి బుధ • వత్సలతన్ సకలార్థవత్పురా
ణాకలితేతిహాసముల • నన్నివచించిన నన్నయార్య సు
శ్లోకునిఁ దిక్కయజ్వను వ • చోనియతిన్ వినుతింతు మత్కృతిన్. 21

గీ. తెలివిలేక ప్రదోషైక • దృష్టి రూఢి
విఘుసనవిబాధితావృత్తి • నెలయుచుండ
సంతతారుంతుదోక్తులు • సల్పుచుండు
కాకవులు కాకవులుగాక • కలితమతులె. 22

క. కృతులుగల కృతులొనర్చని
కృతులఁ దలంచియుఁ దలంచ • కెంతేని నిరా
కృతులంచుఁ గృతులొనర్చిన
కృతులఁ దలంచంగ నేల • పృథ్వీస్థలిపై. 23

వ. అనియిష్టదేవతా గురు సుకవి కుకవి నమస్కరణ పురస్కరణ తిరస్కరణంబు లొనరించి యొక్కపాకమేశ్వర సపర్యాధర్యాధుర్యుండగు మహామహీశ్వరు దర్శించు తలంపున నుండునెడ. 24

సీ. నవరత్నమౌళి సం • భవ మహఃపుంజంబు
ముందు జ్యోతిశ్చక్ర • మును హసింపఁ
గరుణారసస్యంది • సరసనేత్రంబులు
సితకరార్కులఁ గ్రేణి • సేయుచుండఁ
జారుముక్తాఫ లో • దారహారద్యుతుల్
గురుభార్గవులకు సం • కోచ మొసఁగ
సకలమణీమయ • చ్ఛన్నవీరప్రభల్
రత్నసానుచ్ఛవి • రహినడంప
సామి తన్మూర్తిభృ జ్జగ • జ్జనని ప్రేమ
దెలియఁగఁ బరాపరప్రకృ • తిత్వ మొందు
భవ్యసమయ స్వరూప ప్ర • భావ మహిమ
నలరి యొకదేవదేవుండు • పొలిచె మదని. 25

వ. ఇట్లుస్ఫురించిన విశేషఫలంబు నగునని తలంచి. 26

మ. పరవిద్యానుసమాన మీననయనా • ప్రాకాశ నీకాశ సుం
దర పాదద్వితయోల్లస న్నఖముఖాం • తర్బింబిత ప్రత్యగాం
తర దృక్తారక నామయోగి గురుపా • దద్వంద్వము న్నెమ్మదిన్
స్థిరతం జెందఁగఁ జేసి ప్రత్యగయనా • ప్తిం బొందఁగా నాకర్హచోన్. 27

క. శ్రీరాజేశ్వర వరకరు, ణారూఢి కటాక్షవీక్ష • ణాగత లక్ష్మీ
పూరిత ధనధాన్యాది, శ్రీరామారెడ్డిపేట • చెలఁగున్ భువిలోన్. 28

సీ. హరి హరిద్గిరిచర • ద్గురు మరుద్వర సరి
త్పరివహ త్కృతకాద్రి • పరిసరములు
శ్లథ దళత్పల గళ • న్మధు లలన్మద లగ
ద్దళ చలత్పికము కో • ద్యానములును
నవభవ త్పవ సము • ద్భవ సముత్పవ యుతో
పవనాంతరిత యజ్ఞ • భవనములును
ఘన కంజవన సంజ • వన సంజవన గుంజ
దళిరంజిత సకుంజ • సాంబుజినులు

దొరయ మెరసె నిరంతర ♦ సరదసము కు
సుమ సుమరస రజో ఘుమం ♦ ఘుమిత గంధ
వాసితాంతర్గృహారామ ♦ వామ రామ
రడ్డిపేట మహానర్ఘ్య ♦ రత్నపేట. 29

సీ. దీపితాశ్రావయే ♦ తి ప్రయోగ శ్రుతి- జాగద త్వరభృత ♦ సంచయంబు
సుఖితసామాజికా ♦ స్తుశ్రౌషడితి సదా- వావదచ్చారికా ♦ వారములును
శ్రోతృశ్రవణసౌఖ్య ♦ దాతృ యజేత్యుక్తి- రారటద్రుచిరపా ♦ రావతములు
హితరయేయజామహ ♦ ఇతి భవ్యభాషిత- లాలపద్బర్హిక ♦ లాపములును
సరసవౌషడితి ప్రభా ♦ షచ్ఛుకములఁ
బరఁగిచెలువొందె రామభూ ♦ పాలనగరి
మాననీయోల్లస తాక్రమి ♦ నేనివంశ
జనన రాజన్న దేశాయి ♦ శాసనమున. 30

సీ. సింజాన సుమనశ్ప్ర ♦ యుంజాన మకరంద- భుంజాన మధుకరీ ♦ గంజితంబు
కంజాతకింజల్క ♦ పుంజాతతపరాగ- సంజాత నదపతి ♦ ష్వంజితంబు
ఖంజరీటవిహార ♦ మంజరీ పరివార- పింజరీకృత భూజ ♦ మంజులంబు
గుంజాధిగమ్యసా ♦ మంజస్య సమ్యజ్ఞ- గుంజాతిగమ్యభూ ♦ మాంజిమంబు
నగుచుఁ దొగరగు జిగిఁ దగి ♦ నిగుడు మొగడ
లగణితము లగుపొగడల ♦ తెగల సొగసు
గల వలపు గుమగుమయని ♦ చెలువుఁజూపఁ
బ్రమదవన మొప్పుచుండు న ♦ ప్పట్టణమున. 31

సీ. సమదాతిశయ వయః ♦ ప్రమదా తతకరాగ్ర
నమదాతత పలాశ ♦ కుముదములును
స్యందమాన మరంద ♦ బృందపాన మిళింద
నందదానమహార ♦ విందములును
నానావినీత ప్ర ♦ సూనావృతాంతరీ
పానీత హీరసో ♦ పానములును
లోలానువేలా ను ♦ కూలానువేల క
ల్లోలానుసర కోక ♦ జాలములును

దనర నాంతరతలపాళి ♦ త ప్రమోక్తి
క గ్రహణ నైగనిగోద్యద ♦ క ప్రకార
పూరితోదర దీర్ఘికా ♦ వార మలరె
రామభూపాలుపేటలో ♦ రమ్యముగను. 32

క. అపరాగములై తనరిన, నపరాగంబులను దోహ ♦ దార్థక్రియచే
నపరాగగములఁ జేయు దు, రుపవనమునఁ దత్పురీవ ♦ రోయాయుక్తిసతుల్.

సీ. పాటీరవాటీర ♦ కోటీరనికటాగ- కందంబులైన మా ♦ కందములును
యుక్తాతిముక్తాతి ♦ రిక్తప్రసవకాంతి- పాటలాకృతి నొందు ♦ పాటలములు
నీపానురూప స్వ ♦ రూపద్యుతులు గల్గు కేసరంబులఁ జెందు ♦ కేసరములు
సాలావృతైలాస ♦ మాలోలకిన్నరీ- మోదనులైన ప్ర ♦ మోదనులును
మల్లికలలోనఁ దగు తీవ ♦ మల్లికలును
జీవకములై వెలయు బంధు ♦ జీవకములు
కాంచనంబు లనఁగ నొప్పు ♦ కాంచనములు
గలిగి విలసిల్లుఁ దత్పురో ♦ త్క్రంతవనము. 34

సీ. తతపరిచ్యుతఝగీ ♦ హితకరీ స్తుతతరీ
గతచరీ తతపరీ ♦ వృత ఫరములు
నతివేలరుతి శీల ♦ గతిలోల రతిపాల
హిత ఖేలదతినీల ♦ ధృతిమ దలులు
సారదుర్వార దో ♦ స్సార వస్వార నా
సీర సంచారయు ♦ క్సారికలును
ప్రకటకోరక ఫలా ♦ దిక మధూదక భూజ
శుక సముత్సుక పిక ♦ ప్రకరములును
దరణికిరణవిహరణ ని ♦ గరణ తరుణ
వరుణ వరుణాంతరిత సరో ♦ వర నివస ద
వక్ర చక్రాంగచక్ర వ్ర ♦ వర్తనములు
దనరఁ దన్నగరోద్యాన ♦ వనము లలరె. 35

సీ. ఏలావనీజాత ♦ మాలాఘనీభూత- బాలానిలాధూత ♦ జాలకంబు
డోలీకృతారాళ ♦ పాలీలతాజాల- కేళీరతోద్వేల ♦ బాలికంబు

పాసాలలాస్పంద • సూనాయతమరంద- పానాగతమిళింద • తానకంబు
సారసోదార కా • సార సోదార సా- పార సంసార యా • స్సారసంబు
లుంగతరు సంగ రింగ త్తుర- • లుంగములును
బ్రియకసాల లసద్వన • ప్రియకములును
గోరకనికుంజ గుంజ చ్చ • కోరకములు
గలిగి తత్ప్రమదవనంబు • బోలిచియుండె. 36

సీ. ధూపముల్ కర్పూర • దీపముల్ మధురసా
పూపముల్ దర్పణ • స్థాపనములు
ఖాద్యముల్ దివ్యాన్న • వేద్యముల్ విమలాంబు
పాద్యముల్ నిస్వన • వాద్యములును
పూగముల్ వీటికా • భోగముల్ దక్షిణా
భాగముల్ గంధసం • యోగములును
ఫలములు మాలూర • దళములు సారసో
త్పలములు శుద్ధతం • డులము లలర
శంఖ కాహళ ఘంటికా • ఝల్లరులును
మ్రోయ ముత్యాలముగ్గు లిం • పుగ ఘటింప
దివ్యమంటపముల మహా • దేవు భక్తిఁ
బూజసేయుదు రెప్పుడ • పురజనములు. 37

క. ఆనకములు విమతజనభ, యానకములు మ్రోయు మూఁడు • ఉధ్వవిచారా
ప్రదాన సదా దానకములు, దానకములు శుభములకును • దత్పురిలోనన్.

క. పరములు సంసృతిదరతో
దరతోదరము లయి మొరయుఁ • దత్పురి నెపుడున్
బరజనతతి హృదయాంతర
దర దానాదరము లగుచుఁ • దరతరముదగన్. 39

సీ. మదనాశుగ వికాస • కృదనారత విలాస- మదనాతతనివాస • సదనములును
పాటీర శీతల • వాటీరసాతల- కోటీర వాసుల • కోటులును
నాళీక నిర్యన్న • ధూళీక పర్య[illegible]- నాళీకదర్యన్న • నాళికలును
పాళిలశాంతుడి • శాలీలశాంత సు- శాలీలశాంత గి • శాళికలును

గలిగి సంతతసౌరభ్య ♦ కలిత పల్ల
విత సుమిత ఫలితోద్యాన ♦ వితతు లెపుడు
ప్రాగవాక్ప్రత్య గుడ గాధి ♦ పత్యయుతుల
వీళ్ల కెనయగు నమ్మేటి ♦ వీఁట నలరు. 40

మ. బలవ ద్రత్నఘృణీ సమావహ బహిః ♦ ప్రాకార ముద్యద్రసా
తల జారుంతుద ఖన్యమాన పరిఖాం ♦ తర్బింబితం బౌచు సొం
పలరెం దీనిజలంబునం బడి మను ♦ ష్యాదృశ్యమై యుండె నా
బలిసద్మం బట దీనిఁ దేర్తు నని సం ♦ భావింపఁగా నో యనన్. 41

మ. అమలాగాధపయఃప్రపూరమున సొం ♦ పై యొప్పు నవ్వీఁటి ఖే
యము భూమీతతభక్తరక్షకొఙ్కై ♦ యప్పట్టణశ్రేష్ఠసం
గమరాజేశ్వరుఁ డుండినం దదభిషే ♦ కస్వస్తిహేత్వర్థమై
యమరాధీశ్వరుఁ డభ్రగాపగను ద ♦ త్ప్రాంతంబునన్ నిల్పెనాన్. 42

మ. సరళోదార మణీ వినిర్మిత చతు ♦ స్తంభంబు లొప్పంగఁ ద
త్పురమధ్యంబున మధ్యశాల దనరుం ♦ బుణ్యైకరక్షాధురం
ధరుఁడౌ నప్పురరాజు శీల మది చెం ♦ త న్మూర్తియుక్తంబుగాఁ
బురుషార్థంబులఁ గూడి నిల్చెనన సం ♦ పూర్ణేందిరావాసమై. 43

మ. అలరుం దత్పురరాజమందుఁ బ్రతిగే ♦ హంబందు వీక్షింప ని
శ్చలనేత్రోత్సవదాయకం బగుచుఁ ద ♦ త్స్థానీయలక్ష్మీశుభా
చలదారంభమునన్ జనుల్ నిలుపు మో ♦ చాస్తంభసంశోభితో
త్పలమాల్యంబు లమేయగంధయుత ♦ పద్మవ్రాతగుచ్ఛంబులున్. 44

మ. వియదుల్లంఘన జాంఘికాజిరత లా ♦ విర్భూత వానస్పతుల్
శయసంప్రాప్యఫలావళీసుమగుళు ♦ చ్ఛంబుల్ దగం బూని ని
శ్చయమన్నాగరధర్మతత్పరతచే ♦ స్వర్గాగతం బైన య
వ్యయకల్పద్రుమమన్నగాకృతులచే ♦ నందుండె నా నప్పురిన్. 45

చ. లలిత రసాలసాలకిస ♦ లంబుల హెచ్చగు పచ్చతోరణం
బులు గల చైత్యవృక్షములు ♦ పొల్చను నిర్విషవర్తనంబులన్
బలసిన గారుడాశ్మముల ♦ నంటుల నొందిన మేలుకట్టులన్
నలువ సృజింప నో యన జ ♦ నంబులు సంతసమంద నప్పురిన్. 46

చ. కలువల జేని రాలవయి ♦ కప్పులపుత్తడి యొంటికంబపుం
బలితపుమేడ లప్పురిని ♦ భాసిలుఁ దత్పురలక్ష్మి కెంపుగా
బలరిపు దక్షిణాధిపతి ♦ పాశి కుబేర పురాంగనామణుల్
కలితసితాతపత్రములఁ ♦ గౌతుక మొప్పఁగఁ బట్టిరో యనన్. 47

శా. అంతర్వ్యాసవనీలతారకలు బా ♦ హ్యస్థారుణగ్రావనే
త్రాంతంబుల్ రుచిరార్జునారరసుప ♦ క్ష్మౌఘంబు లింపొందఁగా
నంతర్ద్వారవిలోకనంబుల నుప ♦ ర్యావాసభూలక్ష్మికిఁ
ద్ధాంతస్త్రీల గనుంగొన న్నిలుచు చం ♦ దం బేర్పడుం బ్రోలునన్. 48

మ. పొలుచుం జిత్రవిచిత్రితప్రతిమ లా ♦ స్ఫూర్జత్ప్రతీహారని
ర్మలపాండుద్యుతిదీప్తకుడ్యముల వా ♦ రస్త్రీసగాంధారకా
కలికాగ్రామ విపంచికా శ్రవణ సౌ ♦ కర్యోదయ ద్విస్మృతిన్
గలయ న్నిల్చిన వేల్పుతేటచెలులో ♦ నాఁ దత్పురిన్ నిచ్చలున్. 49

మ. నెలరాలన్ విలసిల్లుస్తంభములపై ♦ నెక్కొన్న రాత్రిందివో
జ్జ్వల దాజ్యాంచ దఖండదీపకలికల్ ♦ స్వద్యోత మంతర్బహి
స్థ్సలుల న్నిండఁగ మించె నచ్చట మహా ♦ శప్రార్థనాప్తిన్ రసా
తల నిర్య త్ఫణిరాట్ఫణా ఘటిత ర ♦ త్నశ్రేణులో నాఁ బురిన్. 50

సీ. గమనవేగ సముత్థ ♦ ఘుర్ఘురస్వన భూరి
చక్ర సంధానిత ♦ స్యందనములు
సప్తధామదభర ♦ స్రావి హసిత దతు
ర్దంత దుర్దాంత దం ♦ తావళములు
రింఖావిశృంఖలా ♦ రింఖ ణాసంఖ్యాక
కంఖాణ పుంఖాను ♦ పుంఖములును
నసమాన చరణాయు ♦ ధాంక శస్త్రాస్త్ర వి
ద్యారూఢ ధారేయ ♦ వీరభటులు
నడువఁ గడువేడ్క లడరంగ ♦ నెడనెడలను
తడఁబడక వడివడిఁ జను ♦ పుడమిజనుల
నుడుల చే ఘుమఘుమితమై ♦ యడరు నిత్య
ధన్యమైనట్టి తద్రాజ ♦ ధాని భువిని. 51

చ. వెలఁదుక లప్పరోపవని ♦ వెన్నెలకుప్పల నొప్పు క్రీడలన్
గలువలఱేనిరాల యిసు ♦ కన్ గ్రహియించి వధూపదిష్టభూ
తలమున నుంచి తొల్తటివ ♦ దంబునఁ జేరి తిరంగి చూడఁ గ
ల్వలచెలిచేతులం గరఁగ ♦ లజ్జవహింతురు రేల నిచ్చలున్. 52

సీ. పలుదెఱంగుల మోవు ♦ లలరవ దేచెలి
తావులు లేమిచే ♦ తను దొరకవు
గోరంటులకుఁ గోర్కె ♦ లూరెె ముద్దులగుమ్మ
వేగుజామునఁ గాని ♦ విరియ వవియు
సజ్జాతు లడుగవే ♦ సారె దంబుజముఖి
యామని యొఱఁగి నీ ♦ వడుగరాదు
ప్రొద్దువిరికి విల్వఁ ♦ బొసఁగించు వెలఁదుక
తొలికాంచనంబుల ♦ విలువదాని
కనుచు నర్మవచోజాత ♦ హావభావ
గర్భితముగాఁగ ముచ్చటల్ ♦ గఱపి సరస
భరఁగు సరసులఁ గరఁగించి ♦ విరులవెలల
వెలయుచుందురు పుష్పలా ♦ వికలు పురిని. 53

సీ. వనిత నీకైదండఁ ♦ గొనవచ్చితి నటన్న
కైదండ నొకర్తుఁడు ♦ బాదుకొనియె
నింపులో చనుగుత్తు ♦ లెట్టివో చూపవే
చనుగుత్తులు మరుంగు ♦ నను వసించు
నీరొత్తుఁ గొనుటకై ♦ నేవచ్చితి నటన్న
నారొత్తుఁ గొన నొకర్తు ♦ ననువు కాఁదు
వడఁతికో కురు వేరు ♦ వరవ నాఁ గోవమా
కురువేరువరవ నీ ♦ తరముగాదు
పరిమళనుఁ జెందు మరువ మె ♦ వ్వటికినైన
నమ్మఁగలవాయనంగ ని ♦ న్నమ్మఁగలను
కలయికల నర్మగర్భోక్తు ♦ లలర సంజ
విరుల నమ్ముదు రవ్వీఁట ♦ వెలలకొలఁది. 54

సీ. పణ్యాంతరోపేత ♦ పణ్యస్థలాగణ్య
పుణ్యగంధంబులఁ ♦ బొరలిపొరలి
నానావిధోపదం ♦ శానీత పాత్రభృ
త్పానగోష్ఠీశాల ♦ లానియాని
పుంభావనారంభ ♦ శుంభద్వధూఘూర్ణ
లాలితాంభఃకేలిఁ ♦ దేలితేలి
పరిపక్వశాలికా ♦ పాలికా బాలికా
గానానువృత్తులఁ ♦ గదలికదలి
నిరత ఘుమఘుమితా మోద ♦ భరకువలయ
జలజవలయిత పరిసర ♦ సరిదుదరజ
లఘుజలకణ వహనగతి ♦ లక్షణములఁ
దిరుగుఁ దెమ్మెర లప్పురీ ♦ వరమునందు. 55

మ. సరసాలాప గతాగతాంబుఘుటయు ♦ క్చంద్రాననామానసాం
తర సుప్తాంగజ బోధకంబు లగుచుం ♦ త్రశ్రేణి భాకూర్పరుషా
పరుషోద్గీతము లైన గేయములు స్వ ♦ ప్న క్కాళిగోపీనిరా
దరపత్ర్యానయనక్రమంబునఁ దగుం ♦ దద్బాహ్యదేశంబులన్. 56

మ. చతురాస్యుల్ రసనాంచలప్రకటభా ♦ షామూర్తు లభ్యంచిత
శ్రుతు లత్యూర్జితసత్యలోకనుతిద ♦ క్షుల్ సర్వకాలోల్లస
ద్వ్రతు లాపద్మనివాసులై తగిన వి ♦ ప్రశేణు లప్పట్టణ
స్థితులై బ్రహ్మను ధిక్కరింతురు మహా ♦ దేవుం బ్రశంసింపుచున్. 57

సీ. కువలయస్థితికి సం ♦ కుచితభావ మొనర్చి
పంకజామోదప్ర ♦ పంచ మొంది
ద్విజరాజతేజంబు ♦ నిజదీప్తి నదలించి
సద్విహారము దూర ♦ సరణి బెనచి
పగలు రజోవతు ♦ లగుపద్మినులఁ గూడి
యొకవేళ నుతమాని ♦ యోగ మంది
సకలలోకముల క ♦ సహ్యతాపముఁ జూపి
రాజకాంతోల్లస ♦ ద్రక్తి మాన్చి

మఱియు నిమఁ డెంతవాఁడని • కెరలి కలహ
తలపరబలబలాహక • విలయపవన
జవనశరనికరావక్రి • చక్రముఖము
లమర నప్పురి నివసింతు • రవనిపతులు. 58

ఉ. ఆపణవీథికా ప్రథిత • హాటకకూటచిరత్న రత్నముల్
వాపుచు రాశిఁబోసికొన • వచ్చు బెహారుల కిచ్చితీవులై
దోపినవానినెల్ల కడఁ • ద్రోచిన తద్భరమాని రత్నగ.
ర్భాపరితాభిదన్ బుడమి • రంజితతద్వణిగాళి నెన్నుచున్. 59

గీ. మిన్నొరయుధాన్యరాసుల • మించ లేక
జలజబాంధవుఁ డీవలా • వలఁ జనంగఁ
దనరె భువినుత్తరాయణ • దక్షిణాయ
నములు తద్భువి సచ్ఛూద్ర • సమితివలన. 60

చ. కలువల తేనిరాల యుప • కారికలన్ నవలాలు కేళికా
కలనము నొంద ముందురిపి • కన్పడు ముత్యములందుచోజగం
బులఁ గురియింప నాటఁబలె • ముత్తియముల్ గిరియించు నంబుదం
బులనెడు వార్త లోకమునఁ • బుట్టె మునంబుల నొప్పునప్పురిన్. 61

గీ. కుంకుమాగరు ఘనసార • సంకుమద మృ
గమద గృహముల నుదయాస్త • సమయములను
దొరఁగు కస వానుచో మించి • తోయదములు
బహుళవర్ణత్వ మొందు న • ప్పట్టణమున. 62

వ. మఱియు నప్పురంబున సౌమ్య రమ్య ప్రతివిధి విధిమ త్ప్రథిత మేధా వ్యా ధ్యాపి తోద్దీర్ణ వర్ణ వర్ణనీయ వర్ణ క్రమాంతస్స్వాధ్యాయ ధ్యాన మేదుర దురధిగమ నిగమశిరః ప్రముఖ మర్మ పార గాసంఖ్య సంఖ్యావన్ముఖ్య ముఖరవ ముఖరితంబు లగువిప్రభవనంబులు నిరంతరా భ్యస్త శస్త సమ స్త శస్త్ర శాస్త్ర విద్యా వైశారద్యోద్య ద్గర్వాఖర్వ శార్వర వైరిదరదర ప్ర దరసంధానాద్యవధాన భాసమానాసమాన సంధానుల్లంఘన తత్పర ససమ్మ న్నా ఖ్యామర్ష క్షమాతల నర్ష ద్విపక్ష నిర్దయ మర్దన క్షమాక్షణ బల బలవ ద్భద్ర తమాక్షుద్ర నిర్నిద్ర తేజోవిజిత దినరాజాలోకంబు లగు రాజలో

కంబులు ననవరతాగారాతి నైరవతిప్రభృతి దిక్పతి విచిత్ర ప్రచురతర చిర త్న రత్న ధనధాన్యాదిప్రచయ క్రయవిక్రయ నిపుణ పరకృతవంచనా సంధాన గంధానభిజ్ఞ జ్ఞాతనయాయన పోషితార్యజనంబు లగునర్యజనంబులును సముచిత వర్ణాశ్రమ మర్యాదాభిజ్ఞ ప్రజ్ఞానప్రాజ్ఞ ప్రభుసంతత దురంత శాసన ధర్మ నియమ నితాంతశాంతాంతఃకరణ మానధనులగు శూద్రఘనులును సౌవకారగ వారముఖ్య ప్రఖ్యాతాభినయాభావ సూదన చణ రణన్మంజుమంజీరచరణతల క్రేంకారనాద మేదుర కంకణ కర విన్యాసాభినయ ప్రదీప్త సప్తస్వర ప్రపంచ విపంచికా వికస్వర వినోద విశద మానస మానసభవనవాహనాకాంక్ష విటవ పుంభావ సంభావనా రంభ సుభగంభావుక లగురూపాజీవికలును దురారోహానోకహ నివహ మనోరమ మహోత్సవ ద్యోతితోద్యాన నవనవోన్మీల న్మాలతీమాధవీ విచికల వకుళ ముకుళ కులానుకూల నిష్యందమాన మరందబిందుసందోహ నందదిందింది రానవరతరుత సంతాన తానహేతు భూజాభ్యాస ప్రదేశా విరళసంజాత తచేళిమ నారికేళ తృణరాజాది సాలరాజరాజి శాఖా సమాలింగి తైలాడోలా లాలితోత్సుక శుకపికనికర గానమాధురీ రసాతివేల వేలాస్వాదన సద్యోమాద్య త్సంగభంగాసహ శృంగారరస లాలస సారస రథాంగ క్రీడత్సారంగ ముఖ సుఖారావ పూరిత దిగంతరాళ వర్ధమానోత్సాహ సందర్శనార్థ సార్థత్రికోటితీర్థ స్నానఫలేప్సిత మహిత నిమజ్జనోన్మజ్జన నమజ్జనానవరతానందపరిదాన లోల లోలానువేల వేలాభిముఖోల్లలత్కల్లోలజాల కోలాహల నినాద మేదుర నదీతటాకదీర్ఘికాప్రదేశంబులు హీరపంజర సమంజస విహార శారికాకీర కలరవాది వివిధ విహగరామోదకర విష్వగ్వ్యాకీర్ణోదీర్ణ సువర్ణ దుర్వర్ణముఖ భవ్యద్రవ్య స్తవ్యనవ్యవైభవ నిపుణ విపణి తారితత స్తతస్థాపితాంశుమత్పలానుగళద్రసపూరానుసర శశిరకరకాంత కాంత కుటీకుతలానుకూలనీల శాలిప్రవాళ కాంతిసంక్రాంతచ్ఛాయా త్రివేణీసందర్శన కుతూహల బృందారకసుందరీ నేత్రోత్పలతోరణంబు లగుతోరణంబులును సంతతనాయక పరితఃపరిరక్షిత దుర్గమదుర్గ ప్రాకార గోపురాట్టాలక పృథురథగజవాజిశస్త్రశాలాది రాజదాని వీథులు గలిగి చెలువొందు నందు. 63

క. ఆపురమున రాజన్నమ
హీపాలుఁడు నిజపరాక్ర ◆ మేతధ్వజినీ
ధూపాయిత పాపాయిత
భూపాయుతుఁ డగుచు సిరులఁ ◆ బొలుపొందెఁ దగన్. 64

సీ. ఒకచోటఁ గురుమత ◆ ప్రోక్తప్రపంచంబు
నొకవంకఁ దర్కశా ◆ స్త్రోదితంబు
నొకచక్కి సూత్రభా ◆ ష్యార్థానులాపంబు
నొకమూల రతిరహ ◆ స్యోక్తియుక్తి
నొకపట్టునను నాట ◆ కోరుచాతుర్యంబు
నొకతెంకి వ్యాకర ◆ ణకథనంబు
నొకక్రేవ నుపనిష ◆ త్ప్రకటసల్లాపంబు
నొకయునికి సంగీత ◆ సుకరఫణితి
నొకకడకున సామర ◆ స్యార్థసౌఖ్య
కరణ సమ్యగనుత్తర ◆ గ్రంథగోష్ఠు
లలరు కొలువునఁ జెన్నొంది ◆ యఖిలశాస్త్ర
సరసుఁడై పొల్చె రాజన్న ◆ జనవిభుండు. 65

వ. అతం డొకనాఁడు హిత పురోహిత సామంతామాత్య సేనాధిప దండనా
య కోశప్రధాన రాయబార సంధివిగ్రహవిచారచార దౌవారిక కరణిక
పౌరాణిక జ్యౌతిషిక కవీశ్వర తార్కిక శాబ్దిక నయశాస్త్ర మంత్రశాస్త్ర
భరతశాస్త్ర శకునశాస్త్ర సాముద్రికశాస్త్ర శిల్పశాస్త్రజ్ఞులును దానాధి
కారి భాండాగారాధికారి గోష్ఠాధికారి వస్త్రాధికారి శస్త్రాధికారి రథగజతు
రంగాధికారులును గస్తూరీముఖ పరిమళ కరండాధికారులును ఫణిహార లాం
ఛన విదేశగవిభూషకులును అంగరక్షావధానకరులును దాసదాసీజనాందో
ళికా ధ్వజాలవట్టికాఛత్త్రచామర వ్యజన తాంబూల దీపికా పాదుకా మాలి
కాది ధరులును వాద్య వాదక గాయక నర్తకీ నర్తక మార్దంగిక పాణవిక
వైణవిక వైణిక వైతాళిక చాక్రిక ఘాంటిక శాంఖిక శాక్తీక నైస్త్రింశిక
యాష్టిక కౌంతిక ప్రాసిక వైజయంతిక వైవధికాదులు చెలువొంద సింహాసనం
హాసనసింహాసనాసీనుండై పేరోలగంబునం గొలిచియున్నఁ దదీయాజ్ఞం గొని

దర్శించి మహానందావిర్భావంబున శ్రీమద్రాజరాజేశ్వర చరణారవింద తైలధారావదవిచ్ఛిన్న ప్రతిరూపావన్న స్మృతిరూప సంతాన భక్తివిహార హార సురాహారనీహారహార వృషహరిహయ హయ ఘనసారసారసాసార బిసనీర ధరధరరాజరాజతగిరి గిరీశసరీసృపవర సౌవరవారణ సౌరరసారుహ శరశరద్రాకానిశాకర కరకాంతారాతారాపథసరిద్వర దరతైత్తిరవ నిర్ఝరగవీ శారదాశారదాచ్ఛ నీరద నారదపారద ద్విరద రదనగోక్షీర క్షీరపారావార వారణ విపక్షపక్ష తత్ప్రభు వదన వదనభిన్న శుద్ధ చందన భిదురదురవాప వైశద్య విద్యోతమాన మానాతీత వితత కీర్తి మూర్తిస్ఫూర్తి విశదీకృత దశదిశాముఖ ముఖరజ్వలన జ్వాలాలీలా విలసత్సంవర్తసమయ సంప్రవృత్తి వికర్తనద్యోత వివర్తమాన ప్రతప్త కార్తస్వర స్వరగ నైగనిగ్య నివర్తనానర్తనప్రవృత్తోద్వృత్త భవద్భవిష్యు ప్రతాప ప్రాభావ కృతాభిభవాభిభుత్వ దశాదశాదశరణ శరణం త్వాం ప్రత్యర్థిభవత్ప్రత్యర్థిసార్థ సార్థకిత గోత్ర గోత్ర శాత్రవ పుత్రామిత్ర త్రినేత్ర మిత్ర కరామృతత్వాకర స్వస్తరుస్తనయిత్ను చింతాప్రస్తర వాస్తోష్పతి నైచిక ముఖ వదాన్య నిచయ దానప్రశస్తతాస్తైన్య విశ్రుత వితరణ సరణిప్రసిద్ధ సిద్ధ గంధర్వకిన్నరాది విహార హార్యహార్య వర్యాదార్యధుర్య ధైర్య భరణ రణక్రోల్లోలగుంభ శుంభదంభోదదంభస్తంభ నారంభ సంభ్రమ దంభోజసంభూత భూతపతి జంభారాతి ముఖ బర్హిర్ముఖ పతి సంభావిత గాంభీర్య విజృంభణ భణన కోవిద కవిసముదయ సముదయహృదయ నిరంతరోదయద్దయామయభావ భావభవరూప ప్రకార రవిప్రకార ప్రచండతరదోర్దండ మండలాగ్రమండనాయమానోదగ్ర మహోదగ్ర ద్విషదగ్రియ గ్రసన వ్యగ్ర మండలాగ్రాగ్ర్య ఖండనోద్దండ పరమండల ఖండన పాండిత్య పాండిత్యవిస్తారిత కుండలిప్రభువిచిత్ర శిఖండిజాది పటుతరవాచోయుక్తి పటు ప్రవర వరణపరిఘాదిసాధన దుర్విభేదన ప్రకటిత నృపసదన పుటభేదన స్ఫుటతమ నిజమహీమండలాఖండలాఖండలలక్ష్మీ ప్రథిమ సంవర్ధితార్థిజన కాండ కాండప్రకాండ సంధితాన్యనిర్భర్తృత గాంగేయకోశ నివేశనివేశితాపరిమేయ గాంగేయ పురుకుత్సాద్యసంభావితాకుత్సిత సంయత్క్ష

మయనయ వినయ నియమాదికృత విస్మయ విస్మయావిధేయ విమృశ్యవి
హిత వివిధ స్వీయ విధేయ దూరోత్సారిత నైధేయ నాసత్యాద్యభిరూప
ణీయ రూపధేయ శ్రితపుణ్యవచ్ఛివభాగవతవరేణ్య భాగధేయ త్వదీయ
సద్గుణగణ తంతు సంతతి సంతత సహకృత్వ సంస్ఫోటోద్భట సాస్ఫోట
భవద్భట సందోహాటోప కువింద సంఘటితామంద పటుతరాచ్ఛకీర్తి పట
వాయసాయ రాచుల్లగోత్ర కామినేని రాజన్న భూపాలార్ధాంగనా భవానీ
గర్భ శుక్తిముక్తాఫల రంగమాంబాలోచన చకోరానందకర రాకాసుధా
కర విరాజమాన రాజన్నదేశాయి సార్వభౌమ జయవిజయీభవ యని
యివ్విధంబున వినుతించిన హర్షించి. 66

మ. నను శబ్దార్థపరిష్క్రియాకలిత వా ♦ జ్ఞైపుణ్య గణ్య ప్రథా
జనితానంద కవిత్వ తత్త్వరచనా ♦ సౌజన్య జన్యాత్మ మో
దనవద్దేశిక పాదుకా నియత చి ♦ త్తప్రస్ఫురన్మార్గ ఖే
లను నైఘంటిక యుక్తియుక్త మతిలీ ♦ లం జూచిపల్కెఁ దయన్. 67

సీ. అద్వతీ యాపరో ♦ క్షానుభూతిప్రసి
ద్ధాచార్యవిజయ మాం ♦ ధ్రాంచితముగ
ఘనజగజ్జన్మాద ♦ కారణ శ్రీమదు
పాఖ్యానము దెనుంగు ♦ నై తలిర్చ
లలితపదార్థా ద్య ♦ లంకారసహిత నీ
ళావివాహము సము ♦ ల్లాస మలరఁ
గృతులు మెచ్చంగ శ్రీ ♦ కృష్ణవిలాసంబు
జనమనోహరముగా ♦ మును రచించి
మించియున్నట్టి నిన్ను వ ♦ ర్ణించఁ దరమె
ప్రబలరాపాకవంశసం ♦ భవ నవీన
జవన కవన ప్రభవన భా ♦ షావిశేష
లక్ష్మణ ప్రతిభాధుర్య ♦ లక్ష్మణార్య. 68

గీ. నీవు శబ్దార్థచిత్రస ♦ న్నిహితమైన
కవనమొనరించు ప్రోడవు ♦ గాన నాకు

శైవీకావ్యోక్త సూక్తసం • ధాన మహిమ
గలిగినప్రబంధము రచింపు • కౌతుకమున. 69

వ. అదియెట్టిదనిన. 70

క. అసమాన ముభయభాషా, రసమానము వృత్తిరీతి • రసశయ్యావ
ల్లిసమానము చిత్రౌచిత్య, స్వసమానము గా రచింపఁ • జర్చింపఁ దగున్. 71

వ. మఱియు గుణదోషవిభాగజ్ఞుండగు వివేకియు ననుప్రాస సహాబద్ధ పదబంధుండగు వాచికుండును బ్రసాద మధురాయత్త రచనుం డగుకౌచికుండును నర్థసంగ్రహ చాతుర్య ధుర్యుండగు నార్థికుండును యమకాన్విత కవిత్వ దక్షుండగు శిల్పికుండును సాలంకార రస తత్పరుండగు మార్దవికుండును దన్నియమంబు లిట్టివి రీతులుత్రివిధంబులు వైదర్భి గౌడి పాంచాలి యనం దనరు బంధపారుష్యరహితంబు శబ్దకాఠిన్యవర్జితంబు నాతిదీర్ఘసమాసంబు నగు వైదర్భియు సమాసభూయస్త్వం బైనయోజస్థితియు నుద్భటబంధతా విశేషంబుగల కాంతియుం దనర గౌడీరీతియనందగు వైదర్భిగౌడీరీతిమిశ్రితంబై పాంచాలీరీతియనం దగు శబ్దార్థంబులు మూర్తి వ్యంగ్యవైభవంబు జీవితంబు నలంకారంబులు హారంబులు శ్లేషాదులు గుణంబులు రీతులు స్వభావంబులు కైశిక్యాదివృత్తులు వృత్తులు పదానుగుణ్యవిశ్రాంతిగల శయ్యలు శయ్యలు రసాస్వాదభేదంబులగు పాకంబులు పాకంబులు కావ్యసామగ్రికి నుండవలయు వాచకలక్షకవ్యంజకత్వంబున ద్రివిధంబు శబ్దజాతంబు వాచ్యలక్ష్యవ్యంగ్యత్వంబున నర్థజాతంబు త్రివిధంబు తాత్పర్యార్థము వ్యంగ్యార్థగతంబై యుండు నభిధాలక్షణావ్యంజనాఖ్యల శబ్దవృత్తులు త్రివిధంబులు సంబంధానుపపత్తిమూలం బగుటంజేసి గౌణవృత్తి లక్షణాభేదంబై యుండుఁ గావున నొక్క ప్రబంధంబు రచించి శ్రీరాజరాజేశ్వరార్పితంబు గా విచారింపఁ దగునని జాంబూనదాంబర తాంబూలాదికంబుల బహుబహూకరించిన సంతుష్టాంతరంగుండనై తద్వాక్యంబులు ప్రమాణీకరించి ప్రబంధంబునకుఁ దదీయాభీష్టఫలప్రదుండు రాజేశ్వరుండు కృతినాయకుం డగునని సిద్ధాంతీకరించి యమ్మహానగరంబున వసించు రాజేశ్వరు దర్శింపఁ దలంచి. 72

సీ. పరసనాగారత్న • పరశృంగసంగత
 దివ్యసాలాంతర • స్థిరతఁ జెంది
మహాసహస్రస్తంభ • మంటపం బలరారు
 నది మణిఖచితమై • పొదలుచుండు
వరుసఁ జతుర్దిశా • వధి సహస్రస్తంభ
 ములు పఙ్క్తిపఙ్క్తికి • మ్మగ వెలుంగ
రమణీయమణిసహ • స్రస్తంభములు మించి
 తిర్యక్ప్రవర్తనో • ద్దీప్తి నెనయఁ
దాదృశస్తంభపఙ్క్తులు • తరుచు గల్గి
తదుపరిచ్ఛన్నపటలంబు • తద్విధావి
రత్నమయమై తలిర్చు వి • భ్రాజమాన
మై వెలింగిన యమ్మంట • పాంతరమున. 73

క. నవమణిగణఖచితంబగు, భవనాభ్యంతరమునందుఁ • బార్వతితో ను
త్సవమున శ్రీరాజేశ్వరుఁ, డవనిజనులఁ బ్రోచుచుండు • నతిముద మలరన్.

వ. మఱియు నమ్మహాదేవుండు వికస్వర పుండరీక నిభ కోమలామల శరీరుండు త
రుణారుణ కిసలయ విలసిత చరణతలుండు చారుతర హీర విశద శకల సదృశం
బులగు నఖరంబులు సారసార సమసార సంకాశంబులగు నంగుళీదళంబులు
స్వచ్ఛకచ్ఛప మృదులంబులగు పదపృష్ఠప్రదేశంబులును బ్రత్యగ్రసముదగ్ర
జాగ్రత్శింజాన మంజు మంజీర రంజితంబులగు చరణంబులు రుచిర శశిమణి
గణనీయ కాహళయుగళ సంకాశంబులగు జంఘికలు మహేభాద్భుండ శుండాల
శుండాదండ సన్నిభంబగు నూరుద్వంద్వంబు కలధౌత పూత దుకూలాంబర చిర
త్నరత్నరశనాయుక్తంబులగు పులినసదృశ నితంబంబులు స్ఫాటికకవాట
పాటవంబు గల వక్షస్థలంబు సకలాభీష్టప్రదాయక మణిగణఖచిత పటుకటక
కేయూరాంగుళీయకాది భూషణ భూషితంబులగు చతుర్భుజంబులు శారదైంద
వబింబ సంకాశ సముల్లాస భాసురంబగు వదనంబు కోటిసూర్యప్రకాశానంత
రత్నకీలిత కిరీటంబుగల మస్తకంబు గలిగి సర్వజ్ఞత్వాద్యనంతకల్యాణగుణ
పరిపూర్ణుండు పూర్ణిమాశశాంక కోటివిరాజమాన విగ్రహుండును నిత్యనిరవద్య
నిరతిశయ తేజస్సంయుత స్వసమాన రుద్రగణ ప్రముఖగణపరివృత మణిమయ

సింహాసనాసీనుండు కుండలికుండలాలంకృతదేదీవ్యమానుండును నిత్యశుద్ధ బుద్ధముక్తకేవలాఖండసచ్చిదానందస్వరూపుండును రామణీయకతనుప్రభాభాసితానంతకోటి బ్రహ్మాండపరాణుగవాక్షీభూతానేకరోమవివరదేహుండును గామినేనిరాజన్న దేశాయికులదైవతంబగు రాజరాజేశ్వరుంగాంచి బహు ప్రణామంబు లాచరించి. 75

అనులోమవిలోమశ్లోకము.

రదసారసగోసారసమానానఘకాశికా
కాశికాఘనమానాసరసాగోసరసాదర. 76

గీ. శరవృషవనాబ్జపుష్కర • హరిరసాభ
శుచిశరీర ప్రవర్ధిత • సుమశరాంగ
శరవృషవనాబ్జపుష్కర • హరిరసాభ
శుచిశరీరప్రవర్ధిత • సుమశరాంగ. 77

వ. ఇవ్విధంబున నమ్మహేశ్వరు వినుతించి దక్షిణాశానిశాలమందిరంబున శ్రీసీతాసమేతుండైన శ్రీరాముల సేవింపం దలంచి. 78

సీ. సుమతి రేకాకీ న • రమతే యని వచించు
రాజితరాజకీ • రవ్రజంబు
ధీయుక్తి చే నద్వి • తీయమైచ్ఛత్తని
వచియించు శారికా • వారములును
సుచిరోక్తి నధపుర • షో హన్నె నారాయ
ణో కామయత యను • కేకికులను
స్థిరవచస్థ్సితి నద్వి • తీయోస్తికచ్చి త్త
నుచుc బలుక పారావ • తచయములును
మహితభాషల యస్వాహా • త్మాశరీర
మనుచు సూచించు పికసమూ • హములు గల్గి
నాలయు శుకపుష్పమంటపా • వృతమహీరు
హంబుల వసించి భక్తిమో • దంబు మీర. 79

వ. మఱియును. 80

ప్రథమోల్లాసము.

సీ. తెలియ నారాయణై • వేదగణసర్వం బ
  ను చుఁ బలుకఁ కిన్నరీ • నిచయములును
హితముమీరంగ త • మీశ్వరాణాంపర
  మం మహేశ్వర మను • మధుపగణము
తెలివిమీరంగ తం • దేవతానాంపర
  మంచ దైవత మను • నంచకులము
నలువొంద నారాయ • ణం మహాజ్ఞేయం బ
  ని పఠించు ఖంజరీ • టపతగములు
నవ్యయః పురుషస్సాక్షి • యనుకుళుంగ
తతులు జెన్నొందు తత్సవి • ధద్రుమముల
నిష్కళంకనిరంజన • నిర్వికల్ప
నిర్గుణబ్రహ్మమచట రా • ణించు కతన. 81

గీ. అదియ నిశ్శ్రేయసామృత • మదియ నిత్య
వాస్తవస్థాన మదియ ని • ర్వాణపథము
దూరవర్జితసుఖదుఃఖ • కారణ మనఁ
దనరఁ దత్పద మెన్నంగఁ • దరమునగునె. 82

వ. అచ్చోట. 83

గీ. దేదివ ద్వేదికా విప్ర • ధిత సువార
పఠ్యమాన శ్రుతిస్మృతి • ప్రకటితేతి
హాస ఘుమఘుమితారావ • భాసమాన
భర్మహర్మ్యంబులో రామ • భద్రుఁడలరు. 84

వ. అద్దేవుండు స్వాభిమత స్వసంకల్పానుకూల్య పరమపదస్థానీయ భోక్తృ
భోగ్య భోగోపకరణ భోగస్థాన భూతుండును నిఖిల హేయ ప్రత్యనీక
కళ్యాణైకతాన స్వేతర సమస్తవస్తు విలక్షణానంత జ్ఞానానందైకస్వరూ
ప స్వాభావికానవధికాతిశయ జ్ఞానబలైశ్వర్య వీర్యశక్తి తేజోవిరాజమా
న దివ్యమంగళవిగ్రహా చింత్యాద్భుత నిత్యనిరవద్య నిరతిశయ సౌంద
ర్యౌజ్వల్య సౌగంధ్య సౌశీల్య వాత్సల్య గాంభీ ర్యౌదార్య యావనా
ద్యానవద్యానంతకళ్యాణగుణ పరిపూర్ణుండును నిఖిలజగదుదయవిభవలయ

లీల పరబ్రహ్మ పురుషోత్తమ నారాయణాది శబ్దవాచ్యుండును బ్రహ్మాదిదే
వర్షి మనుష్యాద్యారాధనాది గోచరుండు తత్తద్భేదస్వరూపావస్థితుండును.
శ్లో. ఉపాస్యోపాసకత్వేన । గురుశిష్యక్రమేణచ । స్వామిభృత్యాదిరూపే
ణ । క్రీడతే స్వేచ్ఛయేశ్వరః, అన్న న్యాయంబున నమ్మహాత్ముండు రవి
కర వికసిత ప్రభామండల మండితపుండరీక దళస్ఫాయదాయతేక్షణుం
డును సుభ్రూలలాట సునాసాపుట సుస్మితాధర సుచిరమణిముకుర సుక
పోల యుగళుండును కంబుగ్రీవుండును దనుతర మధ్యభాగుండు విశాలవక్ష
స్థలుండును సువిభక్తసర్వాంగ నిర్దేశ్యవిశ్వరూపసింహసంహననుండును స్ని
గ్ధవర్ణుండును శోణసారససుకుమారచరణయుగళుండును ప్రతప్త కార్తస్వ
ర ప్రభాధగధగిత పీత కౌశేయాంబర ధరుండును. సకలభువనోదయ సకల
హేతుభూత పితామహవిహరణ నాభికమల కుహరుండు జ్వలద్విశాలోరస్థ
ల నూతనరత్న వేదికా సమారోహణ కౌతుకిత మతి నంద దిందిరాసుందరీ
సుందర పురందరోపల కలిత సోపాన విరాజిత రోమరాజీసహితుండును వి
రాజమాన వైజయంతీ కౌస్తుభమణి ఘృణి ఘృణితాగణిత మణిసముంచిత
కాంచనకవాట తుల్యంబగు వక్షస్థలంబును జతుర్విధ పురుషార్థప్రబంధంబు
లగు చతుర్భుజంబులును వర్ణనీయసువర్ణ దివ్యరత్న సముదీర్ణకర్ణయుగ లం
బమాన సుకర మకరకుండల మండితంబులగు గండస్థలంబులును మణిమ
యభ్రాజమానకిరీటంబుగల మస్తకంబు గలిగి యనాలోచితవిశేషాశేషలో
కశరణ్యుండును శంఖ చక్ర శార్ఙ్గ నందక శ్రీవత్స పద్మ వనమాలాలంకృ
తుండు ననవధికాతిశయ సౌందర్య హృత విశ్వమనోదృష్టి వృత్తి లావణ్యా
మృత పూర పూరితాశేష చరాచరభూత జాతాద్యద్భుతాచింత్య నిత్య యౌ
వనుండును బుష్పరస విసర సరదగణ్య పుణ్య గంధ వాసితానంత దిగంత
రాళ త్రైలోక్యాక్రమణ ప్రవృత్త గంభీర భావుండు సంతత కరుణాకటా
క్ష వీక్షితాపరిమితాశ్రిత సమూహుండును సజాతీయవిజాతీయ స్వగతభేద
స్వరూపుండు తత్తద్వ్యలక్షణుండగు శ్రీమన్నారాయణుండైన శ్రీసీతారాముల
సేవించి తదీయదివ్య శ్రీపాదతీర్థతులసీ దివ్యపుంగళగ్రహ శ్రీపాదాంకిత
శఠగోప దివ్యనామసంకీర్తన కళ్యాణగుణామృతపాన సందర్శన శిరోవ

ఈ సాకర్ణన ధ్యానైకాయన భాగధేయుండనై శ్రీమద్రాజన్న దేశాయి
లక్ష్మీవిలాసనివాసమహాలక్ష్మిని సేవింపం దలంచి తన్మహారాజాజ్ఞంగొని. 85

చూర్ణిక. శ్రీమత్కలశజలనిధి విలసదంతర నిరంతర సురవిటపివాటికావల
యిత బలభిదుపల విపుల విపులాతల ద్వీప నీపోపవన భవన కాంత చిం
తామణి ఘృణి ధగద్ధగిత మృగరాజ విరాజమానాసన సమాసీనాం హృద్యా
నవద్య గద్య పద్య వైశారద్యోద్యద్విద్యాధరీలోచన చకోరానందకర
సాంద్ర చంద్రాతపవద్దరహాసాభిరామాం నితాంత లతాంతబాణ బాణా
సనాయమానాసమాన మణిగణప్రభామండలపిచండిల కుండల కషణ
నిశిత సితసాయక వీక్షాకదంబాం గౌరవరవర్ణినీ వర్ణనీయ సువర్ణవర్ణ నిటల
తట ఘటితాకలంక కుంకుమ సంకలిత సుఖసంపాదన నఖముఖోల్లసంతీం
తరుణ తరణికిరణ జాంబూనదాంబుజ హారితాళ వినీల నీరదాంతర నట
త్తటిత్ఫుల్ల హల్లక జపా కర్ణికార కోరక ప్రకార తనుప్రభా భాసమానాం
కామాలికాబద్ధ సకలస్నిగ్ధ కేశపాశ విభ్రాజమానాం సమాసాధిక సూత
న కేతకీ జాతి చంప కాశోక పున్నాగ మల్లీ బంధుర బంధూక స్తబక కుచ
కుంభ గుంభిత గంధసార ఘనసార మృగమద సంకుమద మసృణఘుసృణ
ము ఖామోద విరాజమానాం నవరత్నకీలితాంచిత కాంచనకిరీట తారాహా
ర కేయూర చ్ఛన్న ధీర ఝణంఝణాయమాన కంకణాంగుళీయక ఘంటి
కోడ్డాణ కాంచీదామ శింజాన మంజీరాద్యలంకార విద్యోతమానాం ని
రంతర సుమకదంబకదంబవన సంచరన్మదిరిణీ ప్రదాపితోర్ధ్వకీల కుండల
మండిత ప్రభాకర పాత్రశోభిత సుధాకర కిరణ పరామృతోపహార ప్రి
యాం శ్రీకామేశ్వరాంక పర్యంక నివాసినీం సువాసినీపూజావిధానావధాన
రాచుర్లగోత్రపాత్ర కామినేనిరాజన్న దేశాయిలక్ష్మీవిలాసమాణిక్యసింహాసన
స్థిర మహాలక్ష్మీం సదాకలయామి. 86

వ. అని వినుతించి బ్రహ్మోత్తర ఖండంబునం గలభద్రాయురభ్యుదయంబుఁ
దెనుఁగించి శ్రీరాజేశ్వరున కర్పితంబుఁ జేయవలయు నని యాజ్ఞ యొసంగు
కామినేనిరాజన్న నృపాలు వంశావతారం బభివర్ణించెద. 87

సీ. సతత ఘుళంఘుళ • స్వనదచ్ఛవీచిక- కమనీయ నదనదీ • కప్రజంబు
వికచాంబుజోత్పల • ప్రకర ప్రవన్మరం- దాసార కాసార • భాసురంబు

కలకంఠ శుక నీల ♦ కంఠ పారావత- నినద ముఖరితోప ♦ వనచయంబు
హాటక కటక ర♦త్నా వాస బహుశృంగ- సంగతకృతకాద్రి♦సముదయంబు
తారకాపద కషణాబ్జ ♦ ధవ కుముద్వ
తీరమణ కాంత కాంతసం ♦ స్థిత విశాల
సారశిఖరోరుఖేయప్ర ♦ శస్తవస్తు
పుణ్యనివహంబు బిక్రనో ♦ ల్పురవరంబు. 88

మ. చిదచిన్మూర్తి పరాపరప్రకృతిమ ♦ త్త్సి సిద్ధ రామేశ్వరా
స్పద పద్మాకర దివ్యవా రహరహ ♦ స్నాన నాగతానేకమా
ని దివాకఃప్రభు భక్తి సంస్తుతి మిషో ♦ న్మీల ద్ద్విజస్వస్తివా
క్సదయప్రాభవమై తలిర్చె నదిముక్ ♦ సర్వంసహామండలిక్. 89

క. వర్ణిత మణిగణ కనకో, దీర్ణరుచి రుచిర విప ణ్యా ♦ ధీ నానుప మా
భ్యర్ణప్రదేశగ చతు, ర్వర్ణంబులవారు దనర ♦ వహి కెక్రి తగక్. 90

మ. జలభిన్నీల విశాలకుట్టిమ వరీ ♦ వాహప్ర భాహర్ని శో
జ్జ్వల దభ్రంకషశృంగసంగతములై ♦ సౌధంబు లొప్పె న్మహా
చలసంకాశ గజేంద్రబృందములతో ♦ సయ్యాటలాడక్ రసా
తల నిర్యన్మదధార వారణఘటల్ ♦ దారొర్న చందంబునక్. 91

సీ. స్ఫాటికస్ఫుటకోటి ♦ హాటకకుట్టిమా- ట్టాలకంబుల జాల ♦ మతిశయిల్ల
సాంద్రచంద్రోపల ♦ స్థాపనాంచచ్చంద్ర- శాలావరంపరల్ ♦ సందడింప
వరసుధాలేపన ♦ స్ఫురదంబుదాయన స్స్వర్గోపురములు రం ♦ జిల్లుచుండ
బ్రతిమార్గనిర్మిత ♦ ప్రచుర కాంత్యాధార- రాజిత గేహముల్ ♦ తేజమెనయ
లలితజీవనదంతవి ♦ లాసవాస, వజ్రకీలిత గేహముల్ ♦ వన్నెజూప
మందరాద్రినిఁ గైలాస♦ మహితగిరిని, గేలిఁ గొనఁబోలు నవ్వీఁటి♦మేలిములర.

సీ. శ్రీవిష్ణుదేవుని ♦ శ్రీముఖాబ్జమునందు- నతులాగ్రజన్మసం ♦ తతిజనించె
భాసురంబైనత ♦ ద్బాహుదేశంబున సదయపార్థివవంశ ♦ ముదయమయ్యె
దేవదేవుని సక్థి ♦ దివ్యస్థలంబున- నైశ్యాన్వయం బుద్భ ♦ వంబు నొందె
లక్ష్మీశవదకము ♦ లద్వంద్వమునఁ గీర్తి- సహితశూద్రకులంబు ♦ సంభవించె
నందుసచ్ఛూద్రనికర మిం ♦ పొందుచుండ
నాఁడు నాఁటికి శ్రీపాక ♦ నాటిజనన

మద్భుతైశ్వర్యధుర్యమై ♦ యవనిఁబరఁగ.
రాజరాజేశ్వరకృపాభి ♦ రామ మగుచు. 93

క. ఆపాకనాటివంశో, ద్దీపకుఁడై కామినేఁడు ♦ దృఢతరబలసం
తాపితపరభూపాలకుఁ, డై పాలిచె సమస్తలోక ♦ మభినుతి సేయన్. 94

గీ. అతఁడు తద్బికర్ణనోలుపు ♦ రాధిరాజ
పూజ్యసామ్రాజ్యలక్ష్మిచేఁ ♦ బొలిచియుండెఁ
గుతుపశాహాదియవనరా ♦ ట్కృతుకదత్త
ఘనతరాందోళికాదివి ♦ ఖ్యాతిఁ గాంచి. 95

సీ. ప్రాగ్భవోత్కట మద ♦ ప్రవణ గంభీర వే
దు లుపాయనంబులై ♦ వెలయుచుండఁ
బటుతరోదగ్భూత ♦ బాహ్లీక కాంభోజ
తురగంబు లుపదలై ♦ పరగుచుండఁ

కామినేఁడు అన్నచోట॥ ఎడుస్స్యాత్పరిమాణకే॥ అన్నసూత్రప్రాప్తివలన ఏనిఅనినిలచును. ఇందుకు ప్రయోగము॥ ఏనియను నాంధ్రశబ్దము । తోనదికిన పూర్వపదము తుదిఁవ్రాయికి । నచ్చెనను వ్యంజనవర్ణం । బైనరచింపుదురునిత్య యతులనుచుఁగవుల్॥ ఇందుకులక్ష్యము॥ క. పెట్టఁడునారకమార్గం । బెట్టిమహా క్రూరకర్ముఁ ♦ డేనియుఁదుదిని । ట్టట్టనక నెమ్మనంబున । నెట్టన హరిఁ దలఁ పఁగలిగె ♦ నేనిమహాత్మా॥ అనియున్నదిగనుక ఏనిశబ్దము హల్లునకును అచ్చునకును యతిగాఁ ప్రయోగించినాము. (అని యీతాటియాకుల పుస్తకములో నున్నది. కాని యిది సంబర్భించినట్టు గాన్పించదు. ఏమనిన ఇచట॥ ఏని॥ అనునది యతిస్థానముగానందున నిట్లువ్రాయవలసినపనిలేదు. మఱియు పరిమాణార్థమున॥ ఎడు॥ అని హ్రస్వాదిప్రత్యయముగాని దీర్ఘాదిగాదు. అదియును ప్రమాణవాచకములకుఁ బరముగావచ్చునుగాని యితరములకుఁగాదు. అది॥ ఏని॥ అను రూపమునుబొందుట కాధారము గాన్పించదు. అదియటుండ॥ ఏనియను నాంధ్రశబ్దము॥ అను లక్షణగ్రంథమందలి పద్యములోనున్న॥ ఏని॥ శబ్దము చేదాద్యర్థకముకాని పరిమాణార్థకముగాదు. కానిదీని నుభయవళిగా నితరకవులెవ్వరైన ప్రయోగించినట్టు ఈకవి చూచియుండెనెమో.)

ఇట్లు కొంఠి భద్రాద్రిరామశాస్త్రి.

ప్రత్యగ్భవోదీర్ణ • వర్ణసౌవర్ణము
ద్రిక లుపహారసం • స్థితి వెలుంగ
దక్షిణదిగ్భవో • దాత్తముక్తాఫల
వ్యూహముల్ కానుకలై • యొప్పుచుండ
నరసకర్ణాటరాజ్యప్ర • శస్తుఁడగుచు
భాగ్యనగరాధిరాజ్య సం • భావ్య లక్ష్మి
నొందఁ దలపోసి శ్రీనికే • నోలుపురవ
రమున వసియించె శ్రీకామి • రడ్డినృపతి. 96

సీ. దివ్యతరవేరజా • తీరంబున వసించు
పాళెగాండ్రను బడల్ • పడ నడంచి
ఘనసువర్ణముఖరియొ • డ్డున వసించుచునుండు
పరిపంథులను బట్టి • భంగపెట్టి
సమ్యక్పినాకభృ • జ్జాకూలమున నుండు
ప్రత్యర్థులను ముందు • బాధపరచి
రూఢకృష్ణానదీ • రోధంబునఁ దిరుగు
ప్రతివాదులను గట్ల • పాలుజేసి
తనరి నైజప్రతాప దీ • ప్తప్రభావి
ఘటిత దుష్టసపత్నాంధ • కారపటల
రాయదేశ్యాభుజంగాభి • రామబిరుద
సహితుఁడై కామినేఁడు • ప్రశస్తుఁ డయ్యె. 97

క. ఆకామినేఁడు నిజనా, మాంకముగాఁగఁ గులము • నలరించిన నా
శ్రీకామినేనివంశం, బాకల్పస్థాయిగాఁగ • నవనిం బరఁగెన్. 98

వ. తదీయపుత్త్రపౌత్త్రసంతాన పరంపరానుక్రమంబున 99

సీ. అవనిఁ దత్కామినేన్యన్వ • యంబు సకల
గోత్రపరమైన రాచుల్ల • గోత్రమునను
దనరుచుండంగఁ దత్కుల • మునను గాచి
రడ్డిభూపతి జన్మించెఁ • బ్రఖ్యాతుఁడగుచు. 100

క. ఆకాచిరెడ్డికిని సు, శ్లోకుఁడు రెడ్డియను నాత్మ ♦ జాం డుదయించెన్
భూకాంతాసంఘటితము, లాకౌతుకహస్తకములుఁ ♦ డై జనమెన్నన్. 101

సీ. ఆరెడ్డినృపతి భా ♦ ర్యారత్నమైన దే- శాంబికయందు వి ♦ ఖ్యాతులైన
సదయకాచారెడ్డి ♦ సరసమల్లారెడ్డి- భూతిబలోపేత ♦ బొమ్మిరెడ్డి
నాఁదగు సుతుల నా ♦ నందంబునం గాంచె-నందుఁ గాచారెడ్డి ♦ యను నృపుండు
కులకాంతయై మూర్తి ♦ కలితయామాచాంబ-యందు నెల్లారెడ్డి ♦ యనెడు పుత్త్రుఁ
గనియె నాయెల్లరెడ్డీంద్రుఁ ♦ డనుపమాన
రూపలావణ్యవిక్రమా ♦ రూఢిఁ జెంది
భవ్యగుణసాధ్వి మల్లమాం ♦ బను వరించి
యిష్టవర్తనమున రాజ్య ♦ మేలుచుండె. 102

క. అతిముదమున నెల్లమహీ, పతి మల్లాంబికనుగూడి ♦ బలవత్ప్రసన్న
క్షితినాథుఁ గాచవిభుఁ ది, ర్పతిరెడ్డియు ననుతనూజ ♦ వర్యులఁ గనియెన్.

వ. అందు. 104

క. కాచారెడ్డినృపతి స, త్యాచారనిదాన దాన ♦ హరిదశ్వసుతుం
డై చతురహృదయలోకా, సేచనకతనూకళావి ♦ శేషుం డగుచున్. 105

గీ. సకలసాధ్వీమతల్లియై ♦ సంభ్రమించి
యొప్పుడొప్పులకుప్పయై ♦ మెప్పువచ్చి
తిప్పమాంబను బెండ్లాడి ♦ ధీరులైన
సుతులఁ గాంచెను నల్వురి ♦ నతులమతుల. 106

క. ధీరుఁడు జంగమరెడ్డి యు, దారుండగు కామిరెడ్డి ♦ ధన్యుండగు నె
ల్లారెడ్డి శౌర్యఖనిమ, ల్లారెడ్డి యనంగఁ దగి రి ♦ లన్ జనులెన్నన్. 107

క. శ్రీకర జంగమనరపతి, కాకాచారెడ్డి కనుజుఁ ♦ డై సంతతను
శ్లోకుం డెల్లారెడ్డిమ, హీకాంతుఁడు వృద్ధినొందె ♦ హితవర్తనుఁడై. 108

సీ. అవరవర్ణులె కాని ♦ యవరవర్ణులు గారు
సరి వాగ్రమాప్రాప్తి ♦ సంభృతులను
అలతమోనుదులె కా ♦ నలతమోనుదులు గా
రెన శుచితాకాంతి ♦ ఘనరుచులను

గోత్రాధిపులె కాని ♦ గోత్రాధిపులు గారు
తరము ధర్మఖ్యాతి ♦ ధైర్యములను
హరినామకులె కాని ♦ హరినామకులు గారు
బలసత్యపాలన ♦ ప్రాభవముల
నరహరి హరాగ్ని చంద్రభా ♦ స్కర వృషగురు
శైలమారుతసమవర్తి ♦ శక్రముఖుల
సాటిఁ గోరుచు నెల్లన్న ♦ జనవరుండు
ధరణిఁ బాలించె ధార్మిక ♦ త్వంబు దనర. 109

సీ. మొదల దాతృత్వంబు ♦ దుది యాచకత్వంబు
నిచ్చలో నుండువాఁ ♦ డెంత వేల్పు
హర్షించి యొకవేళ ♦ నప్పులిచ్చుటె కాని
యొప్ప డీకున్న వాఁ ♦ డేవ దాన్యుఁ
డహమున యామద్వ ♦ యం బిచ్చి యవ్వల
నీవిలేదన్న వాఁ ♦ డెంత దాత
యడిగినంతనె యర్థ ♦ మిడక నెన్నాముక ను
న్నొప్పించువాఁ డేబ ♦ హుప్రదుండు
ఇచ్చి మరలంగఁ గొనక తా ♦ నిచ్చవచ్చి
నట్టులొసఁగుచు రేబగ ♦ లనక పంచి
పెట్టుచును ముఖ్యవస్తువు ♦ పేర్మి నొసఁగు
నెల్లరెడ్డి మహీపతి ♦ నెన్నఁ దరమె. 110

సీ. సప్తసంతానప్ర ♦ శస్త కామారెడ్డి దేశాయిదివ్యాజ్ఞ ♦ దేజరిల్ల
నమ్మహామహుఁడు ని ♦ త్య మ్మాచరించిన- ధర్మంబు నభివృద్ధిఁ దనరఁ జేసి
రాజకార్యాకార్య ♦ రచనలాలోచించి- యుక్తియుక్తములుగా ♦ నొప్పఁ జేసి
బహుళపద్మాకర ♦ ప్రస్ఫీత దీర్ఘికా- కుల్యాదికిఁ దదాను ♦ కూల్యమొంది
యమ్మహీపతి కిష్టుఁడై ♦ యనుదినంబు
నన్నలందును దమ్ముల ♦ యందుఁ బ్రేమ
గలిగి విలసిల్లె నెల్లభూ ♦ కాంతుఁ డవని
భార మాత్మీయభుజమునఁ ♦ బ్రబలుచుండ. 111

క. శ్రీరమణీరమణీయ ము, ణీరుచిరాదర్శమనఁగ • నిపుణశ్రీ రా
ల్లారెడ్డిపేట దనరెను, హీరామాస్యాబ్జతిలక • హితమై సతమై. 112

వ. అదియెట్టి దనిన 113

సీ. ధ్వజపటాగ్రజనీభ • స్వర్ధుత ద్యోధునీ- సాంద్ర శీకరపూత • సౌధతతులు
సౌవరద్వీప సాధ్వ • సప్రద సింహత- లాటాంశుకోద్దీర్ణ • హర్మ్యములును
హరిపుర స్త్రీ సమా • హ్వానార్థ కంపిత- చేలాలవట్టికా • ట్టాలకములు
సురపూర హమ్మతి • నిరసనోత్పత దుచ్ఛ్రి- తోపరిభాగ భా • గ్గోపురములు
స్వాత్తనాట్యక్రమ విలోక • నాగత త్రి
దివయువతి దేహజ • స్వేద నివహ హరణ
వీజిత పటత్పటాగ్ర ప్ర • వేశగృహము
లలరుచుండంగఁ దత్పురం • బవని వెలసె. 114

ఉ. గాటపుకోటకొమ్మలు చొ • కాటపుహాటకకూటకోటులుం
బాటిలు గోపురంబులు న • పారములై తగు స్వస్తికంబులుం
దీటగు చంద్రశాలలును • దీర్ణవిభుత్వము దెప్ప నొప్ప న
వ్వీటికి సాటి యేనృపుల • వీఁడులు వేల్పుల వీడు లెంచినన్. 115

గీ. సరసకురువింద సుందర • మరకతాది
కములు గల జాళువాకోట • గానవయ్యె
గగనలక్ష్మీకర ధగద్ధ • గాయమాన
కంకణచ్ఛట రవళించు • పొంకమలగ. 116

చ. సురుచిరమాత్నరత్నముల • సోరనగండ్ల ధరించి కాంచన
స్ఫురదురుసౌధయూధములు • పూజితరాజితశాలిశాల ల
వ్వరిమెఱసెన్ సురావహన • పోషణతాభినివేశ మేరుమం
దరములు సత్త్వసంపదలఁ • దత్తదుపాఘులఁ జేరెనో యనన్. 117

శా. గంగా భంగ తరంగ సంగత విహం • గవ్యూహ భీకృన్మహా
త్తుంగ ప్రాంగణ గోపురోపరి సదా • స్తోక ప్రభాభీల మా
తంగాది వ్యవహార సారబల సం • ధాన ధ్వజోపేతమై
శృంగారాస్పదమయ్యె నెల్లనృపతి • శ్రీమత్పురం బప్పుడున్. 118

మ. నరసీజాప్తుఁ డొకానొకప్పుడు తద్దై • శ్వర్యాదిదృష్టార్థత
త్పరుఁడై నిల్చిన సాలజాలశిఖర • స్థ ప్రోజ్జ్వల స్ఫూర్తిర
త్నరుచివ్యూహ మవక్రచక్రగతి నాం • ద స్నాటనుం డివ్వసుం
ధరలోనం బరివేషభూషితపద • స్థానుం డనం గన్పడెక్. 119

చ. అహరహ మప్పురీవరన • మంచిత కాంచన కూట కోటి సం
గ్రహణ విలాస వాసము ల • ఖండవిభావిభవంబు దోఁప నా
గ్రహముల ధిక్కరించిన చి • రంతనకాంతమణీగణాంతరా
వహఁగదిఁ జూచువారి కిది • వస్ప్పుహఁ జేయుచు నుండు నెల్లెడక్. 120

క. సద్మహితస్వర్ణమణీ, సద్మండగు నెల్లనృపతి • స్వసమాఖ్య దగక్
పద్మాకర పద్మాకర, పద్మాకరముల నొనర్చెఁ • బ్రజలు నుతింపక్.

సీ. ఒకవిప్రచుళుకంబు • నకులోను గాకున్న-లవణసముద్రంబు • సవతియగును
కేవలఖండవి•కృతిఁ జెందకుండెనా-యైక్షవాంబుధి సమం • బగుఁ దలంపఁ
బానంబుచేఁ దంద్రఁ • బట్టించకుండెనా మదిరాసరిత్పతి • మాదిరియగును
ముక్కరవాసనలేక • చొక్కమైయుండెనా- యాజ్యాంబునిధి జత • యగు
దరచఁబడకున్నదధివార్ధి • తరము నగును [వచింపఁ
బరిణమించని క్షీరాబ్ధి • పాటియగును
దేలలేకున్న శుద్ధాబ్ధి • పోలికగును
ఘనతనెల్లవిభుని తటా • కంబుతోడ. 122

సీ. మానిసంచిత్రక • మండలూర్జ్వలజలో- త్పన్నయా నల ద్వీప•వతిని విడచి
తాపసభుక్తసం • త్యక్తరై విలసిల్లి- చరియించినట్టి ని • ర్ఝరిణి వదలి
హరిభేద్యమానరై • యవనీతలంబున- మెలఁగుచున్నట్టి శై • వలినిగడచి
మునిశప్తరై గుప్త•మూలంబునఁ దిరంగి-రొందిగియున్నట్టియ•న్నదినిదాటి
కలితరాచుల్లగోత్రిత • కామినేని, వంశుఁడెల్లన్ననృపమౌళి • వరతటాక
గర్భమున శివనాథము • ఖ్యస్వమూర్తు, లగుచు హరిహరులై యుండు • ర [మదినంబు.

క. శ్రీమదెల్లారెడ్డిమ, హీమండలనాథశౌరి • కిందిరవరలసా
ద్వీమణి కీర్తితవర్తన, రామ సోదరమొనర్చెఁ బోచ • మాంబ ధరిత్రిక్. 124

సీ. లక్ష్మీశసద్భక్తుఁ డెల్లారెడ్డిరాయ-యను సోదరమునఁ బోచ•మాంబయందు
నరసుఁడైతగిన ... • ... రెడ్డిము త్తము- రెడ్డియుఁ జనకాచి • రెడ్డియనియు

పుత్త్రుల మువ్వురి • భూరికీర్తులఁ గాంచె- నామూరిలోఁ గీర్తి • కామిఁడైన
శ్రీమంతుఁడైనట్టి • చినకామిరెడ్డిందమ్ముఁ- డవని భారంబూని • యగ్రజన్ము
దేవతాగురుభక్తిపరం • దీప్తుఁ డగుచు
మానితాడ్లూరిసీమ పా • మ్రాజ్యపూజ్య
పదవిఁ జెన్నొంది గ్రామముల్ • పట్టణములు
విరివిఁగావించెఁ దనమహా • విభవ మలర. 125

సీ. తనకీర్తి చంద్రికా • తతిసౌరసుందరీ- ముఖచంద్రమండలం • బులఁబెనంగఁ
దనగుణరత్నముల్ • ఘనదిగ్వధూటికా- స్తనహారవర్తులై • సంభ్రమింపఁ
దనదివ్యతేజంబు • దినకరబింబసం- దీప్తికరంబయి • తేజరిల్లఁ
దనమహావిఖ్యాతి • వనజభవాండభాం- డాంతర్ప్రపూర్ణత • నతిశయిల్లఁ
దనరె నని కవు లనుదిన • మును నుతింపఁ
గుశలచారిత్రు రాచుర్లి • గోత్రపాత్రుఁ
గామినేన్యన్వయునిఁ జిన • కామిరెడ్డి
దేశముఖు నెన్నఁదరమె పృ • థ్వీతలమున. 126

సీ. రమణీయచినకామి • రెడ్డిందునకు నౌర-సులు ముగ్గురుదయించి • రలఘుబలులు
మహితపోతారెడ్డి • మఱియుఁ గంతారెడ్డి-సనయుఁ డెల్లారెడ్డి • యనఁ దలిర్చి
యందులో నగ్రజుం • డైనపోతారెడ్డి- నిగ్రహానుగ్రహ • నియతిశాలి
శ్రీభాగనగరరా • జ్యాధిపస్థిరతర- ప్రభువర్యవర్ణితి • ప్రాభవుండు
నలభగీరథనృపసగ • రులను దెగడి
పుడమిపడఁతికి సౌఖ్యంబు • పొసఁగఁజేసి
రాజరాజమహారాజ • రాజబిరుద
సహిత పోతమహీపాల • చంద్రుఁడలరె. 127

సీ. శాత్రవాకీర్ణమై • సలిలపూర్ణంబైన-జలదుర్గమున స్వశా • సనము నిలిపి
దురవగాహం బరుం • తుదపథం బగుచున్న-వనదుర్గమున నిజా • జ్ఞను విధించి
పరభయంకరబల • ప్రత్యవస్థాత్ప్రయు- క్తస్థలదుర్గమున జయ • స్తంభ మెంచి
దుర్ధర్షగర్ధన • స్పర్ధాళువిద్విష- చ్ఛైలదుర్గములు వ • శ్యములు జేసి
యద్భుతైశ్వర్యధుర్యుండు • ననుపమాన
శౌర్యధైర్యుండు వీర్యగాం • భీర్యశాలి

పోతిరెడ్డిం దుర్గాధిశాం • భోధిచంద్రుఁ
డవనిఁ బాలించెఁ బూర్వరా • జానుమతిని. 128

శా. ఏరాజైనను రెడ్డినామమున నీ • పృథ్విం బ్రవర్తించునా
యేరెడ్డైనను రాజశబ్దమున బం • హిష్ఠస్థితిం జెందునా
ధారావాహిక బుద్ధిచేఁ దనరు పో • తారెడ్డి దేశాయి ము
న్మీరెన్ రాజన రెడ్డినా భువి సము • న్మీలద్యశోలక్ష్మ్యుఁడై. 129

క. ఆసేతుతుషారాచల, నాసరమణిశైల శాలి • పశ్చిమధరమ
ధ్యాసీన ధర్మవజ్జయ, శాసనుఁడై పోతిరెడ్డి • జనవిభుఁడలరెన్. 130

సీ. అద్భుతస్వాపతే • యమువ్యయంబొనరించి-బహుతటాకంబులే • ప్రభుఁడు నిల్పె
నిమ్నోన్నతక్షోణి • నిమ్నగాతుల్యకా- కుల్యల నేధార్మి • కుండు త్రవ్వె
నిర్జనస్థలులపై • నిఖిలప్రజోల్లస- ద్గ్రామముల్ పేట లే • ఘనుఁడు గట్టె
దుర్గమార్గంబులఁ • దోరంబులైనట్టి- యారామముల నేమ • హాత్ముఁడుంచె
నప్పితామహు ధర్మంబు • ననుసరించి, యంతకన్నను మికుటం • బైతలిర్ప
వానిపాలమునఁ జేసి • వసుధ యేలె, నెల్లభూపాలు పోతధా • త్రీశ్వరుండు.

క. శ్రీపత్యంశభవుండగు, నాపోతారెడ్డి మాచ • మాంబికయందుం
దీపితపుత్త్రులఁ గనియె మ, హీపాలనశీలసత్ప్ర • హేతులు గాఁగన్. 132

మ. లలితాలంకరణాంచితావయవుఁ డె • ల్లారెడ్డి జోగావనీ
తిలకుల్ వారలు దానధర్మముల ధా • త్రీనిర్జరశ్రేణులన్
వెలయంజేయుచు రాజకార్యఘటనా • విర్భూతకౌతూహలం
బలరన్ వర్ధిలి రాహవప్రకటితా • హంభావపుంభావులై. 133

వ. అందు. 134

శా. అంకారంభవిజృంభమాణ విజయో • ద్యద్భేరికాభాంక్రియా
లంకర్మీణ మహారవశ్రవణ వే • ళానిశ్చలాకాటవీ
కింకుర్వాణ వచోవిచారపరు లై • గ్గింపం దలిర్చన్ రణా
లంకారాసిభుజార్గళుం డగుచు నె • ల్లారెడ్డి భూమండలిన్. 135

సీ. ఒరులతోఁ బరిహాస • మొనరించ నేనియు-నుచితోక్తు లే కాని • యొండు లేదు
శయనించియుండియు • స్వప్నంబునందైన-నన్యకాంతాగోష్ఠి • నరయ లేదు

సాహసోదగ్రుఁడై • శాత్రవు నందైన-దుర్గుణారోపంబుఁ • దొడర లేదు
మనసునను దిలనే • మరిపాటునైనను- దగ నసత్యపుతెల్పుఁ • దలఁచ లేదు
గాన నీ రెడ్డి నృపతి యా • కల్ప మవధి
గను బ్రవర్తించ వలె నని • జనులు బొగడఁ
బ్రబలి వర్ధిల్లె నెల్లభూ • పాలమౌళి
తనసమాఖ్యాదిగంతర • స్థలుల నిండ. 136

క. ఆయెల్లనృపతికతిభా, గ్యాయతి జగ్గప్ప భార్య • యై తనరెం బ
ద్మాయతనముఖకమలశో, భాయతయై పుడమి జనులు • ప్రస్తుతిఁ జేయన్.

గీ. అమ్మహీపతి కనుజుఁడై • యవని వెలసె
జోగిరెడ్డీంద్రుఁ డత్యంత • సుగుణగణ్యుఁ
డప్రతీపప్రతాపప్ర • భాభిరాముఁ
డాశ్రితకదంబవార్ధికా • బ్జాభుఁ డగుచు. 138

మ. గరిమన్ భూపరిపాలకుం డయిన జో • గారెడ్డి తేజోతిభా
స్వరుఁ డొప్పున్ మును జక్రవాళగిరిపా • శ్చాత్యప్రదేశస్థ దు
స్తర జీనోల్లుర దంధకారచయభి • ద్ధావద్విషత్కామినీ
వరధమ్మిల్ల తమోనివారక కర • వ్రాతంబు సంధిల్లఁగన్. 139

చ. నిరతము భూజనంబులకు • నెమ్మది రంజిలఁ జేయుచున్ ధరా
సురలను బ్రోచుచోఁ దనరు • జోగనృపాలుఁ డొనర్చు దానవి
స్ఫురణను జూచి కల్పతరు • పుంజము దుర్యశమున్ వహించెనాఁ
గరమరయంగ షట్పదపి • కప్రకరాదిక కైతవంబునన్. 140

శా. కారుణ్యాకరమూర్తియై వెలయు జో • గారెడ్డి సత్కీర్తిహం
సీరత్నంబు సమస్తవిశ్వమున ని • క్షేపించు నండంబు ల
త్యారూఢాంబుజసంభవాండతతి మ • ధ్యస్థంబులై యుండఁ ద
త్పారంపర్యము నొంది పిక్కటిలుచో • బంహిష్ఠవృత్తిం దగన్. 141

సీ. అంగవంగకళింగ • బంగాళవనితలు- లలిమించువీచోపు • లనువహింప
లాటకర్ణాటవ • రాటిభోటాంగనల్- విమలంబులగు ముకు • రములు బూన
మాళవములయాళ • చోళనేపాళబిం- బాధరల్ వేటురు • మాళ్ళు వీవఁ
గొంకణటెంకణ • కుకురుకాశకరూశ- రమణులు వీటీభ • రములు దాల్ప

సర్వసర్వంసహాచక్ర ♦ చక్రవర్తి, లక్షణోపేతుఁడై మహా ♦ లక్ష్మి దనరఁ
గామినేనికులాంభోధి♦సోముఁడైన, జోగభూపాలుఁడలరె యశో♦ధనుఁడయి.

క. ఆజోగారెడ్డిమహా, రాజుకు దేవేరియగుచు ♦ రంజిలె సుగుణ
భ్రాజిత చొక్కమ్మ జయ, శ్రీజగతీసదృశయగుచుఁ ♦ జిరకీర్తి దగన్.

గీ. సుదతి పుట్టినయింటికిఁ ♦ జొచ్చినింటి, కలరువన్నియఁ దెచ్చిన ♦ తలిరుబోడి
చారుతరకిసలయపాణి♦కీరవాణి, యైన చొక్కమ్మ నెన్నంగ♦నలవియగునె.

క. శమదమముల నెన్నఁగ నా, యమసమ రేమగువ యీశ్వ♦ రార్పితమతియై
రమ ననుదినంబు పూజల, నమరంజేయుచును జొక్క ♦ మాంబ దలిర్చెన్.

గీ. అట్టిజోగనృపతి చొక్క ♦ మాంబయందు
భూరిబలవంతులైనట్టి ♦ పోతిరెడ్డి
సుందరాకారుఁడైయుండు ♦ జోగిరెడ్డి
యనఁగఁ దగు పుత్త్రులను గాంచె ♦ తనయులుగను. 146

క. ఆగుణవజ్జోగమహా, భాగుం డతినీతిపరుఁడు ♦ ప్రకటతరసమా
ఖ్యాగరిమ నావరి రాజ్య, శ్రీగురుబుద్ధి ప్రసిద్ధిఁ ♦ జెందుచు నుండెన్. 147

గీ. అమ్మహీపతి భార్యయై ♦ యలరెలింగ
మాంబయనసద్గుణగణావ ♦ లంబ యగుచు
జోగిరెడ్డిమహీశుఁడన్ ♦ సూనశరుని
కలరతీదేవియనఁదగి ♦ యలరెభువిని. 148

క. ఆజోగిరెడ్డి కగ్రజుఁ, డై జనులెన్నంగ నెగడె ♦ నాత్మీయ యశ
స్తేజశ్చంద్రదివాకరుఁ, డై జగతీభార మూని ♦ హర్షితమతియై. 149

శా. లీలన్ నవ్వులకైన బొంకఁడు బుధా ♦ ళిం బూజనాందించు సు
శ్రీలం దా ధనదున్ నగున్ శివునికై ♦ చిత్తంబు గీలించి మున్
వాలాయంబు బసిండిపువ్వులను సే ♦ వాయుక్తి నర్పించు ధీ
శీలుండై తగు పోతిరెడ్డినృపతి ♦ శ్రీనాథుఁ డత్యున్నతిన్. 150

సీ. సతతవిద్వత్కవీ ♦ శ్వరపారిజాతంబు- సారధైర్యమ్మున ♦ మేరునగము
ప్రతిదినాభ్యుదయాత్త ♦ బంధురక్షణశాలి- పుంజీభవద్యశో ♦ రంజితుండు
గణుతికెక్కుచు ధర్మ♦గుణగణోజ్జ్వలుఁ డెంత- వనికైననాడిత♦వ్వనిఘనుండు
సర్వేశ్వరసమర్చి ♦ తావధానసంభృతి, యర్థిసందోహక ♦ ల్పాగమంబు

దానకర్ణుండు రణసమిం ♦ ధానపార్థుఁ, డాశ్రితావనశీలుఁడం ♦ చఖిలకవులు
సన్నుతించఁగఁ దగ సద్వి ♦ చారపరుఁడు, పోతిరెడ్డిమహీపాల ♦ పుంగవుండు.

మ. నవఖండంబుల మోచువారలు మహా ♦ నాగంబులున్ ఘోణియున్
జవనతూర్కర్మము సర్ప మద్రు లనిశ ♦ సం జెన్ని పోతావనీ
ధవదోర్వజ్రమయంపుపీఠమున మో ♦ దంబందె నా ధారుణీ
యువతీరత్నము గానిచో నదియు భో ♦ గోద్యుక్తయై యుండునే. 152

క. ఆపోతారెడ్డిమహా, భూపాలుని భార్యయగుచుఁ ♦ బొగడొందె నయ
శ్రీపతిపూజాపరహృద, యాపాదితభక్తి సర్వ ♦ మాంబ దలిర్చన్. 153

గీ. అర్థిజనములఁ గనుఁగొన్న ♦ నాదరించి
పూజలొనరించి యన్నమిం ♦ పుగ విధించి
యన్నపూర్ణభవాని యో ♦ యనఁగమించి
సర్వమాంబిక దనరారె ♦ జగతిలోన. 154

సీ. సమ్మద మ్మొనరంగఁ ♦ దమ్మిగద్దియనుండు-కొమ్మఁజిత్తమ్మునఁ ♦ గుదురుకొల్పి
పటుబుద్ధిమగనిపు ♦ క్కిటనుండుపొలఁతుక-డెందంబులో ముందుఁ ♦ బొందుపరచి
సురరాజురాణి చం ♦ దురుకీరవాణి ము-న్నంతరంగంబున ♦ నలరఁదలచి
మగనినెమ్మేనిలో ♦ సగముదానై యున్న-పడఁతిని మదిలోనఁ ♦ బాదుకొల్పి
వారివారిని గురు కర ♦ వీర కర్ణి
కార చంపక నవమల్లి ♦ కా జపాబ్జ
కుంద కాంచనములఁ బూజ ♦ లొందఁ జేసి
యింపుదళుకొత్తుచుండ రా ♦ ణించి మించె. 155

శా. ధీయుక్తిన్ ధరణీసురాగ్రణుల భ ♦ క్తిం బూజ్యలం జేయుచున్
శ్రేయోవంతునిఁ బోతభూమిపతి న ♦ ర్థిం బ్రేమ వాటింపుచున్
స్వాయద్రూపవిలాసవైఖరులచే ♦ సర్వమ్మ రంజిల్లె శ్రీ
న్యాయం బేర్పడ సజ్జనంబునకు నా ♦ నందంబు సంధిల్లఁగన్. 156

క. శ్రీరాజేశ్వర సత్కరు, ణారూఢ కటాక్ష వీక్ష ♦ ణాగత రాజ్య
శ్రీరక్షణ దక్షిణ పో, తారెడ్డిమహీపతికి ము ♦ దంబలరారన్. 157

గీ. మానవతియైన యాసర్వ ♦ మాంబ గర్భ
మునను జన్మించి ప్రతిదినా ♦ భ్యుదయ మొంది

శర్వసర్వంసహాచక్ర ♦ శక్రుఁ డనఁగ ♦
వెలసె రాజన్నచౌదరి ♦ విశ్వ మెన్న. 158

సీ. తనసమాఖ్యాపధి ♦ తతి నిత్యదానాంబు- ధారలచే వృద్ధిఁ దనరుచుండఁ
దనసుగుణసుమంబు ♦ లనుపమధర్మధీ- కల్పలతాగ్రణిఁ ♦ గలసి వెలయఁ
దనవిశ్రుతశ్రుతో ♦ దన్వతీశ్వరునికి- శమదమాదులు తరం ♦ గములుగాఁగఁ
దనకరుణామృతం ♦ బునకు నేత్రాంతముల్- కలశయుగంబులై ♦ కానుపించ
ధరణివర్థిల్లె నని సుధీ ♦ తతులు బొగడఁ
గుశలచారిత్ర రాచుళ్ళ ♦ గోత్రపాత్రుఁ
డమితజయసాంద్ర కామినే ♦ న్యన్వయేంద్రు
డైన రాజన్నదేశాయి ♦ యవనిఁదనరె. 159

సీ. విభులై మహాయజ్ఞ ♦ విధులై శివార్చనా- విధులై తగిన వేద ♦ వేత్త లలర
పదవులై సద్వనీ ♦ పద్ధవులై ఘనదవా- పదవులై ప్రతిపక్షు ♦ లొదుగుచుండ
కృతులై పరానిరా ♦ కృతులై సదుక్తిభా-కృతులై విచక్షణుల్ ♦ నుతు లొనర్ప
మాన్యులై రాజస ♦ న్మాన్యులై విజితారి- మాన్యులై సైనికుల్ ♦ పూని కొలువ
ప్రకటపాషండ బౌద్ధ చా ♦ ర్వాక జైన
విరసమతములు తనశాస్త్ర ♦ సరసవచన
రచనల హసింపుచును రాజ ♦ రాజ సదృశుఁ
డైతగను గామినేని రా ♦ జన్ననృపతి. 160

సీ. శ్రీమహాదేవాంఘ్రి ♦ సేవానురక్తుఁడై- సతతపంచాక్షరీ ♦ జపముఁ జేయు
శివభక్తగణముతోఁ ♦ జెలిమివాటింపుచు- శివకథాశ్రవణంబు ♦ చేఁదలిర్చు
సద్వివాహోప ♦ నయనార్థ మర్థించు భూదేవతలఁ దృప్తిఁ ♦ బొందఁ జేయు
క్రతునిమిత్తాగత ♦ శతసంఖ్యవిప్రోత్త-ములుగోరువిత్త మి ♦ మ్ములనొసంగు
ఘనతటాకోపవనదీర్ఘి ♦ కలను గూప
ములను నిర్మించి కారుణ్య ♦ కలితుఁ డగుచు
నిలను బాలించె శ్రీకామి ♦ నేనికులజుఁ
డైన రాజన్నచౌదరి ♦ యనుదినంబు. 161

మ. త్రియత శ్రీకర కామినేనికులుఁడౌ ♦ రాజన్న భూమీశ్వరుం
డయుతోదీర్ణ సువర్ణముద్రికల ది ♦ వ్యాచ్ఛాదనాద్యంబులన్

వ్యయభాగం బొనరింపుచుండఁ గనుని ♦ త్యం బర్చితపాత్రార్చిత
ప్రియమేధా యనువైదికోక్తి దనరుఁ ♦ రేయుఁబవల్ దత్సభఁ. 162

సీ. జవముచే భీకరా ♦ హవముచే రాజ్యాను భవముచే రామభద్ర ♦ భావమెన్న
భక్తిచేఁ దేజఃప్ర ♦ యుక్తిచేఁ గాంతిప్ర- సక్తిచే ఖగరాజ ♦ సరణులెన్నఁ
బ్రాప్తిచే సకలవి ♦ ద్యాప్తిచేఁ బావన-వ్యాప్తిచే శుచివృత్తి ♦ ననుసరించుఁ
గీర్తిచే సౌందర్య ♦ మూర్తిచే జ్ఞానవి- స్ఫూర్తిచేఁ గృష్ణసం ♦ శుద్ధు లరయ
శరభ భృగు రామ రాఘవ ♦ గరుడ సూర్య
చంద్ర శివ కవి వహ్ని వి ♦ జయ గదాగ్ర
జన్ము సత్యవతీసుత ♦ సరణు లెన్న
సరసరాజన్నదేశాయి ♦ చందురుఁ డలరె. 163

సీ. కింపచాన సదామి ♦ తంపచానులు నిత్య- దివ్యాన్నభోక్తలై ♦ తేజరిల్లఁ
గచ్చరోద్వేల్లత్ప ♦ టచ్చరుల్ సంతతో- దంచద్ధంశుకధారు ♦ లై తలిర్పఁ
బ్రజ్ఞానమార్గాన ♦ భిజ్ఞాన భూసురుల్- వేదశాస్త్రజ్ఞులై ♦ వెలయుచుండ
హల్యానుగత కర్మ ♦ కల్యావరజులు స- ద్గ్రామాధికారులై ♦ రంజిలంగఁ
జేసి వారల కిష్టార్థ ♦ సిద్ధు లొసఁగి
పుడమి రంజిల్లె భూభుజుల్ ♦ బొగడుచుండ
రమ్యతరమూర్తి చంద్రికా ♦ సౌమ్యకీర్తి
నిపుణరాజన్న చౌదరి ♦ నృపవరుండు. 164

సీ. తెలిదమ్మిగద్దియఁ ♦ జెలువొందు పైదలి
దలిరమ్ముదొరతండ్రి ♦ గెలుపుగొమ్మ
గొమ్మచేనిలకింపుఁ ♦ గూర్చునాతని మేను
మేనుదాల్పుల నేలు ♦ వాని ప్రాలు
ప్రాలుగట్టులఁగొట్టు ♦ వాఁడెక్కినమెకమ్ము
కమ్ముదీయక పాలు ♦ గమ్ము సొమ్ము
సొమ్ముగాఁ జిలువరా ♦ నొమ్మఁజేసినవాఁడు
వాడుఁజూపకతావిఁ ♦ గూడినలరు
నల్లనల్లని వలువచే ♦ నలరుసామి
సామిచేతోడ జగడాలు ♦ నలుపునవతి

సవతిగాన కామినేనిప • పుణ్యపవిత్రి
పరసరాజన్ననృపతి య • శమ్ముతోడ. 165

సీ. తనమూర్తివిభునకు • జననేత్రపర్వము
        కువలయస్థలములై • కొమరుమిగులఁ
దనవిత్తమునకు యా • చకహస్తంబులు
        నిక్షేపసంస్థితి • నియతిఁ జెందఁ
దనదు తేజోదీప • మునకు స్వాన్వయములు
        భవనజాలంబులై • పరిభవహింప
దనవిరుదులకు ది • క్తటములు శాసన
        స్తంభంబులై నితాం • తము వెలుంగ
నలరె నని సజ్జనంబులు • నభినుతింపఁ
గామినేనికులాబ్ధిరా • కాశశాంక
సన్నుతమనఃప్రసన్న రా • జన్ననృపతి
ధరణిఁ బాలించె ధనధాన్య • సరణి మీర. 166

గీ. అమ్మహీపతిభార్యయై • యలరుచుండె
రామమాంబ సుశీలాభి • రామమాంబ
నిత్యసత్యవ్రతాచార • నియతవృత్తి
సకలసాధ్వీమతల్లులు • సన్నుతింప. 167

సీ. రాజకార్యవిశేష • రచనల నిజభర్త- కానుగుణ్యప్రధా • నాఢ్య యగుచు
భర్తృశుశ్రూషాభి • పరతఁ గర్తవ్యార్థ- ములయందు దాసీత్వ • కలనఁ జెందు
వల్లభాభీష్టాన్న • వాంఛ విచారించి- వర్ణితమాతృభా • వంబు నొందుఁ
బతిదేహసౌఖ్యసం • పాదనక్రియ నెంచి- రంభావిలాససం • రంభ మెనయు
ధవుఁడు ధర్మప్రవర్తన • త్వంబుఁ దలఁప
నానుకూల్యంబుగ మెలంగు • నవనివంటి
బరవసముఁ బూను షాడ్గుణ్య • భవ్యమూర్తి
రామమాంబ దలిర్చె శ్రీ • రామయనఁగ. 168

సీ. తనరదాసేరీలఁ • దనరుధాన్యంబుల- యర్థంబు వ్యయపెట్టి • యర్థితతికిఁ
దనదివ్యసహకార • తరువులఁ దాఁ గొన్న- వృక్షముల్ విప్రుల • కెలమి నిచ్చె

దనసమార్జితవిత్త • మునవివాహోపన- యనముల కర్పించు• వినయమెసగ
దనసమ్యగిక్షుసం • జనితశర్కరవిప్ర- కృతసమారాధనా • ర్పితముఁ జేయు
నఖిలజనములకును దల్లి • యగుచు దేవ
భూమిసురవృత్తు లెల్లసం • పూర్ణముగనా
సంగి తత్కరుణాశీర్వ • చనములంది
రామమాంబాసమాఖ్యాభి • రామ దనరె. 169

గీ. అమ్మహారాజ్ఞి పిమ్మట • నలరెఁ జిన్న
రామమాం బనస్వప్రియా • రామ యగుచు
దానధర్మప్రసంగత • త్పరత దనరు
ప్రియునికనుగుణహృదయరై • పృథ్విలోన. 170

గీ. చెలఁగి వారల పదపడి • శ్రీభవాని, తనరె సాధ్వీలలామయై • ధరణిలోన
ధనకనకవస్తు వాహన • ధాన్యదాన, దాసికాగోగణాదిసం • తతిదలిర్ప. 171

గీ. అవనిషట్యుత్తరశతత్రి • యంబులైన
సద్వ్రతములాచరింపుచు • సంతతంబు
రాజరాజేశ్వరాంఘ్రిని • రేజయుగము
నెమ్మనంబునఁ దలఁచుచు • నిగుడుచుండె. 172

సీ. ఘృతసూపదధియుక్త• కించిదుష్ణంబైన- యన్నంబె కానిశు•ష్కాన్నమిడదు
ఖాదిరైలాదులు • గల్గువిడ్యమెకాని- వట్టితాంబూల మి • వ్వంగ లేదు
రమణీయనూత్నాంబ • రంబులనే కాని- జరదంశుకంబులో • సంగ లేదు
సకలవస్తువిశేష • సదనంబులే కాని- శూన్యగేహంబులఁ • జూపలేదు
వసుధలోఁ గల్గువార లె • వ్వారలైన
నర్థులైవచ్చి యాచించు • నంతలోన
దనయులనుబ్రోచు తల్లి వి • ధంబు దోప
నెలమిరక్షించిన భవాని • నెన్నఁదరమె. 173

సీ. స్వాధ్యాయపరులను • సమ్మదం బలరించి
దానప్రసంగంబు • దలఁపుచుండు
శాస్త్రిసంఘంబును • సంభ్రమం బొనరించి
యత్యంతమధురోక్తు • లనువచించు

సకలపురాణజ్ఞు • లకు ముదంబొనరించి
దేవతాంతరములఁ • దెలియనడుగు
నితిహాసవేదుల • నీప్సితం బెనయించి
సద్వ్రతస్థితిగోష్ఠి • సలుపుచుండు
నిత్యసజ్జనసహవాస • నియమమునను
దేవగురువిప్రవిశ్వాస • భావమునను
విశ్వసంపత్సమృద్ధియు • వెలయుచుండు
నా భవానమ్మ నెన్నంగ • నలవియగునె. 174

సీ. శ్రీరాజరాజేశ్వ • రీసపర్య యొనర్చుఁ- బుణ్యసీమంతినుల్ • బొగడుచుండ
రాజేశ్వరామేయ • పూజావిధి వహించు- విప్రోత్తములు మెచ్చి • వినుతిసేయ
సకలసంపద్వృద్ధి • జపముఖ్యము వహించు- స్నాతకవ్యూహంబు • సన్నుతింప
నిరతాన్నదానము • నీష్ఠచే వర్తించు- నాబాలగోపాల • మభినుతింప
హితపురోహిత బంధు సు • హృదయ మంత్రి
మిత్ర భట దాసముఖులను • బుత్రులనుచు
దలఁచి రక్షింపుచున్నట్టి • ధర్మమూర్తి
యగు భవానమ్మ నెన్నంగ • నలవియగునె. 175

సీ. అధ్యాత్మవిన్మహో • పాధ్యాయులను నిల్పి- వేదవేదాంగముల్ • వెలయఁజేసె
శ్రుతిశిరఃపరిచయా • న్వితశాస్త్రితతినుంచి- స్థిరచతుస్తంత్రముల్ • దేటపరచె
నాత్మనామాంకంబు • లైనపేటలలోన- వృత్తిమాన్యంబులు • వెలయఁజేసెఁ
దనపేరనన్నస • త్త్రంబులు విధియించి- బహుదేశవిద్యార్థి • పఙ్క్తిఁ బ్రోచె
నగ్రజాతులు మొదలైన • యఖిలజాతు
లందు దయయుంచి యన్నవ • స్త్రాదు లరయ
శ్రీభవానమ్మ విలసిల్లె • శ్రీభవాని
యనఁగ రాజన్ననృపుభార్య • యగుచుధరణి. 176

సీ. ధన్యమాంగళ్యమా • త్రప్రసిద్ధి వహించి- జనమనోరమవృత్తి • సంతసించి
సకలకలాభిజ్ఞ • చాతుర్యమున మించి- విదితప్రజావృద్ధి • విభవ మెంచి
ప్రకటీకృతప్రభా • పద్ధతి సవరించి- తనరుచుండుదృఢవ్ర • తంబుఁ గాంచి
రూపలావణ్యప్ర • రూఢిని విహరించి- హావభావవిలాస • మనుసరించి

సతిమహాలక్ష్మి భారతి శక్రజనని, ప్రభుజనక జాత దమయంతి రతిఁదలంచి
కామినేనిభవానమ్మ గారితోడ, సాటిసేయంగవచ్చును సరసమతుల.

సీ. ధైర్యంబు స్థైర్య మౌ దార్యంబుగాంభీర్య- మలరుచునుండు నీ యవనిపతికి
శమదమార్జవతతి జ్ఞాతపక్షప్రధాన- మాధాన మిమ్మహా మహునిఁ జెందు
రాజకార్యవిశేష రచనపాత్రాపాత్ర నిర్ణయం బెప్పుడీ నృపతి నెనయు
దయయుసత్యము నీతి ధర్మంబుశీలంబు- నొందుచునుండు నీ యుర్విపతికి
ననుచు సకలకవీశ్వరు లభినుతింప
నిపుణుఁ డగుచును నాభవానీసమేతుఁ
డగుచురాజన్న దేశాయి స్వాన్వయాధ్యుఁ
డైన సత్పుత్త్రునిఁ గనంగ నాత్మఁదలఁచి. 178

సీ. వేదవేదాంగప్ర వీణమై విలసిల్లు- విప్రసందోహంబు వెంబడింప
క్షాత్త్రికర్మాదిప్ర శస్తమైతగినట్టి- క్షత్త్రియవ్యూహంబు సందడింప
క్రయవిక్రయాధ్యని ర్ణయముచేఁ గనుపట్టి యూరవ్యసంఘంబు చేరినడువ
స్వాధికవర్ణసే వాన్వితంబై యుండు- శూద్రసమూహంబు శోభిలంగఁ
వేద్యపంచమహావాద్య విభవమలర
సౌమ్యరమ్యసువాసినుల్ సరసరాఁగ
రాజరాజేశ్వరాత్మవి భ్రాజమాన
మైన వేములవాడ నె య్యమునఁ జేరి. 179

సీ. ధర్మకుండోదక స్నానదానంబుల- జెంది రాజేశ్వర మందిరంబు
దర్శించి పరతద్వి మర్శరూపిణియైన- భ్రమరాంబికకుఁ బ్రమోకి(?)- వసపుకుంకు
మంబులఁ జెన్నొంది సంబరంబున రాజ- రాజేశ్వరుని ప్రేమ రంజిలంగ
రూఢిమీఱంగ శత రుద్రీయముఖ్యసం- స్తవము లొనర్చి త త్సవిధసీమ
నన్న పర్వతంబు లాద్యనదంబులు,- విరివిగా విధించి విప్రముఖులఁ
దృప్తిఁబొందఁజేసి దివ్యషోడశమహా, దానములఁ దదర్పి తముల నుంచి

గీ. ఇవ్విధంబున నొనరించి యేకవాన
రంబు నియమంబునను జాగ రం బొనర్ప
నీశ్వరేశ్వరుఁడైన రా జేశ్వరుండు
వర మొసంగినఁ దన్మహా వరము కలిమి. 181

గీ. భవ్యరాజేశ్వరవరప్ర • భావమునను
సంతతాచరితవ్రతా • చారమునను
తపమునియమాసమాన • ధర్మమునను
శ్రీభవానమ్మ రాజన్న • వెలఁగి రెలమి. 182

వ. ఇవ్విధంబున నాదంపతుల సమమోదంబుననుండు నవసరంబున.

గీ. ఆభవానమ్మ కుదయించి • రమ్యహేతు
కరుణ నాకపుత్త్రుఁ డొకపుత్త్రి • కలయఁ బ్రబుద్ధు
లగుచు రాజన్న రాజమ్మ • యనఁగఁ దనరి
చంద్రుఁడునులక్ష్మి జనియించు • చంద మలర. 184

గీ. నిత్యసత్యవ్రతాచార • నియతి వెలయు
రాజమాంబ ముఖోదయ • రాజబింబ
యర్థనికురుంబ ఘనసుగు • ణావలంబ
భాసురప్రభురాంబికా • పూర్ణబింబ. 185

సీ. వైద్యశాస్త్రాభిజ్ఞ • వైద్యవర్యులచేత
బహులౌషధంబులే • ప్రభుఁ డొనర్చె
వ్యాధిపీడితజనుల్ • వచ్చివేడిన యంత
నౌషధంబుల నేమ • హాత్ముఁ డొసఁగె
బహుతటాకంబులే • ర్పడఁగ నిర్మించుచు
వృత్తిమాన్యంబులే • విభుఁడు చేసె
తగవుగోరినవారి • ధర్మమార్గమ్మున
భావించిమించె నే • పార్థివుండు
అట్టిచెప్పెలముఖ్యాన్వ • యాబ్ధి చంద్రుఁ
డైన ధర్మనృపాలుఁడు • దద్యశుండు
రాజకార్యధురంధర • ప్రాభవుండు
ధరను పాలించె ధనధాన్య • సరణిఁ దనరి. 186

గీ. అతనిపుత్త్రుండు చొక్కభూ • పాగ్రగణ్యుఁ
డద్భుతైశ్వర్యధుర్యుఁడ • హంయుశత్రు

హారణుఁడా శ్రితరక్షణుం ♦ డనుపమాగ్ర
జన్మకృతవిశ్రుతాశీర్వ ♦ చనము నొంది. 187

క. శ్రీచాకరనాథుఁ డనఁదగి, యాచాకరనృపాలుఁ డలరె ♦ నంచితకరుణా
లోచనుఁడు రాజకార్యా, లోచనుఁడు ప్రఖ్యాతిలోక ♦ లోచనుఁ డనఁగన్.

గీ. చెలఁగిరాజన్నదేశాయి ♦ చెలియలైన
రాజమాంబను బెండ్లాడి ♦ రాజకాంతిఁ
బొలిచియున్నట్టి యొక్కరఁ ♦ బుత్త్రుఁ గనిరి
సతఁడు రాజన్నచౌదరి ♦ యనఁ దలిర్చె. 189

వ. ఇవ్విధంబునఁ దత్ప్రకారంబు వచించి రాజన్ననృపాలు నభివర్ణించెద.

సీ. కలశపారావార ♦ గర్భవీచికలందు
జనియించు సంపూర్ణ ♦ చంద్రుఁ డనఁగ
శ్రీమహాలక్ష్మిపై ♦ సిద్ధోదరంబున
సంభవించిన పంచ ♦ శరుఁ డనంగ
దేవదత్తను పార్వ ♦ తీతనూజాతుఁడై
ధర వెల్గు నలశక్తి ♦ ధరుఁడనంగ
స్థిరతరైశ్వర్య శ ♦ చీదేవి కుదయించి
సంతసించిన శ్రీజ ♦ యంతుఁ డనఁగఁ
గామినేనిభవానిప్ర ♦ కాశగర్భ
శుక్తిముక్తాఫలాయిత ♦ స్ఫూర్తి దనరి
రాజరాజమహారాజ ♦ రాజవిరుద
సదయరాజన్ననృపతి య ♦ భ్యుదయ మొందె. 191

క. ఆబాల్యంబుననుండియుఁ, బ్రాబల్యసమేత వంశ ♦ పారంపర్య
శ్రీబంధురధర నైజము, హాబాహాపీఠి నుంచి ♦ యలరుచు నుండెన్. 192

సీ. సత్యసత్త్వవచోయ ♦ శస్సంస్థితుల ధర్మ- బలగోపతివిహార ♦ కలన నొంచి
త్యాగజనానీక ♦ యాపనగరిమచే- బలిసింహవిజయాత్మ ♦ ఫణుల మీఱి
విద్యుద్బుద్ధిసమానత్వ ♦ తేజస్సుఖంబులఁ- జంద్రకగోత్రిశ ♦ వరణి నొనసి
విద్యానవజ్ఞాన ♦ హృద్యత్వలక్ష్మిఁ గా- వ్యఘనజనక హంసు ♦ వసతిఁ గాంచి

తనరె సంస్ఫూర్తికీర్తిసం ◆ తాన తరుఫ
లాయి తాబ్జభవాండ భాం ◆ డాంతరస్థ
ధుర్యమాధుర్య గుణలోషి ◆ తా ర్యకామి
తేనిరాజన్న భూపాల ◆ నిపుణుఁ డలరె. 193

శా. సామాన్యాజ్ఞఁగవీశ్వరుల్ సభకు రా ◆ షడ్వర్గనిస్సీమగో
ష్ఠీమాధుర్యరసోక్తులంగరపి హ ◆ ర్షింపం బ్రవర్తించు నీ
సోమార్కానలవిద్యుదుత్థితకళా ◆ స్ఫూర్తిస్వరూపంబు తా
నై మాహేశ్వరపాదపంకజసప ◆ ర్యం జెందు నందంబుగన్. 194

క. పటుశబ్దార్థాలంకృతి, రటదవిరళతరగళత్త ◆ రంగాయిత వా
గ్ఘటనోల్లసదటనప్రి, స్ఫుటనప్రతిభావిశేష ◆ పూజ్యుం డగుచున్. 195

సీ. అఖిలభూజనజీవ ◆ నాధారత వహించి
యనుపమస్థితిఘనా ◆ ఘనుల మించు
దృఢతరావయవసం ◆ దీప్తసత్త్వము నొంది
కాఠిన్యమున ఘనా ◆ ఘనుల వంచు
భాసమానప్రితా ◆ పస్ఫూర్తిఁ జెన్నొంది
మునుముట్టఁగా ఘనా ◆ ఘనులఁ ద్రుంచు
నద్భుతైశ్వర్యమ ◆ హావైభవంబున
ననుదినంబును ఘనా ◆ ఘనుల నెంచుఁ
బ్రాజ్యతరపూజ్యసామ్రాజ్య ◆ పరతఁ జెంది
ధరణిఁ బాలించవలె నని ◆ ధన్యులెన్న
నమితజయసాంద్రకామినే ◆ న్యన్వయేంద్రుఁ
డైనరాజన్నదేశాయి ◆ యలరుచుండె. 196

సీ. ప్రాగ్ఘురిద్విద్వత్స ◆ భాశోభనామరీ- వీజితశాటికా ◆ విలసనంబు
దక్షిణదిక్పండి ◆ తపరిషద్దేవతా- కరసమర్పిత వీటి ◆ కాభరంబు
పశ్చిమాదోర్వ్యద్యద్వి ◆ పశ్చిత్సమితిదివ్య- కాంతాఘటితపత ◆ ద్గ్రాహకంబు
నుత్తరకకుబుద్య ◆ దురుధీరసందోహ- దైవీప్రదాపిత ◆ దర్పణంబు
చెలఁగి చెలువొందె నష్లూరి ◆ సీమధామ
రత్నమయపేట శ్రీరామ ◆ రడ్డిపేట

జనవినుతకామినేనిరా • జన్న నృపతి
సదనఘుమఘుమితార్భటి • శారదాంబ. 197

సీ. పితావసస్వామి • యిరవుగా నామ్నాయ- సారస్యమున వసించ • సజ్జనులకు
నేతపస్వివరుండు • హితవరివస్యాది- సద్గ్రంథకత మహా • శయముఁ దెల్ప
నేపారికాంక్షి స • మేధమానషడధ్వ- జనితాశయంబు సౌం • పున విధించ
నేపరివ్రాడ్ఘన్యుఁ • డెలమితోఁడద్వైత- క్యానుసంధానంబు • నందఁజేసె
నట్టిశ్రీరామభద్రేంద్ర • యతివరుండు
నాత్మగురుఁడయి కరుణార • సార్ద్రదృష్టు
లలరఁగ ననుత్తరారహ • స్యంబుఁ గఱప
వెలసె రాజన్నదేశాయి • విశ్వమునను. 198

మ. అరయన్నిత్యపరాపరప్రకృతిపూ • ర్ణాహంతతానయ్యను
స్థిరధీమన్నరనాథరక్షకుఁడు నా • శ్రీరామభద్రేంద్ర త
త్వరతత్త్వంబయి దేశికుండయి పరా • ప్రాసాదమై యొప్ప నీ
ధరరాజన్ననృపాలచంద్రుఁ డలరెఁ • ధాత్రీశ్వరుల్ మెచ్చఁగన్. 199

సీ. అసమానబలశౌర్య • లసమాన సౌందర్య
రసమాన గాంభీర్య • రభసములర
బుంఖానుపుంఖాజి • రింఖావిశృంఖలో
త్కంఖాణ సంఘముల్ • గడలుకొనఁగఁ
జండశుండాదండ • భండనోద్దండ వే
దండతండంబులు • ద్ధతి దలిర్ప
డోలికాహాటకాం • దోళికాపల్యంక
పాలికా శకటసం • పద వెలుంగ
నిగ్రహానుగ్రహోదగ్ర • జాగ్రదుగ్ర
విగ్రహవ్యగ్రవిక్రమా • వేశులైన
భటులుగొలువంగ భూభార • భరతఁ బూని
నిపుణరాజన్న దేశాయి • నృపతులెన్న. 200

సీ. ఘోరగథారారట్ట • ఘోట్టాణములనెక్కి
హెచ్చరింపుచు సిఫా • యీలు రాఁగ

దారుణశరవారి • ధళధళద్యోతంబు
లరరఁ బ్రభలతో నై • దుర్నిరీక్షంగఁ
బవమానమానసో • జ్జ్వలతురంగము నెక్కి
ఘోయనితగవారి • గిట్టిముట్టి
శిరములు కరములు • చరణంబులురములు
ఖురిలుఖురిల్ ఖురి • కఱ్ఱరి కఠంగఁ
జరుకుకోలలు తెగఁ ద్రేయు • తెరఁగునద్దోఁచ
నరికితజ్జయలక్ష్మీశ • నాథుఁ డగుచు
సంగరాంగణగాండీవి • సద్వశకామి
నేనిరాజన్నదేశాయి • యిలఁ దలిర్చె. 201

సీ. ఖడ్గంబుఁబూనినా • శత్రుశిరములు
కందుకక్రీడ సెం • పొందఁజేయు
సాంగుచేఁబట్టినా • భటులదావుత్తరా
ట్పటుశిలాబక్తరుల్ • పగులఁ జొడుచు
నేఁజాధరించినా • నేటుగావీరుల
గుదులుగాఁగ గ్రుచ్చు • మొదలకుండఁ
గోదండమందినా • వేదండములనైన
నాఱుఁ కఱకోలచే • నుఱఁడంచు
నౌర సాహసవిక్రమా • రూఢకారుఁ
డనుపమాకారుఁ డాశ్రితా • వనవిహారుఁ
డనుదినోదారుఁ డఖిలవి • ద్యావిచారుఁ
డగుచురాజన్నదేశాయి • యలరుచుండె. 202

సీ. కూటతాచలహారి • స్ఫోటకానలమహా • ఘాటకాగశకాశ • కూటములను
నలినమార్గణచైత్ర • నలరాజహరిపుత్ర • ధనదాత్మజవిచిత్ర • ఘనతనులను
ఖరకరాత్మజశిత • కరవిలోచనజాత • మారసఖాకరభ్రాత • సుతతనులను
ఖాండజానగదేశ • కుండలీశవ్యాళ • చండీశచిత్రశ • ఖండితాలను
శౌర్యసౌందర్యదానవా • క్పతురిపుతులఁ
బరిహరింపుచు నిత్యనం • తదలిర్చు

నిరుపమితతేజుఁడై కామి • నేనిపలజ
ఘరనరాజన్య దేశాయి • చంద్రుఁడలరె. 203

సీ. దంతావళస్థితో • ద్ధతవాద్యమానోగ్ర
భేరికాధణధణ • త్కారములును
యోగ్యోష్ట్రఘటితము • హుస్తాద్యమానధ
కాహారూధధమధమ • త్కారములును
సంభృతాజానేయ • సంయుక్తటింకణ
దారుణఠమఠమ • త్కారములును
పటుజవోత్కట మహో • ద్భట సంతతాహత
పటహధాంధాంక్రియా • పాటవములు
కలయసంగరజాంగలాం • గణ కరాళ
కర్తరీముఖసుశిలీము • ఖదళితలుఠ
దరిగళగళదసృగ్ఝరీ • తరణిఖేల
దసిధరుఁడు రాజన్యపమౌళి • యలరుచుండె. 204

సీ. హస్తముల్ రాజేశ్వ • రార్చనావిధియందు
వీనులు శివకథా • వితతియందుఁ
జూపుమహాదేవు • దీపితాంగమునందు
జిహ్వ పంచాక్షరీ • స్థిరతయందుఁ
జిత్తంబు శాంభవ • శ్రీపదాబ్జములందుఁ
స్వాంతంబు ధ్యానదశా • క్షరమునందు
బుద్ధియుమానాథు • పూర్ణరూపమునందు
మనసుమాహేశ్వర • మతమునందు
నునిచి కాలత్రయాఖ్యాద్య • యోగమొంది
సంతతభ్రమరాంబికా • సాంబరక్ష్య
నరసరాజేశ్వరవరప్ర • సాదలబ్ధ
జనవరాజన్య దేశాయి • చంద్రుఁడలరె. 205

సీ. పలికెనానతోక్తిఁ • బలుకటింతిరయుకాని- తద్వ్యతిరిక్తంబు • తలఁపులేదు
చూచెనాదయజేయు • చూపులింతిరయుగాని-తద భావములు చూపు • నాదపకందు

నిచ్చినాపూర్తిగా ♦ నిచ్చుటింతిరొకాని- కొదువగానిచ్చుట ♦ నొదవకుండు
పట్టినావిడకచే ♦ పట్టుటింతిరొకాని- విడచుటకెన్నఁడుఁ ♦ గడఁగలేదు
పల్కెరెయిటువంటినృపుఁడేడి ♦ యిఁకఁదలంప
శాశ్వతస్థితిరాజ్యంబు ♦ విశ్వమునను
జేయవలెననికవులెన్నఁ ♦ జెలఁగనార
నిపుణుఁడైనట్టిరాజన్న ♦ నృపవరుండు. 206

గీ. అతనియర్ధాంగనాలక్ష్మి ♦ యలరె రంగ
మాంబ యనఁగను సుగుణావ ♦ లంబ యగుచు
సత్యశీలదయావ్రతా ♦ చారదాన
ధర్మసాధ్విగుణములచే ♦ ధన్యయెన్న. 207

క. రంగను లోచనజితసా, రంగను గరుణాంచితాంత ♦ రంగను గతిసా
రంగను జికురార్చితసా, రంగను వినుతింప సౌవ ♦ రమణి యన దగుణ్.

సీ. ధవళప్రభాధళ ♦ ధళలు నవ్వులనుంచి
హంసయానాభిక్య ♦ నలరుచుండి
చాంచల్యగుణమునే ♦ ప్రాంచలంబుననుంచి
కమలానుగుణవృత్తి ♦ నమరియుండి
నీలకాంతిచ్ఛటల్ ♦ నెమ్మేన నానరించి
యనుపమార్యానమా ♦ ఖ్యను వహించి
దృగ్గోచరముగాని ♦ దీప్తిమధ్యము నెన్ని
యతనుమోహనవిద్య ♦ గతిఁ జెలంగి
వలుకుచెలికత్తె సకిసామి ♦ పొలఁతి రతిని
కలివిలాసవదవయవం ♦ బుల నెదిర్చి
ధన్యరాజన్నదేశాయి ♦ ధర్మపత్ని
యైన రంగమ్మ యెన్నఁగ ♦ నలవియగునె. 209

సీ. స్వసమానవేషంబు ♦ నిసుమంతరైనను- బరభామకొసఁగని ♦ సరసిజాస్య
తనువంచననొనర్చఁ ♦ దలఁచినవారల- బుత్త్రిలఁగాజేయు ♦ పువ్వుబోడి
బహుళతపోనిధులైన ♦ పతిముఖోవిద్యాను- భవము నొందఁగఁజేయు ♦ పద్మగంధి
ధర్మనిమిత్తమై పద్మినీబాంధవు- నుదయింపఁజేయని ♦ యుత్పలాక్షి

కాంతరాదుల్యగోత్రిత • తాక్రమి నేని
కులజరాజన్న దేశాయి • తిలకహృదయ
స్వాభిమతధామ కులపాలి • కాభిరామ
రంగమాంబను సాటిజే • యంగవచ్చు. 210

సీ. ఏమహాదేవికా • మేశ్వరానల్పత- త్త్వంబునందును బ్రమో • దంబు నొందె
నేశ్రీమహారాజ్ఞి • యింపుతోడషడధ్వ- తత్త్వవిద్విజ్ఞాన • దాత్రియయ్యె
నేజగజ్జనని మ • హేశ్వరార్పితసప- ర్యావిశేషంబుల • నలరుచుండె
నేమహాలక్ష్మి బ్ర • హ్మేశానముఖదివ్య- జీవికావార్తయై • చెలఁగుచుండె
నట్టిజగదంబ లలితాంబ • యధరబింబ
సైకతనితంబ భ్రమరాంబ • శారదాంబ
తనదుపూజావిధానత • త్పరతఁ జెంద
రంగమాంబదలిర్చె శ్రీ • రంగ యగుచు. 211

సీ. అన్నార్థులైవచ్చు • నన్యజాతులకైన
నన్నదానముఁ జేయు • ననుదినంబు
బాంధవులందు సం • బంధంబు పాటించి
సేలుగా వారిఁ బో • షింపుచుండుఁ
దనదర్శనంబుఁ జే • సిన యాచకులముందు
బుత్రభావననుండి • పోషిచుచుండుఁ
దనుఁగొల్చు సేవక • దాసీజనంబుల
పనులెన్ని రక్షించు • వినయమలరఁ
దనదుగ్రామంబులవసించు • జనులకెల్లఁ
దల్లిరై వారికుశలంబుఁ • దలఁపుచుండు
నిఖిలసుగుణాఢ్య యగు కామి • నేనిరంగ
మాంబ ను నుతింప శక్యమే • యవనిలోన. 212

సీ. సమ్యక్సచీపాక • శాసనులవిధంబు- సరసప్రభాప్రభా • కరులమాడ్కి
సంభ్రమద్రోహిణీ • చంద్రులకైవడి- చంద్రమతీహరి • శ్చంద్రులగతి
స్థిరభీమజావీర • సేనజులనఁదగి- కనదనసూయాత్రి • ఘనులరీతి
పావనాంచదరుంధ • తీవసిష్ఠులపోల్కి- భాసురరతిమనో • భవులభాతి

శామినేన్యన్వవాయసం ♦ ఘటితరంగ
మాంబ రాజన్నదేశాయి ♦ యామునుగణ్యా
దంపతీభావమింపొందఁ ♦ దతసమృద్ధి
శిలయ విలసిల్లి రానంద ♦ మలరుచుండె. 213

వ. మఱియు. 214

గీ. శమ్యగనపాయి పరశివ ♦ శక్తు లనఁగ
సకలసంపూర్ణచంద్రిచం ♦ ద్రిక లనంగ
భాసురాఖండదీపత ♦ త్విభ లనంగ
లలితరాజన్నరంగమ్మ ♦ వెలసి రిలను. 215

శా. రారాజద్గుణశాలి శీలవిలస ♦ ద్రాజన్నదేశాయి భా
ర్యారత్నంబగు రంగమాంగ గనియెన్ ♦ రంజిల్లి ముగ్సద్గుణా
ధారుల్ ధీరులుదారులై తనరు పు ♦ త్రిశ్రేష్ఠులన్ సంతత
శ్రీరమ్యాకృతి వైభవంబు గలపు ♦ త్రిన్ స్వర్ణపుత్రిం బలెన్. 216

క. ధీరోద్ధారుఁడుదారుఁడు, కారుణ్యాగణ్యపుణ్య ♦ గణనీయశుభా
కారుఁడు పెదరాజన్న ము, ఖీరమణుఁడు నిత్యవృద్ధి ♦ నెనయుచు నుండెన్.

మ. తనగాంభీర్యము సుందరత్వము దిగం ♦ తఖ్యాతదాతృత్వమున్
వనధిన్ మన్మథువారిజాప్తతనయున్ ♦ వందారులం జేయస
జ్జనతైకేప్సితదాయియై వెలసె నా ♦ సౌజన్యజన్యప్రథం
జినరాజన్ననృపాలమౌళి విభవ ♦ శ్రీరంజితాకారుఁడై. 218

సీ. అగణితపైతామ ♦ హాండముల్ జాలు జా
బొమ్మరిండ్లయ్యె నే ♦ పుణ్యవతికి
హరిహరబ్రహ్మాది ♦ సురతతుల్ పొంచాలి
కాసంచయంబు లే ♦ కాంతకయ్యె
మేరుమందరముఖ్య ♦ భూరిపర్వతముల
చ్చనగింజలే ఘన ♦ ఘనచికురకు
మహానహావస్తంభ ♦ మంటపంబులయ్యాల
శాలలై తనరె నే ♦ చంద్రముఖికి

రమ్యనవరత్నరదరైయి వి ♦ రాజమాన
రైన యాబాల శుభశీల ♦ యనుచుఁబొగడఁ
చిన్న రాజమ్మ విలసిల్లెఁ ♦ గన్నతల్లి
చంద్రులకు నేత్రములు చల్ల ♦ దనము గాఁగ. 219

క. సోమాంశంబునఁ దనరుచు, సోమాభంబైన ముఖము ♦ శోభిలుచుండన్
సోమావయవం బలరగ, సోమను నామాంతరమున ♦ శోభిలుచుండెన్. 220

క. గోపాలరాయఁ డాశ్రిత, గోపాలుం డనఁగఁ దనరి ♦ గోధనధాన్య
శ్రీపతియై వర్ధిల్లెను, భూపాలకసుతులలోనఁ ♦ బూజ్యుండగుచున్. 221

గీ. దేవదేవుఁడు శ్రీరాము ♦ దేవుఁ డవనిఁ
బ్రోవ వర్తించు గతి రాజ ♦ పూజ్యుఁడగుచు
వాసుదేవుఁడు విలసిల్లె ♦ వందనీయ
రాజరాజేశ్వరకృపాభి ♦ రాముఁ డగుచు. 222

చ. నిరుపమిత్రయుక్తి జన ♦ నీజనకాదృతసూక్తి దేవభూ
సురగురుపాదభక్తి పరి ♦ శుద్ధమనోవచనానురక్తి శ్రీ
నిరతిశయప్రసక్తి సువ ♦ నీపకరక్షణశక్తి యాదయా
పరుఁడగు కామినేని పెద ♦ పావనికేతగు ధీరు లెన్నఁగన్. 223

సీ. శ్రీసమృద్ధివహించి ♦ చెలఁగె భరద్వాజ
గోత్రంబు తద్గోత్ర ♦ పాత్ర మగుచుఁ
గమనీయమగు నేల ♦ కంట్యన్వయమున రం
జిల్లెఁ దద్వంశప్ర ♦ సిద్ధిఁజెంది
ఋగ్యజుషామ్నాయ ♦ యోగ్యసిద్ధాంతధూ
ర్ధారణ ధుర్య డా ♦ దార్యశీలుఁ
డగుచుఁ గర్తుమకర్తు ♦ మన్యథాకర్తు ము
ద్యచ్ఛక్తి పెద్దరా ♦ జన్న యనెడు
భూసురాఢ్యుఁడు నన్నపూ ♦ ర్ణాసమేతుఁ
డగుచు శ్రీకామినేనిరా ♦ జన్న నృపతి

క్షీహితప్రదరాజపు ♦ రోహితుండు
ధరణివర్ధిల్లెఁ దద్భాగ్య ♦ సరణిఁ జెంది. 224

సీ. శ్రీమహాలక్ష్మీప్ర ♦ సిద్ధి కోడావరి
వంశంబు భువినుద్భ ♦ వంబునొందె
నందులో శరభన్న ♦ యనెడు మంత్రీంద్రుండు
దనరె నాధన్యుని ♦ ధర్మపత్ని
యగు వెంకమాంబకు ♦ నాత్రిమూర్త్యంశంబు
లను సంభవించిరి ♦ వినయమతులు
రాజన్న లింగన్న ♦ రమణీయగాత్రుఁ డా
చంద్రుండు వారలు ♦ సాంద్రయశులు

ధార్మికముతోఁ దదష్టప్ర ♦ ధానహృదయ
బహుళమంత్రాంగకృ జ్జయో ♦ పాయ గేయ
లేఖినీగ్రాహచాతురీ ♦ లీలఁ దనరి
ధరణివర్ధిల్లి రాచంద్ర ♦ తారకముగ. 225

శా. గౌరాకార మహాసురక్షణన కృ ♦ తాక్రదంబకాదంబ కాం
తారాగార సతీపురోనటన సం ♦ ధానావధానావట
క్ష్మారుడ్వాసవిలాస సాత్వికమన ♦ స్సంచార సంచారణా
ద్యారూఢస్థితి నీత కష్టతమయో ♦ గాధార గాధారతా. 226

క. హాలాహల కోలాహల, హేలాహాళి హాళికహరణ ♦ హితవిద్య కృపా
లోల జటాల జటాల ని, టాల తటాలసిత నాన ♦ టచ్ఛిఖినయనా. 227

ఉత్సాహము.

దారుణప్రతాప దీప ♦ దండభృన్నికారణా
క్షీరధీనివాసదాస ♦ దివ్యముక్తికారణా
తారకాసురాధిపత్య ♦ ధైర్యశౌర్యవారణా
హారిమండలాగ్రవర్య ♦ హన్యమానవారణా. 228

మ. ఇది శ్రీరామనృపాలపేటనగరో । ర్వీశాఢ్య రాచుళ్ళగో
త్రదిగంతశ్రుతకామినేనికులజ । ప్రస్ఫీత లక్ష్మీశసమ
గ్రదయాసంయుత రాజశేఖరహిత । ప్రవ్యక్త భద్రాయుర
భ్యుదయాఖ్యాన్విత సత్ప్రబంధము వరా । ద్యుల్లాసమై చెల్వగున్. 229

గద్య

ఇది శ్రీమద్రామారెడ్డిపేట రాజేశ్వరకరుణాకటాక్షేక్షణప్రసాద ప్రాప్తాశేష
భాషావిశేషసామ్రాజ్యపూజ్య రాచుళ్ళగోత్రపాత్ర కామినేనివంశపయః
పారావారరాకాసుధాకర రాజన్న దేశాయిసార్వభౌమాజ్ఞాపితాం
ధ్రగీర్వాణకవిత్వచాతుర్య ధుర్య. పరాశరగోత్ర రాపాక
లింగనార్యపుత్త్ర లక్ష్మీపతిప్రణీతంబైన
భద్రాయురభ్యుదయంబునం
ప్రథమోల్లాసము
శ్రీః శ్రీః శ్రీః.

శ్రీరస్తు.

భద్రాయురభ్యుదయము.

ద్వితీయోల్లాసము.

మణిపీఠాసీన
శ్రీమత్సింహాసనేశ్వ ♦ రీ కారుణ్యో
ద్దామ ధనధాన్య సంప
ద్రామనృపపురాధిరాజ ♦ రాజమహేశా.

షష్ఠ్యంతములు.

క. ఈదృగిదమియత్తావ, చ్ఛేదక రహిత గుణమణి వి ♦ శేషాంబుధికిన్
వేదాదివర్ణతత్త్వ, ప్రాదుర్భావోపలబ్ధి ♦ వరధీనిధికిన్. 2

క. పరిపద పరిపతత్త్రిపదా, స్పదతిపరివిబద్ధృతి వి ♦ హారునకు సరీ
సృపహారికి భవదారికి, గ్లపితారికి నిత్యసత్య ♦ కల్యాకృతికిన్. 3

క. విద్రుత్యక్త్యత్రగపుర, మదురినికట నివసదాధి ♦ పత్యునకు మహా
రౌద్రాంధక పూర్వద్విష, దద్రిభిదాస్థగిత శూల ♦ హస్తాబ్జునకున్. 4

క. ఏకానేకాకారా, టీకునకు గటీతటీప ♦ టీ సంరాజి
శ్రీకరకృత్తికి సహసా, వ్యాకలిత మనుపరిబోధ ♦ కాకృతిధృతికిన్. 5

క. శరణాగత భరణామృత, చరణాశతకరణ భక్త ♦ సంవరణ త్రై
పురనాయక వరదాయక, మురహాయక బాణానకును ♦ ముఖ్యస్తుతికిన్.

క. శబలశర శరాస కటి, ప్రబలావృత బర్హిబర్హ ♦ భానురమాయా
శబరీవర కబరీభర, నిబిడీ నరచితసుమోప ♦ నీతాత్మునకున్. 7

క. సత్యచిదానందునకున్, నిత్యునకున్ బ్రహితరక్ష ◆ దీక్షాదీక్షిత
ప్రత్యయరూపునకు జగ, త్పత్యాహారోదరస్థ ◆ పరమాత్మునకున్. 8
క. శ్రీరమ్య చరాశక్తికి, రీరంభవిజృంభితావ ◆ రిచ్ఛిన్న సుఖా
ధారోదార ఘనోఘా, రా రామారెడ్డిపేట రాజేశునకున్. 9
వ. నిరంతరాభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నారొనర్పంబూనిన భద్రాయుర
భ్యుదయంబను మహాప్రబంధంబునకుం గథావిధం బెట్టిదనిన. 10
సీ. ప్రతిదినాధ్వర హవి ◆ ర్భాగాగతామరా నూనపరస్పరా ◆ హ్వానములును
ప్రచురసమిద్దర్భ ◆ ఫలపత్త్రిహరణార్థ-మునికుమారాన్యోన్య ◆ నినదములును
సతతావభృథ శుచి ◆ స్నానోత్సవాయాత- తాపసజనతాను ◆ లాపములును
సమ్యగన్నవిభవ ◆ తృప్తమానస సంసదు- క్తాశీర్వచనపూర్వ ◆ కారవములు
సత్త్రి కృతకృత్య యజమాన ◆ జంపతీ వి
రాజినీరాజనవిధాన ◆ రతసువాసి
నీమిథోవిభ్రమానుగ ◆ నిస్వనములు
నలర శ్రీనైమిశారణ్య ◆ మవని నెలసె. 11
సీ. బద్ధపద్మాసన ◆ ప్రస్ఫురత్ఖేచరీ- లక్ష్యపశ్యన్మన్య ◆ లంకృతంబు
సిద్ధాసన విధిప్ర ◆ సిద్ధిమద్గోచరీ- వీక్షణోత్సుకమౌని ◆ విలసితంబు
సింహాసనవిధాన ◆ సేవ్యమాన నిరంజ నీవిలోకనభిక్షు ◆ జీవితంబు
ముక్తాసనప్రౌఢా ◆ వ్యక్తిమద్భూచరీ- సంయుక్త సంయమి ◆ సంచయంబు
నగుచు వీరాసన వికస్వ ◆ రాసనాద్య
రమ్యహఠయోగ లయయోగ ◆ రాజయోగ
మోక్షలక్ష్మీకరగ్రాహ ◆ ముదితులైన
యోగులు వసింపుచుండు రిం ◆ పొందనచట. 12
వ. మఱియు నిరంతరాంకురిత పల్లవిత సుమిత ఫలిత లలిత సవిధ వివిధ మహా
మహీరుహావ్యూహా శాఖోపశాఖా శిఖరముఖర కలరవ కలకంఠ నీల
కంఠ కీర శారికాది పతత్త్రిపతత్త్రిభవ పవనచలితగళిత సుమనసముదయ
సంతతవికస్వర వాసంతికా సేవంతికా మల్లికా మాలత్యాది లతావితాన
స్యందమానానంద మకరందబిందుసందోహాస్వాద నానందమిళిందఝంకారం
బుసు పదేశస్థితస్థలనలినీ ఫుల్లహల్లక కమలకుముదకాలినీలోత్పలగత తత్పరా

గ పరిమళపరిమిళితవిశద శశభృదుపలశకలకీలిత సోపానసంఘసంఘట్టనోచ్చైర్ఘుళంఘుళస్వనదభంగతరంగసంగత రథాంగాది పతంగారావ ఘుమఘుమిత సరోవరంబును బాలాతపసేవనోత్సుకజలమానుషీపరిమృదితమృదులసికతామయసంగతపానీయపానార్థసమాగత నిమజ్జనోన్మజ్జనసజ్జీభవద్వనగజమదధారాస్తబకితోదకసదంబును నవనవభవత్సవనభవన భూమహోమధూమశ్యామీభూతదిశాకాశావకాశంబును ప్రవర్ధమానాధ్వర సముత్సవ సమాగత శతమఖముఖ నిఖిలసురవర పరిషదభిరామంబును కుసుమవిసరసమిత్కుశవిలసత్కందమూలఫలాహరణార్థ ముహుర్ముహుర్భాషమాణ మౌనిసంతాన కలకలనినాదమేదురంబును విశ్రుతశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణకథాకథనచతురయతివర విరాజితంబును కౌండిన్య కణ్వ మార్కండేయ కపిల శాండిల్య వత్స మౌంజాయన వ్యాస 'పుండరీకాగస్త్య పులహ మతంగ మాండవ్య శౌనక మైత్రేయ జహ్ను గాలవ కౌశిక గౌతమ మందపాల శాండిల్య జాబాలి మౌద్గల్యవరతంతు కశ్యప వామదేవ శమీకముఖ మహాముని సేవితంబై వెలయుచుండె. 13

క. ఆనైమిశమునఁ బరివసి, తానూనజ్ఞాన శౌన • కాదిమునీంద్రుల్
నానావిధావధానవ, చోనిఖిలకథా శతాంగ • సూతున్ సూతున్. 14

ఉ. చూచి మునీంద్రచంద్ర పరి • శుద్ధభవన్మధురోక్తిభాక్సుధా
సేచనవృద్ధి మద్విమల • చిత్తులు సాంబశివాంఘ్రిపద్మ దా
స్యోచితవృత్తులై వెలయు • చుండిరిగాన నగణ్యపుణ్య సం
సూచకమైన తచ్చరిత • సొంపలరన్ వివరింపవే దయన్. 15

వ. అనిప్రార్థించిన నమ్మహాత్ముండానందావిర్భావంబునఁ బులకితావయవుండు స్మయమానముఖుండై శివభక్తినిష్ఠాగరిష్ఠుల వర్తనంబులఁ జెప్పందలంచి మునులార సర్వజ్ఞ నిత్యతృప్త సదసదుభయగానాదిబోధ స్వతంత్రనిత్యాలుప్తాత్మశక్తి నిరుపమచరితానందాదికళ్యాణగుణ పరిపూర్ణుండైన యమ్మహాదేవు చరణారవిందధ్యానంబునం జేసి కృతార్థులగుదురు మఱియు నప్పరశివాభిధానవరబ్రహ్మంబు సచ్చిదానందస్వరూపుండు నిరంజనుండు నిర్వికల్పుండు “నద్వితీయుండు నద్వితీయోస్తికశ్చి” త్తని పలికిన శ్రుతిన్యాయంబున స్వవిలాస క్రీడావిశేషంబున “నిచ్ఛామాత్రం ప్రభోస్సృష్టి” యను

శ్రుతిప్రమాణంబునఁ బ్రకృతిపురుషులఁ గల్పించి తత్ప్రేరకుండై యవ్యక్త మహదహంకార పృథివ్యప్తేజోవాయ్వాకాశంబుల నుత్పాదించి తత్తద్విశేషంబుల స్థూలసూక్ష్మాదిశరీరంబులంజేసి తత్తద్రూపంబులు వహించి తత్తదుపాధులైన పిండబ్రహ్మాండంబులందు స్వాంశభూతంబులైన జీవేశ్వర రూపంబులం బ్రవేశించి యందీశ్వరోపాధివహించి సర్వజ్ఞత్వ సర్వకారణత్వ సర్వాంతర్యామిత్వ సర్వస్రష్టృత్వ సర్వపాలయితృత్వ సర్వసంహర్తృత్వాది లక్షణంబులం గలిగియుండు మఱియు భూతకార్యంబైన పిండాండంబునందు స్వాంశభూతంబైన జీవరూపంబునం బ్రవేశించి బద్ధముక్తాది రూపంబుల నటింపుచుండు నివ్విధంబునఁ బిండబ్రహ్మాండంబుల జీవేశ్వర రూపంబులఁ దత్తదుపాధులం బ్రవేశించి స్రష్టృ సృజ్య పాల్య పాలక సంహర్తృ సంహార్య సర్వజ్ఞ కించిజ్జ్ఞ కార్యకారణ భోక్తృ భోగ్య నియంతృ నియామ్య వ్యాప్యవ్యాపక జ్ఞాతృజ్ఞేయ స్వామిభృత్య ధార్యధారక రక్ష్యరక్షకత్వాది విశేషంబులఁ జేతనాచేతన బద్ధముక్తాదికృత నానావిధ నటనములు లీలావిభూతింజేయుచు నుత్పత్తిస్థితిలయ జ్ఞానాజ్ఞాన బంధమోక్షంబులెఱుంగకుండు మఱియు "యథోర్ణనాభస్సృజతే గృహ్ణాతిచ" యని యా యూర్ణనాభము శరీరప్రధానోపాదాన కారణంబునఁ దనయందుఁ దంతువర్గంబు సృజించి బుద్ధిప్రధాననిమిత్తకారణంబున నాతంతువర్గంబుఁ గూర్చి తత్తంతుగ్రసనంబుఁ జేసినగతి నప్పరశివుం డుపాదాననిమిత్త కారణద్వయభూతుండై జగదుత్పత్త్యాదికంబు లీలావిభూతింజేసి పాయనివానిచందంబుననుండు మృత్తికపిండరూపంబై యనంతరంబున జలాహరణాదిక్రియలకు ఘటరూపంబున యోగ్యంబై తత్తద్వికారంబులు కార్యరూపఘటభావనం గలిగియుండి తత్కారణభూత మృద్వస్తుభావంబున వికారాద్యవస్థారహితంబై మృత్తిక యొకటియైనప్రకారంబున "పృథివ్యాపస్తథాతేజో వాయురాకాశఏవచ। సర్వేంద్రియాంతఃకరణం పురుషాఖ్యం హియజ్జగత్। సఏవ సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోవ్యయః" అన్న న్యాయంబున నానావిధోపాధుల సర్వేశ్వరుం డలరుచుండి స్వావినాభావసామర్థ్యంబున వసించునని బోధించి శివభక్తుల మాహాత్మ్యంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుండని యిట్లనిరి.

సీ. సకల ధనధాన్య రత్నప • శ్రుప్రశస్త
విప్రముఖవర్ణ వేగవ • ద్వీతి సమద
సామజ స్యందన పదాతి • సహితమగుచు
నవనిపాలయు నవంతి రా • జ్యంబు కడిమి. 17

క. ఆదివ్యనగరమున నొక, భూదేవుఁడు బహుపదార్థ • పూరితగేహా
మోదరంబునఁ దగ సకల జ, నాదరణీయుఁడయి మంద • రాఖ్యుఁ డనఁ దగెన్.

క. హుంకారయుక్తుఁడై న, త్యంకారకుసీద బహుధ • మాగత విత్తా
లంకార వైభవంబున, శంకారహితుఁడయి తిరుగు • సత్యేతరుఁడై. 19

క. ఆరమ్యపురమునందొక, వారాంగన సారవార • వనితా జనతా
సారస్యమలరి పింగళ, నారూఢాఖ్యను వహించి • నైపుణిఁ దనరెన్. 20

వ. అది యొకనాఁడు సకలాభరణ భూషితయగుచు రాజమార్గంబున నరు
దెంచునెడ. 21

క. చూచి తలయూచి మందరుఁ, డాచతురత యావిలాస • మాత్మ నెడుచు మున్
నీచాతినీచుఁడై త, ద్వ్యాచిక్రంసానుమతిని • వర్తిలఁ దలఁచెన్. 22

క. ఆకాంతామణి పూర్వ మ, నైకాంతిక మతియునయ్యు • నవ్విప్రునియం
దాకలితచిత్త యయ్యెఁ బు, రాకృత విధివశత దాట • రా దెవ్వరికిన్.

వ. ఇవ్విధంబున నాపింగళయను వారాంగన మందరుండను ధరావరుని నిజ కేళి మందిరంబున నునిచి తత్సకలసంప దాకర్షణశీలయై యిభబంధ ధేను బంధ వ్యానతకరణాది బంధవిశేషంబులవలనను అంగుష్ఠ పద గుల్ఫ జాను జఘన నాభి వక్షస్స్తన కంఠ కపోల దంతాధర కర్ణ నాసికా మస్తకస్థలంబులు కళాస్పదంబులని యెఱింగించి యుత్పలపత్త్రి మయూరపదాది నఖక్షిత స్థలవిశేషంబులను రత్యంతరగతులను బాహ్యమార్గంబునాందించి నక్తందివంబుల విషయాసక్తుంజేసి సంగీత నాట్యవిద్యానైపుణ్యంబుల సంతుష్టాంతరంగునింజేసి స్వాధీనుంగా నొనరించిన. 24

సీ. ఇటుల నాతండు దానింట • నిష్టగోష్ఠి
నలయుచుండఁ దపోధర్మ • విశ్రుతుండు
ఋషభుఁడను శివయోగీంద్రుఁ • డేగుదెంచె
విప్రపుణ్యంబు మూర్తీభ • వించినటుల. 25

శా. ఈశిరీఁ బుష్యభాఖ్యనాందు శివరో ♦ గింద్రుండు రాఁజూచి యా
వారస్త్రీమణి బ్రాహ్మణుండు సుదభా ♦ వం బేర్పడం జిత్రవ
స్త్రారూఢిం దగు జీనిచీన వసనా ♦ ద్యాధార పీఠంబుపైఁ
జేరం జేయుచు భక్తిపూర్వముగఁ ద ♦ చ్చిత్తంబు రంజిల్లఁగన్. 26

క. అమ్మహనీయుని పాదా, బ్జమ్ముల శీతమ్ములైన ♦ జలములచే మో
దమ్మునఁ గడుగుచు నైజ శి, రమ్ములపైఁ జల్లుకొని తి ♦ రమ్మగు మతిచేన్.

గీ. కుశలము వచించి యాయోగి ♦ కుంజరునకు
గంధపుష్పాక్షతాది స ♦ త్కారవిధులఁ
బూజలొనరించి హృద్యమౌ ♦ భోజనంబుఁ
బొసఁగ నొసఁగినఁ జేవార్చి ♦ పొలిచియున్న. 28

సీ. దివ్యమానాంబరో ♦ ద్దీప్తమౌ పాన్పుపై
నింపుగా మునుబవ్వ ♦ ళింపఁ జేసి
యడుగులొత్తులు సప ♦ ర్యావిశేషంబులు
నలరింపుచుండంగ ♦ నమ్మహాత్ముఁ
డత్యంత ముదితుఁడై ♦ యారేయి నివసించి
స్వస్థానమున కిచ్చఁ ♦ జనిన పిదప
సమయ మవ్విధమున ♦ జరిగిన నవ్వేశ్య
కర్మార్జితంబైన ♦ గతి వహించి
దేహ మెడలిన నంత భూ ♦ దేవుఁడటుల
నంత మొంది దశార్ణ దే ♦ శాధినాథ
వజ్రబాహుని భార్యయై ♦ వసుధఁ బరఁగు
సుమతి యనుదాని గర్భంబుఁ ♦ జొచ్చి పొలిచె. 29

గీ. ఆసుమతి గర్భమునఁ బూర్వ ♦ మస్మదుక్త
మందరుండను విప్రుం డ ♦ మందవిషయ
వర్తనుండయి బహురోగ ♦ వశతనొంది
నిధన మొందుచుఁ జాలయి ♦ నిలిచె నపుడు. 30

చ. ఎనసిన గర్భభారమున ♦ నెచిన యాచిగురాకుబోఁడి మే
న్గనుఁగొని తత్సపత్నులు మ ♦ నంబునఁ గోపముదోఁచఁ దన్నహిం.

సన మొనరింపఁ జాలిన వి ♦ నంబు మెసంగఁగఁ జేయ నామె య
వ్వనట రొఱుంగక రుచిర ♦ వస్తువటంచును గ్రోలునయ్యెడన్. 31

క. ఆపాదమస్తకంబున, కాపొలఁతికి దానికడుపు ♦ నందుండిన యా
పాపనికి నిండఁబర్విన, యాపద జనియించె మేను ♦ లలుకుట నొందన్. 32

ఉ. ఆసతి దైవయోగమున ♦ నవ్విషమానియుఁ జావకన్ మహా
యాసమునొంది కుంది మర ♦ ణాగతికంటె దురంత దుస్సహం
బై నుడిఁబెట్టు క్లేశభర ♦ మందుచుఁ బుత్త్రునిఁగాంచి యార్తిచే
గాసిలెఁ బూర్వజన్మకృత ♦ కర్మమదెట్టిదియో తలంపగన్. 33

చ. స్ఫురదురు మాతృగర్భమునఁ ♦ బుట్టిన యత్తనయుండు భూనభో
తర మదరంగ నేడ్చినను ♦ దజ్జనయిత్రియుఁ దద్విధంబున
న్మొరయిడ వజ్రబాహుఁడు స ♦ ముద్ధతి నంతయు నాలకించి వా
రిరువురి రోదనంబులకు ♦ నెంతయు విస్మితుఁడై రయంబునన్. 34

మ. జగదత్యద్భుత సత్యమార్గ విదిత ♦ స్వాత్వైద్యులై నట్టి య
య్యగదంకారులనెల్ల రాఁబనిచి జా ♦ యాపుత్త్రులున్నట్టి నై
జ గృహాభ్యంతర సీమఁజేర్చి తగు భై ♦ షజ్యంబు లిప్పించి వా
రి గరిష్ఠామయమేమి పోకునికి నా ♦ ర్తిం జెంది మోహంబునన్. 35

చ. ప్రతిదిన మీగతిన్ జపత ♦ పంబుల శాంతుల మంత్రతంత్ర సం
గతుల విభాకరార్చనలఁ ♦ గైకొనుచోఁ దదుపాధివేదనా
ప్రతిహతికృత్ప్రయోగము ల ♦ పారములై తనరంగఁజేసి త
త్ప్రతికృతిఁ గానఁడయ్యెఁ దొలి ♦ బాములఁ జేసిన చెయ్వులెట్టివో. 36

వ. మఱియు. 37

సీ. ఆరాజమౌళి దై ♦ వారాధనాది ప్ర
సిద్ధి సిద్ధక్రియా ♦ సిద్ధులెన్ని
మంత్రించ గరళస ♦ మ్మర్ద దుర్దములౌ
రోగంబు లడఁగ కా ♦ రూఢి నొంద
రాత్రి నిద్రయులేక ♦ రాజపత్ని దలంకి
పుత్త్రబాధకుఁ జాల ♦ పొగిలి పొగిలి

కృశియించి దుర్దశా ♦ వశతచే నొకకొన్ని
నెలలు గడపంగ నా ♦ నృపతి వరుఁడు
వీరిరోగంబుమాన్ప నె ♦ వ్వారితరము
సతి సుతుఁడు జీవమొందియుఁ ♦ జచ్చువార
లంచు మదిలో విచారించి ♦ యంతకంత
వంతనొందిన వారికై ♦ చింతనొంది. 38

క. ఈగృహిణీతనయులు నర, కాగతులే కానిచో మ ♦ హారోగములన్
జోగుచు నేడ్చుచు నిద్రా, త్యాగము నొందింతురా ని ♦ తాంత వ్యథచేన్.

వ. అదియునుంగాక. 40

క. మృతిఁబొందక జీవించుట, కతిశక్తులుగారు వీరు ♦ హతభోగులు గా
న తలంచెద నొక్కటి మది, నితరముఁ దలపోయ వలవ ♦ దిట్టిపనికినై.

గీ. అనుచుఁ దత్సపత్ను ♦ లందు మోహావేశ
మొంది సక్తుఁడగుచుఁ ♦ గుందుచున్న
దారపుత్త్రులను ర ♦ థంబుపై నిడుకొని
యడవిఁజేర్ప సూత ♦ యనుమఁ బలుక. 42

క. ఆసారథి వేసారక, యాసారసముఖిని సుతు మ ♦ హాదుర్గ పథా
వాసుల సత్రాసుల దు, ర్వాసులఁ గావించి మరల ♦ వచ్చెం బురికిన్. 43

వ. తదనంతరంబ. 44

సీ. ప్రస్ఫురత్క్షిస్థల ♦ ప్రస్పృశద్ద్రుక్రమ- ధ్వస్తజీర్ణచ్ఛద ♦ స్థానమగుచు
నిర్ద్రవవ్యధ్వని ♦ రన్ధ్రగత్యధ్వనీ- నాధ్వజాతాయన ♦ హరిణమగుచు
గ్రావకస్రస్త దు ♦ ష్పత్త్రస్తరోద్ఘట్టనో- చ్చైస్స్వనన్నిర్ఝర ♦ స్థగితమగుచుఁ
గుటకోటర రటత్క్రూ ♦ రటముఖాండజపత్త్ర- పటపటత్కార సం ♦ భరితమగుచు
నడరు బహుయోజనాద్వార ♦ హర్వతిప్ర
భానభిజ్ఞ మహామృగ ♦ స్త్ర్యానభయద
భూతభేతాళరావ ప్ర ♦ భూత దురవ
గాహ గహనంబు నారాజ ♦ కాంతజొచ్చె. 45

వ. అదియు నేలాలవంగ తక్కోలపీలు గంధసార ఘనసార కాకతుండ సల్ల
కీ కాంచనాహార లకుచ కంటకిఫలభిజ్జుల పాటలఫలినీ జటిల గణికా కురంట

క కోవిదార బంధుజీవక దాడిమాశ్వకర్ణ హస్తికర్ణ చాంపేయ తాలపర్ణీ లాంగలి సదాఫల తమాల హింతాల నారికేళ ఖర్జూర కర్బుర క్షీరికాశ్లేష్మాతకీ విభీతకీ హరీతకీ వాక్పుష్పికా భల్లాతకీ ఖదిర శాకోట కాలాగరు కాలస్కంధ చించాదుంబర చలదళ శమీరుచక కుటజాది వృక్షభేదంబులు గలిగి సంతతాభంగతరంగిణీరోధఃప్రరూఢ వేతసీకుహర విహరదపరిమిత గండభేరుండ సింహ శరభ శార్దూల భల్లూక వానర సృగాల వృకాది మృగవ్యాపారంబును బహువిహగనినాద మేదురంబునగు నచ్చట. 46

మ. బహుధా ధావదనేక భీకరమృగా ♦ బ్రహ్మణ్యవర్ధిష్ణు దా
వ హుతాశావృత తార్ణభూచిటచిట ♦ స్వానంబుచే నులుకంచున్
జహిహిత్యుత్సృత మస్మదభ్యవహృతి ♦ స్థానం జవాదంచుఁ బై
నహహేత్యుక్తుల దానవుల్ గదియ దుః ♦ ఖార్తిన్ వడిన్ బోవుచున్. 47

చ. అతివ నితాంతచింతను క్షు ♦ ధాతత తృష్టలచేత భీతరై
సుతుని వహించి యించుకయు ♦ సోలుచు వ్రాలుచు బాలకున్ ధరా
పతనము నొందఁజేయుచు న ♦ పారపు ఖేదము నూదుచుం బురా
కృతమగు కర్మమెన్ని తమ ♦ కింపుచు నూర్పులు సందడింపఁగన్. 48

మ. పదరుక్కృత్కఠినోగ్ర కంటక శిలా ♦ ప్రాయంపుత్రోవన్మహా
పదఁ జెందుం బ్రబ్బదపత్రిముక్తకచరై ♦ ప్రత్యగ్ర జాగ్రద్బలో
న్మదవద్బంధుర గంధసింధురమిళ ♦ న్మార్గంబుఁ గన్గొంచు స
మ్మదమొందుం దరిమేరలేని పదవి ♦ న్మల్లాడుచుం బోవుచున్. 49

వ. మఱియును. 50

శా. భూతప్రేతపిశాచఢాకినులచే ♦ భూరివ్యథం జెందుచున్
యాతాయాత బిలేశయంబులకు భీ ♦ త్యావృత్తిఁ బెంపొంది భూ
జాతాంతస్తటినీ నికుంజములలో ♦ సంచారమున్ జేయుచో
ధూతాధూత కృశాంగి యావనములో ♦ దూరంబుగా నేగఁగన్. 51

క. గోరథవాజి నరస్తం, బేరమయుత సైన్యపదము ♦ ప్రేమంగని దై
వారంభయత్నమున నం, భోరుహలోచనయుఁ బోవఁ ♦ బోవన్ బ్రమోలన్.

గీ. ధనకనకవస్తువాహనో ♦ దంచితంబు
నమితమణిగణ విపణి మా ♦ ర్గాన్వితంబు

విప్ర నృప వైశ్య శూద్ర ప్ర ♦ వీణమైన
యొకర్క వైశ్యపురంబును ♦ నువిద జూచి. 53

క. ఆపురమునఁ గాపురమై, చూవట్టెను బద్మకరుఁడు ♦ సుముఖత నానా
భూప ప్రశీపతి కరుణఁగ, రైవతియై వైశ్యకులజ ♦ రత్నంబగుచున్. 54

సీ. పూబోడి తత్పురం ♦ బున కు సపుత్త్రియై
చనియెఁ గృశీభూత ♦ తనువుఁ దాల్చి
చనినఁ దజ్జనపాలు ♦ సదనంబున వసించు
నొకదాసి యారాజ ♦ యువతివార్త
నెఱిఁగి యన్వైశ్యాధ్యు ♦ నెదుటను గొనిపోవ
నతఁడు రుజాపీడి ♦ తాంగి యైన
నృపపత్ని నీక్షించి ♦ నిపుణుఁడై యీకాంత
మలరఁ దదృశ్యాంత ♦ మంత యరసి
యహహ కష్టంబనుచు మది ♦ నబ్బురంబు
నొంది నిట్టూర్పు నిగిడించి ♦ యోగ్యమైన
తనదు గేహంబులోన న ♦ త్తన్వినుంచి
గారవం బెనయించుచుఁ ♦ గరుణ తోడ. 55

మ. మణిమంత్రౌషధ యంత్రతంత్రముఖ స ♦ న్మానాద్య హృష్యద్భిష
జ్జనులం బిల్చి యనేకవిత్తముల సం ♦ భావించి తత్తత్కృతా
గణనీయౌషధజాతిఁ దత్తనుగరో ♦ గంబింతయుం బోఁ బ్రతి
క్షణ మేమారకొనంగఁ జేయుచుఁ దగం ♦ గారుణ్యసంయుక్తుఁడై. 56

వ. ఇవ్విధంబున బహువిధోపచారంబులు జేయింపుచుఁ బథ్యపానీయంబుల వ
లనను జికిత్సకోపదిష్ట విశిష్టమార్గంబుల రక్షింపుచుండ. 57

క. ఆరాజపత్ని ప్రణయ, క్ష్మారూఢార్తి ఘనుశాంతి ♦ నందక యుండెన్
సారంబగు రోగమునఁ గు, మారుఁడు మృతుఁడయ్యె దైవ ♦ మాయావశుఁడై.

చ. ఇటువలెఁ బుత్త్రుఁడీల్గిన స ♦ హింపక చంపకగంధి శోకము
త్కటముగ మూర్ఛనొందె మద ♦ దంతి కరాహతవల్లి కైవడిన్
దిటమున నంతలోపలను ♦ దెల్వివహింపుచు బాష్పధార మి
క్కటముగఁ బయోధర స ♦ కాశమునం దొరుగంగ నిట్లనున్. 59

ఉ. హాయను మన్మనోరథసు ♦ ధార్ణవపూర్ణశశాంకరుచ్య దే
హాయను సర్వధూర్వహ వి ♦ హార మహారమణాంకపాణి వా
హాయను సత్ప్రతాప తప ♦ నాభి హతారి మహాస్తమస్సమూ
హాయను ధర్మకీర్తినివ ♦ హాయను నస్మదభీష్ట హాయనున్. 60

సీ. నాథధిక్కృతధీ స ♦ నాథరైయె తగునన్ను
నూరార్చఁగాఁ నెవ్వ ♦ రోకుమార
వత్యనీహిత నన ♦ పత్యరైయెతగు నన్ను
ననునయించఁగ నెవ్వ ♦ రాత్మజాత
కాంతనిష్కాసితై ♦ కాంతనైతగు నన్నుఁ
గడఁదేర్చ నెవ్వరు ♦ గలరు పుత్త్రి
ప్రియనిరాకృతపథా ♦ ప్రియరైయె తగిన నన్ను
నలరింప నెవ్వరో ♦ యనుఁగు తనయ
యనుచు విలపించు మూర్ఛిల్లు ♦ నావణిగ్జ
నములు పలవించి సాంత్వ వా ♦ క్యములు బలుకఁ
బుత్త్రిమోహంబుచే భూమిఁ ♦ బొరలి పొరలి
బహుళ దుఃఖాబ్ధిలోఁగ్రుంకి ♦ పలువరించె. 61

క. ఈరీతి నుండుతఱిన, న్నారీమణి దుఃఖరోగ ♦ నాశకుఁడు మహో
దారుఁడు ఋషభాఖ్య శివా, కారుఁడు శివయోగివచ్చెఁ ♦ గరుణాన్వితుఁడై.

గీ. ఇటులవచ్చిన నవ్వైశ్యుఁ ♦ డెదురుకొనుచు
నర్ఘ్యపాద్యాది విధులచే ♦ నలరఁ జేయఁ
బూజితుండయి యాయోగి ♦ పుంగవుండు
తద్గృహంబున దుఃఖించు ♦ తరుణి కనియె. 63

ఉ. ఊరక యేడ్వనేటికిఁ ద ♦ లోదరి యోదరిలేని శోకదుః
ఖారతినొంద నీకుఁదగ ♦ వా మగువా జగతీతలంబులో
నేరుపుతోడ నెవ్వరు జ ♦ నింపరొ యెవ్వరు చావరో వ్యథా
ధారతఁ జెందనేల వని ♦ తా జనితార్తి వహింపనేటికిన్. 64

సీ. తెలియంగ వినుమిట్టి ♦ దేహభావంబులు
వారిదాభంబులే ♦ వనజగంధి

రొకచోట జనియించు • నొకచోటి కేగు వే
రొకచోట జనియింపు • చుండుఁ దలఁప
నదిగాన లోకంబు • నందు ఫేనాభమై
యంగంబు పంచత్వ • మందుచుండు
సతతంబు శోకావ • స్థానంబు గానక
శోకింప వలవదు • సూరిజనులు
మును గుణంబులచే భూత • ములు జనించి
లలిఁ జరించుచు నిజకర్మ • ములఁదలిర్చి
కాలమునఁ గార్శ్యము వహించి • కడఁగి వాస
నావశత నిద్దురించు వి • న్నాణముగను. 65

క. విను సత్త్వాదిగుణంబులు, ఘనమాయా జన్యమాన • గతిని ధరించుచుఁ
దనువులు తద్గుణములచే, జనియించును దద్గుణ ప్ర • సక్తములగుచుఁ. 66

గీ. సత్త్వగుణమున దేవత్వ • సంజ్ఞ జెందు
నలరజోగుణమున మను • ష్యత్త్వ మొందు
రహిఁ దమోగుణమునను ది • ర్యక్త్వ మెనయు
వసుధ జంతువు వాసనా • వశతఁ జేసి. 67

గీ. జంతువు వివర్తమాన సం • సారమునను
ముందుఁ గర్మానుబంధనం • బునఁదలిర్చి
దుష్టసుఖదుఃఖమనము నై • దుర్విభావ్య
మైన గతిని వహించు నా • నద్భుతముగ. 68

సీ. కల్పాయు నైనను • గలదేవతలకైనఁ
గల దపాయము మహా • కల్పమునను
వరకర్మ బద్ధులౌ • నరదేహులకు సిద్ధ
మౌ నపాయం బిందు • కరుణ లేమ
తెలియక కొందఱీ • దేహంబునకుఁ గాల
మే హేతువని పల్కి • రిందువదన
యిలమిఁ గొందఱు కర్మ • మే యంద్రు కొందఱు
గుణముల నెంచిరి • గణుతిఁ జేసి

కాలకర్మగుణాధార ♦ గతిని బూని
పంచభూతాత్మకం బయి ♦ పరగు తనువు
పుట్టుట యుఁ జచ్చుట యుఁ జూచి ♦ మోహశోక
ముల వహింతురు పండితుల్ ♦ జలరుహాక్షి. 69

క. అవ్యక్తమున జనింపుచు, నవ్యక్తంబున నశింపు ♦ చవ్యక్తమునన్
సువ్యక్త మగుచు జంతువు, భవ్యజలంబునను బుగ్గ ♦ పగిదిఁ దలంపన్. 70

గీ. ఎపుడు గర్భస్థుఁ డో దేహి ♦ యపుడె నాశ
నంబు కల్పిత మయ్యె ని ♦ క్కంబు గాఁగ
దైవవశతను జీవించు ♦ దైవవశత
మరణ మొందును జంతు వీ ♦ ధరణిలోన. 71

సీ. ఉదరస్థు లై కొంద ♦ ఱుదయించి కొందఱు
ముదయక కొందఱు ముదిసి కొంద
ఱంతంబు నొందుచు ♦ నల పురాతనకర్మ
గతి యెట్టి దో యట్టి ♦ గతి వహించు
దేహంబుఁ జెంది త ♦ ద్దేహానురూపంబు
లగు సుఖదుఃఖాదు ♦ లనుభవించు
మాయానుభావప్ర ♦ మాణంబుచే స్త్రీలు
పురుషులు సురతాను ♦ భూతిఁ జెంది
కలసి యుండిన దైవయో ♦ గమున జంతు
వుదయ మొందుచు సమ్యగా ♦ యువును సుఖము
దుఃఖము ను బుణ్యపాపంబు ♦ దొడర శాస్త్ర
ధనములను బొందు చుండు ని ♦ ద్ధాత్రిలోన. 72

గీ. వనజభవుఁడు లలాటంబు ♦ లనులిఖించి
తనరు రూపంబు గా దేహి ♦ దనరుచుండుఁ
గాలకర్మంబుల విలంఘ్య ♦ గతి వహింప
భావముల నిత్యములు దుఃఖ ♦ పడఁగ నేల 73

గీ. స్వప్నమున సౌఖ్య మెక్కడ ♦ సమ్యగింద్ర
జాలమున సత్య మెక్కడ ♦ శారదాభ్ర

మునకు నిత్యత్వ మెక్కడఁ ♦ దనువులకును
నిలుక డెక్కడ లే దని ♦ నిశ్చయింపు. 74

క. గతకోట్యాయుతసంఖ్యా, మితజన్మంబుల నతిక్ర ♦ మింపఁగ నాశా
శ్వతపరతత్త్వము నెఱుఁగమి, సతి నీ కీభ్రమ జనించె ♦ సాధ్వస మెసఁగన్.

క. ఎవ్వనికిఁ దనయ వైతివి, యెవ్వనికిం జనని వైతి ♦ వెవ్వని కిలలో
నివ్వటిల భార్య వైతివి, జవ్వని శతకోటిజన్మ ♦ సంగత వగుచున్. 76

సీ. పంచభూతాత్మకో ♦ దంచితం బగు మేను
త్వఙ్మాంసరుధిర మే ♦ దఃప్రభూత
మజ్జాస్థిసహితంబు ♦ మఱి యుఁ బురీషమూ
త్రశ్లేష్మభాజన ♦ త్వంబు నొంద
నాత్మదేహోద్భవం ♦ బగు మలంబును దన
పుత్త్రుం డనుచు మూఢ ♦ బుద్ధిఁ జేసి
పొగులంగ నేటికిఁ ♦ బొలఁతి యొకానొక
జనుఁడు మృత్యువు యత్న ♦ మునఁ ధరించె
నేనిఁ బూర్వంబునను ♦ ధీరు లెంత బాధ
పడిరి తపమున విద్యచేఁ ♦ బ్రజ్ఞచేత
నవ్యమంత్రౌషధరసాయ ♦ నములచేత
మృత్యు నొక ధీరుఁ డైనఁ ద ♦ రింప లేఁడు. 77

క. ప్రతిదినము జంతుజాలము, మృతి బొందుట నిజము గాన ♦ మృత్యుహరు నుమా
పతి సర్వేశ్వరు శాశ్వతు, సతి శరణము గాఁగఁ దలఁపు ♦ సద్గతి గలుగున్.

గీ. ఎంత దడవు తన్మ ♦ హేశ్వరుపాదాంబు
జంబు శరణ మనుచు ♦ స్వాంతమునను
దలఁచ డంత దడవు ♦ తాపజన్మజరార్త
ఘోరమృత్యుభయము ♦ మీర లేఁడు. 79

క. దారుణసంసారవిహా, రారూఢం బైన సుఖము ♦ నంటిన మదిలో
ధీరుం డగుచు మహేశ్వరు, నారాధించంగ వలయు ♦ నజ్ఞుని కైనన్. 80

క. అతివ శివధ్యానరసా, మృతపానముఁ జేయుమనుజుఁ ♦ డెవ్వాఁ డైనన్. 81
సతతము భవవిషయాసవ, గతిఁ దృష్ణం జొనుప లేఁడు ♦ కంజదళాక్షీ.

గీ. సర్వసంగవివర్జిత • స్వాంతవృత్తి
ముందు వైరాగ్యయంత్రితం • బుగ నొనర్చి
యెపుడు శివపదమగ్నమై • యునఁగఁ జేయ
నపుడు పునరుద్భవముఁ జెందఁ • డబ్జవదన. 82

వ. మఱియు నమ్మహాదేవు ప్రభావంబు వివరించెద. 83

సీ. సకలజగత్సాక్షి • సర్వేశ్వరుఁడు పరా
త్పరుఁడు సాక్షాత్పర • బ్రహ్మతత్త్వ
రుం డేక ఏవ రు • ద్రో న ద్వితీయోస్తి
తస్మాత్తనం దగు • ధన్యమూర్తి
బ్రహ్మాధిపతి యని • బ్రహ్మణోధిపతిశ్చ
యని శ్రుతుల్ బలుకు నా • య్యను దలిర్చ
మఱి శంభురాకాశ • మధ్యే యనుచు విశ్వ
తశ్చక్షు వని శ్రుతుల్ • దవిలి చాట
యః పరస్స మహేశ్వర • యనుచు నజుఁడు
నిత్యుఁడును శాశ్వతుండును • నిర్గుణుండు
ననుచు బహువిధముల శ్రుతుల్ • మును వచింప
నతడు నిత్యస్వరూపుఁడై యలరుచుండు. 84

సీ. సర్వవిద్యలకు నీ • శానుఁడై యధిపతి
సర్వభూతముల కీ • శ్వరుఁడు కర్త
రూధి విశ్వాధికో • రుద్రయం చూర్ధ్వరే
తం విరూపాక్షమం • తస్థుఁడైన
యాత్ముఁడు నద్వితీ • యస్వరూపుఁడు శివ
మద్వైత మనుచు వే • దాంతనికర
మెప్పుడు వచియింప • నీశుండు సర్వోత్త
మోత్తముం డని శ్రుతు • లొనరఁ బలుకఁ
సర్వలోకంబులకుఁ బతి • సకలవృక్ష
ములకుఁ బతి యును మఱి పశు • వులకుఁ బతియుఁ

తెలియ నారాయణుండు విష్ణు • దేవుఁ డనఁగ
నతఁడు గాక తదన్యుఁ డీ • యవనిఁ గలఁడె. 85

సీ. ఉర్విఁ గాలాగ్నిరు • ద్రోపనిషచ్ఛ్రుత
రుద్రీయములు ముందు • రుద్రుఁ దెల్పు
శ్వేతాశ్వతరము ను • సూతసంహిత యు మ
హాదేవుఁ డే దేవుఁ • డనుచుఁ బలుకుఁ
గైవల్యము ను లస • త్కఠవల్లి యును బర
శివుఁ డె బ్రహ్మం బని • చెప్పుచుండు
ఘనబృహదారణ్య • కంబు నారాయణ
ప్రశ్నంబు న భవుండు • బ్రహ్మ మనుచు
వేదపాద స్తవంబు ను • విశదవృత్తి
శింశుమార స్తవంబు ను • జెప్పుచుండు
వామదేవుని మతి యథ • ర్వశిఖశిరము
శంకరుం డ పరుం డని • చాటుచుండు. 86

క. యోగీశ్వరేశ్వరుం డని, యాగతి వాయవ్యసంహి • తాప్రాపింశ
త్యాగమము లెవ్వని మహా, భాగుఁ డనుచు వినుతిఁ జేయుఁ • బరమప్రీతిన్.

క. గాయత్రి యు జాబాలియు, ఖ్యాయత వేదాంతములు ని • రాకారశివ
స్వాయత్తత్వముఁ దెల్పున్, వే యన నేటికి శివుండు • విశ్వమయుఁ డగున్.

గీ. పురుషసూక్త మెవని • బోధించు బ్రహ్మాది
దివిజు లెల్లనతని • దివ్యపాద
కమలములను గొల్చి • తమతమ నెలవులఁ
జెలఁగుచుందు రదియుఁ • జెప్ప నేల. 89

సీ. అవ్యయనిర్వికల్పాద్వితీయబ్రహ్మ
మును ధ్యాన మొనరింపఁ • దనరు ననుచుఁ
దత్స్వరూపావస్థి • తత్వంబు జెన్నొంది
సగుణుఁడై విలసిల్లు • శంకరుండు
దేవుండు గానఁ ద • ద్దేవునకిష్టమై
ధన్యమౌ రుద్రాక్ష • ధారణంబు

ధమ్యవిభూతిధా • రణము నుదగి యతం
డధిపతి గాన న • య్యధిపుఁ డలరఁ
దాల్చు లక్షణములను ద • ద్భక్తులైన
జనులు ధరియింప వలయు నీ • జగతిలోన
విప్రముఖజాతులకు భక్తి • విభవ మలరఁ
దాల్పవలయు నటంచు వే • దములు బలికె. 90

చ. అతని విభూతి వేదములు • నర్థములుం గ్రతువుల్ వ్రతంబులున్
శతధృతి యుం బ్రభాకరుఁడు • చంద్రుఁ డుపేంద్రుఁడు నింద్రముఖ్యాది
క్పతులు ను సిద్ధసాధ్యులు ను • పర్వులుఁ దారకలున్ గ్రహంబులున్
యతులు ను యక్షరాక్షసులు • నంతయుఁ దద్విభవంబునం దగున్. 91

క. సతతచతుర్ముఖముఖదే, వతలు పసులు గాఁగఁ నతఁడు • పశుపతి గాఁగన్
మతిఁదలఁప నిది పశూనాం, పతయే నమ యనుచు శ్రుతులు • బలుకఁగ వినవే

క. అదిగాన నీవు భ్రాంతిని, వదలి మహేశ్వరుని భక్త • వత్సలుని శివున్
ముదమున నెమ్మదిలోపలఁ, జెదరక యారాధనంబుఁ జేయుము భక్తిన్.

క. అని యవ్విధమున శివయో, గినిబోధిత యగుచు రాజ్ఞి • కేల్మోగిచి తదు
క్తినిబద్ధబుద్ధిఁ దత్పద, వనజంబుల మీఁద వ్రాలి • పలికె వినతిచేన్. 94

క. స్వామీ మృతపుత్రిత్వం, బామయము సదేష్టబాంధ • వాభిభవమునన్
వేమరు గలిగింపఁగనిఁక, నామరణ మె కాని తనకు • నన్య మెఱుంగన్.

గీ. కాన నీతనయునితోడ • మేను దొరఁగి
నిను భజించి కృతార్థత • నెగడు ననుచుఁ
దవిలి మరణోన్ముఖత్వంబుఁ • దాల్చు నతివఁ
గనుచు శివయోగి నెమ్మదిఁ • గరుణ దోప. 96

సీ. పూర్వోపకారంబు • పురణించి మృతుఁడైన
బాలుని కడఁ జేరి • భవ్యమైన
భస్మంబు శివమంత్ర • భావితంబుగఁ జేసి
వివృత మౌ తద్వక్త్ర • వివరమునను
ప్రసరించ మృతుఁడైన • బాలుఁ డెప్పటి యట్ల
కన్నులు దెరచి. త • త్కరుణచేత

సర్వేంద్రియపరత • జరుగఁగ స్తన్యంబు
నకు రోదనము సల్పి • నంత వేగ
మృతుఁ డగుచుఁ బునరుత్థాన • మొనఁగె ననుచు
వైశ్యపురమున వసియించు • వార లెల్ల
విస్మితస్వాంతులై వచ్చి • వెరగు నొంది
మించు సమ్మోదమున నను వ • సించియుండె. 97

గీ. అప్పు డానందరసవిహ్వ • లాంగి యగుచుఁ
దనయుని గ్రహించి బాష్పసం • తానసేత్ర
యగుచు నాలింగనముఁ జేసి • యతిముదాత్మ
నలరి తన్నూ నొరు నెఱుంగ • దయ్యె నంత. 98

వ. మఱియు నాఋషభశివయోగీంద్రుఁ డారాజపత్నీతత్పుత్రుల విషవ్రణావృతంబులైన శరీరంబులఁ దద్విభూతిని స్పృశించిన నయ్యిద్దఱు దివ్యతనువుల ధరించి బహుపుణ్యకర్మంబుల యేదేవతైశ్వర్యసుఖంబుగల దో దానికంటె శతగుణంబు గల సుఖంబు నొంది యమ్మహాత్ముని పాదపద్మంబులపై వ్రాలిన నతం డెత్తి యోరాజపత్నీ నీవు బహుసంవత్సరంబులు జీవింపుచుఁ దాపంబు నొందక జయంబుఁ జెందఁ గలవు నీకుమారుఁడు భద్రాయు వను నామంబు ధరించి నిజరాజ్యంబుఁ బాలింపుచు ఖ్యాతి నొందఁ గలఁ డిన్వైశ్యగృహంబున సకలవిద్యలు గ్రహించి యావనాభిరాముం డగుపర్యంతంబు నిల్వం దగు నని యాయోగీంద్రుం డరిగె నని సూతుం డిట్లనియె. 99

క. ఏ పూర్వంబునఁ జెప్పిన, యాపింగళ కృష్ణపింగ • ళాఖ్యశివార్చా
ద్దీపిత లైయె తొలిఁ దనుని, ర్వాపణ మొందం గఁ బుణ్య • పరత దలిర్పన్.

సీ. చంద్రాంగదుం డను • జనవల్లభుని భార్య
లైన సీమంతిని • యనెడు సాధ్వి
కుదయించి ప్రతిదినా • భ్యుదయరూపౌదార్య
సుగుణగణోపేత • సురుచిరాంగి
యై కీర్తిమాలిని • యను నామమున భూమి
వృద్ధిఁ బొందెను గుణ • వృద్ధు లెన్న

భద్రాయువు ను నైశ్య • పతితనుజుండు ను
నంబుజాప్తుని పగిది • బింబనుం లన
సొంపు జనియింపఁ గా నైశ్య • సూనుఁ డెలమి
సునయుఁ డనుపేరఁ దగి రాజ • సుతునితోడఁ
జెలిమి వాటించి రత్నభూ • షలు ధరించి
క్రీడ సల్పుచు నుండెను • వేడుకలను. 101

క. ఆ నైశ్యాగ్రణి తగు భూ, దేవగ్రామణులచే ను • దీర్ణప్రతిభా
భావిభవరాట్సుతునకు య, థావిధి సంస్కారములను • దగ నొనరించెన్.

క. ధనధాన్యాంబరమణిగణ, ఘనుఁ డై తగు నైశ్యవిభుఁడు • కడు వేడుక రా
ట్తనయుని నిజపుత్రాగ్రణి, మును గురుశుశ్రూషలం బ్ర • ముఖ్యులఁ జేసెన్.

వ. మఱియు సర్వజ్ఞు లైన దేశికులవలన నక్షరలక్షణ గణిత గాంధర్వాలంకా రేతిహాస న్యాయ మీమాంసా నీతిశాస్త్ర పురాణాగమ జ్యోతిశ్శాస్త్ర స్త్రీలక్షణ పురుషలక్షణ కన్యావాద విషవాద రసవాద మాయావాద క్షేత్రకర్షణ వైద్యగజవైద్యేంద్రజాల మహేంద్రజాల గజకర్ణ గోకర్ణ తృణావధాన శస్త్రావధాన మందావధాన భ్రమణ మోహనోచ్చాటనోద్వేషణాకర్షణాంజనా దృశ్యకరణి భృగుమత బేతాళమత కావ్యలక్షణ వాస్తుశాస్త్ర ధనుర్విద్యా రథారోహణ శిబికారోహణ యోగశాస్త్ర భరతశాస్త్ర మోహన స్తంభన పయస్తంభన ఖడ్గస్తంభనసిద్ధ మంత్రసిద్ధ ఖేచరగమన పరకాయప్రవేశంబు లను విద్యల నెఱింగించి యసి ముసల కంపణ కణయ భల్ల భిండివాల కోదండ శర చక్ర కుంత కుఠార పరశు పరిఘ గదా ప్రాస తోమర ముద్గర లాంగల త్రిశూల చ్ఛురి కాంకుశాద్యాయుధవిశేషంబుల ప్రయోగంబు లభ్యసింపం జేసి యున్నంత. 104

సీ. తలముళ్లు మెడనూళ్లు • దండక పిండముల్
బిగువా ళ్లురుల త్రాళ్లు • బిరుసుదనము
గండపెండేరమ్ముల్ • కతిసంపు గొలుసులఁ
దగిలిన శునకముల్ • జిగురుగండె
లడరెడు తడకలు • నడ్డంపు వందిపా
టులు వలలు ముసురి • యలు సు వంక

కత్తులు శూలముల్ ♦ ఖడ్గముల్ పట్టెస
ములు కుంతములు భల్ల ♦ ములు జెలంగ
కరకు మీసలు కండెన ♦ సరకు సేయు
గాత్రములు శోణనేత్రముల్ ♦ కప్పువలువ
కాసెలు ను గండ్రగొడ్డండ్లు ♦ గలిగి చెంచు
వాండ్రు జనుదెంచి రయ్యెడఁ ♦ దీండ్రము గను. 105

సీ. వరరక్తసితవర్ణ ♦ వంశోద్భవంబులఁ
పీతవర్ణేక్షుసం ♦ జాతములను
గురకర్బురద్యోత ♦ కుంభికుంభజముల
నీలవర్ణాహిస్ఫ ♦ టాలయముల
జ్యోతీరుగంబుము ♦ జ్ఞాతసంభవముల
ఘనశితిశుక్తిప ♦ కాండజముల
నమలవరాహదం ♦ ష్ట్రాంతరోద్భవముల
మానితబహువిధ ♦ మౌక్తికములఁ
గరములనుబూనిముందు ప ♦ ్రగాహ్యములు గఁ
జెంచువాండ్రు ముదంబెద ♦ మించు చుండ
రాట్సుతాలోకలాలసో ♦ ల్లాస మలర
నేగుదెంచి తదాజ్ఞచే ♦ నెదుట నిలచి. 106

క. నతికిజోహారొనరించిరి, పతికిఁ బితరణగుణునకు ♦ భాస్వన్మతికి
ప్పతికిఁ ఘనతేజోహ, ర్పతికిఁ సతతాభియాతి ♦ రాజవినతికిన్. 107

వ. ఇట్లు మ్రొక్కి నిలచి. 108

క. జే జే జే జే సామీ, యాజేజేరేని వలె నా ♦ యారంబలరం
గా జగములఁ బాలింపుము, మాజీవము లీవ సుమ్ము ♦ మానవనాథా. 109

వ. అని వచించిన. 110

గీ. వారిఁ గన్గొని మన్నించి ♦ మీరిచటికి
నేమి కోరికి వచ్చితి ♦ రిచట నుండు
వారు మీపేరు పెంపునే ♦ ర్పాటు గావ
చించుఁ డనఁ బల్కె నం దొకఁ ♦ డెంచుఱేఁడు. 111

సీ. చలువగుబ్బలిని ని ◆ ఁ చ్చట వసింపుచు నుండి
తరిగొండమీఁద ని ◆ త్తఱి వసించి
చుట్టుగొండ మెకాలఁ ◆ జుట్టుకొంచు మెలంగి
జాళువాతిప్పపైఁ ◆ జాలువారి
వెండిమెట్టను గిట్టి ◆ వెండి యు విహరించి
సిరిగందవుంగట్టు ◆ సిరి వరించి.
ప్రొద్దుపొడ్పుమల నే ◆ ప్రొద్దు సంబరమంది
కుఱుంకురాపైనీటఁ ◆ గ్రుంకు చలమి
యింపు గల సొంపు టడవి ని ◆ ద్దంపునడక
లడర నా డాడఁ దిరుగుచు ◆ నవనినాథ
నిన్నుఁ బొడఁగని పెనుమెకా ◆ లున్న చోటు
తెలియ వచియింప వచ్చితి ◆ మలవుమీర. 112

గీ. అయ్య వైవస్వతకులంబు ◆ నందుఁ బుట్టి
శ్యామశబలంబు లగుచు ను ◆ ద్దామబలము
గలుగు శునకంబు లీగండు ◆ తులకు రాక
దక్కినపుడిక్కన వసించె ◆ నుక్కుదక్కి. 113

గీ. దేవరా క్షేత్రపాలక ◆ దేవుఁ డెక్కు
భషక మీశేపిఁ గన్గొని ◆ పారిపోయి
యొచట నుండెనొ కాని మా ◆ కెఱుక లేదు
తెలియఁ జెప్పెద వీని స ◆ త్తులను జగతి. 114

క. బూసులరాయఁడు తొలి మా, వేసాల ధరించి నాల్గు ◆ వేపులఁ గా గం
జేసెఁ ద్రొలివలుకులను మా, వాసి గల్గు వీనితోడ ◆ వడిఁ బోరంగన్. 115

గీ. సామికోలనిచుట్టు ◆ చక్కని యడవిలోఁ
జెంచు వేస మూని ◆ సిరిమగండు
దిరిగె దానిచుట్టుఁ ◆ దెగవేపిలేమచే
మెకము లలరు చుండ ◆ మేకొనుండు. 116

క. ఈమృగదంశకముల నా, నామృగముల నడఁపఁ జూచి ◆ నలినశరహరున్
సోముని సమాశ్రయింపుచు, నామృగములు బ్రతిక్షియుండె ◆ నఁటతలపోయకన్.

క. అని పల్కి నాకృశోదరుం, డనుమోదముతోడ దేవ • రా చూచితె యీ
వనమృగగండరబిరుదాం, కనమునఁ దగుకుర్కురమును • గౌతుకములరన్.

గీ. దేవ యీభైరవుఁడు మించి • సాహసమున
బొమ్మదేవర మొఱఁగుల • పుట్టెఁ బట్టె
దేవతలు గీవతలు గడ • తేర లేరు
మానవులు గీనవులు నెంత • మానవేశ. 119

సీ. ఈమృగదంశకం • బేచిన గండభే
రుండంబు నైనను • బెండుపరచు
నీసారమేయం బ • నేకంబు లైనట్టి
పొల్లినోటిమెకాలఁ • బొలియఁ జేసె
నీకుర్కురంబు వ • న్యేభంబులను గిట్టి
కుంభస్థలాగ్రంబుఁ • గ్రోలి వచ్చె
నీభషకంబు న • ర్యేణవ్రజంబును
దునక్కలు గాఁ జేసి • తొంగలించె
నిది యుఁ గాట్రేవుఁడనుపేరఁ • బొదలుచుండు
నిది యు బోలమరాజన • ముదము నొందు
నిది యు నాపోతలింగఁడన్ • పదవి నొందు
నిది యు మనుబోతులకు మిత్తి • యులఁదలంప. 120

క. అరవదిమోముల వేలుపు, టొరపుజిరాదారి పైన • యొడయఁడ వగు నీ
సరి యే రిఁక మాచెంచుల, పరి సైతము గాఁ గ రమ్మ • పార్థివముఖ్యా.

సీ. తడక్కవేఁటకు బంటు • తగిన యీపాపఁడు
నురులకు దిట్టయీ • చిఱుతవాఁడు
బోనులు చేఁ బట్టి • పొదలు నీబుడుతఁడు
వల వేయ నేర్పరీ • కెలనిపట్టి
పందివాటులకుఁ దెం • పరి యయ్యెనీకందు
చిల్లమ్మబలితుఁడీ • చెడుగు కూన
బొట్టెకోలల మెకం • బులఁ గొట్టు నీబొట్టె
జంజాళి దాల్పు నీ • జంటకుఱ్ఱి

మొదల కుండఁగఁ దెరనోటి • మొకము నైన
బట్టి వల్లార్చు నీచిన్ని • వాఁడు సామి
మాకొలంబునఁ బుట్టిన • మగతనంబు
గల్గువారెల్ల మును వేఁట • కాండ్రుదలఁప. 122

క. అని పలికిన వినయోక్తుల, మనమున హర్షించి వారి • మన్నించి ప్రతా
పనిరూఢి వేఁటతమకము, జనియించినరాట్సుతుండు • చయ్యన లేవన్. 123

క. గరికిజిగినీ దగిన రా
నరువున ధరియించితత్తు • నౌచిత్యగతి
స్ఫురణంబున సొంగుకయి
న్మెరయఁగ సొంగు మని శబగ • నికరముబోగడన్. 124

ఉ. చూపరు లుల్లసిల్లఁ గను • జూడ్కికి వేడ్కదలంకఁ బంకజో
ద్దీపితనామపాదము ధృ • తిం దపనీయపు టంకవన్నె సై
స్థాపనఁ జేసి సవ్యకర • సంస్థితి నాయము లుల్లసిల్లఁ గా
జా పరమేశ్వరా యనుచుఁ • జంగున నెక్కెఁ దురంగపుంగవున్. 125

క. వినయజ్ఞుఁ డైన సునయుఁడు, దనకు సహాయత వహించి • ధారాశ్వమునం
దనరి చను దేర ఖాద్యా; దినివహ మలరంగ దివ్య • తేజుం డగుచున్.

వ. ఇటుల శ్యేనంపాతసముత్సవంబున కోహటించి చటుల భాసుర చంద్రహా
స ప్రాస శరాస బిండివాల కరవాల తోమర పరశు పట్టిస కుంత శూల
ముద్గర కోదండ గదాదసాధనంబు లడరఁ దద్బలసహితుం డై గిరి సరి దు
పవన జనపద దుర్గంబుల నిర్గమింపుచుఁ దత్పుళిందసైన్యకలకలనినాదాకర్ణ
నేతస్తతఃకుంజపుంజలంఘనజాంఘికమృగంబుల నరయుచుం జని ముందట.

సీ. ఉడుపథోత్కర్షణశా • ఖోపశాఖాశిఖో
త్కటజటాపటలవ • త్కుటసమూహ
ముభయతీరప్రపా • తోల్లలత్కల్లోల
గుంభశుంభత్సరో • జృంభణంబు
నన్యోన్యజన్యకృ • ద్ధర్యక్షవీక్షణ
క్షరదద్భుతతరక్షు • సంచయంబు

నమితశుండాదండ • హాతదండసంతాన
ధావదుద్దండవే • దండనికర
మమితసంప్రౌఢకుటజకు • సుమసముదయ
మత్యుదారతరుజమనో • హరఫలంబు
లమరవర్యులకు ను జొర • నలవి గాని
గహన మయ్యెడఁ జూడఁగని • మహివిభుండు. 128

సీ. హారాయితోభయ • ద్వారశిలాసమా
సక్తముక్తాలోక • సమదసింహ
మతివేలమదపూరి • తాశేషనిర్ఝర
బింబితాత్మీయకుం • భిప్రకాండ
మనుగళద్ఘోరదం • ష్ట్రానిలసఖముఖ
దారితముస్తాత • టోరుకోల
మగణితనగభేద • నాభంగతరశృంగ
సంఘటితాటవీ • సైరిభచయ
మనుపమాస్త్రాభనఖరపం • చనఖఖడ్గ
గంధగంధర్వశంబర • బంధురతల
మగుచు నగభేది వానను • దెగడి నిగుడు
విపినమార్గముఁ గన్గొని • నృపవరుండు. 129

లయగ్రాహి.

నింగి దవులం జిగురు • లం గదురు మానుల వ • యిం గదియు భృంగ
ము లభంగరుతులన్ నా రంగముల ముంగల మె • లంగెడు లవం
గముల • చెంగటఁ దొరంగు నన • లం గొమరుమై గొజ్జంగులఁ
జెలంగెడు వి • హంగముల భంగులఁగ • నుంగొనుచు నానృపతి
పుంగవుఁడు రాఁజి వ్యాంగులు కురంగులు కు • రంగములు
సింగములు • చంగుననలుంగడల • కుం గదలి పోవన్. 130

వ. మఱియు నాగరాజస్థితి యనం దగి యనంతమూలాధారయై కల్పవేళ య
నం దగి యేకకాలోదితానేకార్క విరాజితయై సుధర్మయనం దగి స్వ
చ్ఛందకౌశికయై సత్పురుషసేవ యనం దగి శ్రీఫలాఢ్యయై భారతసమర

భూమి యనం దగి ప్రరూఢార్జున యై సజ్జనసంపద యనం దగి వికసితాశోకపున్నాగసరళ యై శిశుజనలీల యనం దగి ధాత్రీకలాప యై సుగ్రీవసేన యనం దగి పనసనలకుముదభాసుర యై క్షీరసముద్రమథనవేళ యనఁ దగి విజృంభమాణామృత యై లంకాపురి యనం దగి బహుపలాశసేవిత యై రాఘవచిత్తవృత్తి యనం దగి వైదేహీప్రమోద యై సువాసిని యనం దగి సింధూరతిలకప్రసవాళాభరణభూషిత యై కురువాహిని యనం దగి ధార్తరాష్ట్రోలూకశకునిసనాథ యై భీమకలహభూమి యనం దగి కీచకనికరోపశోభిత యై న వింధ్యాటవిం గనుంగొని నల నలద నళినీ నిచుల విపుల బిల్వ చిరిబిల్వ బహుళంబు ను ప్రచురపిచ్ఛిలరంభాభిరామంబు ను వివిధోటజకుటజరుద్ధోపకంఠంబును వితతచూతప్రతతిప్రావావరణతరుణ సౌగంధసన్నద్ధభృంగగేయంబు ను గోలాంగూలభగ్నగళన్మధుపటలమధురసాసారసిక్తతరుతలంబు ను నారికేళ తాళ సాల హింతాల తమాల లవలీ వకుల పూగ పున్నాగ నాగకేసర ఘనసార గంధసార మల్లికా కేతకీ కోవిదార ఖర్జూర మందార బీజపూర జంబీర కుంద బృందంబును దాత్యూహవ్యూహకుహూకుహూరావభరితనదీతటనికటకుంజంబు ను గుంజితోత్కంఠకలకంఠాధ్యాసితసహకారపల్లవంబు ను పరాగపుంజపింజరసిందువారమంజరీరజ్యమానమధుకరమంజుసింజితజనితముదంబు ను చంపక లోధ్ర కర్ణికార కదంబకదంబంబు ను చటకసంచారచటులవాచాటచాటుకైరక్రియమాణచాటుసమాచరితచంచుచరణచతురచకోరంబు ను గిరాతమాణవకనిర్దిష్టదుష్టబలాకాకుటుంబినీనిరీక్ష్యమాణస్థవిరశబరకుంజాంతరంబు ను శైలేయవాసితసుగంధిశిలాతలసుఖశయితశశకంబు ను వివిధగిరినితంబనిర్ఝరనినదశ్రవణనిద్రాణకరికులంబు ను దదానన్నకిన్నరీగీతాకర్ణనరమమాణరురునికరంబు ను గులిశశిఖరనఖరప్రకరప్రచండపరిపాటితమత్తమాతంగమదచ్ఛటాచ్ఛురితచారుకేసరభరభాసురకేసరివిసరంబు నగు తత్పదంబుఁ బ్రవేశించి మహాభుజంగంబు చందంబున సదాగత్యభిముఖం బై సరిత్పతి యనం దగి శుక్తిశోభితం బైన వింధ్యవనంబన పొలసి శ్రీవృక్షలాంఛితం బై హంస యనం దగి మానసగమనం బై హరిత్తురంగం బనఁ దగి చిత్రభానూర్జితం బై తనరు తన తురంగమంబు నాస్కందిత ధౌరిత కరేచిత వల్గిత ప్లుతాదిగతుల నడపించుచు. 131

సీ. తావల రాయుడికాని ♦ తాలిసోఁకు సోఁకని
చివురు టాకుల వింత ♦ చెలువుఁ జూపఁ
దెలి వాక జోకల ♦ లలి డాలు వీఁకల
నలరారు నిసుకద ♦ న్నెలు మెలంగ
నొకటి పై నొకటి యం ♦ టుక యున్న సన్నంపు
కొమ్మల దొమ్మలు ♦ నెమ్మిఁ జూప
నప్పటప్పటికు ల్లి ♦ దెప్పరంబు గ వచ్చు
కప్పురంబుల పొడు ♦ లొప్పఁ జూప
సుమసమూహంబులను ఝుమ్ము ♦ ఝుమ్మనుచును
జమిలిముకాళిచాలుపుల్ ♦ సందడింపఁ
బొదలఁబొదలుచు నిద్దుర ♦ నొదిగి యున్న
మిన్న మెకములఁ గనితదా ♦ సన్నుఁ డగుచు. 132

సీ. సింజినీరవముచేఁ ♦ జెవులు జిందర దేరఁ
గొందలం బందెడు ♦ కోలములను
దురగఖురోత్పన్న ♦ ధూళి కన్నులఁ గప్పఁ
దల్లడింపుచు నుండు ♦ భల్లుకములు
తరవారిదీప్తులు ♦ మిరుమిట్లు గొలుపంగ
గజిబిజి నొందెడు ♦ గజచయంబు
శరపాతనధ్వనుల్ ♦ తరుచు గాఁ దోచినఁ
బరపర లై పోవు ♦ హరిణములును
జవ్వచవ్వన వడి నార ♦ సములు రాఁగ
దవ్వదవ్వనఁ జను మృగా ♦ దనగణంబు
కర్త్రీముఖసుశిలీము ♦ ఖములు గడఁగ
నార్తి నొందు నవార్య హ ♦ ర్యక్షములును. 133

చ. కలఁకులఁ జేరి చేరి శర ♦ కీలితగాత్రతఁ బారి పారి ప
ల్వలములఁ దూరితూరి బల ♦ వత్తనుశైఖరిఁ గేరి కేరి పె
న్మలకల మీరి మీరి చల ♦ నంబొగి లేకను దేరి తేరి జె
బ్బులులు నృపాలు కారిఁబడి ♦ పోవక చావక యున్కి చిత్రమే. 134

ఉ. సందులఁ జొంచి డెక్కతుది ♦ చప్పుడులం బరికించి పూఁబొదల్
ముందరఁ గాంచి తత్కుహర ♦ ముద్రితమూలముల న్గలంచి శ్రీ
చందనముల్ హరించి మును ♦ సత్వము లేమిఁ దలంచి యొక్కెడా
పందులు మించి పోక వని ♦ పైఁ బడుటల్ వివరింప శక్యమే. 135

మ. ప్రదరోత్పాటితకుంభసంభవమణి ♦ ప్రచ్ఛాదితాస్యంబులై
మదమాతంగము లొక్కపెట్టున మహా ♦ మందారకబృందోల్లస
త్పదనాంతఃపతితోగ్రసత్త్వముల ని♦ స్సారత్వ మొందంపుచుక్
బొదలం గన్గొని భూభుజుం డడరి సం ♦ పూర్ణప్రతాపంబునన్. 136

సీ. కరవాలమునఁ దుండ ♦ చరణముల్ నరికినఁ
గుంభినీస్థలిఁ బడు ♦ కుంభిచయము
మండలాగ్రంబుల ♦ గుండియ లవియింప
ధారుణి నొరఁగు కం ♦ ఠీరవములు
నారాచముల మెడల్ ♦ నరికిన భూమిపైఁ
బొరలాడు చుండెడు ♦ హరిణములును
గ్రూరమార్గణములఁ ♦ దూరుపెత్తినఁ దన్ను
కొని నేలపైఁ బడు ♦ కోలములును
సాయకంబులఁ బడు చిత్ర ♦ కాయకములు
కాండములఁ దెగు గండభే ♦ రుండములు ను
గలిగి యాకీతి రక్తసి ♦ క్తంబు లైన
భూతలంబులు గావించి ♦ భూభుజుండు. 137

గీ. వేఁట చాలించి యవ్వన ♦ వాటిలోన
నొక్క యొలమావిగుంపులోఁ ♦ బక్కఁ జేని
మానికంబుల తిన్నెపై ♦ సూనశయ్య
యలరి యుండుట నీక్షించి ♦ తెలవుఁ జేసి. 138

వ. ఇట్లు పోటుమానుసుల గు వేఁటకాండ్ర నియమింప వారలు కుక్కమిగిలి మగఁటిమి సెగపొగ లెగయ జెగడని మృగంబులఁ దగిలి మిగుల వగల నొగిలించి బొరియలు మరువులుగ నొరఁగుమెకముల మెరుఁగుల వరలు శరముల నరికినఁ దిరుగుడు వడు కరుల కరభరంబులం బాపి తొలఁగక మె

లఁగు బలుపులుల పులులు గరపించి చంగుచంగున నింగిదాంగటి కెగసి మ గిడి యంగముల రంగు లెనంగ సుప్పొంగు సింగముల భంగంబు నొందించి నూటిమాటికి వనవాటి దాటఁ గల పాటి గలిగి నేటగు లేఁటిదాటుల నీటు పోటుల నాటించి యల్లకడలఁ గొల్లలగు బొల్లినోటిమెకంబులఁ జిల్లల న డంచి మించువారు ను గాలుసులు డిపి విశ్వకద్రువుల నుసికొల్పి బలు మృ గంబుల నడఁగించువారు ను వల లొడ్డి బలుపులుఁగులఁ బట్టెడువారు ను దడక లడరించి వాగురలఁ బ్రసరింపం జేసి కృష్ణసారంబుల విదళింపం జేయువారు నై యుండి రాజయోగ్యంబు లగు కొన్ని మృగంబులఁ బతంగం బుల నాభద్రాయువు మోల నిడి జోహా రొనరించి సంతసించి నైశ్యం డ గు సునయుండు నుం దాను ను దద్బలంబులతో మరలి వచ్చి నిజపదసమీ పంబున నాలుబ్జక బలంబున కాజ్ఞనొసఁగి తన్నగరంబు ప్రవేశించి జననికి నమస్కరించి వైశ్యాగ్రణికి సమ్మదం బలరించి యున్నంత.

సీ. హంసరూపుండ నే ♦ నని వచించిన రీతి
భసితలిప్తాంగంబు ♦ బరగుచుండ
లలితాంతరస్థకుం ♦ డలి బహిర్గత మైన
విధమున యజ్ఞోప ♦ వీత మలర
మస్తకస్థితచంద్ర ♦ మధ్యస్థపటమూల
ములు మించె నన శ్మశ్రు ♦ వులు వెలుంగ
ఫాలంపు టజుని వ్రా ♦ ల్ప్రకటంబు లగు నన్న
వృత్తి నొసలి భూతి ♦ రేఖలలర
నల పరాదులచే జగం ♦ బుల వసించు
వర్ణరూపిణి నావశం ♦ వద యటంచుఁ
దెలుపు గతి నక్షమాలిక ♦ చెలఁగుచుండ
ఋషభయోగీంద్రుఁ డేతెంచెఁ ♦ బ్రియ మెలర్ప. 140

వ. అతండు. 141

సీ. పరశివధ్యానసం ♦ భవపరామృతపాన
మత్తత నవ్వంబు ♦ మరచువాఁడు

నాదానుసంధాన ♦ మోదాత్ముఁడై లోక
నినదంబుల వినంగఁ ♦ జననివాఁడు
సతతపంచాక్షరీ ♦ జపచలద్రసనుఁడై
పరగోష్ఠి సల్పంగఁ ♦ జొరనివాఁడు
ప్రత్యగాత్మస్వరూ ♦ పస్వానుభూతి యై
యితర మెఱుంగక ♦ యేగువాఁడు
సగుణనిర్గుణరూపుఁడై ♦ స్వప్రభావి
భవము నొందిన యల్లమా ♦ ప్రభువనంగ
బహుళజన్మాంతరతపఃప్ర ♦ భావ మొందు
సనయు భద్రాద్రియు దర్శింప ♦ సరభసమున. 142

క. ఆరాజపత్ని సుగుణవి, హారిం డగు రాట్సుతుం డు ♦ నాఋషభాఖ్యో
దారశివయోగిఁ గని స, త్కారం బొనరంగ ♦ భక్తి గడలుకొనంగన్.

గీ. మాటిమాటికిఁ దగు ప్రణా ♦ మము లొనర్చి
యర్ఘ్యపాద్యాదివిధుల చే ♦ నలరఁ జేయ
హృష్టమానసుఁడై యతం ♦ డిష్టుఁడైన
రాట్సుతున కట్టు లను నను ♦ రాగ మొదవ. 144

క. నీతండ్రి నీకుఁ గుశల మె, నీతల్లికి లెస్స యగునె ♦ నీవు సమస్త
ఖ్యాతశ్రుతసంచయములఁ, జాతుర్య మెసంగ నెట్లు ♦ చదివితొ చెపుమా.

క. గురువులకు సపర్యాత, త్పరత వహించితి వె నీవుఁ ♦ బ్రాణసఖుఁడ వై
ధర వెలయు నన్నుఁ దలఁతే, సరవిగఁ బల్కు మన నతని ♦ జననికడంకన్.

మ. అతివేగంబున డాసి ప్రేమమున సా ♦ ష్టాంగ ప్రణామంబు లూ
ర్జితభక్తిం దగ సల్పి తచ్చరణరా ♦ జీవంబులం బుత్త్రు నా
నతునిం గా నొనరించి సమ్ముఖము గా ♦ నప్రమాననత్వాదసం
యుత యై తేనెలు జిల్కు పల్కులను న ♦ య్యోగీంద్రుతో నిట్లనున్. 147

గీ. ఇతఁడు గురుఁడ వయిన నీకు ♦ సుతుఁడు నగుని
తనికిఁ బ్రాణం బొసగిన ♦ తండ్రి వీవు
గాన నీతని శిష్యునిఁ ♦ గా భరింపు
సరసకరుణామయాత్మ యో ♦ గురువరేణ్య. 148

క. జ్ఞాతిజనబంధువర్జితుఁ, డీతఁడు వీతనయుఁ డగుట ♦ నితనికి సమ్య
జ్జ్ఞప్తిప్రదసన్మార్గము నాతతమతిఁ దెల్పు మీరె ♦ యనఘులరు దయన్. 149
క. అని యివ్విధమున నారా, వనితామణి విన్నవింప ♦ వాత్సల్యమునన్
ముని పారాజసుతున కర్, ర్ధిని సద్ధర్మంపుతెరఁగుఁ ♦ దెల్పం దొడఁగెన్.
గీ. శ్రుతులయందు ను స్మృతులందు ♦ హితపురాణ
తతులయందు సనాతన ♦ ధర్మమెలమిఁ
బరగ వర్ణాశ్రమాను రూ ♦ పమున సర్వ
థా జనంబులు సేవింపఁ ♦ దగుఁ దలంప. 151
క. చాలఁ గఁ దత్సన్మార్గము, వాలాయంబు గను మాణ ♦ వక భజియింపన్
మేల గుఁ గావున నీ విపు, డీలీలఁ జరించు దేని ♦ హిత మగుఁ దెలుపన్.
మ. తెలియ న్నీ కవిలంఘ్య యై తనరు మ ♦ ర్గిన్యాయజ్ఞ నీ వెప్పుడా
విలమార్గంబున దేవహేళనముఁ గా ♦ వింపం దలంచేవు స
త్ఫలదాత్మస్థితి నొందు దేవగురువి ♦ ప్రశ్రేణులం దెల్ల ని
శ్చలభక్తిం జరియింపు సంతతము ముక్ ♦ సత్త్వప్రధానుండ వై. 153
మ. ఎపు డున్ దుర్లభవస్తుజాతములయం ♦ దిచ్ఛన్ విచారించ కా
శ్యపదుం డై తగు నేని ము న్నతిథి యై ♦ సంప్రాప్తుఁ డైనం బ్రబలా
పపరిగ్రాహత నొందఁ బోవకనుసా ♦ భావించి యన్నంబు స
త్కృపఁ బెట్టినఁ బుణ్యము ల్లసిలు నీ ♦ వృద్ధిస్థలిం బుత్త్రికా. 154
సీ. ప్రాణసంకటము సం ♦ ప్రాప్త మై యుండిన
సత్త్వంబు విడనాడఁ ♦ జనదు తలఁప
రమణ గోబ్రాహ్మణ ♦ రక్షణార్థంబు గాఁ
బుడమిలో నొకవేళ ♦ బొంక వచ్చు
పరభామలందు ను ♦ బరవిత్తములయందు
భువి దేవవిప్రవ ♦ స్తువులయందుఁ
దృష్ణను విడువుము ♦ తత్ప్రాప్తబహుబలాఢ్య
దంభంబు సర్వదా ♦ తలఁప వలదు
సత్కథలయందు సద్వ్రతా ♦ చారవిధుల
సత్పథములందు ధర్మాది ♦ సంగ్రహముల

నిత్యము ను దృష్టి నుంచుము • నిరుపమాన
హృదయ శుచియుంతుఁ గొన్నింటి • నదయమతిని. 155

సీ. స్వాధ్యాయమున స్నాన • జపహోమపితృతర్ప
ణాతిథిగోబ్రాహ్మ • ణార్చలందు
కలనత్వము వహింప • నర్హమార్గము గాదు
ముందుఁ గ్రోధము ద్వేష • మును భయంబు
న లజాడ్యపైశున్య • మసదాగ్రహంబు కౌ
టిల్యంబు మోహంబు • శీవితోడ
నుద్వేగమును వీడు • టొప్పు క్షత్త్రియధర్మ
మెనసియు వృద్ధుల • హింస వలదు
శుష్కవైరంబు గూడదు • సొంపనుచు మృ
షానులాపంబు పరనింద • బూనఁ దగదు
గాన నీ విఁక బహుధర్మ • గతులు గల్గు
పథమును మనంబులోఁ దలఁ • పంగ వలయు. 156

క. సఖులందు మైత్రి యుంచు మ
సుఖులందు దయానువృత్తిఁ • జూపఁగఁ దగు నో
సఖ పుణ్యవంతులందు ను
నఖిలము మెచ్చంగ మోద • మలరించఁ దగున్. 157

క. వాసిఁ గుబుద్ధులయం దౌ
దాసీన్యము నుంచి తిరుగఁ • దలఁపుము సద్గ్రం
థాసక్తి గల్గి గురుసే
వాసక్తుండయ్యె నేని • హర్షము దలఁచున్. 158

క. అత్యాహార మతిశ్రమ, మత్యాలాపంబు మఱియు • నతికోపం బౌ
ద్ధత్యం బతివీర్యము భువి, నిత్య మతిక్రీడ సలుప • నీకుఁ దగదొగిన్. 159

క. అతివిద్య యతిశ్రద్ధయు, నతిపుణ్య మతిస్మృతి యును • నత్యుత్సాహం
బతిధైర్య మతిఖ్యాతిని, సతతము ధరియింప వలయు • సౌజన్యనిధీ. 160

సీ. మోహాకృష్టనిజవరా • రోహాసమఖిలసు
త్స్వాంతంబుతో సునికృ • జనుఁ దలంప

నత్యాహితప్రద ♦ ప్రత్యవస్థాత్మని
స్తర్హణం బొనరింపఁ ♦ దగుఁ దలంపఁ
గణ్యంబు లైనట్టి ♦ పుణ్యంబులందు కా
భ్యస్థితిన్ వర్తింప ♦ నగుఁ దలంప
సభ్యేతరాధర్మి ♦ కేభ్యసంఘమునందు
సాభ్యసూయుఁడ వౌట ♦ నర్హాయుక్తి
చండమతిహిండితాత్మపా ♦ షండగణము
నందు సద్వేషుఁ డగుట పెం ♦ పొందుఁ దలఁప
సజ్జనులమీఁద ననురాగ ♦ సహితుఁ డగుట
యుక్త మగు చుండు వివరింప ♦ నుర్విలోన. 161

సీ. తెలివి మీరఁగఁ బ్రకృ ♦ తిప్రత్యయంబుల
ననురక్తి గుణవృద్ధు ♦ లరసి యరసి
ప్రబలపదాదేశ ♦ పదవిభక్తుల సంధి
విగ్రహముల చక్కి ♦ నెలసి నెలసి
పటుపరరూపని ♦ పాతంబు లరసి త
ద్ధితవాక్యముల మేలు ♦ దెలసి తెలసి
సురుచిరాగమముఖ ♦ సూత్రావ్యయార్థవ్ర
త్తుల సమ్మదంబున నలరియలరి
గురుసమంచదహీనవా ♦ గ్గంభనముల
నలరు చలజాతినిగ్రహం ♦ బుల వితరక
గతులు గల రాజనీతిప్ర ♦ కార మరయ
వలయు భూపాలతనయ యీ ♦ వసుధలోన. 162

క. కాపాలికలోకాయతి
కావతదృత్సాగతద్వ ♦ యాతిగులందున్
దీపించి తత్పథము దూ
రాపాతన మొందఁ జేయ ♦ నగుఁ దలపోయన్. 163

క. నిర్మర్యాదాభిజ్ఞులు
దుర్మంత్రులు బోధఁ జేయు ♦ దుర్బోధము చే

ధర్మంబు దప్పఁ గూడదు
ధార్మికమార్గానువర్తి • తతసత్కీర్తీ. 164

క. వర్ణవ్యావృత్తస్థితిఁ, గర్ణేజపనిర్ణయప్ర • కారోక్తుల నా
కర్ణించు నెడల బధిరో, దీర్ణత్వము నొందవలయు • దీననిధానా. 165

క. క్రూరశఠదంభధూర్తవి, హారకితవచపలపతిత • నాస్తికజిహ్మ
త్వారూఢులఁ గన్గొంత నె, దూరము గాఁ దొలఁగవలయు • దూషితకలుషా.

సీ. సంతతాత్మప్రశం • సారక్తుఁడవు గాక
విజితేంద్రియుఁడవు గా • విశదమతిని
పుత్త్రమిత్త్రకుటుంబ • ములనొకప్పటికి న
త్యాసక్తుఁడవు గాక • యలర వలయు
సాధ్వీత్వ మొందిన • జాయ వాక్యములందుఁ
బితృభాషితములందుఁ • బ్రీతి నెలయ
సద్గురూక్తులయందు • సర్వదా విశ్వాస
ముంచంగ వలయు నో • యుసగుణాఢ్య.
యాత్మరక్షాపరత్వంబు • నప్రమత్త
తయు దృఢవ్రతసిద్ధి యుఁ • దగఁ జరింపు
మాత్మజులమీఁద నైన నా • కప్పుడైన
వలదు విశ్వాస ముంచంగ • వర్ణనీయ. 167

గీ. అవని దొరకోలుసన్న్యాసి • యైన విశ్వ
సించె నేని యు వాని హిం • సింప రాదు
మాయ లేక చరించిన • మనుజునందు
శంకఁ జేయంగ వలవ దో • జనవరేణ్యా. 168

సీ. స్త్రీల బాలుర వృద్ధ • కృపణాఢ్యనాథుల
నపరాధరహితుల • నవనిలోన
బుద్ధిబలప్రాణ • ముల శక్తిబలమున
నరసి రక్షింపుము • న్నతి ముదమున
శత్యంబువలనను • జలియింపఁ గూడదు
హననయోగ్యం బైన • యతివరుండు

శరణాగతుం డైనఁ ♦ జంపంగ వలవదు
పాత్రుఁ డైనను మున్న ♦ పాత్రుఁ డైన
నీచుఁ డగు నేని మఱి మహా ♦ నీయుఁ డేని
యెవ్వఁ డైనను యాచించె ♦ నేని వాని
కొఱకు శిరమైన నొసఁగుచు ♦ గురుయశంబు
నొందు మతిథియత్నమున సదా ♦ యుర్విలోన. 169

క. నరపతులకుఁ గోవిదులకు, ధరఁ గీర్తియె భూషణంబు ♦ తత్కీర్తియె ప్ర
స్ఫురిత మగు లక్ష్మి తత్కీ, ర్తిరతిం బుణ్యంబు గల్గు ♦ ధీరాచారా. 170

క. అవనీశతనయ సంతత, కవిసన్నుత చంద్రచంద్రి ♦ కల కెటువలె నో
యవినాభావం బటువలె, నవనిజనము కీర్తిచేత నలరుచు నుండున్. 171

క. రాజాశ్వహేమనవమణి, రాజిని గుప్తక్రియలను ♦ రక్షింపు మహా
రాజ యకీర్తిని వతితో, త్రేజిత సర్వంబు విషము ♦ తృణగణము బలెన్.

గీ. మాతృకోపంబు జనకు న ♦ మర్షము ను గు
రుప్రతిఘ దైవ్యయంబు పు ♦ త్త్రులవలనను
బ్రాప్త మగు నపరాధంబు ♦ బ్రాహ్మణాప
రాధము సహింప వలయు నో ♦ రాట్తనూజ. 173

చ. ఎటు వలెనైన విప్రతతు ♦ లెంత ప్రసన్నత నొందుచుందు రో
యటు వలె వారి కీప్సితప ♦ దార్థ మొసంగఁ బోసంగ రాజు సం
కటపడుచున్న వారల నా ♦ కానాక వేళఁ గడంగి యుద్ధరిం
చుట నిజమై చెలంగుఁ బరి ♦ శుద్ధగుణాదితబోధసంయుతా. 174

శా. ఆయుఃకీర్తిబలంబు సౌఖ్యధనపు ♦ ణ్యస్త్రీప్రజల్ పూర్వక
ర్మాయత్తంబులు గాన నేది జనితం ♦ బై ప్రాప్త మౌ దాని ని
చ్ఛాయుక్తిన్ భజియింపు కాలము నుదే ♦ శం బుఁ బ్రసక్తిన్ సదా
స్వాయత్తౌత్తుకకార్యముల్ జనము మె ♦ చ్చం జేయుటే మేల గున్.

గీ. ఎవ్వనికి బాధఁ జేయ రా ♦ దెంచి చూడఁ
బరుని బాధ నివారింపఁ ♦ బడఁ దలంపు
శాత్రవులఁ జోరులను దుష్ట ♦ సంచయముల
శక్తికొలఁదిని బాధింపు ♦ జనవరేణ్య. 176

గీ. వెలయు పితృకర్మజపహోమ • ములను స్నాన
మొనరఁ జేయుతఱిఁ బేగ • నుడుగ వలయు
భోజనముఁ జేయుచో నిద్రఁ • బోవు నెడను
సత్వరస్థితి నొందంగఁ • జనుఁ దలంప. 177

సీ. దాక్షిణ్యయుక్తమై • తనరి యక్రూరమై
జనమనోహరము నై • సత్యమగుచు
నల్పాక్షరంబునం • దార్థమౌ వాక్యంబుఁ
బలుకు మెప్పుడు గురు • భక్తిసహిత
ప్రతిపార్థివులయందు • భయ మొందకుము గురు
శాసనద్విజపాప • చయములందు
భయ మొందుమా జ్ఞాతి • బంధుమిత్రుల యెడ
జాయాత్మజులయందు • సమత చేతఁ
సంచరింపుము పంక్తిభో • జనములందు
నటుల వర్తింపఁ దగు విద్వ • దభిహితోక్తి
శాస్త్రగోష్ఠులఁ బుణ్యప్ర • సంగములను
ధార్మికులపైఁ బరాఙ్ముఖ • త్వంబు వలదు. 178

క. పరిశుద్ధపుణ్యమానస, సరణిఁ విఖ్యాతవిప్ర • సభయందుఁ బరా
త్పరశివుని మందిరంబున, స్థిరతఁ వసియింప వలయు • ధీరవిచారా 179

క. కాముకకులటాగణికా, స్త్రీముఖనీచార్తదుష్ట • దేశమునను ము
న్నేమరిపాటున నైనను, వేమరు వసియింప రాదు • విహితవివేకా. 180

గీ. త్రిభువనేశ్వరుఁ డగు మహా • దేవు భక్తి
నేదినంబున భజియింతు • వాదినమున
సకలదేవతలను మది • సంస్మరించి
పూజఁ జేయంగ వలయు నో • భూపతనయ

క. నిరతము శుచి నై చిద్వి, స్తరబుద్ధిని నిర్జితారి • షడ్వర్గుఁడ నై
స్థిరశాంతదక్షతలు మదిఁ, బొరయఁగ నేకాంతవాస • మునఁ దగుము నృపా.

సీ. మను త్రయీధర్మాభి • ముఖ్యాన్యవిప్రుల
శాంతులై నియమిత • స్వాంతులైన

యతులఁ బుణ్యాత్ముల ♦ నతివృద్ధులను బుణ్య
నదుల నదంబులఁ ♦ బొదలు చున్న
పుణ్యతీర్థంబులఁ ♦ బుణ్యసరస్సుల
వితతమణీరత్న ♦ వృషభములను
సత్యపతివ్రతా ♦ సముదాయముల నాత్మ
గృహదైవములఁ గూర్చి ♦ కేవలంపు
భక్తిచేఁ బ్రణమిల్లుచు ♦ బ్రాహ్మసమయ
ములను మేల్కని స్వచ్ఛాంబు ♦ వులను గ్రుంకి
యాచమన మొనరింపుచు ♦ నాత్మగురుని
కలర వందన మొనరింప ♦ నగుఁ దలంప. 183

వ. ఇవ్విధంబునం బ్రవర్తింపుచు శ్రీమదుమామహేశ్వరు ధ్యానంబు సేయు మని యమ్మహాత్ముని ప్రభావంబు ముందర శ్రీకవచపూర్వంబు గా వివరించెద నిపుడు సగుణనిర్గుణప్రకారంబునఁ దన్మాహాత్మ్యంబు వివరించెద నాకర్ణింపు మని మఱి యు నిట్లనియె. 184

క. శ్రీసుఖదశుద్ధసత్త్వా, వాసము శివపార్వతీని ♦ వాసము సుమహా
భాసమనాభాసము కై, లాసము దనరారుఁ జిద్వి ♦ లాసం బగుచున్. 185

వ. అదియు నాదిమధ్యాంతరహితంబు ను సజాతీయవిజాతీయస్వగతభేదశూన్యంబు ను నిత్యాపరోక్షస్వప్రకాశావహసితానంతకోటిసూర్యచంద్రానలాలోకంబు ను వేదశాస్త్రపురాణేతిహాసాగమాగమ్యంబు బహువిధధర్మధర్మగుణనామరూపవికారశక్తివిహీనంబు బ్రహ్మేంద్రాద్యమరాసురోరగగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్యవిద్యాధరచారణాప్సరోయక్షగుహ్యకదేవర్షిబ్రహ్మర్షీశ్వరమునీశ్వరాద్యుపాస్యంబు ను నిత్యనిర్గుణనిర్వికల్పనిరాకారనిరంజననిర్విషయాతీంద్రియావాఙ్మనసగోచరాప్రమేయశుద్ధబుద్ధముక్తకేవలాఖండసచ్చిదానందమయంబు నైన తురీయాతీతపరతత్త్వకైలాసంబున నవ్యక్తమహదహంకారాదిసప్తావరణవేష్టితంబు నుజతుర్దశలోకకంధరసుందరంబు నుసార్వభౌమాదిహిరణ్యగర్భానంతానందగండశైలభాసురంబు ను భానుసోమనక్షత్రగ్రహతారకాపావకసౌదామన్యాదివివిధరత్నశర్కరిలంబు నుబ్రవిమలవైరాగ్యోపత్యకాత్యంతముముక్షుతాధిత్యకాకలితఫలితనిష్కామకర్మ

పాసనాయాగయోగజపతపశ్శౌచసత్యదయాశీలవ్రతదానాది నానావిధానే
కహోమాద్యానవిరాజితంబును ఋషితనిగమాగమాంతకల్పలతావిలసితంబును
షడ్విధసమాధిసౌధవిభ్రాజితంబును బరమాధ్యాత్మవిద్యానందజలాభిషిక్తని
ర్మలచిత్తవృత్త్యంగణశమదమోపరత్యతిశయ కైవల్యభాండాగారశోభితం
బును ఫలకామనాభావస్వభావనియతకర్మాచరణచిత్తశుద్ధిసర్వకర్మపరి
త్యాగగురుభక్తిశ్రవణమనననిదిధ్యాసనాదిసోపానసమన్వితవిజ్ఞానరాజమార్గ
లలితంబును బంచాక్షరీమహామంత్రమాణిక్యతోరణాలంకృతంబును బ్రణ
వనాదమంగళవాద్యరవపూరితంబు నగు తదాస్థానమంటపాంతరంబున స
ర్వోపనిషత్సారభూతబ్రహ్మాత్మైకత్వరూపోంకారసింహాసనాసీనుండై శుద్ధస
త్త్వప్రధానమాయామయదివ్యశోభనవిగ్రహుండు ను సర్వజ్ఞత్వసర్వేశ్వర
త్వసర్వాంతర్యామిత్వాద్యగణితసమగ్రసుగుణపరిగ్రహుండు ను సత్యజ్ఞానా
నందస్వరూపుండు ను సర్వవ్యాపకుండు న గు శ్రీమహాదేవుండు మూ
ర్తిమంతంబు లైన షట్త్రింశత్తత్త్వంబులు ని చ్ఛాజ్ఞానక్రియాదిశక్తులు హృషీ
కేశవాగీశ్వరసురేశ్వరనందికేశ్వరభృంగీశ్వరవిఘ్నేశ్వరకుమారాదిప్రమ
థగణాధీశ్వరులు ను బ్రాహ్మీమాహేశ్వర్యాదిసప్తమాతృకలును స్వసాన్ని
ధ్యంబున నిజకరుణాకటాక్షంబు నపేక్షించి కొలువ స్వస్వరూపావలోకనం
బుఁ జేయుచు నాత్మారాముండై యుండఁ దదీయవామార్ధశరీరిణి యుఁ బ
రాపరప్రకృతిస్వరూపిణి యు నిఖిలజగదుపాదానకారణభూత యు నిఖిల
లోకైకమాత యుఁ ద్రిభువనగేహిని యు విశ్వమోహిని యు ధీముఖజ్ఞానవి
జ్ఞానలోచన యు విషయవిరక్త్యధర యు విచారమందస్మిత యు నిర్మమ
తానిరహంతాహస్త యు యోగబోధస్తని యు సందేహమధ్య యు సంసార
చక్రనాభి యు రాగద్వేషజఘన యుఁ గామలోభోరుయుగళ యు సంకల్ప
వికల్పచరణ యు ఫలత్యాగపూర్వకవర్ణాశ్రమోచితధర్మానుష్ఠానేశ్వరప్రణి
ధానాద్యుపాసనేంద్రియాత్మాదినిగ్రహస్థిరప్రజ్ఞత్వాదిసాత్త్వికగుణభూషణా
లంకారిణి యు శుద్ధవాసనావాసిత యు నిత్యానపాయిని యు నగు నమ్మ
*హాదేవి వామభాగంబున వసియింపఁ జెలు వొందు నాయుమామహేశ్వరు
ధ్యానంబుఁ జేయు మని మఱి యు ని ట్లనియె. 186

క. నారాయణమూర్తి దగు వి,
హారంబు వచింతు దాని • నాకర్ణింపన్
ఘోరతరపాతకంబులు,
దూరముగాఁ దొలఁగు ముక్తి • దొరకొనుఁ దలఁపన్. 187

క. అని పలికిన తద్యోగిని, గనిదండము వెట్టి నీవు • కరుణ దలిర్పన్
నను రక్షింపుము శ్రీహరి, ఘనతరసుగుణానుభవముఁ • గఱపి ముదమునన్.

వ. అనిన నయ్యోగీంద్రుం డి ట్లనియె శ్రీమన్నారాయణచరణారవిందతైలధా
రావదవిచ్ఛిన్నప్రీతిరూపాపన్నస్మృతిరూపసంతానం బగు భక్తి యుఁ దది
తరవిరక్తి యు నీకు సంభవించు నిందుకు సాధనంబు వినుము సర్వాత్మలకు
క్షేమహేతు వగు స్వస్వరూపజ్ఞానంబు తద్వ్యతిరిక్తవైరాగ్యంబ ని నిశ్చయిం
చంబడియె నది యె ట్లనిన నాత్మ శుద్ధుండు నిర్గుణుండు నిరంజనుండు శాం
తుండు ప్రకృతిపరుండు జ్ఞానానందస్వరూపుండు ను భగవచ్ఛేషభూతుండు
ను శిరఃపాణ్యాదిలక్షణం బగు శరీరం బాత్మవ్యతిరిక్తంబు గాని యాత్మగా
దు పచయాపచయాత్మకంబు దేహంబు ఘటాదికంబుపగిది నాశస్వభావం
బాత్మ నిత్యుం డని చెప్పి మఱి యు నిట్లనియె. 189

సీ. అనహమర్థం బైన • యంగంబునం దభి
మానంబుచేత న • జ్ఞాని యైన
జనుఁడు తత్ప్రకృత • సత్వాదికక్రియ
మాణంబు లైన క • ర్మములఁ గర్త
ననుచు బద్ధుం డగు • ననయంబు తద్గుణం
బులు స్వకార్యంబులఁ • బొదలుకతనఁ
దాన కర్త నటంచుఁ • దత్త్వజ్ఞుఁ డగు వాఁడు
దలఁచు నిస్సంగవ • ర్తనముచేత
నాత్మ కీదృశకర్తృత్వ • మరసి చూడ
లలిఁ బురాకృతకర్మమూ • లగుణయోగ
కృతము గాని విచారింపఁ • గేవలస్వ
రూపకృత మనఁ దగ దవ • నీపతిలక, 190

ఉ. కావున నాత్మయందు రతి • గల్గి తదన్యములం దరక్తుఁ డై
పావనమూర్తి శ్రీయువతి • భర్తృసమర్పణబుద్ధిఁ జేసి క
ర్మావలి నాచరింపుచు ని • రంతరతత్ఫలసంగకర్తృతల్
భావమునందుఁ జేర్పక వి • భాసిలు నాత్మహితాభిలాషి యై. 191

సీ. అధ్యాత్మయోగని • ష్ఠాతిశయంబు వి
జ్ఞానంబు శ్రీనాథు • సరససత్క
థానులాపంబు త • దాకర్ణనంబు ను
బరమయోగీశ్వరో • పాస్తి యంచి
తార్థేంద్రియారాము • లగువారి విడచుట
యును వారికిష్టమై • తనరు నర్థ
కామంబులందు న • కాంక్ష శీతోష్ణాది
సహనతాహింసలు • శమదమాది
కంబు విజనస్థలస్థితి • గల్గి శౌరి
కీర్తనామృతపానవి • స్ఫూర్తి దక్కఁ
దదితరపదార్థవైరాగ్య • దశ దలిర్చి
యుండు యమనియమాదిసం • యుక్తుఁ డగును. 192

వ. ఇట్టిపురుషునికి జ్ఞానవైరాగ్యయోగంబున భక్తియోగాగ్ని జనించి హృదయ
గ్రంధివిదాహం బగు నిట్లుదగ్ధహృదయగ్రంధి యైన పురుషుఁడు బాల్యాది
బాహ్యాధర్మంబులు సుఖదుఃఖాద్యాంతరధర్మంబులు రాజభృత్యాద్యుచ్చనీ
చభేదంబులు నాత్మైకారాముం డగుటం జేసి కన కుండు ద్రష్ట యైన యా
త్మకు దృశ్యంబు లైన యింద్రియార్థంబులకు నంతఃకరణంబు బంధహేతు
వగుటంజేసి యయ్యంతఃకరణం బాత్మ కధీనం బైనకతనఁ దదితరదృశ్య
భేదంబులు నీక్షించ కుండు నిట్లు గా కుండిన విషయాకృష్టంబు లైన నిం
ద్రియంబులచేత మనం బాకృష్టం బై విషయాసక్తిం దగిలి యాంతరం బైన
విచారశక్తి నపహరించు. దానివలనఁ బూర్వాపరానుమేయసంధానరూప
స్మృతి దొలంగు న ట్లైన నాత్మవిషయకజ్ఞానంబు దూరం బగు నది యె
యాత్మాపహ్నవంబునం దగు నది యు నుం గాక. 193

సీ. మహి నాత్మనో ను కా • మాయ సర్వం ప్రియం
భవతి యన్వైదిక • భాషణమున
నఖిలంబు ప్రియతమం • బగునాత్మకై యాత్మ
స్వాపహ్నవంబున • నలరుకంటె
నధికతరం బైన • స్వాత్మనాశం బెద్ది
గలుగుఁ జర్చింప లో • కంబునందు
మఱి యు సంసృతి దాట • మదిఁ గలపురుషుండు
దొలిపురుషార్థచ • తుష్టయంబు
త్రితయ మతిభీకరం బని • తెలసి నాలు
గవది ముఖ్యార్థ మని జనుల్ • గణుతిఁ జేతు
రనుచు సద్భక్తియుక్తుఁ డై • యనుపమాన
మైన మోక్ష మపేక్షించు • ననఘచరిత. 194

వ. అది యునుం గాక స్థావరజంగమాత్మకం బైన ప్రపంచంబునందు భగవంతుఁ డైన శ్రీహరి వ్యాపకుం డై యంతర్యామిత్వంబు నొంది యుండు నమ్మహాత్మునియందుఁ గార్యకారణావస్థాద్వయంబు గల జగంబు సదసచ్ఛబ్దవాచ్యం బై ప్రవర్తిల్లు "యస్యాత్మా శరీరం యస్య ప్రకృతిశ్శరీరం" ఇత్యాది వేదాంతవచనములచేఁ జిదచిదాత్మకం బైన ప్రపంచంబంత యు సచ్ఛబ్దవాచ్యం డగు నతనికి శరీరభూతంబు గావున సూక్ష్మదశాపన్నచిదచిచ్ఛరీరుం డగునతండు కార్యభూతుం డై "అహ మేవ బహు స్యాం ప్రజాయేయేతి" యనం బడు నట్టి పరబ్రహ్మభూతుం డైన పురుషోత్తమునికి శరీరిశరీరభావంబుచేతఁ గాని నిర్వికారం బైన స్వరూపంబునం గాదు ఏకవిజ్ఞానంబునసవిజ్ఞానంబు నగు నని వేదాంతోదితార్థంబున సూక్ష్మచిదచిచ్ఛరీరకబ్రహ్మవిజ్ఞానంబున స్థూలచిదచిజ్జనకబ్రహ్మదిజ్ఞానం బగు నని సార్థకం బగు దేహగతంబు లైన కౌమారాదికంబులు దేహియందుఁ జెందని తెరంగున హృద్గతంబులైనవికారంబులపహతపాప్మాదిగుణకుం డైన జగచ్ఛరీరియందుఁ దవులకుండు నట్టి సర్వేశ్వరుండు స్వసంకల్పకృతజగదుదయవిభవలయలీలుండు నుపాసకానుగ్రహార్థంబు హృత్కమలకర్ణికాంతరంబున వసించి సర్వనియామకుండు సర్వవిలక్షణుండు దివ్యమహిషీరమారమణీరమణుండు బ్రహ్మ

జ్వలనాశ్రయాధార • జలజబాంధవపాత్ర
సంభృతైందవసుధా • స్వాదమంది
సుందరేశ్వరహృదయసా • నందసరసి
సరసహంసీవతంస య్యై • సంభ్రమించి
బ్రహ్మవిద్యామృతాదన • పరసమాంస
మీన మీనాక్షిఁ దలఁచు నీ • మానసమున. 204

వ. మఱి యు నమ్మహాలక్ష్మిస్వరూపంబుఁ గొంచెం బభివర్ణించెద మృష్టపద్మరాగసదృశచరణాంబుజనఖరనికర యు యావకనిరపేక్షచరణకాహిత్యావాహిని యు మారతూణీరదర్పహరజలఘుక యుఁ గౌరికరనిభోరుయుగళ యు సూక్ష్మారుణదుకూలాలంకృతనితంబజఘనాభోగ యు నగ్రోరుకగ్రంథిమద్రక్తకాంతివిరాజిత యు నతనాభిమహావర్త త్రివళ్యూర్ధ్వప్రభాఝరి యు స్తనకుట్మలలోలముక్తాదామశతావృత యు నతిపీవరవక్షోజభారభంగురమధ్య యు శిరీషదామపేశలచతుర్భుజయుఁ బరిసంమృష్టశంఖసుందరకంధర యు సువృత్తముకురాభవదన యు బింబికాపాటలాధర యుఁ బజ్క్తిపరిశుద్ధశుచివిద్యారూపభాస్వత్కుందముకుళసుచ్ఛాయదంతదర్శితచంద్రిక యు స్థూలముక్తాఫలసన్నద్ధనాసాభరణభాసుర యుఁ గైతకాంతర్దళద్రోణిదీర్ఘలోచన యు నర్ధేందుతులితఫాలతలసమ్యక్క్లృప్తకచచ్ఛట యుఁ దాళీవతంసమణికుండలమండితగండభాగద్యుతి యు నవఘనసారకస్తూరికాదసమామోదితవీటిక యుఁ జలచ్చారుదైందవమండలముఖరానన యుఁ జింతామణిసారసహితకిరీట యు దరోన్మీలద్రక్తాభఫాలనేత్రవిరాజిత యు గాఢాంధకారనిబిడశ్యామలకుంతలసంహతి యు సీమంతవీథివిన్యస్తసింధూరరేఖాభాసుర యు స్ఫురచ్చంద్రకరోత్తంసయు మదలోలవిలోచన యు సర్వశృంగారవిశేషాఢ్య యు నగు నమ్మహాదేవిని సేవింపు మని యిట్లనియె. 205

గీ. హరిహయానలయమకోణ • పాంబుధీశ
పవనయక్షాధిపేశ్వర • ప్రభృదిక్ప
తులను బుణ్యాత్ము లగు మునీం • ద్రులనుగూర్చి
ధ్యాన మొనరింప వలయు ని • త్యంబు మదిని. 206

సీ. సముదయత్పద్మినీ ♦ రమణునకు నిరంత
రంబు నమస్కార♦ణం బొనర్చి
పుష్పసుగంధతాం♦బూలశాకంబుల
ఫలపత్రముల శివా♦ర్పణముఁ జేసి
భుజియింప వలె భక్ష్య♦భోజ్యాదు లన్నింటి
నటు వలెఁ జేయంగ ♦ నగుఁ దలంప
నేది దత్తం బగు ♦ నేది కృత్యం బగు
నేది స్నానము జపం ♦ బేది స్మృతము
నేది తప మగు నది యంత ♦ యీశ్వరునికి
నర్పితము గాఁ దలంచుట ♦ యర్హ మగును
అమ్మహేశ్వరు కృపచేత ♦ నఖిలపదవు
లనుభవించంగ వచ్చు నీ ♦ యవనిలోన. 207

సీ. రుద్రాక్షవలయసం ♦ యూథోజ్జ్వలత్కర
దండయుగ్మంబునఁ ♦ దనరుచుండి
ఫాలభాగాంతర ♦ ప్రస్ఫురత్సితభస్మ
యుక్తత్రిపుండ్రంబున ♦ నొప్పుచుండి
వరమంత్రరాజ మౌ ♦ పంచాక్షరి జపించి
సావధానం బైన ♦ శాంతమునను
సతతంబు శివపదా ♦ బ్జధ్యాన మొనరించి
యింపు గాఁ గను భుజి ♦ యింపు నెడను
పలుకు నెడఁ జూచు నెడ నిల్వఁ ♦ బడిన యెడఁ దో
రఁగు నెడలఁ గూరుచు నెడ విహా ♦ రంబొనర్చు
నెడను విను నెడ గ్రహియించు ♦ నెడను శివుని
చింత సేయంగఁ దగు బుద్ధి ♦ మంతులకును. 208

క. ఈవిధమున సంక్షేపము, గా వచియింపఁ దగె ధర్మ ♦ గతిసంగ్రహ మీ
భూవలయమున బహుపురా, ణావిష్కృత మయ్యెఁ బ్రకటి ♦ తాంచితవృత్తిన్.

చ. సకల పురాణగుహ్య మఘ ♦ సంహరణంబు పవిత్రమూజయ
ప్రకటసుఖప్రదం బతివి ♦ పత్తివిమోచన మై తలిర్చు నై

వకవచ మేను నీకుహిత • వర్తన మొప్ప వచింతు రాట్కుమా
రక పరిశుద్ధమానసము • రంజిలఁ జేయుము సమ్మదంబునన్. 210

వ. అని శివకవచంబు సాంగంబుగా నతనికి నుపదేశించి యాఋషభయోగీం
ద్రుం డిట్లనియె. 211

సీ. అవని వరప్రదం • బగు శైవకవచంబు
చెలఁగి నాచే నీకుఁ • జెప్పఁబడియె
సకలబాధాపరిశాం • తికరంబు సర్వదే
హులకు రహస్యమై • యొప్పుచుండు
ఏమానవుం డేని • నీయుత్తమం బైన
శివకవచంబు పా • సించె నేని
యామనుజ్యునకు శాంభ • వానుగ్రహంబున
భయ మించుకేని సం • భవము నొంద
దరసి చూడంగ క్షీణాయు • వైనఁ బ్రాప్త
మృత్యువైన మహారోగ • మిళితుఁడైన
నతులసద్యస్సుఖంబు దీ • ర్ఘాయు వెలమిఁ
జెందు సంశయ మొకింత • నొందవలదు. 212

గీ. సర్వదారిద్ర్యశమనంబు • సర్వమంగ
ళప్రదం బైన శివకవ • చప్రభావ
మెవ్వఁ డేని వహించు వాఁ • డివ్వసుమతి
దేవతలచేతఁ బూజ్యుఁడై • తేజరిల్లు. 213

క. ధరణి విచరించి చూచితె, పరమమహాపాతకోప • పాతకములచేఁ
బరివర్జితుఁడై శివకవ, చరతిన్ దేహాంతమునను • సద్గతి నొందున్. 214

క. నీవును శ్రద్ధాయుక్తుఁడ, వై వర్ణితశైవకవచ • మృత్యుత్తమ మి
చ్ఛావిధి ధరియింపుచు శ్రే, యోవంతుఁడ వగుము మామ • కోక్తివశమునన్.

క. అని యివ్విధమున ఋషభుం, డనుపమశివకవచ మవని • పాత్మజునకు నే
ర్పున నుపదేశింపుచుఁ బ్రే, మను తదుపరి సత్కృపాన • మగ్రిత దోషన్.

శా. గర్వాఖర్వవిపక్షశిక్షణచణా • గ్రశ్రీకనచ్చక్రమున్
సర్వద్వేషణహృత్స్ఫుటస్ఫుటనకృ • చ్ఛంఖంబు ము న్నిచ్చి శ్రీ

సర్వేష్టం బయి మంత్రపూత మగు భ ♦ స్మంబుం దదంగంబునన్
వేర్వేరన్ స్పృశియింపుచున్ మఱియు నా ♦ విర్భూతమోదంబునన్. 117

ఉ. ద్విగుణితషట్సహస్రగజ ♦ దీప్తబలంబు నొసంగ నప్పుడ
య్యగణితశక్తిభూతిమహి ♦ మాతిశయం బలరన్ ధృతిస్మృతి
స్వగురువిభుత్వ మొందఁ జన ♦ శాసనసూనుఁడు శారదేందుఁడై
సొగసు వహించి కేల్మొగిచి ♦ చూడ్కికి వేడ్క నొసంగుచుండఁగన్. 218

వ. అయ్యెడ నిమ్మహాత్ముండు. 219

మ. మనుజాధీశతనూజ ఖడ్గము తపో ♦ మంత్రానుభావంబుచే
తను నీ కిచ్చితి దీనిఁ జూచి పఱఁడం ♦ తం బొందు వైరుల్ నిరా
సనమున్ జెందుటఁ జెప్ప నేల మఱి యీ ♦ శంఖంబు మ్రోయంగ ము
న్వినిన్ శత్రులు మూర్ఛ నొందుదురు పృ ♦ థ్వీశాత్మజా భూమిలోన్. 220

సీ. జననాథ సురదివ్య ♦ శంఖఖడ్గంబులు
పరసైన్యనాశన ♦ ప్రతిభఁ జెందు
నాత్మసైన్యంబుల ♦ నలరించు నిత్యంబు
భవ్య మానేతృత్వ ♦ భావమునను
జటులద్విషట్సహ ♦ స్రద్విపబలముచేఁ
బ్రస్ఫుటభస్మధా ♦ రణముచేత
నిఖిలశాత్రవసేన ♦ నిర్జించి పితృసంచి
తంబైన సింహాస ♦ నంబు నొంది
భూమిఁ బాలించఁ గలవని ♦ బుద్ధిఁ దెల్పి
జననిచేఁ దత్సుతునిచేత ♦ నరసపూజ
నంబులను దృప్తిఁ బొంది యా ♦ నందమునను
ఋషభయోగీంద్రుఁ డరిగె య ♦ థేచ్ఛ మీర. 221

వ. అని యివ్విధంబున సూతుండు శౌనకాదులకుం జెప్పిన నటమీఁద కథయొట్టి
దనిన. 222

మ. శరదైజస్ఫురణోద్ధసర్వభువనో ♦ పాదాన పాదానత
స్వరధీశాజమునీంద్రనిత్యవిలస ♦ ద్ధ్వామాంగ వామాంగనా
కరుణారక్షితశాత్రుసత్త్వబలవ ♦ ద్గాంగేయ గాంగేయభూ

ధరహాసాస విలాససత్యపదకృ • ద్వ్యాహార వ్యాహారగా. 223

క. హార్దస్తుతిక్న్నజనసౌ, హార్ద నగౌవర్ద నుక్తి • దానవగ యభ్యా
మర్దనసంమర్ద బలీ; వర్ధరవనిపాత్యమాన • వనజభవాండా. 224

భుజంగప్రయాతము.

ప్రమాణప్రమేయప్ర • మాతృస్వరూపా
యమేయంవ్యయాత్యద్భు • తైశ్వర్యదీపా
రమానాథవాణీశ • రమ్యానులాపా
నమోంతానువాకాభి • నంద్యాప్రతీపా 225

మ. ఇదిశ్రీమత్ప్రతిపాద్యవేద్యకవితా • హేవాక భావాదిక
ప్రదశయ్యాధ్వనివృత్తిరీతిరసపుం • భావప్రభావప్రబం
ధృదయాసంభృతిరాజశేఖరహిత • శ్రీరమ్యభద్రాద్రియుర
భ్యుదయాభిఖ్యమహాప్రబంధము ద్వితీ • యోల్లాసమై సొంపగున్. 226

—•* గద్య. *•—

ఇది శ్రీరామారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వరకరుణాకటాక్షేక్షణప్రసాదప్రాప్తాశేషభా
షావిశేషసామ్రాజ్యపూజ్య రామళ్ళగోత్రపాత్రకామినేనివంశపయఃపారా
వారరాకాసుధాకర రాజద్రాజన్య దేశాయిసార్వభౌమాజ్ఞాపితాంధ్రగీ
ర్వాణకవిత్వతత్త్వచాతుర్యధుర్య పరాశరగోత్ర రాఘాకలింగనామా
త్యపుత్త్ర లక్ష్మీపతిప్రణీతం బైన భద్రాయురభ్యుదయంబునందు
ద్వితీయోల్లాసము

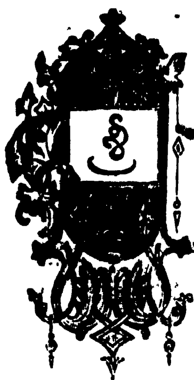

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

భద్రాయురభ్యుదయము

తృతీయోల్లాసము.

రాజ్ఞీకరుణారస
ధారాప్లుతహృదయ సదయ ♦ తత్సవనధురా
ధౌరేయసుఖకరవిహా
రా రామారెడ్డిపేట ♦ రాజమహేశా.

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహామునీంద్రులకు సూతుం డిట్లని చెప్పం దొడంగె. 2

గీ. అధికబలుఁ డుదశార్ణదే ♦ శాధినాథుఁ
డై తగినవజ్రబాహురా ♦ జ్యంబు గొనఁగ
మగధదేశాధిపతి మహా ♦ మహుఁడు హేమ
రథుఁడనెడు రాజు సబలాభి ♦ రాముఁ డపుడు. 3

క. ధనబలవంతుం డాయో, ధనబలరథగజతురగప ♦ దాత్యసిముఖసా
ధనవలయితభుజుఁ డరిసా, ధనవిలయాంతకుఁ డగుచును ♦ దగ్రతదోర్వ

వ. అంతనొక్కనాఁడు రాజకార్యఖడ్గమంత్రివీణులగు ప్రధానపురుషులం జూచి
యిట్లనియె 5

మ. వినుతవ్యూహవిభేదనో[illegible] ♦ [illegible]
ర్వఘము నీతిప్రపదాత్మరక్షణవిధి ♦ ప్రారంభ మిష్టార్థలా
భము విద్వన్నికరస్తుతంబు శమనం ♦ ప్రాప్తంబు నో మంత్రికా
ర్యము గోప్యంబగుఁ గాన మీమదిని ని ♦ త్యం బిచ్చయింపం దగున్. 6

గీ. కాన నామదిలో నొక్క ♦ కార్యసరణి
యిప్పుడు ద్భవ మయ్యె న ♦ దెట్టు లనిన
సకలదేశాధిపతులు లం ♦ చము విధాన
మొసఁగి రొకవజ్రబాహువు ♦ నొసఁగ కుండె. 7

క. అతఁడు మదోన్మత్తుండు, ద్ధతధనబలవిక్రమములఁ ♦ దనరును యుద్ధో
ద్ధతి గెలచి యతనిసంపద, లతిరయమునఁగొనఁగవలయు ♦ హర్షింపఁ దగున్.

గీ. అనిన విని తత్ప్రధానవీ ♦ రాగ్రగణ్యు
ముఖ్యులిది దండనీతిస ♦ ముజ్జ్వలంబు
నీదువచనంబు మామది ♦ నిరుపమాన
మోద మొనరించె నీయెడ ♦ మేదినీశ.

క. అని వార లియ్యకొనిన న, జ్జనపతి సాగ సైన కొలువుఁ ♦ జాలించి [illegible]
కనపిరుదధ్వజకీలిత, కనకరథం బెక్కి కౌతు ♦ కం బిగు రొత్తన్. 10

క. సంధుక్షితషడ్విధబల, బంధురుఁడై వెడలెఁ గామ ♦ బధిరీకృతది
గ్బంధురసింధురదుందుభి, ధాంధాంధాంకగణములను ♦ ధరణివణంకన్. 11

వ. ఇవ్విధంబున వెడలిన 12

సీ. మథితదుష్పథజవ ♦ ప్రథితాపితథమనో
రథదాత్రశత్రుభృ ♦ ద్రథము లలర
బంధురావయవగ ♦ ర్వాంధకారస్రవ
ద్గంధసింధురఘటల్ ♦ గడలుకొనఁగ
ఘోరబాహ్లీకధా ♦ రారట్టతుఖారర
ఘోట్టాణధట్టికా ♦ కోట్ల లెనయ
చటులారిధీరహృ ♦ త్స్ఫుటపరిస్ఫుటనార

భటిసముద్భటవీర • భటులు గొలువ
భూరిభేరీమృదంగఢ • క్కారవములు
పటహగోముఖవాద్యశ • బ్దములు భద్ర
కాహళీకహళీరవ • వ్యూహములును
నాకఁ మొగి మ్రోయ మాగధుల్ • పికఁటిల్లి. 13

వ. మఱియు. 14

సీ. అధికులై తగినట్టి • రథికులు ధృష్టులై
వధికులఁ దవిలి క్రే • వలఁ జెలంగఁ
బ్రాసికుల్ కార్ముకా • భ్యాసికుల్ ముద్గర
న్యాసికుల్ దగుహళా • హళి యొనర్ప
తాళికుల్ వందిన • తాళికుల్ నిశితార
హాళికుల్ సాటోపు • లగుచు నడువ
హేతికుల్ ముసలవి • ఖ్యాతికుల్ ముష్టిసం
ఘాతికుల్ మెండుగాఁ • గ్రందుకొనఁగ
శాంఖికుల ఘాంటికులఁ గూడి • చాక్రికులును
ఖాడ్గికుల యాష్టికుల మించి • కౌంతికులును
దారసోత్సాహసన్నాహు • లగుచు నపుడు
పగర నిర్జించు వేడ్కఁ జే • బలసి రాఁగ 15

సీ. స్వవిషయానంతర • స్థానుండు శత్రుండు
తదనంతరుండు మి • త్రత్వ మొందు
తత్పరతరరాజు • దాసీనుఁ డగుచుండుఁ
దన వెనుక నుండు భూ • ధవుఁడు దలఁప
నటుల పార్ష్ణిగ్రాహుఁ • డనఁబడుఁ గాన ని
వ్విధ మంతరంబున • వెలయుచుండ
సాధుసహాయంబు • సాధనోపాయంబు
పరదేశకాలవి • భాగ మరసి
ఘనవిపత్తికి మును ప్రతీ • కారవృత్తి
కార్యసిద్ధియు ననఁ దైదు • గతులు గలుగు

సరసపంచాంగ మరయుచు • షడ్విధంపు
బలము నడపింపఁ దొడఁగె న • బ్బలితుఁ డపుడు. 16

సీ. కాండీరవిక భయం • కరనినాదంబులు
శారభికస్వాన • జారభటులు
పౌండరీకిక ఘోర • ఘాంకారరావముల్
సైరిభిక ప్రస్ఫు • టారవములు
వారాహికోద్ఘట్ట • తోరుసంరావముల్
భైరుండికోగ్ర శ • బ్దవ్రజంబు
ఖాడ్గిక సందర్భ • కఠినస్వనంబులు
కౌశిక హుంక్రియా • కలుషరుతులు
సాహసాగతసైన్యకో • లాహలములు
గలసి యేకీభవింప ను • త్కంఠతోడ
భీకరారణ్యగణ్యద • ర్వీకరోగ్ర
మార్గముల నిర్గమింపుచు • మహి భుండు. 17

వ. మఱియు. 18

సీ. పరదేశములకు సం • బాధంబు రాకుండ
వ్యూహంబు నొనరింప • నూహఁ జేయు
దుష్టసత్త్వంబులఁ • దూలించ నియమించు
వితతదృష్టాదృష్ట • విధముఁ దెలియుఁ
దవిలి సాంద్రవృష్టికో • దర్కంబుఁ గార్తాంతి
కులు దెల్ప సంతోష • కలనఁ జెందు
నింపు మీరం గ శ్యే • నంపాత కిట్టి ప్ర
స్థానం బనుచుఁ బల్కఁ • బూనఁ జేయు
నస్త్రముల బండ్ల సవరణ • లలరుచుండ
శార్కరిలసికతిలమహా • శాద్వలములఁ
బ్రకటపంకిలనడ్వల • పద్ధతులను
గడచి చతురంగబలములు • త్కలికతోడ 19

శా. భీమానర్గళనిర్గళత్వరబలా • భేద్యంబు ధాన్యాదిక

స్తోమస్థేమ మనేకపార్శ్వరథవి ♦ స్ఫూర్జద్భటప్రక్రమో
ద్దామం బద్భుతనూత్నరత్నవిలస ♦ త్స్థానం బజస్రైకస
ద్ధైర్యమచ్ఛత్రగవజ్రబాహునృపురా ♦ జ్యం బాక్రమించెన్ వడిన్. 20

చ. కలుషితధూళితో నెదురు ♦ గాడ్పులు డాయ వరళ్ళు గూయ ను
ల్కలు వడ రక్త మేఘములు ♦ గర్జిలి నెత్తురు నింప మించి చు
క్కలు భయదంబుగా దివిని ♦ గన్పడ దుష్టము లైన శాకునం
బులు గనుపించ మాగధస ♦ మూహము బెగ్గిలకగ్గలంబునన్. 21

వ. ఇవ్విధంబున సముద్రతరంగంబుల చందంబున వర్ష బిందువుల విధంబునఁ జిలుకపరిగతి మిడుతగమివడువున నిసిళ్లగుంపురీతి నేలయీనినపగిదఁ దండోపతండంబులై లక్షోపలక్షలై కోటానుకోటులై పెక్కుగతుల నెక్కడఁ గన నక్కడఁ గనుపట్టు శతాక్షౌహిణీమాగధబలంబు వజ్రబాహుపరిపాలితదశార్ణదేశనగరగ్రామజనపదంబు లాక్రమించి. 22

ఉ. కొందఱు రత్నరాసులను ♦ గొందఱు స్వర్ణచయంబులన్ మఱిం
గొందఱు దివ్యవస్త్రములఁ ♦ గొందఱు గోవృషసంచయంబులన్
గొందఱు సుందరీమణులఁ ♦ గొందఱు బాలురఁ గొందఱింపు జె
న్నొందిన ధాన్యసంఘముల ♦ నుద్భటవృత్తిని సంగ్రహించుచున్. 23

సీ. యోగ్యకాపోతమా ♦ యూరగశౌకాదిస్ఫు
టోద్యానవరముల ♦ నుక్కడంచి
జాలపాదరథాంగ ♦ జాలమోదాభంగ
విమలాంబుపద్మాక ♦ రములు గలఁచి
సుఖభోగ్యశాలికా ♦ ముఖయుక్తసస్యంబు
ఘోటకంబులు మెక్కఁ ♦ గోసినైచి
ముక్తాఫలాసక్త ♦ ముఖ్యేక్షువనములు
విటతాటనంబుగా ♦ విఱిచి మించి
క్రమకేళిరథంబులు ♦ గాసిఁ జేసి
ధనపదాగారములు జొచ్చి ♦ తస్కరించి
సకలవస్తువ్రజంబులు ♦ త్సుకతఁ గొనుచు
రిపుబలంబులు తద్రాజ్య ♦ రిపుల నొంచి. 24

చ. అలరులఁ ద్రుంచి తీవియల ♦ నన్నిఁటి మున్నిరసించి పెంపుడుం
బులుగులఁ గాంచి వానిఁ బోరి ♦ పుచ్చఁదలంచి రహస్యకూటముల్
తొలుత నడంచి రథ్యములఁ ♦ దోరణముల్ విదళించి స్త్రీల సొం
పుల నడలించి వారి వగ ♦ భూషణముల్ హరియించి మించఁ గన్. 25

క. అనద లగుచు ద్విషదపహృత, ధనకనకకళత్రపుత్ర ♦ ధాన్యాంబరగో
ధను లైనిర్బంధను లై, చను దెంచి నిజాధిపతికి ♦ సాగిలి భీతిన్. 26

సీ. ఓమహారాజ నీ ♦ యుర్విలోపల నుందు
సుఖసమృద్ధినిఁ జెంద ♦ సుతులు మేము
సకలసంపదలచే ♦ సంతతంబుఁ జరియించు
వార మై యుండు నీ ♦ వార మయ్య
వలసినయప్పు డె ♦ వారిదంబులు నిల్చి
వర్షంబుఁ గురియు న ♦ వ్వారి గాఁగ
ముక్కారు పంటలు ♦ నెక్కుడఁ గనుగొన్నఁ
దరుగ కుండును ధాన్య ♦ తతి దలిర్చి
కామధేనువు లన ధేను ♦ లాముకొనఁగ
క్షీరవారిధి నింపు నీ ♦ సీమ నెపుడు
బ్రాహ్మణక్షత్రియార్యశూ ♦ ద్రవ్రజంబు
సత్యవృత్తిఁ జరించు నై ♦ శ్వర్య మొంద. 27

గీ. అట్టి మాపాటు విను మిప్పు ♦ డవనినాథ
యరివరులు నీదురాజ్యంబు ♦ నాక్రమించి
భంగపాటును సంకట ♦ పాటు దుఃఖ
పాటు గల్గె నయా యేమి ♦ పలుక వచ్చు. 28

క. నిగుడింపు నీదుమగటిమి
సెగపొగ లెగయం గ శత్రు ♦ సేనాటవులన్
దగులుకొనఁ గ లే కునికిని
వగలు డుగు నె నిన్నుఁ గొల్చు ♦ వారల మదిలోన్. 29

వ. అని విన్నవించిన. 30

మ. విని యాభూపతి క్రోధఘూర్ణితరసా • వేశాత్ముఁ డై మంత్రికా
ర్యనిరూఢాంతరు లైన వారిఘనశౌ • ర్యస్ఫూర్తిఁ జెన్నొందు వా
రినిఁ బిల్వ న్నియమించి శాత్రవుల గా • రించం గ నెన్నెల్ల కో
మన కుద్యోగము గల్గె సర్వబలసం • మర్ధంబు గాఁ బోఁ దగున్. 31

మ. అని మీసా ల్వడి వేసి యీసునను జా • పోదండపాండిత్య మే
ననిలోఁ జూపెద నాసమానుల టె ము • న్నామాగధుల్ గీగధుల్
ననుబోటిం దొడరంగ వచ్చినను నా • నానావిధాస్త్రాళి త
త్తనువుల్ నెత్తుట జొత్తిలం బరపెదం • దథ్యంబు గా నెంచినన్. 32

వ. అని కోపాటోపంబులం బలికి. 33

సీ. సమరసన్నాహదు • స్సహబలం బలరంగ
రథముఁ దెమ్మనిన సా • రథి గడంగి
వివిధాస్త్రశస్త్రప్ర • వేశదివ్యం బైన
తేరు సమ్ముఖము గాఁ • దెచ్చి నిలుపఁ
గని తదగ్రిమం బెక్కి • కదనం బొనర్చ నా
త్తవరూథినీపతుల్ • దరిసి నడువ
నాగరాశేషమా • నపయోదము వహించి
చతురంగవాహినీ • సహితుఁ డగుచు
స్వీయదేశప్రజార్తికృ • చ్ఛీలఖేల
బహుళమాగధసైన్యసం • బాధనంబు
కొఱకు రౌద్రరసవిశేష • ఘూర్ణమాన
మానసంబున వెడలె న • మ్మహిప వడంక. 34

స్రగ్విణీవృత్తము.

భూర్భువర్భారకృ • ద్భూరిభేరీనినా
దార్భటుల్ ఢాక్కని • రాద్వాదముల్ మ్రోసె నా
నిర్భవత్త్రాస • ద్వేషిరాడ్గర్భిణీ
గర్భనిర్భేదనో • త్కంఠ దీపింపఁ గన్. 35

క. తనరాజ్యవర్తు లై తగు, మనుజులలోఁ గల్గు పోటు • మానిసు లెల్లన్
నెనువెంట నంటి రా న, జ్జనపతి నంగరము సేయ • సరభసవృత్తిన్. 36

వ. ఇవ్విధంబున బలసమన్వితుండై యొక్కదినమాత్రంబున శత్రుసైన్యంబుం దారసిలి. 37

క. అరదంబులు నరదంబులు
కరులు కరుల్ హరులు హరులు ♦ కౌతుక మలరన్
నరపతులును నరపతులును
దుర మొనరించంగ నపుడు ♦ తుములం బయ్యెన్. 38

సీ. శుండాంచితాయసో ♦ ద్దండతండములచే
నెత్తులు వగులంగ ♦ మొత్తి మొత్తి
కఠినోగ్రతరదంత ♦ ఘట్టనంబులచేత
గొమ్ములు జిరుగంగఁ ♦ గ్రుమ్మి క్రుమ్మి
పటుభయంకరవాల ♦ పాశతాడనముచే
వీఁపులు జెదరంగ ♦ వ్రేసి వ్రేసి
దృఢదృషత్సంకాశ ♦ దీప్తదేహోద్ధతి
మేనులు నలియంగ ♦ మొదపి మొదపి
మలయమాళవచోళసిం ♦ హళసముద్ధ
చండవేదండములఖండ ♦ సమరసంకు
లంబుగను హాస్తిపకసమా ♦ లంబనంబు
దోఁచఁ దదధిష్ఠితవ్రజం ♦ బేచి పోరె

సీ. ఫాలస్థలాయఃప్ర ♦ బాలీనమకుటముల్
ఖడ్గధారలు ♦ ఖంగు ఖంగు మనఁగ
కవచరూపంబులౌ ♦ ఘనశిలాభక్తరుల్
కరవాలగతి ఘుల్లు ♦ ఘుల్లనంగఁ
గూర్పరగుప్త్యయః ♦ కోశముల్ మండలా
గ్రంబులచే ఖణిల్ ♦ ఖణి లనఁగ
బంధురతరములౌ ♦ స్కంధదేశంబులు
తరవారులను ఖరిల్ ♦ ఖరి లనంగ
హత్తుకొని మత్తులైనరా ♦ హుత్తు లదరి
సింధుకాంభోజకురుపార ♦ శికవనాయు

యవనభవననవీనవా ♦ హములఁ బరపి
తుముల మొనరించి రన్యోన్య ♦ సమత దనర. 40

సీ. రథములఁ బరపి త ♦ ప్పృథులఘట్టనముల
నెదిరించు భటుల మూఁక ♦ జదిపి చదిపి
రయము మీరఁగ సాంప ♦ రాయికంబున మోహ
రింపు పాదాతంబుఁ ♦ జంపి చంపి
యిరుగెలంకుల నిల్చి ♦ దుర మొనర్చినవారి
శిరముల నందంద ♦ చిదిమి చిదిమి
వెనువెంట నంటి వ ♦ చ్చిన శూరబలముల
మించి తచ్ఛదములఁ ♦ ద్రుంచి త్రుంచి
యద్భుతాన్యోన్యసైన్యగ ♦ హనమునడుమఁ
జొచ్చి ఘంటాపథంబు గాఁ ♦ బెచ్చుపెరిగి
రధికులత్యంతరణమనో ♦ రధికు లగుచు
బవర మొనరించి రమిత మా ♦ బరవసమున. 41

వ. ఇవ్విధంబున నుభయసైన్యంబులుఁ దలపడి పరిఘ గదా ప్రాస తోమర భిండివా లాసి ముసల కణయ కంపణ భల్లాంగ చ్ఛురికా కుంత ముద్గర శర చక్ర క్రకచ ఫాల లాంగూ లాంకుశ కఠార శూలాదిసాధనంబులం బ్రయోగింపుచుం దలపడి. 42

లయవిభాతి.

పుడమి గడగడ వడక ♦ నెడతెగక నిగుడు వడి ♦
పిడుగులను దెగడు కడు ♦ బెడిద మగు దంతుల్
తొడర జడి విడివడిన ♦ వడువునను మిడుగురులు ♦
గడలుకొన నలుగడలఁ ♦ బడు కడిఁదితూపుల్
తడబడక గడుసు లగు ♦ నొడల నడుములఁ దొడల ♦
నడుగులను నెడలిబుడి ♦ బుడి వడియు రక్తం
బడరఁ బొడు పొడు మనెడు ♦ నుడువులను నుడువుచును ♦
విడనికడిమిని జడత ♦ దడబడక సేనల్.

సీ. ప్రబలముష్టీముష్టిఁ ♦ బోటించి కొందఱు
శిరములు పఱియలై ♦ తొరుఁగఁ జేసి
ప్రకటఖడ్గాఖడ్గిఁ ♦ బచరించి కొందఱు
కరచరణంబుల ♦ నురుముఁ జేసి
భీమబాహాబాహిఁ ♦ బెనఁగొని కొందఱు
కాయంబులను దును ♦ కలుగఁ జేసి
చటులదండాదండిఁ ♦ జర్చించి కొందఱు
బిరుసులౌ వీఁపులఁ ♦ బెటిలమోది
పటునఖానఖి ఘనపదా ♦ పదిఁ గచాక
చిని రదారది ననిఁ జేసి ♦ రనుపమప్ర
తాపదీపితవీరాను ♦ లాప మలర
నుభయపక్షబలంబులు ♦ రభసమునను. 44

ఉ. భండనభూమి నిట్లు భయ ♦ వద్ధతులై కడు నుత్సహించి యు
ద్దండపటిష్ఠతం దొడరి ♦ దారుణయుద్ధముఁ జేసి చేసి బ్ర
హ్మాండకటాహముల్ వగుల ♦ నార్చిన నద్రిగుహాంతరంబులన్
నిండి ప్రతిధ్వనుల్ నిగుడ ♦ నివ్వెఱఁగందిరి దివ్యు లత్తఱిన్. 45

వ. మఱియు నబ్బలంబులు రువడి నొక రొకరు తమశౌర్యంబు మెఱయ ఖడ్గం
బుల వేసి కుంతంబులం బొడిచి కుఠారంబుల నడిచి వంకులఁ గ్రుమ్మి శూ
లంబులం జిమ్మి ముసలంబుల మొత్తి పరిఘంబుల విదళించి పాశంబుల బం
ధించి ప్రాసంబుల విశసించి భిండివాలంబుల భేదించి ముద్గరంబుల ఛేదిం
చి చక్రంబుల విక్రమించి తోమరంబుల నాక్రమించి మఱియు వివిధాయు
ధంబులఁ బరఁగించిన విరుగు తేరు లును నొరఁగు నేనుంగులు ను దిరుగు హ
రులు ను దరుగు భటులు నుం గలిగి విచ్ఛిన్నంబు లైన ఛత్రంబులు విదళి
తంబు లైన కేతనంబులు విద్ధంబు లైనతనుత్రాణంబులు విదితంబు లైనశరా
సనంబులు విధ్వస్తంబు లైనశరీరంబులు విగతంబు లైన బొమిడికంబులు
వికలంబు లైన మస్తకంబులు విలూనంబు లైన కంఠంబులు వికీర్ణంబు లైన
భుజంబులు విగళితంబు లైన వక్షంబులు వివిధంబు లైన తుండంబులు విశ
కలితంబు లైన యూరువులు విపాటితంబు లైన జంఘుకలు విక్షిప్తంబు లైన

పదంబులుం గలిగి విష్వగ్వ్యాకీర్ణనర్తనపరివర్తనప్రభూతభూతప్రేతపిశాచ
శాకినీడాకినీబేతాళాదిగణకోలాహలరవంబు గలిగి బహుప్రహరణంబులవల
న బుడిబుడి జడియు శోణితధారాళధారావారిపూరంబు దారుణబాణవిలూ
నగజవాజియోధమేదోమాంసమజ్జమస్తిష్కంబు పంకంబు భుజంబులు భు
జంగంబులు శిరఃకపాలంబులు కచ్ఛపంబులు శిరోరుహంబులు శైవాలంబు
లు కరంబులు మత్స్యంబులు తురంగంబులు నక్రంబులు ద్విపంబులు ద్వీ
పంబులు ఛత్రంబులు ఫేనపుంజంబులు చామరంబులు మరాళంబులుఁ నానా
విధభూషణమణిగణచూర్ణంబు పులినంబు గల సంగరాంగణంబు మహార్ణవం
బు ననుకరించె నట్టి దంభసంరంభవిజృంభమాణద్వంద్వయుద్ధంబున శతాం
గంబుల నిట్టట్టు జేయుమాతంగంబులు మాతంగంబులఁ దూలించు తురం
గంబులు తురంగంబులఁ జెదరించు భటులు ను నిట్లు నిర్మర్యాదంబు గాఁ
బెనంగు సమయంబున 46

క. మగధమహీపతి బలమున, మగటిమి గల వార తేచి ♦ మార్బలముల మున్
బెగడుపడఁ జేసి తరిమిన, వగ చెడుచు దశార్ణసేన ♦ వడఁ బరచు తరిన్.

వ. అట్టియెడ వజ్రబాహుండు. 48

క. కలఁగిన తద్బలమును మును
గొలుతలఁగాఁ జేసి నృపతి ♦ కుంజరుఁడు చలా
చలవృత్తినొంద మాగధ
బలముల జర్ఝరితగాత్ర ♦ వరులు గఁ జేయున్. 49

క. చెరచరచి నలుగడలకున్
బరచిన తన బలముఁ జూచి ♦ బాహాబలవి
స్ఫురితుఁడగుఁ హేమరథుఁ డం
బరతలభూతలము లదరఁ ♦ బటురయ మలరన్. 50

క. హుంకృతులు సింజినీభవ, టంకృలు సదానకరిఘ ♦ టాసంభూతో
ద్ధీంకృతులు భేరికోదిత, భాంకృతు లడరంగ వజ్ర ♦ బాహుం గదిసెన్. 51

సీ. వజ్రబాహుం డేయు ♦ వాడి తూపుల చేత
నరవరలై పోవు ♦ నరదములు ను

హేమరథుం డేయు ♦ భీమమార్గణములఁ
బరవర లై పోవు ♦ భటచయములు
వజ్రబాహుం డేయు ♦ వరశిలీముఖముల
నట్టిట్టు బడుచుండు ♦ నశ్వములును
హేమరథుం డేయు ♦ నిద్ధబాణంబుల
జిరజిరఁ దిరుగు పె ♦ న్కరివరములు
నిటుల నన్యోన్యబలముల ♦ నేకశరము
లడరఁ గాఁ జేసి యలయించి ♦ కడిమి మెరసి
యేపుతో వజ్రబాహుండు ♦ హేమరథుఁడు
దీప్తదివ్యాస్త్రములఁ బూనఁ ♦ దివిరి యపుడు. 52

గీ. వజ్రబాహుండు విస్తార ♦ నారిధార
వారిదాస్త్రంబుఁ బరఁగింప ♦ భూరికోప
మెసఁగ నా హేమరథుఁడు ♦ నుద్వృత్తిమీఱ
మారుతాస్త్రంబుజేతఁద ♦ న్మహిమ నడఁచె. 53

క. విరసంబు మ్మరముగ భూ, ధరబాణము వజ్రబాహు ♦ ధరణిపుఁ డేయన్
సరిగా హేమరథుఁడు ద, త్పరిహరమై తనరఁ గులిశ ♦ బాణం బేసెన్.

క. దర్వీకరాస్త్రమపుడు సు, పర్వులు వినుతింప వజ్ర ♦ బాహుం డేయన్
దుర్వారహేమరథుఁడు స, గర్వుం డై గారుడాస్త్ర ♦ గతిచే నడచెన్. 55

గీ. వర్ణితాగ్నేయబాణ మా ♦ వజ్రబాహుఁ
డేయ నది జ్వాల లడరం గ ♦ నేచి రాఁగ
హేమరథుఁ డంత వరుణాస్త్ర ♦ మేసి దాని
యుదు టడంచెను దనసైన్య ♦ ముబ్బుచుండ. 56

క. రుంద్రప్రకాశమునఁదగు
నైంద్రాస్త్రము వజ్రిబాహుఁ ♦ డడరించ యశ
స్సాంద్రుఁ డగు హేమరథుఁడు మ
హేంద్రాస్త్రముచేత దాని ♦ యేపడచె వడిన్. 57

వ. ఇవ్విధంబున సింహంబులచందంబున శరభంబులబోలికె శార్దూలంబులగతి వృషభంబులవిధంబున గజంబులచాడ్పున నంతకంతకు మచ్చరంబు గ్రి

చ్చుకొన దివ్యాస్త్రవిలాసంబుఁ జూపుచుఁ జిందంబుల మొఱయింపుచు భే
రులు మెరయింపుచు నిజబిరుదంబులఁ జాటింపుచు శరవర్షంబులు వాటింపు
చుఁ బోరు నవసరంబున. 58

సీ. సచివభృత్యామాత్య ♦ సహితుఁడై యవ్వ్రజ
బాహుండు మగధాధి ♦ పతిని గిట్టి
రెండింట గుఱ్ఱంబు ♦ లారింట సారథి
నేడింటఁ దద్ధ్వజం ♦ బెనిమిదింటఁ
జాపంబుఁ దొమ్మిది ♦ తూపులఁ దత్తను
త్రాణంబు దశసంఖ్య ♦ బాణములను
వక్షంబుఁ గాడంగ ♦ వడి నేయుటయుఁ జూచి
క్రోధారుణాక్షుఁడై ♦ యోధవరుఁడు
నతఁడు నిగుడించు శరముల ♦ నంతకంబె
బెడిద మగు తూపుగమిచేత ♦ నుడిపి తత్ప్ర
కారమార్గంబునకుఁ బ్రతీ ♦ కార మెనయఁ
జేసి కడుకూటయుద్ధంపు ♦ చిత్తముననుఁ. 59

క. తనయోధాగ్రణు లందఱుఁ, గనుఁగొని చేవీచి కడిమి ♦ గడలుకొనఁ గఁ ద
త్సునిశితబాణాసారము, మునుమిడి వారింపుచో న ♦ మోఘాస్త్రుండై. 60

గీ. స్వాతివర్షంబు గురిసిన ♦ చందమలర
నతని యరదంబు బాణమ ♦ యంబుఁ జేసి
విజయబిరుదాంకనిజయోధ ♦ వితతిఁ జూచి
పట్టుఁడని బరవన మెచ్చ ♦ నట్టియెడల. 61

సీ. ఆహవంబున నుక్కి ♦ యలఁతఁ జెందిన వజ్ర
బాహుపై మాగధుల్ ♦ పలువు రేచి
యొగిఁ బ్రాగవాక్ప్రత్య ♦ గుదగధిష్ఠలములఁ
దవిలి శస్త్రాస్త్రసం ♦ తతులచేతఁ
దద్వ్యూహము సహస్ర ♦ ధారంధ్రము గఁ జేసి
కొంద ఱాతనిలేరు ♦ గూల్చి రొకఁటఁ

గొంద ఱాతని సూతు ♦ గుఱియంగఁ జేసిరి
కొంద ఱాతని విల్లు ♦ గ్రిందువరచి
రెలమిఁ గొందఱు తత్తూణ ♦ మిలఁ బడంగఁ
జేసి రొకకొండ ఱతని వా ♦ జివ్రజంబు
నరికి యిటువలె నారాజు ♦ విరథుఁ జేసి
పట్టి బంధించి రత్యంత ♦ బలము మెఱయ. 62

చ. ఇటువలె బద్ధుఁ జేయుచు ను ♦ హేమరథాధిపు యోధు లెల్లఁ ద
ద్భటసచివాప్తభృత్యగణ ♦ బాంధవులం దఱిఁ బారఁ ద్రోలి యు
ద్భటు లయి భేరికావిజయ ♦ ఢాంకరణంబుల శంఖ కాహళ
స్ఫుటరవముల్ సెలంగఁ బరి ♦ పూర్ణమనోరథవృత్తి దోఁపఁ గ౯. 63

సీ. మహితకాంచనమణి ♦ మయములై రంజిల్లి
కనుపట్టు తగు శతాం ♦ గములఁ గొన్ని
దానధారాసమిం ♦ ధానగంధోల్లస
ద్బంధురతరయూథ ♦ పములఁ గొన్ని
కల్యాణకరరత్న ♦ పల్యాణభరవాయు
గమనంబు గల తురం ♦ గములఁ గొన్ని
యతిభారవాహకో ♦ న్నతకాయములు గల్గి
సమదంబులైన యు ♦ ష్ట్రములఁ గొన్ని
బహుళముక్తాఫలాంచిత ♦ పటగృహముల
వితతసౌవర్ణముద్రికాం ♦ చితవిశాల
పేటికాసంఘముల రాజ ♦ బిరుదకేత
నాదులను గొని రత్యంత ♦ మోద మలర. 64

వ. మఱియు. 65

గీ. పరచు తన్మంత్రిముఖయోధ ♦ వరుల మీఁద
వాయువేగాశ్వములఁ దోలి ♦ వారిఁ బట్టి
పాశనిర్బంధదేహు లై ♦ పరఁగఁ జేసి
హేమరథు మ్రోల నిడె నమ్మ ♦ హీశుఁ డపుడు. 66

గీ. వీని నావజ్రబాహుని ♦ విరిచికట్ల
తోడ బలుశకటములతోఁ ♦ గూడఁ బెట్టి
తెందు మీ రిపు డేమర ♦ కుండుఁ డనుచు
విజయదుందుభి మ్రోయించి ♦ వేడు కలర. 67

క. నృపుఁడు చతుర్విధసైన్య, ప్రపతులఁ గని మనము వజ్ర ♦ బాహుపురశ్రీ
నిపు డపహరించి యీరా, జ్యపరిగ్రహణంబు సేయ ♦ నర్హం బరయన్. 68

క. అని యానతి నొసఁగిన వా, రను మోదముతోడ వేగ ♦ మలరఁగ శుభల
క్ష్మినిఁ దగు తత్పురవరణముఁ, గని లగ్గుకుఁ జొచ్చి మిగులఁ ♦ గడిమిదలిర్పన్.

క. వీరులు తత్పురి కావలి, వార లొకించుక యు వేటు ♦ వాటుల చేతం
బోరఁ గ వారల నెల్లం, జీరికిఁ గైకొనక శత్రు ♦ సేనలు కడిమిన్. 70

గీ. ధనకనకవస్తువాహనా ♦ దినిఁ దలిర్చు
వజ్రబాహుని నగరి ము ♦ వ్వకరి గాఁ గ
దోఁచి తమతమ కిష్టవ ♦ స్తువులఁ గొనుచుఁ
బ్రభునియుక్తిఁ దదంతఃపు ♦ రమున కేగి. 71

సీ. నవవిధస్థానసం ♦ భవమౌక్తికంబులు
గలుగు దివ్యాగార ♦ ములు గలంచి
వజ్రవైదూర్యపద్మ ♦ వాళగోమేదికం
బులమిం చుదవనితం ♦ బుల నడంచి
సౌవర్ణచేలసం ♦ చయమున విలసిల్లు
లలితచతుశ్శాల ♦ ములఁ జరించి
రమణీయతపనీయ ♦ రౌప్యముద్రిక లుండు
భాండాలయంబుల ♦ బడలుపరచి
హారకేయూరమంజీర ♦ చారుమకుట
ఘటితపేటీభరంబుల ♦ గానిఁ చేసి
వలసినట్టుల దిరిగి య ♦ వ్వారి గాఁగ
నపహరింపుచు రిపుసైన్య ♦ మలరు మతిని. 72

సీ. రామణీయకకన ♦ దాభిజగృహస్త్రీల
రాజిల్లు దానదా ♦ సీజనులను

జన్యస్థలమునకుఁ • జనక శైలలనుండు
రంగత్తురంగమా • తంగములను
హరిమూర్తివివాహి • తావివాహితనిత్య
మాన్యలై తగు రాజ • కన్యకలను
బోషితవ్యక్తకా • పోతమాయూరాద
భరితచామీకర • పంజరములఁ
జనమనోహరతనుమృగ • సంతతులను
మహితకస్తూరికాసంకు • మదమృగమద
ముఖ్యగంధయుతసుకంద • ములును మొదలు
గాఁగ సర్వార్థము హరించి • కౌతుకమున. 73

సీ. ద్రాక్షాఫలసముత్థి • తస్వాసవంబుతోఁ
జరణాయుధోపదం • శంబుఁ గూర్చి
సమ్యగైక్షవరసాం • చత్పృథుతతితోన
జాపైరరంబుఁ బొ • సంగఁ జేసి
మత్స్యాండకాదిసం • భవమధుప్రతతితో
సచ్ఛేకతరసంబు • సంఘటించి
మహితగంధోత్తమా • మైరేయమును గూర్చి
యావికపలలంబు • నావటించి
వారవనితాళిఖేలాస • వంబు గాఁగఁ
జేసి పానం బొనర్చి రం • జిల్ల వారిఁ
బట్టుకొని ప్రమదావన • ప్రముఖములను
రూపు మాపుచు నప్పుడా • రూఢబలులు. 74

సీ. దుర్భరాపరార్ఘ్య • సౌర్భకస్త్రైణాశ్రు
పాతపంకిలము నే • పట్టుఁ జూడ
గుల్ఫద్వయసశాత • కుంభముక్తాఫల
శార్కరిలంబు నే • చక్కఁ గనిన
జానుమాత్రసితాభ్ర • సంకుమదాగరు

గంధగంధిలము నై • కక్కడఁదలంప
నక్థదఘ్నాఢక • చణకశాలికుళుత్థ
మాషతుందిలము నై • మనిక్కి నరయ
ఘనజనులు చూరఁ బుచ్చిన • కతనఁ దత్ప
రాపణంబులు జూపట్టె • నఖిలజనులఁ
జెరఁ గొనుచుఁ బోవ సింధుసం • భరితనినద
మనుకరించెను వినువారి • కద్భుతముగ. 75
గీ. అప్పు డాబాలగోపాల • మనక ప్రజలు
నాకక్కి మొుగి నైరులకుఁ జిక్కి • సుక్కి పొక్కి
కుంద యాక్రందనధ్వనిఁ • జెంది యుండ
శత్రుజను లేగు చుండు త • త్సమయమునను. 76
మ. సరథాశ్వేభభటాళి యైమగధదే • శం బేలు చున్నట్టి హే
మరథుం డున్న నృపాలమౌళి మిగుల • న్మత్తిల్లి దాశార్ణరా
జ్యరమాధీశ్వరు వజ్రబాహునృపుఁ బ్ర • ఖ్యాతాత్ముఁ గాఁ జేసిచె
చ్చెర బంధించుక పోవు వార్త మొరసెన్ • శేషించు దేశంబులన్. 77
క. ఆవార్త సకలరాజ్య, శ్రీవిభవసమేతరాజ • శేఖరుల హహా
త్యావిష్కృతోక్తు లడర భ, యావహతన్ జాగరూకు • లైయుండి రొగిన్.
వ. అట్టియెడ. 79
సీ. ఒనరభద్రాయుర • భ్యుదయాధి నెఱిఁగిన
వాఁ డౌటఁ జేసి య • నైశ్వర్యవరుఁడు
మథితారివీరుఁ డ • మ్మగధాధినాథుఁడు
ద్వృత్తుఁ డై యస్మత్స • మృద్ధిగల్గు
మించు దేశం బాక్ర • మించఁ గలఁడు వాని
విక్రమం బిమ్మహా • వీరుచేత
నడఁగింప వలయు నీ • యెడ నది యుం గాక
మును బిత్రాణముఁ దీర్చు • కొను నతం డె
సుతుఁడు గాక తదన్యుఁడు • సుతుఁ డె మఱి యు
నివ్విధంబున భూపాల • కేప్సితంబు

సర్వజనసమ్మతం బని • శర్వప్రసాద
లబ్ధబలుఁ డితఁ డతనిఁ గ • లంచఁ గలఁడు. 80

వ. అని విచారింపు చున్నంత. 81

మ. ఫణిహారుఁ డ్వరదేశనైవగికులై • ప్రస్తావనావా ప్తవా
క్ఫణితి న్మార్గదగతార్యవల్లభునితో • భాషించు నాతండు త
త్ఫణితిం జెప్పినసూ ఫర్జదూర్జితశర • త్పర్జన్యగర్జావిజృం
భణ మేపార నపారకోప మలరన్ • భద్రాయువత్యుద్ధతిన్. 82

సీ. ఘనయోగివరలబ్ధ • ఖడ్గశంఖంబులఁ
గొని హీరకవచంబు • మును ధరించి
మణిగణాలంకార • మకుటాదుల వహించి
రమ్యదుకూలాంబ • రములు గట్టి
పరశు పట్టిస శూల • కరవాల ముద్గర
ప్రాస తోమర భిండి • వాల ముఖ్య
శస్త్రాస్త్రముల నెల్ల • సవరించుకొని వీర
గంధమాల్యంబులు • తగ్రలికఁ దాల్చి
యాశ్వరాజగవసమాన • విశ్వజైత్ర
మనుశరాసనవరము బ్రహ్మాస్త్రముఖ్య
మార్గణంబులు విలసిల్ల • భర్గుఁ డనఁ గఁ
దనరి సఖుఁ డైన తద్వైశ్య • తనయుఁ జూచి. 83

క. ఇపుడు ధనుర్విద్యాభ్యా
సవరిశ్రమ మాకుమార • చాతుర్యముతో
నుపమింపఁ జేసి శాత్రవ
నృపతుల మును గీటడంచి • నిగుడఁ గవలయున్. 84

క. కావున నీ వీరొడ వీ, రావేశముఁ బూను నాన • హాయము గలుగన్
నావిజయ మె నీవిజయము, గా వివరింపు మి దె మైత్రి • గడలుకొనంగన్

గీ. అనుచుఁ బలికిన సమరోచి • తాసమాన
భాసమానసముద్యచ్ఛ • రాసమాన

నీయఖాణపరిసాధన • నియతుఁ డగుచుఁ
దదవ్వథోత్సాహపరతచేఁ • దగిన నగుచు. 86

సీ. ఋషభయోగీంద్రము • హేళ్వరాంఘ్రుల ముందు
స్వాంతంబులోపల • సంస్మరించి
మాతృవందనము త • న్మానితాశీర్వాద
మొంది నైశ్యాధ్యు నా • నంద మెనసి
బహుమంత్రపూర్వక • పరిహారణంబులు మూతిఁ
మంతంబు లై కనం • బడి వెలుంగ
ననఘుఁ డై రంజిల్లు • సునయుఁ డవ్విధమునఁ
బొలిచిన వారి న • వ్వురజనమ్ము
నలరి శత్రుల గెల్చి మీ • రతిరయమున
రావలయు నని దీవింప • భావజారి
కవచసామర్థ్యయుక్తవి • క్రమధురీణుఁ
డైన భిదాద్రియు వవ్వేళ • హర్ష మెసఁగ. 87

శా. దాక్షిణ్యప్రతిఘాతిఘాతవిధినం • ధానోన్మనీషామహా
శ్లాఘామోఘజవప్రభావవిలస • చ్ఛౌర్యంబునన్ స్వీయధా
రాఘోట్టాణము నెక్కి దివ్యబలధా • రంధర్యధుర్యుండు నై
మేఘాడంబరశంబనిస్వనసమ • స్ఫాలదవారంభుఁ డై. 88

క. వినయంబుతోడ సునయుఁడు
ఘనతరకాంభోజఘోట • కము నెక్కి యశో
ధనుఁ డై తగుభదాయువు
వెనుకొని మును రాఁగదివ్య • విభవం బలరన్. 89

వ. ఇట్లు త్వరితగతిం జనుదెంచి. 90

సీ. అశిత బాహ్యస్మణం • బజ్ఞాతపార్థివం
బవిదితార్యం బఖు • ధ్ధాంత్యవర్ణ
మాహృతధనధాన్య • మాదరివత్కంఖాణ
మాష్టలష్టజబ్బంద • మావిలూన

రథసంగ మూధ్వస్త • రథ్యాధరాజాత
మాభ్రమచ్ఛేకంబు • నావతద్ధ్వ
జవ్రజం బాభిన్న • సౌధాగ్రమాగళ
త్తోరణం బాకృత్త • దుందుభి యును
గళితపట్టణము నరాజ • కంబు నప్ర
థాన మావర్జితపదాతి • మాన మగుచు
దుర్హృదపహృతశేషవ • స్తువులు నిటుల
గాసిఁ జెంది కనం బడఁ • గనికరమున. 91

శా. కంటే మత్సఖ యస్మదీయపితృసో • తక్కంతాఖిలశ్రీపురీ
లుంటాకప్రకటప్రతాపమున నీ • లోకంబు గావించి పె
న్బంటై హేమరథుండు వోఁ గలఁ డె మ • ద్బాణానలజ్వాల లో
క్కంటం జేయుచుఁ దద్బలేంధనము వే • గన్ మండఁ గాఁ జేసెదన్. 92

క. వనజాప్తతురగ మేగతిఁ, జను నాగతి నామనోజ్ఞ • జవనాశ్వము వే
చను నీవు ను నావెంబడిఁ, జనుదెంచితి వేని నాకు • సంభ్రమ మలరున్.

వ. ఇవ్విధంబున బరవసంబుఁ జేసి జయబిరుదభేరికాభాంకారాదుల నిగుడిం
పుచుఁ బోవు మాగధసైన్యంబును యోజనమాత్రఁ గూడ ముట్టి. 94

శా. స్వోధానఘ్యన్చిరత్నరత్నమయమే • రూద్యద్ధనుశ్శింజినీ
గాధాకర్షణ మాచరింప నది యా • కల్పాంతభూభైరవ
ప్రోథధ్వానము నై తగన్ శ్రవణమా • త్రప్రత్యవస్థాత్మసం
రీధాలజ్జితవేపమానతనునా • రీగర్భనిర్భేద మై. 95

గీ. అమ్మహానినాద • మఖిలభీతిప్రదం
బయ్యె రిపు లగుండె • లావలించెఁ
గొంతవడికిఁ దెలివి • గూడంగ రిపుసైన్య
మొక్కమొగిని గవిసెఁ • బిక్కటిల్లి. 96

వ. అట్లు గవిసిన నక్కుమారకంఠీరవుండు మనోవేగంబు గల నిజతురంగంబు
ను దత్సైన్యంబునకు వలయాకారంబు గాఁ బరపి ద్యావాభూము లదర
నార్చి నిలు నిలు మని యదల్చి తన ధనుర్విద్యాభ్యాసపాటవంబు నొక్కిం
చుక చూపం దలంచి లాఘవలక్ష్యదృఢత్వశుద్ధిదనరఁ బ్రళయాభ్రవిభ్రమర

ణాదభ్రనిరర్గళ నిర్గళన్నిఘాతపాతనంబుల ననుకరించు మార్గణగణాసారం
బుఁ బరగింపుచు శత్రుసేనారణ్యంబు ప్రాగవాక్ప్రత్యగుదగ్దిగ్భాగంబు లే
ర్పడ ఘంటాపథంబుఁ గావించి యాహవదోహలం బగు తనవాహనంబు
మెరయ నిర్వక్రవిక్రమక్రమంబు నెరపుచు నెక్కఁడం జూడ నక్కఁడం దా
న రై యేరికి నెదురింపరాక యెదురించినవారి నొక్కఁకోలను నొక్కఁనిఁ
బెక్కుఁకోలలం గూలించి కేలిసలుపుచు నప్పటప్పటికి జ్యానాదంబు నిగుడిం
పుచు లస్తకంబున నుభయకోటుల బెడిదంపు టంపవెల్లి నిగుడింపుచు నెదిరి
నిల్చుపగరఁ బద గుల్ఫ జంఘా జా నూరు మధ్య తుంద వక్షః కంఠ శిరం
బులఁ గత్తులఁ బచ్చడి సేయు చందంబు నొందించి చతురంగ బలములఁ దు
నియలు పరియలు గుదులు నై బడలుపడ నడచినఁ గూలి యు న్రాలి యుఁ
జచ్చి యు విచ్చి యుఁ గెడసి యు మడసి యుఁ జెల్లి యు డొల్లి యు దొర
సి యు విరిసి యు వెరచి యు నుండ మెఱుఁగు మెఱసిన తెఱంగునఁ గొఱ
నిఁ ద్రిప్పిన చందంబునఁ గార్చిచ్చు బొదివిన చాడ్పున నింద్రజాలంబుఁ జూ
పిన రేపున మాయఁ గావించిన పగిది మంత్రించి పడనైచిన గతి విపక్షబ
లంబును గనుపుగొట్టఁ గసిమసంగి ప్రళయసమయసమారంభసంరంభ
జృంభమాణవరాశాంభవీనిటలతటస్ఫుటితకీలికలాపం బనం దనరి యమ్మహా
త్ముండు మందస్మితవదనారవిందుం డై. 97

శా. పూజ్యప్రాజ్యవిభావిభాకరము లై ♦ పుంఖానుపుంఖంబు లై
సజ్యేష్వాససముజ్ఝితంబు లగు నా ♦ శస్త్రంబులన్ సంప్రహా
రేజ్యన్ వర్తిలు శత్రుసంచయములన్ ♦ హింసించి తద్రక్తపూ
రాజ్యేద్ధార్చిరవక్రవిక్రమశిఖన్ ♦ హర్షంబు నొందింపుచున్ 98

చ. దుర మొనరింపు శాత్రవుల ♦ తోరము లై తగు మేను లెల్ల జ
ర్ఝరితము లై తలిర్పఁ గను ♦ సాయకముల్ పరగించి మించి దు
ర్భరతరశాతహేతుల న ♦ పాగవిరోధివరూధినీశభీ
కరకరపాదమస్తకని ♦ కాయములం దెగటార్చి పేర్చుచున్. 99

వ. మఱి యును. 100

ఉ. ఆశుగవేగతోమర గ ♦ దా సి పరశ్వధ కుంత చక్ర ది
వ్యాశుగ ముద్గ రాదినివ ♦ హంబుల మున్ నిగుడింపుచున్ ధనుః

కౌశల మేర్పడన్ భయద ♦ కాండము నొక్కటి నేర్చి సంగరా
భ్యాశభటాళి మీఁదఁ దెగఁ ♦ బాపె వణిక్సుతుఁ డిచ్చ మెచ్చఁగన్. 101

చ. పొదిఁ దగు కోలఁ బూనుట ది ♦ పొందుగ వింట ఘటించు టంతలో
నెదిరిన మార్బలంబుపయి ♦ నేయుట వా రనిలోనఁ గూలుట
మ్మదవదరాతిభంజనుని ♦ మానస మొక్క టెఱుంగుఁ గాక వా
ని దురముఁ జేయు నేరుపు ఫ ♦ ణిప్రభు కైన వశం బె యెన్నఁగన్.

గీ. పది యు నైదు రెండు ♦ పరఁగంగ నొక్కటి
యెదురు లేని కోల ♦ లేర్చి రిపులఁ
బదిపదులను వేయి ♦ పదిసహస్రంబుల
లక్షఁ దునుము హస్త ♦ లాఘవమున. 103

వ. అట్టి యెడ. 104

ఉ. ఈసున శత్రుసైన్యము ల ♦ నేకము లై తగుసైనికోత్తముల్
బాసట లై మెలంగఁ బటు ♦ భల్లసమూహములు ల్లసిల్లఁ గా
వేసి యు డాసి యున్ సరగ ♦ విచ్చి యు నొచ్చి యు మత్సరంబుతో
గాసి దలిర్ప నిప్పగిదిఁ ♦ గయ్యము దయ్య మెఱుంగఁ జేసినన్. 105

చ. అనువుగ వారు బట్టిన శ ♦ రాసనబాణకృపాణతూణముల్
తునుకలు గాఁగ బెట్టిదపు ♦ తూపుల నేయుచు వారిమర్మముల్
దునిమి తదంగకంబులను ♦ దూరఁగ ఘోరతరాశుగంబులన్
జొనుపుచు రక్తపూరములు ♦ జొబ్బిలఁ జేయుచుఁ గౌతుకంబునన్. 106

క. గంధేభగమనుఁ డరిని
ర్గంధన మొనరించి కార్ము ♦ క ప్రోద్ఘుతగో
గంధనసఖవిశిఖశిఖా
సంధానితము గ నొనర్చెఁ ♦ జతురిమ మెరయన్. 107

వ. అప్పు డమ్మగధబలంబులు. 108

చ. తమ తమ దర్ప మేర్పడ ము ♦ దంబునఁ గోల్తలఁ జేసి సంభ్రమ
భ్రమితమదేభ ఘోటభట ♦ పజ్జుల నేరుపుచేఁ బ్రచక్రనూ
ద్యమ మలరంగఁ జేయుచు య ♦ థావిధి గా మొన లేర్పరించి భూ
రమణునితోడ శత్రులు దు ♦ రం బొనరించిరి పేరు వాడుచున్. 109

గీ. అట్టి సమరంబుఁ జూచి వై • శ్యాగ్రగణ్యు
సుతుఁడు భద్రాయుఁ గనుచు నో • శూరవర్య
ఘనగదాయుద్ధనైపుణి • గలదు నాకుఁ
జూడు మని వాహనము డిగ్గి • స్ఫురణ దనర. 110

ఉ. దండధరప్రచండతర • దండసమానము నైన పెన్గదా
దండముఁ గేలఁ బూని భుజ • దర్ప మెలర్ప నిజాంగకప్రభా
మండల మానదేశమున • మార్బలముల్ గని భీతిఁ జెంద ను
ద్దండపటుత్వ మొప్పఁ బ్రవి • దారణభూమినిఁ బొల్చి నిల్చినన్. 111

క. కని మగధాధీశ్వరమి
త్రనివహమధ్యమున శూర • ధన్యుం డనువాఁ
డనుపమబలదర్పుఁడుతన
జనపతి కింపు గను గద వె • సం గొని వచ్చెన్. 112

వ. ఇట్లు వచ్చి యవ్వైశ్యనందనున కభిముఖుం డై. 113

మ. సమదాటోపత వార లిర్వురు జయే • చ్ఛం బోరుచో మండల
భ్రమణంబుల్ బటుసింహచంక్రమణముల్ • పాటిల్ల నుద్యద్గదా
సమిదారంభవిజృంభితోభయగదా • సవ్యాపసవ్యప్రహా
రములం జప్పుడు లుప్పతిల్ల భయదా • రావంబునం బోరుచున్. 114

వ. మఱియు హరిగతి గజగతి వ్యాఘ్రగతి మహిషగతి జంబుకగతి మర్కటగతి మార్జాలగతి హరిణగతి చటకగతి తాండవగతి మొదలగు ద్వాదశగతులు జూపుచు భ్రాంతంబు నావృతంబు నావిద్ధంబు నాహితంబు ను విభ్రమణంబు ను మానుషంబు ను నిర్మర్యాదంబు ను జితక్రకంబు ను భిన్నంబు ను సవ్యకరంబు ను దుంగబాహువు నావృష్టప్రహారంబు వేల్లితంబు ను గుంచితంబు ను స్వస్తికంబు ను మొద లగు ద్వాత్రింశత్ప్రకారంబులఁ బచరింపుచు.

చ. మొనలు గనుంగొనం గదలు • ముష్పిరి గాఁ గదియం గఁ జుట్టు నె
మ్మనములఁ గోపముల్ గదుర • మర్మవిభేదన మాచరించు నే
ర్పున బహుచిత్రమార్గముల • మూపులు వీఁపులు మోది మోది తెం
పొనరఁ గ సేదఁ దీర్చుకొన • నోపని వైపున నేపుఁ జూపుచున్. 116

శా. పాదద్వంద్వసమాహతిం గరము భూ • భాగంబు గంపింప శే
షాదుల్ తద్భర మోని ఖేదమున ని • ర్వ్యాపారులై యుండఁ బెన్
వేదండంబులు సింహముల్ శరభముల్ • ద్వీపుల్ మహోక్షంబులున్
భేదం బించుక లేక పోరుగతి ని • ర్భీతిన్ విజృంభించుచున్. 117

మ. ధ్వజినుల్ భీతి వహింప వైశ్యసుతుఁడు • త్తాలప్రఖేలద్గదన్
నిజదోర్మండలమండనాచరితమా • ణిక్యప్రభల్ మించ నా
వృజినాదాననిదానశాత్రవుని పై • న్వీపుల్ శిరోధిన్దలిన్
భుజముల్ వ్రేసె ఫెడిల్ ఫెడిల్లను రవం • బుల్ పిక్కటిల్లన్ వడిన్.

వ. ఇవ్విధంబున. 119

మ. దలవాదం బలరన్ స్వసంభృతగదా • సంఘట్టనప్రోజ్జ్వల
జ్వలనజ్వాలభవస్ఫులింగములచే • సంగ్రామరంగస్థల
స్థలదుర్ద్వేషణు లొక్కపెట్టునఁ గలం • గం బారఁ దద్గాత్రముల్
శలభాభంబుల జేసి కాల్చి నటన • స్థానంబు నొందించినన్. 120

క. ఇనతనయుఁ డివ్విధంబునఁ
దననెచ్చెలి యైన వైశ్య • తనయుఁడు బోరన్
గని నీవు విశ్రమింపుము
ననుఁ గనుఁగొను యుద్ధ మిపుడొ • నర్చెద ననుచున్. 121

ఉ. చండతరప్రభావిభవ • శాతశరంబుల నేర్చి పేర్చి దో
ర్మండలమండలీకరణ • మండితచాపలతావిశేషుఁడై
ఖండనభూమి శాత్రవుల • భల్లములం దెగటార్చి యార్చె నా
ఖండలదివ్యముఖ్యులు స • కౌతుకమానసులై కనుంగొనన్. 122

వ. అట్టి సమయంబున భీషణహేషావిశేషరంగదుత్తుంగతరంగసన్నిభంబులగు
తురంగంబులు ఘీంకారభయంకరచతుర్దంతకాంతంబు లగు దంతావళంబు
లు దీర్ఘఘుమఘుమారనినదావక్రచక్రసుందరంబు లగు స్యందనంబులు చటు
లాయుధపటలసముద్భటు లగు వీరభటులును నిజాధిపతిపనుపున నడువఁ
దచ్చతురంగబలపదాఘాతలసద్ఘాతపరిభూతధూళిపిహితకాంతి గలిగి మా
ర్తాండమండలంబు కళలఁ దూలంగ విశ్వవిశ్వంభరాతలంబు తద్రజోమ
యం బై యుండఁ బ్రతిపదవాద్యమానోద్యద్భేరీపటహఢక్కాశంఖకాహ

శాదులు మ్రోయఁ దత్పరాగభరంబున మునింగి యొకరొకరి నెఱుంగక పేరెలుఁగుల మెలంగుచుఁ గనకమణిమయంబు లగు తమతమధ్వజంబులు మెరయఁ గూటయుద్ధంబునకుఁ జొచ్చి భిండివాల మండలాగ్ర భల్ల నారాచ రోహణ నఖర వజ్రముష్టి ముద్గర శూల ముసల భుసుండికా ప్రాస ప్రకూర్మ కంపన గదా గదా యోద్దండ కణయ కుంత పరశు చక్ర పరిఘ పట్టిసంబులను పంకిణి సబళంబులను సెలకట్టెలఁ జిఱుతచయమ్ముల గొరకలు సురియలు మొదలగు బహువిధాయుధంబులు నారాజకుమారుం గప్పుచుఁ గదియం గనుంగొని. 123

క. ఆరధికులలో నొకఁడు మ
హారథుఁ డెదుట న్వసింప • నతిజవమున నా
త్మారూఢహయము డిగి గరు
డారయమునఁ దద్రథంబు • నందుచుఁ గడిమిన్ 124

గీ. సునిశితాస్త్రంబుచే వాని • సూతుఁ దునిమి
తద్రథిక శిర మొకఁడు శ • స్త్రమున నరికి
తా మహారథుఁ డై యుండె • తనదుసఖుని
సారథిఁ గఁ జేసిపరశరా • సనముఁ బూని. 125

వ. అట్టి యెడ. 126

ఉ. దారుణవృత్తి మాగధులు • దగ్రత సారథికాఢ్యు తేరు దాఁ
గేరుచు వచ్చి హెచ్చి యిరు • గ్రేవలఁ గ్రిందను వెనకన్ ముందరన్
నేరుపు మీఱ నిల్చి యతి • నిష్ఠురశస్త్రము లేసి రుజ్జ్వల
ద్వారిధరంబు లొక్కమొగి • వారికణంబులు రాల్చు కైవడిన్. 127

వ. ఇట్లు గదిసినం గనుంగొని. 128

సీ. ఆమహారథికుండు • వామదక్షిణపాద
జలజముల్ సవ్యాప • సవ్యములు గ
సాచి పార్శ్వద్వయీ • సంచరద్వంచక
శూరవర్యుల ముందు • నుక్కఁ జేసి
సమము గాఁ బదపద్మ • యమళంబు నియమించి
చరమభాగస్థాస్న • వరుల నడఁచి

మంథానదండసం ♦ భ్రమణంబు నొందించి
- యుగ్రతస్సరసప ♦ త్నాళిఁ గలఁచి
యంఘ్రిసరసీరుహములు నా ♦ యాసములు గఁ
జేసి తన తేరిక్రిందటఁ ♦ జెలఁగు చున్న
బలువిరోధివరూథినీ ♦ ప్రభులఁ దోలె
భూరిశరములచేత న ♦ ద్భుతనియతిని. 129

క. సమిదధికబ్రత్యాలీ
ఢము నాలీఢంబు మును గ ♦ డల్కొను చుండన్
సమపాదమండమండల
కమనీయస్థానపంచ ♦ కంబునఁ బోరెన్. 130

వ. అప్పుడు. 131

ఉ. కొందల మంద కప్పగర ♦ కూటువ కూటవిధంబు దోఁపఁ గా
నందడి గాఁగఁ గూడి శర ♦ జాలములన్ నిగుడించి మించ నా
నందడికయ్య మియ్యకొని ♦ శౌర్యధురంధరుఁ డైన రాట్సుతుం
డెందు ను జూడఁ దా నగుచు ♦ నేపడచెన్ రిపుకోటి నయ్యెడన్. 132

వ. మఱియును. 133

చ. సొగ సగు కెంపు సొంపు గల ♦ చూపులఁ బుట్టిన కోపవహ్ని క్రొం
బొగ లెగయంగ రౌద్రరస ♦ పూజ్యతరాజ్యముచేతఁ బై పయిన్
నిగుడఁ గఁ జేసి యీసునన ♦ నీకచరారుల మీఁద దీపితా
శుగ మరిఁ బోసి రేయ నది ♦ సూరెల ముట్టి దహించె వ్రేల్మిడిన్. 134

ఉ. ముక్కులుఁ జెక్కులుం జెవులు ♦ మూపులు వీఁపులు జాను జంఘముల్
ప్రక్కలు డొక్కలుం దలలు ♦ ఫాలతలంబు లురంబు లూరువుల్
వెక్కసపాటొనర్చు శర ♦ వేగ మెలర్పఁ గఁ జక్కు చక్కు గాఁ
జెక్కుచు నుక్కడంచె రిపు ♦ సేనల గ్రుక్కన నుక్కు మీఱఁ గన్. 135

వ. ఇవ్విధంబున నయోధ్యావరుండు లయకాలకాలగళాభీలాలికకీలికీలాకలాపం
బు మెరసిన తెఱంగునఁ గాండప్రకాండంబుల నిగుడింపుచు నిజబలంబులఁ
గసిమసంగినం జూచి కోపాటోపంబున హేమరథుండగ్గరి. 136

మ. విలసచ్చాపవిలాసకౌశలసమా ♦ విర్భూతతేజంబుతో
బలవద్బాణపరంపరల్ గురియఁ ద ♦ ద్బాణంబు లావ్యోమభూ
తలమార్గంబులఁ బర్విపైరిచయసం ♦ తానంబునం బొల్చి యు
జ్జ్వలుఁ డౌ రాట్సుతుపై వయి న్నిగుడె గీ ♦ ర్వాణోత్తముల్ భీతిలన్. 137

వ. ఇట్లు నిగిడిన. 138

సీ. అమ్మహావీరాధ్యుఁ ♦ డాశీవిషాభంబు
లై హేమరథుఁ డేయు ♦ నస్త్రములను
దిలలంత లైపోవఁ ♦ దీవ్రాశుగంబులఁ
బరఁగించి తచ్ఛత్రు ♦ బలము లెల్ల
జర్ఝరితాంగు లై ♦ సమరవిద్రావంబు
నొందఁగఁ గుందించి ♦ డిందుపరచి
చండకుండాకాండ ♦ హిండితాంచితభుజా
దండకుండలితకో ♦ దండ మలర
సరసకరపద్మసవ్యాప ♦ సవ్యముక్త
నిబిడనిశితశిలీముఖ ♦ నికరములను
సమరసమయసముద్భూత ♦ సాహసప్ర
తాపదీపితుఁ డైరణ ♦ స్థలి నిగుడ్చె. 139

వ. ఇట్లు నిగుడించి వేఁడిమిఁ జూపిన. 140

మ. జ్వలనాస్త్రంబ రి వోసి హేమరథుఁ డా ♦ శర్వప్రసాదోజ్జ్వల
ద్బలవద్వర్మమహాప్రభావుఁ డగు నా ♦ భద్రాయుపై నేయది
కుఱులు నిండం బెనుమంట మింట నెగయన్ ♦ ఘోరస్ఫులింగావళుల్
గలయం బర్వఁ జిటచ్ఛిటార్భటులు ము ♦ న్గన్పట్టఁ గా వచ్చినన్. 141

సీ. ధళధళదీప్తిసం ♦ ధానాచిరత్రభా
దూరస్వగాఢాంధ ♦ కార మగుచు
ఘుళఘుళధ్వానని ♦ ర్గళితనిర్ఘాతాప్తి
నాబధిరీకృతా ♦ జాండ మగుచు
ఫెళఫెళస్వానగ ♦ ర్భితనిర్భరార్భటుల్
స్తనితభీరూభవ ♦ త్స్వర్గ మగుచు

గళగళన్నాదసం ♦ కలితకూలంకషా
పూరితాకూపార ♦ వారియగుచు
ఝుళఝుళస్వనభేదసం ♦ జాతభూత
వారిధారాళధారాను ♦ కారిఘోర
వారివాహంబు జనియించు ♦ వారిదాస్త్ర
మేసి భద్రాయుఁడనలాస్త్ర ♦ మిలఁ గలంచె. 142

ఉ. భూధరబాణ మామగధ ♦ భూధవుఁ డేసిన సర్వలోకసం
బాధకరంబు గాఁగ బహు ♦ పర్వతరూపము దాల్చి యవ్వ డా
యోధనభూవిజృంభితబ ♦ లోద్ధతరాట్సుతు మీఁదఁ బెన్ శిలా
సాధనముల్ నిగుడ్చుచును ♦ సత్వరవృత్తిఁ గడంగ నయ్యెడన్. 143

సీ. భద్రాయుఁ డంతదీ ♦ ప్తంబైతలిర్చిన
దంభోళిశస్త్రము ♦ ద్ధతి నిగుడ్ప
నధికోటిశతకోటి ♦ రై తేజితస్వీయ
ధారాప్రభాధాళ ♦ ధళ్య మెనయఁ
జటులమాగధసము ♦ త్సృజితాస్త్రంబు పై
నిగుడి మున్నెన్మంట ♦ లెగయు చుండ
గండశైలములతోఁ ♦ గదియంగఁ దద్వర్ష
ములఁ దచ్ఛిలాదుల ♦ ముం దుద్రుంచి
గిరుల దరులఁ దదుద్బుద్ధ ♦ హరులఁ గిరులఁ
జరులఁ గరులఁ దదుద్యాన ♦ తరుల విరుల
మూలహీనంబులైపోవ ♦ నేలఁ గలిపి
చనిరె శత్రుచయంబులు ♦ సంచలించ. 144

శా. బ్రహ్మాస్త్రం బరి వోసి యేసె నపు డా ♦ ప్రత్యర్థినాథుండు నా
బ్రహ్మస్తంబముఖప్రపంచము భయ ♦ భ్రాంతస్థితిం జెంద నా
జిహ్మప్రక్రమనైజసైన్యము నుతుల్ ♦ సేయంగ సాక్షాత్పర
బ్రహ్మేశానవరప్రసాదుఁ డగు నా ♦ భద్రాయుపై నల్కతోన్. 145

శా. ఆవేళన్ శివవర్మధారి యగు భ ♦ ద్రాయుర్మహావీరుఁ డా
ద్యావాభూములు మూర్ఛిల న్నిగుడు బ్ర ♦ హ్మాస్త్రంబుపై దోర్బలా

సావిర్భూతకుతూహలం బడరఁ బ్రి ♦ త్యస్త్రంబుచే దాని ని
ర్జీవం బై తనరంగఁ జేసె సుర లా ♦ శీర్వాదముల్ సేయఁగన్. 145

సీ. పరిబలమాగధుఁ డంత ♦ బహుళమాయోపేత
రాక్షసాస్త్రం బేయ ♦ రయము మీఱ
నది ఘోరశరభసిం ♦ హవ్యాఘ్రసూకర
ఖరవృకోష్ట్రితరక్షు ♦ ఖడ్గశల్య
ముఖమృగాకార మై ♦ నఖరదంష్ట్రాయుధం
బులు గల్గి నిజమాయ ♦ లలరుచుండఁ
దద్గాత్రముల బాధ ♦ దనరంగఁ జేయంగ
మఱి యు దుష్టవిహంగ ♦ మార్గమునను
బక్షచంచూపుటాదుల ♦ భయ మొనర్ప
వెండి యును జండరాక్షసా ♦ వేశములను
బడలిక నొనర్పఁ దలపోసి ♦ బహువిధముల
నడరుట యుఁ జూచి భద్రాయు ♦ డలుక గడిమి. 146

చ. చటులనిశాచరఘ్న మను ♦ సాయక మేసిన రాక్షసాశుగో
ద్భటవికటాస్యదైత్యసము ♦ దగ్రమహోగ్రమృగాండజాదిసం
ఘటనముఁ బాపి తచ్ఛరము ♦ ఖండిత మై పడఁ జేసి మాగధో
ద్భటబలశౌర్యముల్ దొలఁగ ♦ భల్లముల న్వడిఁ దూరుపెత్తినన్. 147

గీ. మగధదేశాధినాథుఁడు ♦ న్మత్తచిత్త
వృత్తితో నంధకారాస్త్ర ♦ మేయ నది యు
నలుదెసలఁ జీకటులుగప్ప ♦ బలసి రాజ
సుతునిపై రాఁగ నమ్మహా ♦ శూరుఁ డపుడు. 148

క. సూరాస్త్రం బేసిన దు
ర్వారాఖర్వప్రభాభి ♦ రామం బగుచున్
భూరితమోమయ మగు త
ద్ఘోరాస్త్రము నుడిపెఁ దనదు ♦ గురుశక్తి దగన్. 149

వ. ఇవ్విధంబున. 150

క. అస్త్రప్రత్యస్త్రంబుల
నిస్త్రాణత నొంద వైరి • నిబ్బరపడ వా
క్శస్త్రవరబలంబున న
ర్థశ్రీశ్వరవర్మమహిమ • దనరఁగ ననిలోన్. 151

వ. ఇటుల నిశ్చేష్టితుం జేసిన నమ్మగధేశ్వరుండు సకలయోధవర్యులం బురికొల్పుకొని తా నగ్రేసరుండై రోదసీకుహరంబు గలఁగ సింహనాదంబులు జేయుచు భూరిభేరీరవంబులు చెలంగింపుచు శంఖకాహళంబు లొత్తుచు వేయుండు పొడువుండు పోనీకుం డని యార్పులు పెడబొబ్బలు నదల్పులు నింగి ముట్టం జేయుచుఁ బరిఘాదిసాధనంబు లడరింపుచుం గవిసినం గనుంగొని. 152

గీ. ఇటుల తను జుట్టుకొన్నట్టి • చటులశౌర్య
ధుర్యు లగు శాత్రవులఁ జూచి • ధైర్యశాలి
యైనభద్రాయు వతికరు • ణార్ద్రదృష్టి
దనర హింసింపఁ జాలక • తడయ కపుడు. 153

శా. అంభోజప్రభవాండముల్ పగుల మా • ద్యచ్ఛాత్రవాలంభసం
రంభారంభవిజృంభమాణవిలయా • భ్రధ్వానవద్భైరవ
స్తంభీభూతజలేంధనాగ్నిభయకృ • త్సప్తార్ణవారావకృ
చ్ఛుంభచ్ఛంఖము నొత్తె రాట్సుతుఁడు వి • స్ఫూర్జత్ప్రభావంబునన్. 154

సీ. అట్టి శంఖారావ • మాత్మహృత్పుటములు
భేదించ నత్యంత • భీతిఁ జెంది
ఘోటకరథరథ్య • కూబరాన్వితు లై వి
సంజ్ఞచే భూమిపైఁ • జచ్చినటుల
బడి మూర్ఛ నొందిన • పరఁగఁ గన్గొని దయా
ళుత్వంబుతో నరి • జిత్వరుండు
వీతాస్త్రశస్త్రుల • విగతవాహనులను
నష్టచేతనులను • నయవిధిజ్ఞుఁ

డగుటచేఁ జంపరా దని ♦ యాత్మ నరసి
హర్ష మెసఁగ రథావరో ♦ హణ మొనర్చి
సునయుఁ గన్గొని పాశబం ♦ ధనము నొందు
సుజ్జనకునిఁ గనుంగొను ♦ మాన్యచరిత. 155

క. బలవంత మైన సర్పము
చలిచీమలచేత జిక్కి ♦ చందంబునఁ దా
బలవంతుఁ డయ్యు శాత్రవ
బలములచేఁ బడియె దైవ ♦ బలరహితుం డై. 156

గీ. అదియుఁ గావునఁ దొలిబాము ♦ లందుఁ జేయు
పాపపుణ్యము లనుభవిం ♦ పక తొలంగ
వెంతవారల కైన ము ♦ న్నది నిజంబు
వీరివిడిపించు టే కీర్తి ♦ విభవ మెసఁగ. 157

వ. కావున నిజజనకుల బంధనంబులు విడువు మనిన నతం డట్లు జేయ. 158

క. బాధాసంయుతకన్యా
గోధనధాన్యాద్యబాల ♦ కుల ముందు గ సం
బాధంబు నొంద కుండ య
శోధనుఁ డగు రాజసుతుఁడు ♦ సుఖులుగఁ జేసెన్. 159

గీ. మఱి యుఁ దక్కినబాంధవా ♦ మాత్యమిత్ర
భృత్యభటదాసికాదుల ♦ వేరు వేర
విడువ నియమించి క్షణమాత్ర ♦ వివశు లగుచు
మూర్ఛఁ దేరిన శాత్రవ ♦ ముఖము లరసి. 160

వ. వీరిని వధించ రాద ని తలంచి. 161

మ. అవనీపాద్యవరోధకాంతల్గఁ దదీ ♦ య[illegible] మనోమారుతో
జ్జవవద్ఘోటకముల్ గిరీంద్రసదృశ ♦ స్తంబేరమంబుల్ సువ
ర్ణవిధానేకశతాంగముల్ సురుచిర ♦ ప్రాయస్థదాసీతతిన్
వివిధాలంకరణంబులం గొనుచు ను ♦ ద్వేగంబు వాటిల్లఁగన్. 162

మ. విరథుం డై తగినట్టి హేమరథు ని ♦ ర్వీర్యుండు నై యుండ దు
ర్భరపాశంబుల బద్ధుఁ జేయుచును ద ♦ త్ప్రాణప్రియామాత్యత

త్పరసేనాధిపనాయకావళిని ము • న్మర్దించి యా స్మత్కృతా
నురుమంత్రీశుల దాపున న్నిలిపి యా • యుర్వీశపుత్త్రుం డొగిన్. 163

క. ఓమంత్రులార యిపు డీ
హేమరథాదులను గొనుచు • హితవర్తనలో
మీమీపురముల కరుగుఁడు
సామంతులతోడ ననిన • సంభ్రమ మలరన్. 164

చ. ప్రతిభటసంహతి న్మునుప • రాజితులై తగు మంత్రి నాయక
ప్రతతులు యోధముఖ్యులు వి • పద్దశ లేక పునస్సజీవన
స్థితు లయి రాకుమారుని ను • తింపుచు విస్మయమానమానసా
న్వితు లయి వజ్రబాహు కడ • నిల్చి సమాహితచిత్తవృత్తిచేన్. 165

సీ. ఓరాజ విను మిమ్మ • హారాజతనయుండు
భూమిఁ జూడఁగ వచ్చి • పొదలు మన్న
యింద్రుఁడో చంద్రుఁడో • యినుఁడో యుపేంద్రుఁడో
తెలియంగ వలవ దీ • తెఱఁగు మనకు
మనమహాభాగ్యంబు • మనతపఃఫల మెన్న
నాశ్చర్య మయ్యె నీ • యవనిలోన
ధన్యుఁడై తగిన యీ • ధరణీశసుతునిచే
విజితులై రిపు లెల్ల • నెగడు వడిరి
చెలఁగి యితఁడు మహాయోగ • సిద్ధుఁ డేమొ
మఱి తపస్సిద్ధుఁడో లేక • సురవరుండొ
కానిచో నీయమానుష • కర్మ మితని
చే విజృంభించునా యింత • జెప్ప నేల. 166

గీ. ఇతని జననీజనకుల ము • న్నెన్ని చూడఁ
బార్వతీపరమేశ్వరు • లు ర్విలోన
నిమిషమాత్ర శతాక్షౌహి • ణీబలంబు
బలవదాశుగ ములు బడ • ల్చడ నడంచె 167

వ. అని బహువిధంబుల స్తోత్రంబు లొనరించి. 168

గీ. ఇవ్విధంబున నత్యంత • హృష్టుల గుచు
మహామహైశ్వర్యసంయుతా • మాత్యవరుల
తోషమలరఁగ వరమహా • త్ముఁడ వటంచుఁ
బలుకుచుండంగ నమ్మహా • భాగుఁ డపుడు 169

సీ. విస్మయానందాను • విద్ధుఁ డానందాశ్రు
పిహితాక్షుఁడు ను ప్రేమ • విహ్వలుండు
నై నట్టి జనకు న • భ్యర్ణ మాదటఁ జేరి
దండప్రణామముల్ • తగ నొనర్ప
నారాజు ప్రణయాప్తి • నభివాదనముఁ జేసి
ధన్యునిఁ గని గాఢ • తరము గాఁగ
పరిరంభ మొనరించి • బంహిష్ఠహర్షంబు
నొనరంగ నిట్లను • నో కుమార
నుడువు దేవుఁడవో మను • ష్యుఁడవో లేక
హరుఁడవో పరమేష్ఠివో • హరివొ తలఁప
నీదు జననీజనకు లెవ్వ • రేది దేశ
మేది నీనామము వచింపు • మిద్ధచరిత. 170

వ. అది యునుం గాక. 171

సీ. ప్రత్యర్థివర్యసం • బద్ధులై విద్ధులై
హతతేజులై మృతు • లట్లయుండు
భీరూభవదమాత్య • భృత్యాదుల సపుత్ర
పత్నులు గా దయా • పరుఁడ వగుచు
విడిపించితివి మహా • వీర్య శౌర్యోజ్జ్వల
తేజోబలోన్నతుల్ • తేజరిల్ల
నీవిక్రమక్రమం • బెట్లు నీకు ఘటించె
మహి సదేవాసుర • మానుషాత్త
మైన లోకత్రయము గెల్వ • నలవుఁ జలము
గలుగఁ జాలిన నీవంటి • ఘనుని ఋణముఁ

దీర్చికొనలేను ధర సము • త్థితసహస్ర
జన్మముల కైన దివ్యతే • జఃప్రదీప్త. 172

సీ. తగు నిదంపుత్త్రిమి • తక్రకళత్రపూజ్యరా
జ్యపురం బనక సర్వ • మడర విడచి
ఘనమదీయాంతరం • గము నిచ్చ నీయంద
ప్రేమబంధంబునఁ బెనఁగఁ దలఁతు
ననఘవచోయుక్తి • ననువదింపుము నేఁడు
కడు మత్ప్రియంభావు • కుఁడవు నీవె
యలరు మదీయశు • ద్ధాంతకాంతల నెల్లఁ
ద్వదధీనతఁ జరింపఁ • దలఁతు నిపుడు
తవిలి నీవు జితేంద్రియ • త్వమున నునికి
దోఁచె నాకుఁ గాన నం • తోష మొదవె
సర్వము వచింపు నీవు న • న్నర్వహింపు
దేవుఁడవు గాక పరుఁడ వే • ధీరవర్య. 173

క. అని యివ్విధమున జనపతి
వినయంబునఁ బలుక-ధైర్య • వీర్యఘనుండ
జ్జనసుతుఁ డగు భద్రాయువు
ననువొందఁగ నిట్టు లనియె • నందఱు వినఁగన్. 174

సీ. ఇతఁడు వైశ్యసుతుండు • కుతలాధినాయక
సునయాఖ్య మత్సఖు • స్ఫూర్తి నొందు
నే నితనింట మదీయమాతృకతోడ
సతతంబు వర్తింతు • సౌఖ్యగరిమ
భద్రాయురాఖ్యచేఁ • బరఁగుచు విహరింతు
వెనుక వచింతు మ • ద్వృత్త మెల్లఁ
గారణంబున నిన్ను • గాసి నొందించిన
పరిపంథిబల మెల్ల • బడలువడిరొ

మును సభృత్యసుహృన్మంత్రి ♦ ముఖుఁడ వగుచు
నిజపురంబుఁ బ్రవేశింపు ♦ నిర్భయముగ
శత్రుసాధ్వస మొకింత ♦ సరకుఁ గొనక
సత్సదమ్మున వసియించు ♦ జనవరేణ్య. 175

మ. అది యుం గాక మదంచితాగమనప ♦ ర్యంతంబు దుర్బుద్ధిభా
ఙ్మదమత్తాఖిలశత్రుతాచరదధ ♦ ర్మప్రత్యనీకావళిన్
వదలం బోవక బంధనాలయములో ♦ వర్తింపఁ గాఁ జేయు ము
ద్యదయప్రాప్తిని నేను బోయెద మదీ ♦ యాగారముం జేరఁగన్. 176

గీ. విశ్వజననాదిహేతుత్వ ♦ విభవ మొందు
నమ్మహేశ్వరు కరుణ నా ♦ యందుఁ గలదు
గాన శాత్రవులఁ దృణాయ ♦ మానము గను
జేయఁ జాలిన నేఁ గల్గఁ ♦ జింతవలదు. 177

మ. అని యీరీతిని బల్కి యానృపతిము ♦ ఖ్యాజ్ఞప్తిఁ జెన్నొంది సం
జనితానంద మమంద మై నిగుడ సౌ ♦ జన్యాత్మ భద్రాయుఁ డా
త్మనిశాంతంబున కేగి తత్ప్రధనవృ ♦ త్తాంతంబు నాద్యంత మై
తనరం దల్లికి వైశ్యవర్యునికి మో ♦ దం బేర్పడం జెప్పినన్. 178

మ. దయతోడం జనయిత్రి యాత్మజుని మూ ♦ ర్ధఘ్రాణ మామోదనో
దయదాలింగన మశ్రుపాతనము మో ♦ దం బొప్పఁ జెన్నొంది త
జ్జయవద్వైశ్యుఁడు రాజపుత్త్రునిఁ బరి ♦ ష్వంగంబునం జేర్చి ని
ర్భయవృత్తిన్ వసియించె నానృపుని సం ♦ భావింపుచు న్నిచ్చలున్. 179

సీ. ఆవజ్రబాహుం డ ♦ నాహతోత్సాహసం
రూఢుఁడై నైజావ ♦ రోధయువతి
పుత్త్రమిత్త్రామాత్య ♦ భూరిబలాన్వితుఁ
డగుచు నవిచ్ఛిన్న ♦ హర్ష మొంది
సమరహతావశి ♦ ష్టపదాతితురగమా
తంగశతాంగాది ♦ తతులు గొలువ
నరివరాపహృతార్థ ♦ సరణిఁ బునఃపున
స్స్వీకారపూరితా ♦ నేకకోశ

ఘారసహితుం డగుచుఁ బటు ♦ పటహభేరి
కానినాదంబు లొలయంగఁ ♦ గౌతుకాత్త
చిత్తమిగు రొత్త నిజపురి ♦ శ్రీసమృద్ధిఁ
బొలుచు భద్రాసనంబుపై ♦ వెలయుచుండె.

వ. తదనంతరంబ. 180

క. నిరుపమతేజుఁడు సాక్షా
త్పరశివుఁ డగు ఋషభయోగి ♦ భక్తుండు ప్రియం
కరుఁడగు భద్రాయువునకు
నిరవొందఁగఁ బెండ్లి సేయ ♦ నిది తరియనుచున్. 181

మ. శతమన్యుప్రభుతావిలాసుఁడు మహై ♦ శ్వర్యుండు సీమంతినీ
సతి కిష్టస్థితి భర్తయై వెలయు నా ♦ చంద్రాంగదాధీశు స
మ్మతుఁడై కన్గొని తత్సపర్యలకు సం ♦ భావించి భద్రాయురు
న్నతి సౌందర్యపరాక్రమక్రమము వి ♦ న్నాణంబు గాఁ జెప్పుచున్. 182

వ. నరేంద్రా యమ్మహానుభావుం డశేషనరపతిశిరస్సమభ్యర్చితశాసనుండై పాకశాసనుండనఁదగుఁగరతలోపలక్ష్యమాణశంఖచక్రలాంఛనుండై చక్రధరుం డనఁ దగు నిర్జితమన్మథుండై హరుఁడనఁ దగు విమానాహితరాజహంసమండలుండై కమలసంభవుం డనఁ దగు లక్ష్మీజనకుండై సముద్రుం డనఁ దగు ననవరతప్రవృత్తదానార్ద్రీకృతకరకమలుండై దిగ్గజం బనఁ దగు మహైశ్వర్యంబులకుఁ గర్త సకలశాస్త్రంబుల కాదర్శంబు మిత్రమండలంబున కుదయశైలం బహితజనంబుల కుత్పాతహేతువు వినతానందజనకుండై వైనతేయుం డనఁ దగుఁ గావున నతని జన్మప్రకారంబు తెలియం జెప్పెద నాకర్ణింపుము. 183

సీ. అధిప దశార్ణదే ♦ శాధినాథుఁడు వజ్ర
బాహుం డనెడు నొక్క ♦ పార్థివుండు
తగు పుత్త్రసంయుక్త ♦ దారరత్నంబును
రోగపీడిత యని ♦ రోసి విడచె
విడచిన నారాచ ♦ వెలఁదికి నుదయించు
తనయుండు నావల ♦ ననుషమస్త

విద్య లెఱింగి సం ♦ విద్రుపుఁ డైనట్టి
శివుని వర్గ్మమునఁ బ్రి ♦ సిద్ధి జెంది
ద్వాదశసహస్రగజబలో ♦ దాత్తుఁ డగుచుఁ
దనరు పితృసంకటముఁ బాపి ♦ ధన్యుఁ డైన
యొకర్రెవైశ్యనిపురములో ♦ నున్న వాఁడు
కాన నీపుత్త్రికనుగుణుం ♦ డై నవాఁడు. 184

గీ. రాజకన్యలలో ధన్య ♦ రైయె జగతిని
వెలయు నీసుత కమ్మహా ♦ వీరవరుఁడు
భర్త యై యునిక్ర యోమహీ ♦ పాల నీదు
జన్మసాఫల్య మెంత ని ♦ సన్ను తింతు. 185

గీ. అతఁడు భద్రాయురాఖ్యచే ♦ నవనిఁ బరఁగు
నార్యనుత శీఘ్రము వివాహ ♦ కార్యమునకు
నిశ్చయించం గఁ దగు నని ♦ ఋషభయోగి
యమ్మహీపతి వీడ్కొని ♦ యతిరయమున. 186

సీ. శ్రీమంతుఁ డై మంత్ర ♦ సిద్ధిఁ బెం పొందిన
భద్రాయుఁ గనఁ గ నం ♦ భ్రమ మెలర్ప
వచ్చిన యయ్యోగి ♦ వరుఁ గాంచి సాష్టాంగ
దండప్రణామంబు ♦ తగ నొనర్చి
ముకుళితహస్తుఁ డై ♦ మ్రోల నిల్చినఁ జూచి
నవ్వి గాఢాలింగ ♦ నం బొనర్చి
యోపుత్త్ర మగధదే ♦ శోదీర్ణబలముల
గెలచి వచ్చి తె నీదు ♦ బలిమి కలిమి
నెంత వర్ణింతు వినుము భూ ♦ మీశ్వరాగ్ర
గణ్యచంద్రాంగదుని పుత్త్రి ♦ గలదు కీర్తి
మాలిని యనంగఁ దగు నది ♦ మాననీయ
నీవు పెం డ్లాడ వలయు సూ ♦ నిక్కము గను. 187

గీ. అతఁడు నీకి చ్చుటకు మహో ♦ హర్ష మొందె
నీసఖుం డైన సునయుండు ♦ నీతిమంతుఁ

డితఁడు జని తత్సమాచార • మెఱిఁగి నీదు
కోర్కి సఫలంబు గాఁ జేయుఁ • గుతుకమునను. 188

వ. అని తచ్ఛరీరంబు నిజహస్తసారసంబున స్పృశించి దీవించి యామునయునికి
సకలలోకకన్యాభిజ్ఞానంబు దెలియ వరం బిచ్చి నిజనివాసంబునకుం జనియెఁ
దదనంతరంబ. 189

సీ. ధారాలసితవారి • ధారాలసితనరా
ధారాలసితహంస • వార మగుచు
సదననిర్యత్సుదా • సదనమానసదురా
సదనవార్తికవిద్యు • దుదయ మగుచు
భావజరితహావ • భావపల్లవికాధి
భావకృత్సనితపుం • భావ మగుచు
హలహలేత్యనులాప • హలవిలాసభృతిదో
హలభుజాబలకృషీ • వలము నగుచు
దేదివద్ధాతుభూతలో • ద్ధితలతాగ్ర
వితతసీపదసీపసీ • పతదసమకు
సుమసముద్గీర్ణఘుమఘుమ • త్సురభిభూత
లంబు దగ నంబుదాడంబ • రంబు దోఁచె. 190

మ. పలుతాపంబున నాపసోపములు జూ • పట్టంగ నిట్టట్టు గా
నలసెం బంటవలంతి దీని కిఁక నై • త్యప్రక్రియల్ జేయఁ గా
వలె నంచున్ ఘనుఁ డంత వృష్టిజనిత • వ్యాపారముల్ జేయఁ గాఁ
బులకల్ మేన జనించి మించె ననముల్ • బొల్చెం దృణాంకూరముల్. 191

చ. సికతిలభూముఖస్థలుల • జెందుచు ముందు వివిక్తరక్తకీ
టకము లసహ్యతాపవిలు • ఠన్మహి తత్సమయుండు పొందుఁ బా
యక గిలిగింతఁ గొల్పఁ దరు • ణారుణదీధితిమత్ప్రవాళపా
లికల సరుల్ ఘటించె నన • లీలఁ గనం దనరారె నత్తఱిన్ 192

చ. ముసిముసిమబ్బున న్మెరయు • ముత్తై పుటెత్తు లనం దృణాంతసం
వసదురుశీకరంబు లన • వద్యతదంతరకీలితంబులై

మిసిమి పసిండికెంపు లన ♦ మించు మెఱుంగుపురుంగు లొప్పె నా
సని గలచోట గాటము గఁ ♦ జాలువువానలు లేని వేళలన్. 193

మ. వినుతప్రాప్తయథాక్రమ స్తనిత యై ♦ విద్యుల్లతామూర్తి యై
తనుమార్గాగతవృత్తిమచ్ఛ్వసన యై ♦ ధారాప్రవాహైక యై
కనదుత్తుంగపయోధరోల్లసన యై ♦ కమ్రాంబరోపేత యై
ఘనసంగంబున వృష్టి జూడఁ దగె లో ♦ కంబుల్ మది న్మెచ్చఁగన్ 194

క. అహమహమికావివాదం
బహరహ మా స్తనితవిద్యు ♦ దంబునికరస,
న్నహనములకు రా వర్షము
తహతహ నొందించె సకల ♦ ధరణుల నేలన్ 195

మ. అలరున్ జానపదస్థలంబులు సము ♦ ద్యద్బాష్పధూమాలయో
జ్జ్వాలదాచ్ఛాదనముల్ నిరంతరజలా ♦ సారంబునన్ సందునం
దుల ధూమాంకురముల్ జనించి మునుముం ♦ దుం జారుధారాకరం
బులు గాఁ దజ్జరరంబు లంబుధము లై ♦ భూమిం దివిం జేయఁగన్. 196

సీ. ప్రతిపదాదర్శాను ♦ మితవర్తులాద్యంత
రంబు లై రుచిరగ ♦ ర్తంబు లలర
సర్వతస్స్థాపితా ♦ ఖర్వదుర్వర్ణపా
త్రంబు లై పద్మాక ♦ రంబు లలర
పరితస్సమర్పిత ♦ స్థిరదుకూలాచ్ఛాద
నంబులై తటినీగ ♦ ణంబు లలర
విష్వక్పరిక్రియా ♦ విర్భూతతారహా
రంబు లై కుల్యాది ♦ కంబు లలర
పంటవలఁతి యనెడి వాలు ♦ గంటితోడ
మింటితెరువరి దంటవా ♦ ల్గంటి నంటి
నంట కుండిన నివి యెల్ల ♦ నొంటి యుండెఁ
దెలియ వచియింప నలవి యే ♦ నలువ కైన. 197

వ. తదనంతరంబ, 198

సీ. కలితపత్త్రాళిసం ♦ ఘాతంబు వేయంగఁ
గలహంసకస్వర ♦ ద్గతులుఁ దనర
బటుతరరజతకం ♦ భపయోధరము లొప్ప
ధవళాంబరము ధళ ♦ ధళ వెలుంగ
వేణీప్రదేశంబు ♦ విశద మై కనుపట్టఁ
జంద్రరేఖావిలా ♦ సంబు దోప
నరలోచనముల కా ♦ నందంబు ఘటియింపఁ
దారాళి నిర్మల ♦ త్వంబు నొంద
శాలిసుకృతఫలమహోక్ష ♦ మాలికాళ
యంబు విలసిల్లఁ గాఁ బ్రవీ ♦ ణాశుకవిల
సితనినాదంబు లదర నా ♦ శ్వినపువాస
రంబునను వీఁక శరదాగ ♦ మంబు దోఁచె. 199

మ. హరి క్షీరాంబుధి నిద్రితుం డగుట చో ♦ ద్యం బెట్ల నజ్ఞ నైద్యశా
స్త్రరహస్యం బతఁ డేర్పడం దెలసెఁ ద ♦ త్కాలోపభోగ్యస్థితిం
జోరలే వన్యము లైన రోగము లటం ♦ దుం లేనిచో శేషసా
గరవైకుంఠముఖప్రముఖ్యసురలో ♦ కంబుల్ దగఁ లేవొకో. 200

వ. తదనంతరంబ. 201

సీ. ఇందూపలాగార ♦ బందీసమాచార
మంబుప్లవోచ్చార ♦ ణాపవాద
ముద్యానయానప్ర ♦ యోగభాగవిలాస
మైంద వాతపసేవ ♦ నాప్రసక్తి
పన్నీరగంధసం ♦ బంధనిర్గంధంబు
కోమలవ్యజనవి ♦ శ్రామకరము
సరసాంబుజాతావ ♦ సానప్రకారంబు
ప్రత్యర్థిరచితప్ర ♦ పావిరహిత
మగుచు నెగడొంది సేవంతి ♦ కాంతరాళ
హారిధారాళతుహినధా ♦ రావతార

మిళితనక్తందివస్రవ ♦ న్మిహిక మగుచు
వసుధఁ దుహినాగమోల్లస ♦ ద్వార మలరె. 202

చ. ఒనర నయోమయాంతరస ♦ ముజ్జ్వలితజ్వలనంబు గూడఁ బొ
ల్చిన ప్రహసంతికాగ్రములఁ ♦ జేతుల నిట్టటు విప్పుచుందు రా
జనము ల దెట్లనన్ హిమము ♦ సర్వజగంబుల నీవ లావలన్
బెనచు నటంచుఁ దెల్పుగతిఁ ♦ బేర్చిన యాహిమవాసరంబులన్. 203

మ. తనరెన్ సాంద్రతరాంతికానలలస ♦ ద్వాసోష్ణవాఃకుంభసం
జననం బిష్టఘనేష్టకోపచితవా ♦ సస్వాపనాట్యాప్రవ
ర్తననిర్నిద్రకళావతీకృతపరీ ♦ రంభస్పృహోద్యద్వయో
జన మాక్రందితదుర్గతాధ్వగవధూ ♦ జాతంబు సీతం బిలన్. 204

సీ. పాదంబులగ్నిలో ♦ పలఁ జాపఁ గాఁ జేయఁ
బూని మున్నునునంత ♦ వాని నైనఁ
గరములు చల్లగాఁ ♦ దిరుగంగ నొనరించు
వసుధలో రాజంత ♦ వాని నైన
మే నెల్లఁ దెలిడాలు ♦ బూనఁ జేయఁ గనేర్చు
వహి సదాశివు నంత ♦ వాని నైన
నిలు వెల్ల నల్ల నై ♦ మెలఁగంగ నొనరించు
వరలు శ్రీహరి యంత ♦ వాని నైన
నితరు లన నెంత యీహిమ ♦ ప్రతతి కనుచుఁ
దనకు నిలయితవదనపా ♦ దముల విడచె
నగ్ని యటు గాక తక్కిన ♦ వన్ని యుండ
నది యుఁ జలి యొందు నని జను ♦ లందు రెపుడు. 205

వ. తదనంతరంబ. 206

సీ. విలసద్ఘనేష్టకా ♦ విరచితాంతర్గృహ
నిద్రాభిలాషితా ♦ నిరసనంబు
మేదురాగరుకుంకు ♦ మాదిసమ్మిశ్రిత
గంధిలాలేపని ♦ ష్కాసనంబు

సద్రక్తమృగరోమ జప్రచ్ఛదచ్ఛాద
నేచ్ఛావిచారణా ♦ హింసనంబు
స్థాపితాహర్నిశో ♦ ష్ణకదుష్ణవాఃకుంభ
సంభూతకాంత్ఞాను ♦ శాసనంబు
తప్తకాంచనకనదవ ♦ ధ్వస్తశస్త
భూమధూమజ్వలనపరి ♦ స్ఫురణచరద
యోమయహసంతికాదిసం ♦ యోగజనిత
సుఖనికారణవృత్తి చే ♦ సొంపు దనరె. 207

సీ. సాంద్రచంద్రోపల ♦ స్థగితధారాధార
సౌధాగ్రకేళికా ♦ సౌఖ్యకరము
మహనీయహిమవారి ♦ మర్దితశ్రీగంధ
చర్చానుమోదప్ర ♦ సక్తిదాయి
సతతఘుమంఘుమ ♦ త్సౌరభోదీర్ణకా
సారహారివిహార ♦ కారణంబు
శీతలానిలజాల ♦ ధూతప్రసూనసం
వాసితోపవనప్ర ♦ వాససేవ
నాస్పదంబు ను జంద్రాత ♦ పాభిరామ
మందిరప్రాంగణాంభోజ ♦ మార్గణప్ర
ధనగతాన్యోన్యపరిరంభ ♦ జననసమ్మ
దావహం బై వెలయుచుం డె ♦ నట్టి యెడల. 208

ఉ. కాంతము పాంథలోకజయ ♦ కారణమారజనిప్రకారవృ
త్తాంతము భృంగసంభ్రమద ♦ దభ్రమదభ్రమదాభ్రదర్శనో
ద్భ్రాంతసమానమానసమ ♦ దప్రమదాపరిరంభశుంభదా
కాంతము నై వసంతసుమ ♦ ఖంబు సుఖం బొనరించె నయ్యెడన్. 209

సీ. మాధవీమన్మథ ♦ మహిమచేఁ గనుపట్టి
యల సువర్ణసమేతుఁ ♦ డైతలిర్చి
విగతజీర్ణపలాశ ♦ వితతిచేఁ దనరారి
యతికామవాసత ♦ నమరి యుండి

కాంచనచ్ఛదకాంతిఁ ♦ గన్పడఁజూపట్టి
తాపింఛవర్ణవ౯ ♦ థను వహించి
వినతపున్నాగావ ♦ ననిరూఢిఁ జూపట్టి
సురసాలములచాయ ♦ సొంపునొంది
బహువిధాగమశిఖరసం ♦ వహనసహన
శుకవికస్వరసుస్వర ♦ శోభి యగుచు
మాధవుం డురుతరవనీ ♦ మాధవుండు
పొలిచె వనసంచయముల సం ♦ పూర్ణగతిని. 210

క. మలయు వలరాచ వానికిఁ
బలువిడిదలు గనను శ్వేత ♦ పటమంటపముల్
వెలయించె ననెడు పగిదిం
బొలుపుగఁ బుష్పితనికుంజ ♦ పుంజము లలరెన్. 211

సీ. మెలఁగు సహస్రార ♦ ముల బండ్ల నమరించి
కలువకాడల నిరు ♦ సులు గఁ జేసి
సొగసు నాళంబుల ♦ నొగలుగా సవరించి
పెలుచ గేదఁగిరేకు ♦ పలుకఁ జేసి
మంచి సంపెఁగపువ్వు ♦ మందిగం బొనరించి
పొగడమొగ్గల చీల ♦ లొగి నమర్చి
మేలుదానిమ్మల ♦ మేల్గల తామర
నూలుచే నేటులు ♦ గీలు కొల్పి
పువ్వుదేనియ కందెన ♦ పొలుపు జేసి
పగడముల తీగలను బల్పు ♦ లు గ నమర్చి
రాచిలుకలు ను గుఱ్ఱంబు ♦ లై చెలంగ
రాజహంసలు జులుమతీ ♦ తేజులు గను. 212

సీ అలుల మొత్తంబులు ♦ కలగానములు సేయఁ
గలసి కోవెలలు కా ♦ హళము లూద
సారసంబులు మృదం ♦ గారవంబులు సేయఁ
గలరవంబులు తాళ ♦ గతులు నెఱప

పుడమిపుట్టుగుగుంపు ♦ నెడ నెడ జడియంగ
మెరయు గాడుపు బరా ♦ బరులు సేయు
నే పైన తీవియ ♦ లింపుచేడియ లెల్ల
బలసి పేరాటపా ♦ టలఁ జెలంగఁ
జుట్టు పులుఁగులు నట్టువ ♦ పిట్ట పరవ
పరపు లగు తావి మావుల ♦ మెరకత్రోవ
రహి లతా కోరకాళితో ♦ రణము లలర
మరునికి విహారయోగ మా ♦ మని రచించె. 213

సీ. పూఁచె నశోకముల్ ♦ బున్నాగములు బూరు
గలు కలిగొట్టులు ♦ తిలకములును
కాచె నామ్రకపిత్థ ♦ కదళికాకంటకి
ఫలజంబుజంబీర ♦ పాదపములు
నేచె సాలతమాల ♦ హింతాలతృణరాజ
నారికేళ పలాశ ♦ భూరుహములు
తోచెఁ గైరవసిత ♦ తోయజేందీవర
మాధవీమల్లికా ♦ మహితలతలు
వరలె మఱి మాతులుంగల ♦ వంగలుంగ
హింగుదీభుజపత్రినా ♦ రంగగంధ
సారఘనసారసహకార ♦ సరళవకుళ
కురవకసితాసితాగరు ♦ కుజచయములు. 214

సీ. తొలుదొల్తఁ దేనియల్ ♦ దొలుకు చుండెడు మంచి
ఫలజాతముదయించె ♦ విలసితము గ
నాఫలసంతతి ♦ కన్న ముందు గఁ దోఁచె
దోరగాయల పిండు ♦ మేర మీరి
యాదోరగాయల ♦ కాది యై మును దోచెఁ
బువ్వుపిందెల గుంపు ♦ నివ్వటిలుచు
నాపువ్వుపిందెల ♦ నలరించి ముందు గా
ముకుళసందోహంబు ♦ ప్రకట మయ్యె

తిన్ననగు మొగ్గగమికన్న • ము న్నెయగుచుఁ
బల్లవములుద యించె శో • భాప్రకార
మందుముందుకు ముందు ని • ష్యందమాన
మధురమధురస మొలయంగ • మహివనమున. 215

సీ. వనలదట్టము లోచ • నంబులై కనుపట్టి
నలుల గుంపు కనీని • కలును గాఁగ
లలిఁ జిగురులు ప్రవా • ళంబులై విలసిల్లఁ
గలికాతతులు మౌక్తి • కములు గాఁగ
మంజరుల్ స్తనభార • హేమదీ వెలయఁగ
నరుణపల్లవములు • హస్తములు గఁ
బండుటాకులు పట్టు • పటగతి రంజిల్ల
శాఖలు భుజములై • సంచలించఁ
బొల్చి వనలక్ష్మి మాధవ • స్ఫురణమునకు
నుచితవేషము ధరియించె • నో యనంగ
నలరుచుండిన యవ్వేళ • నఖిలజనులు
సమ్మదంబునఁ బొదలిరి • తన్మయముగను. 216

వ. అని యివ్విధంబున సూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకుం జెప్పిన. 217

మ. పురజిన్మార్గణ మార్గణాళిసుమనో • భూజాతమిథ్యామత
స్థిరధీవారణ వారణాశినగర • శ్రీవిశ్వనాథాంక శ్రీ
కరపాదానతదానతత్పర సదా • కళ్యాణ కల్లోదయా
వరసన్మానస మానసప్రభవద • ర్పధ్వంసకృల్లోచనా. 218

క. క్రీడాకిరాత మాయా, క్రోడీభవదాశరథ్య • గురు మోక్షద మా
నీడితశ్రుత్యవలోడిత, తాడితపూషాభిధాన • దశనవిలసనా. 219

స్రగ్విణీవృత్తము.

విశ్వకర్మాద్భవ • ద్వేద వేదాదివ
ర్ణాశ్వతోత్రక్రియా • ధ్యక్ష దక్షాంతకా

వైశ్వరూపానుభా • వప్రసిద్ధప్రభా
వేశ్వరీనాథ వా • గీశముఖ్యస్తవా. 220

మ. ఇదిశబ్దార్థపరిష్క్రియా కలితబం • హిష్ఠప్రతిష్ఠాగరి
ష్ఠదిగంతస్తుతపార మేశ్వరకళా • సంకాశ రంగాంగనా
హృదయానందద రాజశేఖరహిత • శ్రీమూర్తి భద్రాయుర
భ్యుదయాఖ్యాన్వితసత్ప్రబంధము తృతీ • యోల్లాస మైసొంపగుఁ. 221

గద్య.

ఇది శ్రీమద్రామా రెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వరకరుణారస కటాక్షవీక్షణ
ప్రసాదప్రాప్తాశేష భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రామళ్ళగోత్ర
పాత్ర కామినేనివంశపయఃపారావారరాకాసుధాకర రా
జద్రాజన్యవేశాయిసార్వభౌమాజ్ఞాపితాంధ్రగీర్వా
ణకవిత్వకర్తృత్వచాతుర్య సర్వపరాశర గోత్ర
రాపాకలింగనార్యపుత్త్ర లక్ష్మీపతిప్రణీ
తంబైన భద్రాయురభ్యుదయం బను
మహాప్రబంధంబునందుఁ
దృతీయోల్లాసము.
శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

భద్రాయురభ్యుదయము

చతుర్థోల్లాసము.

తరుణీమృదుమధురర
సాతతవచనరచనాస ♦ మంచితవీక్షా
పాతనరామారెడ్డిధ
రాతలపతిపురనివేశ ♦ రాజమహేశా.

వ. అవధరింపుము నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యానమేతుండైన సూతుండు శౌనకాది మునీంద్రులకిట్లనియె నట్లు వసంతాగమంబైన సమయంబున. 2

క. ధీయుక్తిని వెలసిన భ
ద్రాయువు సఖుఁడైన సునయు ♦ ననిచిన వేడ్కన్
శ్రీయుతుఁ దత్కన్యామణి
నీయెడఁ గనిరమ్మనుచు మ ♦ హేచ్ఛత దోపన్. 3

క. తనజననికి వైశ్యాగ్రణి
కనుమోదముగాఁగ దద్వి ♦ ధాశయము మదిన్
తెనఁగఁగఁ జేయుచుఁ దనసఖు
నను మిక్కుటమైన నెనరు ♦ మునుకొనఁ బనుపన్. 4

గీ. మణిమయాందోళికను బొల్చి • మహితరథగ
జాశ్వభటసంచయము గొల్వ • ననుపమప్ర
యాణములఁ దత్పురప్రాంత • మధివసించి
చారముఖమున నిజవార్త • నెరుపరుప. 5

క. విని చంద్రాంగదభూపతి
యొనరిన మతి మంత్రివరుల • నెదురుగఁ బనుపన్
జని వార లపుడు సునయునిఁ
గని సమయోక్తుల నుడివిరి • కౌతుక మలరన్. 6

గీ. రమ్యమణిమయసౌధాభి • రామసీమ
దదనుసరబలముల ముందుఁ • దగ వసింప
జేశి చంద్రాంగదుని సభా • సీమఁ గాం నె
ఱింగి యన్వైశ్యముఖ్యుఁడు • ప్రీతి దనర. 7

క. కనఁ జేసిన సునయుఁడు త
జ్జనపతికి నమస్కరించి • సంభ్రమ మలరన్
దనదు సమీపస్థలమున
నునిచి మహాసునినయార్ద్రి • యుక్తునిఁ జేసెన్. 8

వ. ఇట్లు బహూకరించి భద్రాయువు జననాదిప్రభావంబు లడిగి యేకాంతంబు న కతనిం దోడ్కొని చని తనపుత్త్రికం జతుర్విధశృంగారంబుల నలరించి దర్శింపఁ జేసినం గని లక్షణవేది యగుటం జేసి తల్లక్షణంబు లరసి మహానందకందళితహృదయారవిందుం డై తత్కృతసత్కారంబు వడసి మగుడి నిజనివాసంబుఁ జేరి నిజజననీజనకులకుఁ దత్ప్రకారంబు వినుపించి భద్రాయువుం గవుంగిటం జేర్చి తద్వినయంబునకు సంతసించి యొక్క యపుడ క్షీణనిజప్రమదవనాంతరంబున వసియింపం జేసి యిట్లనియె. 9

సీ. తలిరులు తాబేళ్ళు • కలమగర్భంబులు
కదళికాండములు నై • కతము సుడి యు
వినుతరగలు కన్నె • వీనుల జాడరి
శైలముల్ బిసములు • సారసములు

దరము దర్పణ ముకురం • దములు ప్రవాళంబు
కనకంబు మీనముల్ • కార్ముకములు
సిరు లరచందురుం • డొర పైన తేటులు
కటి మొగుల్ కమలంబు • మెఱుఁగుఁదీగ
లును దొగలు నువ్వుఁబువ్వును • వనజవైరి
శిలలు నవసంఖ్యలును బాగ • ములును లతలు
పనటు లసిరేఖ కూపంబు • లనటులు కరి
కరములును గాళ్ళెలును మేను • లలరఁ బోలు. 10

సీ. పొరబోని మేఘంబు • పొలి బోని చందురుం
డలిగాడ్పు సోఁకని • జలజములును
జిగిబిగిఁ బాయని • సొగను సంపెగమొగ్గ
నిద్దంపు టపరంజి • యద్దములును
చిలుక ముట్టని బింబ • ఫల మంచ లంటని
తూఁడులు కోనెలల్ • జూడనట్టి
తలిరులు నెలడాల • నలయని జక్కవలు
మెరసి నిలువఁడ గల • మెఱుఁగుఁదీగ
తురుము నెమ్మోము గన్గవ • యొరపు నాస
చెక్కు లధరంబు భుజములు • చేతులు నఖ
ములును మైవన్నె లైనఁగ • ముద్దరాలి
నంచితంబుగ నలువ ని • ర్మించె నాకొ్ర. 11

గీ. నలువ వికచశిరీషకో • మలపరాగ
మిందుమృదితామృతంబుగో • నెనయఁ జేసి
త్రిముఖములఁ ద్రిజగద్రత • శ్రీ గ్రహించి
కడమముఖమున నిర్మించెఁ • గమలముఖిని. 12

క. వెలఁదుక కన్నుల కాటుక
పులుఁగు లగుట దెలసి యొగరఁ • బోయీా ననిక

న్నెలవిలుతుఁడు రుల నొడ్డిన
చెలువున ముంగురులు దనరె ♦ సింగారము గన్. 13

ఉ. మేలికడాలిలోని జిగి ♦ మించిన మంచి మొగంపు సొంపుడాల్
పాలమునుంగునం జిఱుత ♦ పాయమునం బొరలాడు జోడు లా
వాలుగమీలనం గఁ దెలి ♦ వాలుకనుంగవ నుల్లసిల్లు న
బ్బాలిక కందు లోకములు ♦ ప్రస్తుతిఁ జేయును బ్రస్ఫుటంబు గన్. 14

గీ. కలికి నిడుసోయగపు వాలు ♦ కన్ను గవల
వలన గ్రుమ్మరు లావణ్య ♦ జలధినడుమఁ
జెలువుగ రచింపఁ బూనిన ♦ సేతు వనఁగ
భాసురాంబుజలోచన ♦ నాస మెరసె. 15

సీ. అధరామృతప్రవా ♦ హప్రతిక్షణజాత
నూతనబుద్బుద ♦ వ్రాతమనఁగ
యౌవనమన్మథో ♦ ద్యానతాటీలస
ద్దాడిమఫలబీజ ♦ తతియనంగ
నాననపద్మస ♦ ద్మాలయాంగణసీమ
రంజితమౌక్తిక ♦ పుంజమనఁ గఁ
గించిద్వికచముఖ ♦ ప్రాంచత్ప్రమోదినీ
రసపూరకోరక ♦ విసరమనఁగ

లలితరదనాంశుకారుణ ♦ ఫలకలిఖిత
పంచబాణప్రతాపప్ర ♦ పంచవిజయ
శాసనాక్షరసంతతి ♦ చంద మమరఁ
గాంతకాంతామణీదంత ♦ గణము వెలసె. 16

గీ. వరుస నై యెక్కువలు తక్కు ♦ వలు దొలంగి
యొక్కతీరునఁ బెంపొందు ♦ చున్న దంత
పద్మరాగాళిఁ బెనఁ గొని ♦ పరఁగినట్టి
తావి సకలాలి తునుక న ♦ మోవి దనరె. 17

సీ. కన్నుల విలుకాని • యొన్నిక జాళువా
జంజాళియననొప్పు • సకియనాస
చక్కెర విలుకాని • చక్రని తొల్తటి
చిలుకులనఁ గన్గల్గుఁ • జెలియ కనులు
రాచిలుక నెక్కాడు • రాయని తీరైన
విండ్లనఁ గనుపట్టు • వెలఁది బొమలు
సింగార మైనట్టి • సిరిపట్టి బంగారు
పలుక యనం దోఁచుఁ • బడఁతి నొసలు
మారుఁడు శ్రీపుత్త్రుఁ డను మాట • యొఱుక పడఁ గఁ
జేయుచందము దోప న • చ్చెలియ వీను
లగు, శ్రీలు మెలంగెనా • ననుచుఁ బొగడ
భ్రమరకుంతల జూపట్టు • సుమశర మన. 18

గీ. అలరువిల్తుఁ డనెడు గేస్తుఁ • డతివ మేన
లలితశృంగారలక్ష్మీవి • లాసములను
లలి వినిర్మింపుచోఁ దొలు • దొలుత సంకు
నిలిపె నో యనఁ దనరారెఁ • గలికి గళము. 19

సీ. అనురాగరత్నభా • క్రనకశైలము లన
మకరాంకకన్యకం • దుకము లనఁ గ
పరదేహజన్యలా • వణ్యపుంజము లన
స్వాంతసరోజకో • శములనం గ
మదనమోహనభూతి • పదకరండము లనఁ
గంతు నిర్వక్రచ • క్రము లనం గ
హారమృణాళసం • చారికోశము ల న
భవమహీరుహమూల • ఫలము లనఁ గఁ
బథికలోకజిగీషాప్ర • వర్తనప్ర
భవపరిశ్రమలాలస • పంచబాణ

సుఖనివాసగృహము లన • సుందరాంగి.
కలుకుగుబ్బలు దనరారెఁ • బొలుపు మీర. 20

క. గళకాంచనాచలాచల
దళదురుసంజీవనీల • తాఫలము లనన్
విలసిల్లెం దదురోజయు
గళ మనఁ దగు లీలచే వి • కాసము దోఁపన్. 21

చ. మెఱుఁగు దొరంగు మధ్య మను • మేలిమి బంగరు రంగు టాకునన్
మరుఁడు తదీయరూపమహి • మాభియయంబున కన్య మీఁదు గా
దొరయ దటంచుఁ గజ్జలము • తో లిఖియించిన నాగరం బనన్
సరసిరుహాక్షి చక్కనగు • శ్యామలరోమగణంబు సొంపగున్. 22

క. చూపట్టినట్టి పొక్కిలి
తాపల విలసిల్లు కనద • లోలమనోభూ
దీపపుకొడియన నూగా
రాపూర్ణశశాంకవదన • కందం బయ్యెన్. 23

గీ. అంశుకవ్యాప్తిచే మధ్య • మాస్తికత్వ
మొగిఁ బరామర్శఁ దలఁచిన • నానరు ననుచు
నంబుజాక్షి మనసు పట్టు • ననుట గాని
తలఁచి చూడఁ గృశత్వం బె • దాని కిరవు. 24

చ. ఉరుకుచకుంభపాతమున • కోర్వక నోయటు గాక భావిస
త్పురుషకరోరుపాశమునఁ • బుట్టిన ఖేదముచేత నేమొ యా
సరసిరుహాక్షి నెన్నడుము • చారుకృశత్వము బూనెఁ గానిచో
గురుగతి లోచనంబులకు • గోచర మై విలసిల్ల కుండు నే. 25

మ. తలిరుంబోఁడునఁ గూడు రేఁడు త్రిజగ • త్సమ్మోహవిద్యానవ
ద్యలసద్బాహుపరాక్రమక్రమము శాం • భవాగ్నికోటిం జలా
చలవృత్తిన్ భజియింపఁ జేయఁ గ జయ • స్తంభంబుల న్నిల్పె నాఁ
గలనన్ భీతమృగీవిలోచన తొడల్ • గన్పట్టె నా పట్టుగన్. 26

క. అంగజుఁడు నిరయొడు సామరి
బంగారపు రంగుల న్ని • భాగింపుచు మున్

రంగాయించిన గుదె లన
సంగనజంఘికలు దనరె • నద్భుతలీలన్. 27

గీ. జంఘికాగతలావణ్య • జలధిజనిత
శుక్తు లయ్యెఁ బదంబులు • స్ఫుటితతత్ప్ర
ముఖవినిర్యన్మణులు చంద్ర • ముఖి నఖములు
గాని సుమతారకలు పోల్కెఁ • గానవచ్చె. 28

గీ. తారకలు సరి గాఁ జేయఁ • దగవు నఖస
మాన మొనరుట కని బ్రహ్మ • యమృతబిందు
తతికి నిల్కడ వన్నెయఁ • దగ నొనర్చి
వెలఁది నఖములు నిర్మించెఁ • జెలువు దనర. 29

గీ. అంగజేభశిర మ • నంగ వక్షము దోఁచెఁ
గుంభయుగమురీతిఁ • గుచము లలరెఁ
గరము పోల్కె రోమ • గణము జెన్నొందెఁ ద
దగ్రిము గతి నాభి • యలరుచుండె. 30

చ. అతివవిలోచనంబులు సి • తాబ్జము లందుఁ గనీనికామిష
స్థితినిరుమేనులం దనరి • శ్రీహరి నిల్చినఁ జూచి లక్ష్మిత
త్పతి నెడఁ బాయలేక కను • పాప లనే నెప మొప్ప నుండె న
ప్రతిహతవృత్తిఁ జెందు నన • పాయిని గా భువి నెన్న నిచ్చలున్. 31

గీ. ఉదరము దరం బనం దగి • యొప్పుచుండ
మధ్యము ను మధ్యమం బయి • మలయుచుండె
బొమ్మ లలతుంటవింటికి • బొమ్మఁ గట్టి
బిరుదు చాటించుఁ జెలియ పొం • బిరుదు లెపుడు. 32

క. కందర్పగజాలానపు
పొందునఁ దగు గతిన్ మనఁ గఁ • బొక్కిలి మెరసెన్
సుందరతచ్చరణాగ్రస
మందుకమున రోమరాజి • యలరారెఁ దగన్. 33

క. సొగ సగు నగుమొగ మునియొడు
తొగరాయని దండనుండి • తోచిన బలు కెం

జిగిఁ దగిన సాంధ్యరాగపు
వగ యనఁ జిగురాకుఁబోడి ♦ వాతెర వెలసెన్. 34

సీ. చేలోగ్రహాంతరా ♦ సీనసూనాంబక
వీక్షణోత్సవదగ ♦ వాక్షములన
వదనసంపూర్ణలా ♦ వణ్యస్రవంతికా
విహరదంజననామ ♦ విహగము లనఁ
గమనీయదరహాస ♦ కలశాంబునిధిభాన
ఘూననీలోత్పల ♦ సూనము లన
లసమానదృష్టిలీ ♦ లాకుందమాలికా
కలితద్విరేఫయు ♦ గళ మనంగ
మహితదృష్టియచేష్టగ ♦ మననిరోధ
కశ్రవణకూపకృతకోప ♦ కమ్రరూప
లోహితోపాంతముల జగ ♦ ల్లోభనీయ
మగుచుఁ దనరారు మగువనే ♦ త్రాబ్జయుగము. 35

గీ. మరుఁడు సార్వభౌమ ♦ బిరుదుఁ గైకొని తన్ము
ఖంబు భద్రపీఠి ♦ గా నొనర్చి
మెఱుఁగు గరికి పచ్చ ♦ మేలుకట్లొనరింపఁ
బోలు ననఁ గఁ గలికి ♦ బొమ్మ లలరె. 36

గీ. వెలఁదికక్షభాగ ♦ ములు చెలు వొందె నా
ఫుల్లహల్లకముల ♦ పోల్కెఁ దనరి
లేఁత లైన దండ ♦ చేతులు విలసిల్లె
వాని తూఁడు లనఁ గ ♦ వన్నె మీరె. 37

చ. సిరి హరి రాణి గాస మయి ♦ చెల్వగుగైరికసారసారసం
బరిమురి విభ్రమద్భ్రమర ♦ కాంచితసంచిత మైన వాసనా
భరమున [illegible] మోమ మగుచు ♦ భాసితతత్క్రమనీయపేశల
స్ము[illegible]శాల మో యనఁ గఁ ♦ బొల్చెను నాసిక సారసాక్షికిన్.. 38

క. అలు లలయింపఁ గ జ జము
వెలఁదుక జిగి దగు మొగంబు ♦ వెనుక కరుగ న

య్యలకముల పొల్పుఁ దెలుపుచు
నలు లక్కఁడ నిలిచి యుండె • ననఁగ చమలరెన్. 39

గీ. తగు ధనుర్ధ్వనములు గూడి • మగువ భ్రూలన
యనము లై నను గురుఁడు నా • సను మెలంగి
మౌక్తికాకృతి దేదీప్య • మానుఁ డగుచు
నెలయుఁ దా నేలి కైనను • నెలవు బలిమి. 40

గీ. జలజసాయకుఁ డమ్ముల • సానఁ బట్టు
రత్నమయశాణచక్ర మా • రమణి పిఱుఁదు
దానిజిగి కుందనపు బంది • యాను కౌను
తనర నందు వసించిన • దరులు తరులు. 41

క. అలికం బగ నెలఁ దెగడిన
నలికంబును జూపు దెగడు • టది చిత్రము గా
దలకంబు మొయిలఁ దెగడిన
నల కంబును గళము దెగడె • నౌర తలంపన్. 42

క. వలమురి గళ మై తగఁ గలు
వలమురిఁ గొను లేఁతనగవు • వసుధాస్థలి పైఁ
గలమహిళామధ్యమ మే
కల మహిళామధ్యమంబు • కమనీయం బై. 43

క. ఆవరవర్ణిని యధరం, బావరవర్ణిని సుధాస • మన్విత మగుచున్
భావిదిత మైన యాసతి, భావిదిత యనంగ మిగుల • భాసిలు చుండెన్.

క. సరమా తను వసిలోర, స్సరమా వేనలి సుధావ • సరమా నుడి మేల్
సరమా పాక్కలి రత్నవి, సరమా రదనాళి చెలి ను • సరమా పొగడన్.

ఉ. జంబుగదే కచంబు జల • జంబుగదే మొగ మామణీసమా
జంబుగదే రదావళి గ • జంబుగదే నడ లౌర హేమపుం
జంబుగదే యొడల్ మలయ • జంబుగదే మయితావి చంద్రతే
జంబుగదే స్మితంబు నని • జంబుగదే నడు మెన్న బోటికిన్. 46

క. ఆశమణి రోమగణకబ, రీరమ్యకుచంబు లలరె • శ్రీ దనరారన్
ధారాధరధారాధర, ధారాధరములు తిరస్కృ • తము లై తనరన్. 47

వ. అని యివ్విధంబున వివరించి. 48

గీ. ఋషభయోగీంద్రుఁ డెపుడు నా ♦ హృదయమునను
స్ఫురణఁ బుట్టించుట యుఁ జేసి ♦ భువనములను
గలుగు కన్యలఁ గంటి నా ♦ కలికివంటి
చెలినిఁ జూడంగ లేద యా ♦ శ్రీదవిభవా. 49

వ. అనియివ్విధంబునఁ గీర్తిమాలిని సౌందర్యాదిగుణంబు లేకతంబునఁ దెలి
యం జెప్పిన నారాజసూనుండు సంతుష్టాంతరంగుం డయ్యె. 50

గీ. అంతనకరాడఁ జంద్రాంగ ♦ దావనీశుఁ
డాప్తులను జూచి పలికె భ ♦ ద్రాయువునకుఁ
గీర్తిమాలిని నొసఁగ నేఁ ♦ గీర్తి శాలి
నైతి మీకందఱికిని ద ♦ హర్షము గద. 51

క. అన వార లనిరి జనవర, యనుపమసౌందర్యధుర్యుఁ ♦ డార్యుఁడు భద్రా
యునికంటె వరుఁడు లేఁ డీ, వనధిపరీత మగు భూమి ♦ వలయములోనన్.

వ. అని వారు సమ్మతించిన నంతఃపురస్త్రీలలో సాధ్వీరత్నం బగు సీమంతినికి
భద్రాయురభ్యుదయాదికం బాద్యంతంబు వృద్ధబ్రాహ్మణముఖంబున వివ
రించిన నాకీర్తిమాలిని విని తనమనంబునకు భద్రాయువు సాక్షాత్కరించిన
ట్లైనఁ గరణత్రయంబు నతనియధీనంబుఁ జేసి. 53

గీ. అవ్విధంబున శివసం ♦ తాగమంబు
సరసనర్వజనానంద ♦ కరము గాఁగఁ
దనరు నవ్వేళఁ గీర్తిమా ♦ లిని విరహాని
లసితడోలాయమానమా ♦ నసము నొందె. 54

సీ. శ్రీమంతుఁ డైనట్టి ♦ ఋషభయోగీంద్రుండు
మిహిరపత్రికాశుఁ డే ♦ మిటికి వచ్చె
వచ్చుఁ గా కేమి స ♦ ద్వంద్య్య భద్రాయువు
ఖ్యాతిశౌర్యాదు లే ♦ రీతి నుడివె
నుడువుఁ గా కేమి సం ♦ తుష్టుఁ డై మాతండ్రి
హితమదుద్వాహంబు ♦ నేల దలఁచెఁ

దలఁచుఁ గా కేమి త ♦ త్సౌందర్యముఖములు
ముందు గా మదిలోన ♦ నెందు కలరె
నలరుఁ గా కేమి దుస్సహుం ♦ డసమశరుఁడు
కుసుమశరముల నన్నింత ♦ మసలఁ జేసె
నేమి సేయుదు విరహార్తి ♦ కెటుల నోర్తుఁ
దాళనే నింక నే నని ♦ తలఁకతలఁకె. 55

సీ. మేను వేదనపాలు ♦ గా నొనరింపుచు
నెరజవ్వనంబుఁ గ ♦ న్నీటి కొసఁగి
వేడుక జాలితోఁ ♦ గూడంగఁ జేయుచుఁ
జూపులు దెసలకై ♦ నైపుఁ జేసి
తేనెజాల్గల్గు వా ♦ తెర సోయగం బెల్ల
నేఁడనిట్టూర్పుల ♦ తోడఁ గలపి
సొగసుగుబ్బలమీఁద ♦ పొగ రెల్ల జాఱువా
పస గల పయ్యెద ♦ పాలు జేసి
బయలు కౌఁగిటఁ జేర్చుచుఁ ♦ బ్రకట మైన
ధైర్య మంత యుఁ గడు దీన ♦ దశ కొసంగి
తలఁకె యస్సురనుచు మదిఁ ♦ దల్లడిల్లి
బెగ్గిలుచు మన్మథాయురి ♦ పేరు గొనుచు. 56

క. నిసుగుంబయ్యెర సోకినఁ, గసిగందెడు వేళ నేలఁ ♦ గదియింపుచు సో
మ్మసిలం బోవుచు లేచుచు, విసుగుచు వేసరుచు మసలె ♦ విరహాభరమునఁ

సీ. తొలుతఁ గాయక్లేశ ♦ మలవడఁ గాఁ జేసి
యచలాసనాభ్యాస ♦ మలవరించి
ఇంద్రియార్థంబుల ♦ నెల మివిసర్జించి
కనుగవ యరమోడ్పు ♦ గా నమర్చి
చూపు లోఁకట్టఁ జేసి ♦ శుద్ధమనోవృత్తి
తదధీనము గఁ జేసి ♦ తమి నడంచి
సకలవస్తువుల ను ♦ త్సుకత విడం జేసి
ఖేచరీముద్రను ♦ గీలుకొల్పి.

తన కొకటి దోఁచు టన్నది ♦ తా నొకటికిఁ
దోఁచు టన్నది లేక య ♦ త్తోయజాక్షి
విరహయోగంబుతోఁ గూడ ♦ విభుని పదము
లక్ష్యముగఁ జేసె నాత్మీయ ♦ లలన లదర. 58

క. అభిలాషవిప్రలంభ, ప్రభవస్తంభాదసత్వ ♦ భావము లెదలోఁ
ప్రభవించిన నిర్వేదా, దిభయము పొడకట్టెఁ దేట ♦ తెల్లమి గాఁగన్.

గీ. స్థిరవిభావానుభావసా ♦ త్త్వికముఖముల
నలరు రస మంబుజాతాయ ♦ తాక్షి మేనఁ
జెలఁగు చుండె నవస్థావి ♦ శేషములను
నవవిధములఁ బరస్పర ♦ భవము లగును. 60

వ. మఱియును. 61

క. గర మాయె నోఁగరము సా, గర మాయె వియోగ మలిక ♦ గతకస్తురి నా
గర మాయె రేబగలు జా, గర మాయెం జెలికి విరహ ♦ గతి యెట్టిదియో.

వ. మఱియు మందమందాందోళితకలశజలనిధికల్లోలజాల ధవళితహాసచ్ఛురితాధరంబు పూర్ణిమాశశాంకసంకాశముఖంబు కోటికందర్పలావణ్యాధిక్య ద్రామణీయకంబు గల భద్రాయువు సురూపరూపంబు హృదయంబున ధ్యానంబుఁ జేయుచు నేత్రగోచరం బైనట్టు లైన నలుదిక్కులుం జూచుచు యౌవనసాగరచంచలాభంగతరంగపరం పరాసహిత యు ననురాగరజ్జుసమావృత యుఁ గుసుమశరశరకీలిత యు నభిలాషవిప్రలంభశృంగారభావనాపరిభూత యు నిజరూపపరిభావశల్యకీలిత యు మలయానిలావధూత యు నై ప్రియసఖులం జూచి యోయనంగరేఖా విరహతాపతప్తదుస్సహం బైన నాయెదను నీపాణిపద్మంబుఁ జేర్పుము ఓమదనమంజరీ నాయవయవముల శ్రీచందనోదకంబులం దడుపుము. ఓవసంతతిలకా నాకబరీభరంబుఁ జక్కం జేయుము ఓతరంగవతీ కేతకీసుమపరాగంబు పయిం జల్లుము ఓకందర్పమాలినీ శైవాలజాలకీలితవ్యజనంబుల విసరుము. ఓచిత్రరేఖా నాచిత్తవిత్తాపహారకం బైన యప్పురుషరత్నంబుం జిత్రపటంబున లిఖింపుము ఓవిలాసవతీ ముక్తాఫలచూర్ణనికరంబు నిక్షేపింపుము ఓసఖీ నళినదళచయంబున నాప

యోధరయుగళంబు గప్పుము. ఓసంచారికా కదళీపర్ణంబునఁ జల్లగాలి సంచరింపం జేయుము. ఓకాంతిమతీ బాష్పజలంబు లపనయింపు మనుచుఁ బలికి నిరుత్తర యై యించుక నిదురించి యులికిపాటున మేలుకని పరిజనప్రయత్నంబున గృహీతజీవిత యై యున్నంత. 62

గీ. మత్స్యకూర్మాంగవిలసన • మహిమఁ దనరు
సరసిజానన లావణ్య • సరసిలోన
శంబరాహితుఁ డడరి జా • లంబు వైచి
కలయఁ ద జ్జీవనం బెల్లఁ • గలఁచి కలఁచి. 63

చ. కరువలితేరు తీరరయు • గాఁగడి లేఁదలిరాకుబాకుచే
జిరజిర లాడు నయ్యెద గ • జిక్కిన గాటపుపోటొనర్ప బి
త్తరి తరియింప రాని బలు తా • పనితాంతదురంతచింతనా
కరవిరహార్తి బెగ్గిలిన • కౌశవఘూకతతి నేమరింపుచున్. 64

సీ. అనవరతానిలో • ద్ధతరజోభర సూత
నూతనస్మరమహా • భూత యగుచుఁ
గోరకచ్ఛురికా ప్ర • కారకైతకమూర్తి
మహితరక్షోవీర • మహిమ గలసి 65
వితతకుట్మలకింశు • కతతిపాంథామిష
సహితనఖవ్యాఘ్రి • సరణి గులికి
నిరతోర్ధ్వభాగసం • చరపరాగస్థల
నలినీతలజ్వాల • నునికి జడిసి
నికటకింజల్కపుంజకం • కటచయంబు
కుసుమరసదీర్ఘికాకూప • విసరములను
దనరుచున్నట్టి యుద్యాన • వనముఁ జేరి
తద్భయంకరవృత్తికిఁ • దల్లడిల్లి. 66

గీ. మఱియు శుకపికముఖసము • చ్చరితవిరుత
భరితపరిలసదుపవనాం • తరము శ్రవణ

కటుతఁ జేసిన నీసునఁ • గంపమొంది
సుందరీమణి వలవంత • సోలి సోలె. 67

వ. తత్ప్రదేశంబున శిశిరఘనసారవిసరాపగా పులినతలంబునఁ దుహినమలయజకృతకసరిత్పరిసరంబునఁ గనత్కనకారవిందబృంద సరస్తటచందనవిటపచ్ఛాయల ననిలాందోళితకదళీకాననంబునఁ బూర్వరచితప్రసూనతానమానశయ్యలఁ దుషారసంభూతశిలాతలంబుల వసింపుచు విరహానలదందహ్యమానమానస యై సంచరింపుచున్నంత. 68

ఉ. అయ్యెడ నెయ్యపుం జెలులొ • యారపు టారమణిం దలంచి తా
నెయ్యెడ కేగెనో సకియ • యేకత మేకతమానురూఢి నై
పయ్యెర సోకినన్ వనరు • పాయపు పువ్వుల మేనులాడి తా
నెయ్యెడఁ దియ్యవిల్తువన • మెయ్యెడ హా యని తత్తరింపుచున్. 69

క. రోయుచు నిది యే మని తల
పోయుచు బెగడొంది కుంది • పూఁబొదరింటిం
డాయుచు లతికలఁ బాయుం
ద్రోయుచుఁ బొగ లెగయు వగల • తోఁ బొరలం గన్ 70

గీ. మంజుకుంజాంతరసమేధ • మానమాన
నీయవర్యమణీఘృణి • నిబిడ మైన
వేదిమీఁదను వసియించి • విరహఘూర్ణ
మానమానసమున నుండు • మగువఁ జూచి. 71

మ. పడతీ సాహసముల్ వియోగభరము • త్పాదింపఁ గా మమ్ములన్
విడనాడిట్టులఁ దియ్యవిల్తువనమున్ • వీక్షింపఁ గా వచ్చినన్
జడుపింతైనను లేక భీకరశిరా • సారంబు ఘోరంబు గా
వెడవింటుం బరఁగించ నించువిలుతు • స్వేదం గ మాశక్య మే 72

శా. రోలంబాలక మానినుల్ జగతి లే • రో నీవలెన్ వేదనా
లోలత్వంబున కొప్పి ముప్పిరి గ నీ • లోఁ బాయ కున్నట్టి యా
బాలామన్మథుఁ డై ధరాతలమునన్ • భద్రాయు వన్ రాసుతుం
డీలో నిన్ బచరించుఁ గాన వగ నీ • కేలే కురంగేక్షణా 73

చ. తెలి కను మీలు వేఁడిఁ గను • తేకువ వచ్చిన నీటి వెల్లితోఁ
గలయ ముడింగి మిట్టిపడఁ • గా మరుఁ డాత్మజయాంకముల్ చలా
చలతను బూన నోవ వని • సారెకుఁ గోపముఁ జేయు నందు నె
చ్చెలు లుపచారభేదములఁ • జేయఁ దొడంగిరి స్త్రీలలామకున్. 74

క. బిసకిసలయభుజపాణులు
బిసకిసలప్రముఖవస్తు • భేదంబుల నా
బిసరుహనేత్రికు మృగనా
భిసురభిపాత్రకు నొసంగ • భీతిలి తమలోన్. 75

సీ. బిగి పెంపు గల పెంపు • చిగురుటాకుల గుంపు
లంగారముల రంగు • లావహింప
సడరు వీచోపుల • వడలె డతెగని యూ
డుడుకొవుల తెరంగు • తొలుత దెలుప
నెనయ జొబ్బిల నంత • ట నలందు గందంబు
మొగి వెలిగారంబు • సొగసుఁ జూప
మేదురస్వేదోద • కోదయసంతతి
గలయఁ జల్లిన నీటి • చెలువుఁ జూపఁ
గనలు ననసెజ్జ యుహసంతె • కళల నీనఁ
జెలియ యొదఁ గుందనపు ముద్దఁ • జేసి కఱఁచె
నతనుఁ డను స్వర్ణకారకుం • డనుచు వగచి
రింతు లొకొక్కింత చింత దు • రంతము గను. 76

వ. మఱియుఁ జిత్తజాయత్తచిత్త యగు బిత్తరి యత్తరుణీమణి లోనరించు నా రపుఁ గఱపు విరివరుపు పైఁ బొరలుచుఁ జిగురు విలుతు మగఁటిమి సెగ పొగ లెగయ దిగులు కొని మిగుల వగలఁ బొగిలి నొగిలి కన్నీటి మేటి రయే టి వరువ బరు వై యుల్లలదాయల్లక జ్వరప్రతప్తకార్తస్వరమణిగణప్రభా మండలమండితకొండలంబులపైఁ బడి చూతప్రతులు నిగుడింపుచు సిరుల కి ర వగు కుచగిరుల పైఁ దెరవారి తోరంబు లగు తారహారంబుల నొందించి పులకకలమాంకురంబులకుఁ దన్నీరంబు చందంబు నొందుచు నందము గన లందు సిరిగందంబునఁ బొందుపరచిన మేకమేపుగోవజవాది యొప్పిన క

ప్పురంబు కుంకుమ మొదలగు ప్రశస్తవస్తువులు గరంగి కురంగమకరీకలాపకలాపంబుల జిగిబిగి ఛాయ గండమండలం బఖండపాండిమపిచండిలంబై తోఁచఁ జికురనికురుంబంబునఁ దొరఁగి విరిసరంబులు పరిసరంబుల మెరయ మిసిమి గల పసిఁడి మేను కసిగంద నడుగడుగున కుడుగని జడివడిన వడువున నొడలి చిఱు చెమట నిగుడుచుండ వియోగావస్థల నవసిన వద్దైనల గుసగుసలఁ బోయి మసలుచు బిసరుహాలోచనలు తటస్థోద్దీపనవేపమానమానస యగు నాచిగురాకుబోడిం జూచి. 77

సీ. సంతతసురసాల • కాంతఫలాహార
సమయంబు గల శుక • సంచయంబు
వరసుమనఃప్రియా • చరణసవనభూమిఁ
గలయవర్తిలుమాధు • కరగణంబు
మధురసాయననియ • మచ్ఛదాస్వాదనం
బమర న్మను వనప్రి • యవ్రజంబు
సరసీభువనదేశ • జంఘాలగతులచేఁ
బెనుపొందు పరమహం • సనివహంబు
విభవయోగాగమోల్లస • ద్వివిధఫలద
మాధవాలోకనామోద • మహిమఁ దనరి
పరఁగు నివి యెల్ల నీ కేల • బాధఁ దలఁచు
నింత చింతిల నేటికి • వంత నొంద. 78

సీ. శృంగారరస మొలుకు • సిరికొప్పు మొయిలను
గని డాయ వచ్చు శి • ఖావళములు
రాగవిస్ఫూర్తి తో • రంబు లౌకుచమంజ
రుల నటింపఁ గఁ జేరు • నలుల గములు
మధువినోదముఁ దెల్పు • మహనీయగతి లోచ
నాబ్జముల్ గన వచ్చు • హంసతతులు
నతిమధురతఁ జూపు • నధరబింబము దారిఁ
గేరి వచ్చు నుదార • కీరవార

మలర నింపు సొంపు • హావం బుభావంబు
వహిఁ దలిర్చునీయ • వయవరుచులఁ
గొనరి దెసల మసలు • నసదు బాణబలంబు
తేల జాలిఁ జేయు • లోలనయన. 79

చ. నెనరునఁ జిత్తగించు రమ • ణీ రమణీయమదీయవాక్కులం
దనుతవ హించ నేల వని • తా వనితాంతతనూవిలాస యీ
వనటలఁ జెంద నేల మగు • వా తగవా వనజాస్త్రశస్త్రముల్
నెనుకొన వేగ నేల పద • వే పదవేగ మెలర్ప ముంగలన్. 80

చ. తెలసినదాన వాదువు ర • తిప్రియు నాజ్ఞల మీరనట్టి రా
చిలుకలుఁ గోయిలల్ మనకు • సేమము నేమముతోడఁ గోరు నీ
వలయకు మమ్మ సొమ్మసిల • కమ్మ శుభం బగుఁ జుమ్మ నెమ్మదిం
తలకక నమ్మవమ్మ రుచి • ధాళధళీవికచాబ్జలోచనా. 81

క. అని యూరార్పుచుఁ దద్వన
మున వనితామణికిఁ బ్రోత్సుఁ • బుత్త మనుచు నే
ర్పునఁ గైదండల నిడుకొని
వనజనయన లిట్టు లనిర • వారణగరిమన్. 82

గీ. చూచితే కొమ్మ కొమ్మల • సొంపు లింపు
లతలు జతలు ను బూలసం • తతుల గతుల
వెలయు వళులును శుకపికా • వళుల చెలుల
రొదలఁ బొదలెడు పొదల సం • పదల నిచట. 83

చ. అలవి యె కాంత కాంతలతి • కాంతనితాంతచరస్ఫురన్మరు
చ్చలదళజాలజాలనివ • సన్నవసత్కలికాకలాపసం
వలయితనూతనాతనువి • మానసమానరమావిలాసవ
త్సలలితకాయమానముల • సంచుల మించు మతి న్నుతింపఁగన్. 84

చ. కనుఁగొన వమ్మ యమ్మరుఁడు • కావలి యుంచిన మించు తేటు లీ
వనజమరందబిందువుల • నైపుల చక్కగ మెక్కి సొక్కుచున్
వనిఁ గలయ న్మెలంగుచు న • వా దగు గేదఁగిబోదులందు వి
చ్చనవిడిఁ గూడి యాడెడు వె • నన్ వికచోత్పలపత్త్రలోచనా. 85

ఉ. చూచితి వా వనిన్ గమన • సూచితతేజితకీరవాహ వా
హాచలితావనీజజని • తాంచితసంచిత మా పరాగమున్
రోచదుదారమారజయ • రూఢికనద్ధ్వజచేలలీల గా
నోచెలి యీదిశాసరణి • నోరగ వారుట మంచి దే కదా. 86
చ. చెలి కలయంగఁ జూడు మిదె • శీర్యదుదారరసాలహేలాత్పత
త్ఫలవిలసద్రసప్రసవ • పంచమరాగపరాగభాగభా
గలిపికశాలికీరసము • దంచితపద్మమరందబిందుతుం
దిలజలపత్త్రచిత్రితవి • నిందితవారిసరోవరంబులన్. 87
క. లలనా కలకంఠవయో
లలనాకలనాదత • లహరీవిహర
చ్చలనాత్మాత్మ పిశిఖాం
చలనానాసూన బల వె • సంగను మిచటన్. 88
సీ. అల్లిబిల్లిగ నల్లు • సిల్లుమల్లియతీవ
లెల్ల మొల్లలఁ గూడి • యింపు లెసఁగఁ
బజ్జవజ్జల నున్న • గుజ్జుగొజ్జంగుల
తావి మావుల తావు • లీవుకొనఁ గఁ
జెంతల వింత లౌ • బంతిసేవంతులు
గున్నపొన్నల వన్నె • లెన్నుకొనఁ గఁ
జాలు గా మే లైన • యేలకిచాలువుల్
గొప్ప కప్పురముల • నుప్పతిలఁ గ
నెలమి వలి గలిగిన వేల్పు • టేటి నీటి
తోటి వీటయి గాట మౌ • తేటనీట
జిలజిలన నేలఁ బలు చలు • పలను దనరు
దొనల్లఁ జెనఁగొను తెలివాక • లనువు గనుము. 89
సీ. కొమ్మ నిమ్మళపు తేఁ • గొమ్మలఁ గదలించి
యింపు నిద్దంపు పూ • జొంప మరసి
తొగరుచేఁ బొగరెక్కు • జిగురు పిండుఁ గలంచి
విప్పువుప్పొడులొప్పు • కుప్ప లెక్కి

మొల్ల మా వటిగ్రేళ్ళ • చల్లవందిరులం ది
నెలివలితోఁగలను • గలసి మెలసి
గనిఁ గట్టుకొను తట్టు • పునుఁగుప ట్టరఁయుచు
నల్లుకొన్నట్టి లో • యలను జూచి
కలకలనుపులుగుల వడ • గలను కొలను
లరసి వలుగొమ్మలమెకమ్ము • లమరు చెకుర్
చెమరుల ల్లార్చుచును గుమ • గుమనువలపు
వెలయు దక్కినపుం దెమ్మె • రలను గంటె. 90
చ. సకి మకరాంకుఁ డాగెఁలను • సారెకు మీరుచుఁ గేరు నారులం
జికిలిమెఱుంగు లీను నన • చిల్లల పెల్లున నల్లి బెల్లి గా
నకరుణఁ జేయ నాయెడల • నామని యూము వాతిగోతులం
జకచక లీన నించె ననఁ • జక్కి మెఱుఁగె మకరందదీర్ఘికల్. 91

పంచచామరము.

పరిస్ఫుటంబు లయ్యెఁ దీర • భాసురద్రుమప్రసూ
నరాజరాజిమచ్చరత్స • నాతనేందుకాంతవ
ద్దరీఝరీతరంగసంగ • తప్రచారసారసో
త్సరాగరావనీవనీప • వత్ప్రమాణికల్ చెలీ. 92
క. సుమవనసముదయసముదయ
దమితమరందాదనోద్ధి • తస్వననీల
భ్రమదభ్రమదభ్రమద
భ్రమరవ్యూహములఁ గంటె • పంకేజముఖీ. 93
వ. అని మఱియు నిట్లనిరి. 94
సీ. భూపాలతనయ యీ • పొగడపట్టు దలంపఁ
బొగడ పట్టగు చుండి • నిగుడు చుండు
నలరు దానిమ్మల • హరిణాక్షి కంటి వే
నిమ్మలకడ సమ్మె • దమ్మెసంగు
తరుణిరో దేవగాం • ధారి యఱ్ఱగానుంబు
నీకళావతిని వా • యించి తేని

యీనదేశక్షితి ♦ నెనసిన పొద లెల్ల
నేచి పూచి తలిర్చి ♦ కాచి యుండు
నరస మై తగిన వసంత ♦ సమయమునను
చాన యీవన మేనాఁట ♦ నైనఁ గల దె
వెలఁది యచ్చోటను దనూల ♦ వితతి ననిచె
నాతి యనురాగముల మించి ♦ ఖ్యాతి మీరి. 95

క. కమలము వారి యగుచు హిమ
సుమితవనము మనకు సొంపుఁ ♦ జూపదు గదె యో
రమణి రతిరాజు కాబీ
రము మానదు విరహిణులను ♦ రా పొనరించుఁ. 96

గీ. నిబ్బరం బై రవిలిన యీ ♦ గబ్బి మలయ
మారుతం బిచ్చటఁ జరించు ♦ మారు లేక
విశ్రుతానందభైరవ ♦ విభవుఁ డైన
మారునకుఁ దేరగుచు నిది ♦ మలయు చుండు. 97

క. విరు లంటఁ గ వల దన్నఁ
సరి యని కోపంబుఁ జేయ ♦ సమకట్టితివి
త్తరి మారు వాడితూపులు
నిరతము శాసించ కున్నె ♦ నీరేజముఖీ. 98

సీ. అతివ కన్నడ గౌల ♦ లితవనంబునను మ
మ్ముల విడనాడి ట్లు ♦ మెలఁగి తేని
యబల నీలాంబరి ♦ నై యొంటిపాటునఁ
జరియింప నేటికి ♦ విరహమునను
చెలియ సాదాహిరి ♦ తుల యాధికాంతతుల్
చలియింపు చున్న వీ ♦ వెలవువలనఁ
బడఁతిరో మారాచ ♦ పట్టి నై యీవేళ
ధైర్యమించుక లేక ♦ తలఁక నేల
చూచి తె వరాళి యిప్పు డె ♦ రోచి చెవులు
చెవులు పడ మోహియు చున్నది ♦ చిగురుఖోఁడి

తరుణి యిచ్చోటఁ బున్నాగ • తతులు కుసుమ
విసరముల మించెఁ గనుఁగొం టె • విశదమతిని. 99

సీ. నకియరో నాగమ • ల్లికను జూచిన శంక
రాభరణంబన • నలరుచుండు
ఘనవనీచదము మో • హనమై కనుంగొను
వారికి సొంపు గా • మీరుచుండుం
నీతోడిరాజక • న్నెలఁ జూచితిమి గాని
విరహార్తి నిటువలె • వేగలేరు
రేగుప్తిలీలచే • జోగుచు నీచక్రి
వాకదంపతు లుండు • వసతిఁ గనుము
సుఖిని నై మనుకళ్యాణి • సొంపు మీఱ
యవనిలోపలఁ గళ్యాణి • నై మెలంగు
పూరితమనోరథస్థితిఁ • బొలిచియుండు
మను చు నూరార్చి రత్యంత • వినయమునను. 100

క. విను సహసా వేరై తో
చిన వారిని విడువ వలయు • సేవకధర్మం
బున వర్తించినవారిని
వనితా విడనాడఁ దగదు • వసుధాస్థలిపై. 101

సీ. కేదారగౌళాంధ్ర • కేరళాదిక దేశ
ములనైన నిటువంటి • ఫలితవనముఁ
జూడలేదెచట నీ • సురటకోకిలకీర
ములఁ జెందు మాకంద • ములఁ దలిర్చి
సారంగనయన వే • సారం గ నేటికే
కడు విప్రలంభశ్రం • గారమునను
బహుకనకాంభోజ • పద్మాకరంబులఁ
జూచితే యిచ్చోట • సుందరాంగి
కాయజుఁడు కానఁ డావియో • గమున నాంటి
నై చరించిన నిన్నెద • నంబుజాక్షి

ధవళసుమములు కురవక • తరుల వెలసెఁ
గలఁతఁ జెందఁగ నేటికే • లలితగాత్రి. 102

క. పడతీ విరహాభరం జేఁ
గడతేర్చెద నా యటంచుఁ • గళవళపడుచున్
బడలికఁ జెందఁగఁ దగ దీ
యొడ మావచనంబు నమ్ము • మిందునిభాస్యా. 103

గీ. చెలియ యీవని శ్రీరాగ • కలనఁ జెంది
చూచువారల కిష్టమై • సొం పొనర్చు
నతనుఘంటారవంబుల • ననుకరించి
పికసమూహంబు మ్రోయు ను • త్సుకతఁ దనరి. 104

సీ. కుంజముల్ మాలతీ • పుంజముల్ తీరభూ
కంజముల్ వేష్టిత • గుంజములు ను
సాలముల్ కుందాల • వాలముల్ సతతప్ర
వాలముల్ విలసద్ర • సాలములు ను
పూగముల్ కల్పసం • యోగముల్ శ్రీచంద
నాగముల్ మల్లికా • భోగములు ను
కీరముల్ భృంగప్ర • చారముల్ కలకంఠ
వారముల్ మధువారి • పూరములు ను
గలిగి సవిధవివిధకుట • గళితలలిత
కుసుమకిసలయవిసరను • వసనవిలస
వకనదవనీతలము నృప • నలినముఖుల
సుఖమతుల నొనరించెను • సొంపుదనరి. 105

శా. మందారద్రుకుటీతటీవిటపయు • గ్మల్లీమతల్లీగతా
నందప్రోదితమన్మథాంకజయగా • నప్రోల్లసత్కిన్నరీ
బృందాలోకసుఖైకకోకయువతి • ప్రేమాస్పదీభూతమా
రందోదారసరఃప్రతీర మలరెన్ • రాజాననల్ జూడఁగన్. 106

వ. మఱియుఁ దత్ప్రదేశంబున నహరహర్విహారదవక్రచక్రాంగప్రాంచచ్చం
చూపుటత్రుటితనాళీకనాళంబులవలన మొలఁగి వెలి కుబుకు చలి జలంబుల

తుంపురుల సొంపుఁ జూపఁ జంపకంబు పెంప నిద్రించు చమరీమృగంబుల నలరి దామరసపత్రపాత్రన్యాకీర్ణవివిధవర్ణనూనసంతానంబులు శోభారంగంబులై తనరఁ దద్విచక్షణతాదిదృక్షాపేక్షద్రాక్షానికాయకాయమానాంతరసమాసీనశస్తకస్తూరికామృగంబులఁ జూపట్టు మదధామసామజసముకంటకిఫలమూలఫలబంధురగంధానుసంధాననిగళాయమానాసమాన మధుపాలిజాలంబుఁ గనుంగొను సారంగంబులు సాంద్రచంద్రరంభాస్తంభానుగళదసమహిమవాలుకాహంసతూలికాశయానసంకుమదమృగంబుల వెలసి పటుపటీరకుటీరప్రదీపీభూతప్రభూతగంధిలగంధఫల్యవికలముకుళంబులనీక్షించుచుఁగనకకందుకాకారప్రకారఫలంబులఁగని తత్క్రసలఖాదనామోదనాకుంఠితకంఠకలకంఠంబుల నొనరి మంజరీసంభూతపింజరీభూతభూతలసమానమానితచేతోమోదంబుల మీరు కీరవారంబులఁ దనరి మఱియును. 107

క. విచికిలవీరుద్వలయిత
నిచులాంగణసైకతాది • నిర్మితవసుధా
పచితవిధాననిధానను
మచయము ఘనకచల కచల • మ నమొనరించెన్. 108

గీ. చూచి తల యూచి చే వాంచి • సోనతేనె
లానుసూనప్రతానంబు • లానిమాని
కములగుమిఁ బెనఁగొను వటి • కముల పడుకు
లడరఁ బడతుక లింపులు • గడలుకొనఁ గ. 109

సీ. కీరవాణి యొకర్తు • సారెసారెకుఁ జేరి
బింబాధరా యని • పిలువఁ దొడఁగెఁ
గలహంస యాన యొ • కర్తె ప్రమోదంబున
బిసరుహానన యని • పేరుకొనియె
కలకంఠనినద యొ • కర్తె మేలమున మించి
పల్లవశయ యని • పలుకరించె
సింహమధ్య యొకర్తు • చెలఁగుచుఁ జనుదెంచి
గజగతి యని పిల్చెఁ • గౌతుకమున

కమలగంధి యొకర్తు వే ♦ గమున వచ్చి
యలిసమానకచా యని ♦ పిలచె నిలచి
యిటుల నన్యోన్యనామంబు ♦ లెంచి యెంచి
చెలఁగి యారామ లారామ ♦ సీమలోన. 110

వ. విరహవేదన నొందు నారాజసుందరికిఁ బ్రొద్దుఁ బుచ్చం దలంచి 111

క. దరహాస మొనర్ప మహో
ధరమునఁ బొన్నలు దలిర్పఁ ♦ దరమా కన శ్రీ
దర మోపవనోదరసుం
దరగతి నీవనము జీవ ♦ నము.మన కతివా. 112

గీ. రమ్యపరిరంభముల కల ♦ రంట కమ్మ
లేచి పూచి రసోచిత ♦ రోచి దనరె
మనము చెనఁగొనఁ గనుఁగొని ♦ కొనలననలఁ
దనవి గ నాసంగ నసమయ ♦ మనఁ గ వలదు. 113

సీ. ప్రనవస్థలంబులఁ ♦ బలుమారు దిరుగుచు
ద్విజపఙ్క్తి మిక్కిలి ♦ తేజరిల్ల
గణికానమూహంబు ♦ కడనుండి పల్లవ
సందోహ మానంద ♦ మందు చుండ
గంధోత్తమావనిఁ ♦ గదిసి నృత్యము సల్ప
మధుపవ్రజము సంభ్ర ♦ మము వహింపఁ
గమనీయభూపరా ♦ గంబులను వహించి
గంధవహుఁడు మంద ♦ గతులఁ జూప
విమలభువనస్థలీవయో ♦ విభ్రమంబు
దనరఁ బద్మను లతిముదం ♦ బున మెలంగ
సార్వకాలికవైభవ ♦ స్థానవాన
వాటిలోపలఁ దిరిగి రా ♦ బోటు లపుడు. 114

శా. ఆశ్వాసంబు లొనర్చి పొంగుదల లా ♦ హాయేమనన్ వచ్చునా
విశ్వాసంబులు నావిలాసములు నా ♦ విఖ్యాతదాతృత్వముల్

శశ్వత్సుందరతేతగాత్రుల మహా ♦ సంతోష మొందించె నౌ
విశ్వాసః ఫలదాయకో యనెడు ము ♦ న్వథ్యుక్తముం దప్పునే. 115

ఉ. గానము సింధువారనగ ♦ కల్పితపల్లవపుష్పసంపదా
దానము తానసంచయని ♦ దానము రాగవిశేషమిశ్రనం
ధానము శ్రోత్రసమ్మదవి ♦ ధానము చంద్రముఖీసుఖోదయ
స్థానము నైకనం దగని ♦ తాంతము తద్వనసీమలోపలన్. 116

మ. అదలించు న్మద మొంది ప్రేంకణము ల ♦ త్యంతంబు కాంతాతతిం
బొదలిందున్ సుమపల్లవాదుల లతా ♦ పుంజాంతరేలాతతిన్
మెదలించు న్మధుపాళిపాళికల న ♦ మిళీభూతవీరుత్తులం
గదలించుం దదుదాత్తకైశికలస ♦ త్కళ్యాణభూషావళిన్. 117

చ. జిలజిలఁ దేనియల్ వెలికిఁ ♦ జిల్కఁగఁ గుల్కెడు ముద్దుపల్కులం
గలయ జనింప సంపెగలు ♦ కమ్మని వాసన లాన నింపు సొం
పులు గల పువ్వుజొంపముల ♦ ముందుకు ముం దొనరించి మించు కాం
తల నలరించె నౌర వళిమ ♦ దంబున నాసురకన్నె లెన్నఁ గన్. 118

గీ. భాసిముఖవాసనావాసి ♦ తాసవంపు
తావు లంటుచుఁ గేసర ♦ తరువరముల
విరుల నురు వగు పరువుల ♦ దొరల నొసఁగె
నసమకుసుమాంగులకు విహా ♦ రానుగతుల. 119

క. ముద మొదవ మదవతులకుం
బదతాడనపీడనములఁ ♦ బల్లవముకుళా
స్పదరక్తాశోకములు వి
శదకళలం బొదలి కుసుమ ♦ సంతతి నొసఁగెన్. 120

క. అంటిన వెంట నె పువ్వుల
నొంటు గఁ గంకేళి పండు ♦ వొనరింపుచుఁ బూ
వింటను గెంటని బంటగు
దంటను బుట్టించు చతుర ♦ త న్వెలసిల్లెన్. 121

వ. ఇవ్విధంబున దోహదక్రియలొనరించి. 122

క. ఆరామామణు లప్పుడ
యారామమునందుఁ గడు నొ • యారంబున సం
చారం బొనరించిరి సము
దారూఢి నతానతాన • తాననయుత లై. 123

చ. లలితవయోవిలాసపిక • లావకలావకలాపకుంతలల్
స్ఖలితమరందకందళిత • సాలరసాలకిసాలఖాదసం
చలకలకంఠగానసుఖ • సారససారససారసాళులన్
నెలకొను భూతలంబులఁ గ • నింపుచు నింపు జనింపఁ బోవుచోన్. 124

క. హేలావతు లై తగినమ
హేలాతతులు పవనోప • హితవిహితవిధా
నై లాతతడోలామత
ఖేలారతలఁ గనుచు నగుచుఁ • గేరుచుఁ బోవన్. 125

చ. సవిధగధాతకీతరుజ • జాలకజాలకజాలకాంతిమ
త్ప్రవిమలసూనసంభృతప • రాగపరాగపరాగతాళిసం
భవకలనాదమేదురిత • మానసమానసమానసంతత
స్తవనదముల్ సదేశజక • దంబకదంబకదంబు లైతగన్. 126

క. లలి నీపవనాంతస్థిత
ఫలినీలతికారతిప్ర • పదభవవికస
న్నలినీపతదళినీయుత
మలినీకృతరదము ముదము • మదిఁ బొదలింపన్. 127

క. ఆరామాంతస్సంచర
దారామలు మాలయానిలా • ప్తిమరందా
సారసుమాసారలతా
సారగృహాంతరగతాళి • చయములఁ గనుచున్. 128

చ. వలదురు మీనచంచదని • వారితవారితవారిజాకర
స్థలకమలాళి చెంత నత • తంబు తతంబుతతంబు గాఁగ సం

చలదళిచర్మసంచయుని • శారదశారదశారదంపు ట్రో
వల్లఁ గలిగించి రింపు గల • పాటలఁ బాటలపాటలంబులన్. 129

కం. నాళీకముఖులు మదనుని
నాళీకము లనఁ గఁదగి యు • నారతవికస
న్నాళీకమ్మృణాళీకతు
రాళీకలనాదనోద • రసికసరసులై. 130

చ. వనిఁ బరికించి కించిదళి • వర్గవిహారముఁ గాంచి కాంచికా
ధ్వనులకుఁ జేరి చేరిక ను • దంచితహంసశుకాళికాళిమా
కనపికచక్రచక్రములు • కట్టెదుటన్ వెలయంగ నంగనల్
దనివి సనంగ నంగజుప • దంబని చూచిరి పద్మపద్మముల్. 131

కం. ఆరాదాగతయువతుల
కారాదనువమితవికసి • తాగసుమఫలా
ధారామధుధారాబహు
ధారాకటదళిపికాది • ధారలు దోచెన్. 132

వ. ఇవ్విధంబునం దోచ విహరింపుచుఁ బుష్పాపచయంబుఁ జేయం దలంచి

రగడ.

సారసారరజోభరము కా • సారసారము నై తలిర్చును
భూరిభూరినగంబు లివ్వడు • బూచెఁ బూచెలువంబు దనరఁగ
జాతిజాతిలతావితానము • జాలజాలకములను స్థలకం
జాతజాతసుమంబులను నెద • చల్లఁ జల్లదనంబు నగు ని
ప్పాటఁ బాటలతరులు దగఁ బరి • పాటిఁ బాటిత తామరసకర
హాటహాటకగర్భవాహము • లమర నమరనగంబు లలరెను
గోర గోరంటలను జిదుమం • గోరఁ గోరకములు తొలంగం
బారు బారులు గట్టి సరసపు • పలుకుఁ బలుకుచుఁ గీరచయములు
మలయ మలయసమీరణుఁడు వే • మరు మరుండు ను నెమ్మనంబులు
కలఁగఁ గలఁగుడు వరతు రదె ని • కురుంబు కంబుసమానగళ యి
కురువకురువకతరులు నికురులి • గొట్టు గొట్టు వడం గఁ జేయఁ గ

విరియవిరియఁ గఁ బూయఁ దలఁపని • వింత విన్ తరుణీమణిరో యీ
సరస సరసవిలాసమున నీ • సరసి సరసిరుహాక్షి కో యి
త్తరిఁ దరింప వశంబు మనచెం • తలఁ దలంకఁగ నున్న దీయెడఁ
గిలికిలిత కాంతిగల కం • కేళి కేళికి యోగ్య మా యీ
పాళి పాళీనికర ములరులఁ • బర్వఁ బర్వకు వచ్చి యీరస
దాడి దాడిమతరులఁ గను మిం • దాక దాకలఁ గనిన గతి నీ
వాడ వాడని ననలు వని చెలు • వమ్ము వమ్ముగఁ జేయ నీకే
సరము సరము లొసంగఁ గొన వే • సర సరకుఁ గొన కుండు తగ బం
భరభరంబులఁ దెగడినను వెం • బడి బడింజను దెంచు నీయెడఁ
గదలి కదలిఁ గనుంగొనవె యొక • కంటఁ గంటకిఫలగణము స
మ్మదమదవతుల కిష్ట మగు గుణ • మనికి మనికి నొనర్చు నీవన
భూమభూమహనీయగీతులఁ • బొగడఁ బొగడలు పూయ వలవుల
సామి సామిహితప్రదములగు • సారె సారెఁ గనం దలంచిన
రమ్ము శుకనికరమ్ము సహకా • రమ్ము పై సుకరమ్ము గా గను
గఱిమ్ముకొని పైకమ్ము గూయను • కమ్ము మీర రకమ్ముఁ జెందెను
రామ యీయారామపదము ని • రామయం బగు రామచిలుకకు
నేమమున ననుజనేమ యీవన • నేమ మరయ వినేమ యలితిం
గొమ్మ యీపువు గొమ్మ నికఁ జే • కొమ్మ నెమ్మది కొమ్మఁ జేయును
అని యివ్విధమున ననితరసాధ్యపు
వనిఁ దిరుగుచు జవ్వనితోఁ గూడుక
కలుకులు వనిలోఁ గలికాయితము గ
ఫలచయమును జంఫలనిచయమ్మును
దళములలోపల దళము గ నింపున
నలరుచుఁ దిరిగిరి యలరుచు లెనయఁగ. 134

వ. ఇవ్విధంబున. 135

క. శీతలభూతలజాతల
తాతలసమసముదయాప • తద్రసధారా

షాతానిలసీతావిల
శీతాచలగాత్రలై వ • సింపుచు రాఁగన్. 136

సీ. హరిహయోపలకుట్టి • మావనితలములు
కాలాగరుజధూప • కళ వహింపఁ
బద్మరాగప్రభా • ప్రాజ్యస్థలములు నీ
రాజనభాజన • తేజ మొనయ
శశికాంతకాంతభూ • సరణులు శ్రీగంధ
బంధురపాత్రప్ర • భావ మొంద
సురభికుంకుమరజో • భరధరాభాగంబు
సాక్షితచ్ఛదపుటం బగుచు వెలయ
బహువిధాగమకుసుమసం • భవపరాగ
నికరమవ్యక్తపరిమళ • నియతిఁ దనర
రమ్యరమ్యని కలకల • రవవిహంగ
రుతి నొసంగించె నాకప్రస • రోవరంబు. 137

క. చూచి తదోచితవృత్తుల
కాచిలుకలకొలుకు లలరి • యంబుక్రీడా
ప్రాచుర్యసౌఖ్యమునఁ ద
త్సేచనమునఁ దనరితద్వి • శేష మరయుచున్. 138

వ. చనఁ జన వసంతలక్ష్మీమాధవసంభోగక్రీడాసుందరమందిరాయమాణమా
నాతీతనూతనలతావితానసమంజసకుంజంబులు ను దదీయహంసతూలికాకేలి
కానల్పతల్పసూచకరోచదుపాంతకాంతద్రుమాంతలతాంతపరివ్యాప్తసాంద్ర
చంద్రోపలస్థలంబులు ను నలయ వలయీభూతసదేశరిరంసుహంసకంబులు
ను తత్సమయజన్యాన్యోన్యగళరవాయితకలరవకోకిలముఖసుఖవిశారవిహ
గరుతంబులు ను విలసితరతికూజితయాచ్ఞార్థముహుర్ముహుర్భాషణాయమానక
పోతజాతహుంకృతులు ను తద్భ్రమజలక్షణలోకవారకంబులు ను గుచమం
డలమండితకుంకుమసంకుమదమృగమదాదిబంధురగంధధసాయితసవిధవివి
ధకుసుమవిసరానర్గళనిర్గళన్మధూదకంబు ను ఇతస్తతఃపతితవిలులితాలకజా

లాయమానపరితఃపరిభ్రమద్భ్రమరసముదయంబులు ను ఘనస్తనపీడనసమ్మర్దలూనశారహారాయితసమీరకుమారాందోళితసుమితలతావితానంబు ను మధ్యమధ్యరతిఫలమధుసంగతభృంగారూభవన్మరందబృందభరితపత్త్రపుటపాత్రనికరంబు ను గలిగి విప్రవరసేవ్యం బై సుమనోంచత్సవనభూమి తెఱంగునఁ గాంచనప్రభాభిరామం బై భూరిధరాధరంబ నఁ జందనపల్లవవిలాసాస్పదం బై గణికానివాసంబుగతి నతివిచిత్రపత్త్రరథపాలనశీలం బై విగ్రహభూతంబుపోలుపున నుత్కలికాసమన్వితాంతరాధారం బై శ్యామానికరంబున మించి జడాశయప్రసాదకృదభిరామం బై దేశికోక్తమహావాక్యం బనఁ దగి సమీరకుమారవిహారం బై యారామపదసాన్నిధ్యం బనఁ దగి దేశోపలక్ష్యమాణశంఖచక్రసుపర్ణవిష్వక్సేనాదిసమన్వితం బై మాధవలోకంబువడువున వశీకృతరాజహంసమండలమకరకచ్ఛపకుందాద్యలంకృతం బై శ్రీదవైభవంబురీతి సుగంధబంధురసుమనోనివహం బై దివ్యనికేతనంబుభాతి నరుణహరిత్పత్త్రవిలసనం బై లోకబాంధవపథంబునేర్పున నిగమాంతామోదచరధ్వనప్రియాలాపకలాపం బై కమలభవసదనం బన మించి భద్రశకునిబాలవకులోపేతం బై కరణప్రదేశంబురీతిఁ గర్కటమీనసహితం బై రాశివిలాసంబుగతిఁ బుష్పవత్కాంతేతస్థలం బై నభఃప్రదేశంబుఫక్కి బహుళరజోభరం బై గంధవహాగారం బనఁ దోఁచి స్వభామృతాధారం బై శుద్ధవస్తువిధంబున మెఱయు సరోవరంబు సిరి కరుదందుచుఁ గుందరదనలు ముదంబున. 139

క. స్థాపితతరణిహరిహయవి
ధూపలఘనకనకనికష • ణోపలరేఖా
రోపణసోపానోపల
కోపరిబాద్ధాగధగ్య • యోగ మరయుదున్. 140

సీ. లాలితమణిమయా • లంకృతుల్ సడలించి
పంచాస్త్రదివ్యప్ర • భల వహించి
శాలిచోలనిచోల • జాలంబు లెడలించి
సుమబాణబాణవి • స్ఫూర్తిఁ జెంది

వికసితబంధుజీ ♦ వకజపాకంకేళి
కర్ణికారచ్ఛవి ♦ కాండమనఁగ
వరుణశోభనగృహ ♦ స్ఫురదురుకరదీపి
కానేకదీప్తిశం ♦ కానమనఁగ
పద్మినీప్రియవిరహానం ♦ భవదవాన
లస్ఫులింగప్రకారవి ♦ లాసమనఁగ
మిన్నుడిగ్గియళోపలి ♦ మేలితమ్మి
సంచుదా మింట నెరసంజ ♦ మించెనపుడు. 174

వ. మఱి యు దివసమహిషరుధిరధారాప్రవాహంబననపరమహార్ణవతటస్ఫుటితవిద్రుమలతావితానప్రభ యన గగనకాసారవికస్వరారుణకంజపుంజప్రకాశంబ నఁ గంధర్వరథతప్తకాంచనకేతనద్యోతం బన నభస్సౌధశోణపతాకాదీప్తి యన స్వయంవరగృహీతపీతాంబరలక్ష్మి యన రక్తాంబరధారితపస్వియన సాంధ్యరాగంబు మించిన. 175

సీ. సౌరవాహనజిగీ ♦ షానట దస్త్రాద్రి
గహనవాహద్వష ♦ తకళలనం గఁ
దర్ఘురముకుళీకృ ♦ తవనజనిస్పృహాం
బరచరన్మధుపాళి ♦ పాళి యనఁగ
సుఖకరేనవియోగ ♦ శుకస్వద్మినీస్పష్ట
సాంజననేత్రాశ్రు ♦ పుంజ మనఁగ
వరుణాంగనాలక ♦ విరచితసంస్కార
కాలాగరుజధూప ♦ కాంతి యనఁగ
వనభవకరటికరటస్ర ♦ వన్మదాంబు
సమ్మిళద్ధరిహయశిలా ♦ స్తరణసరదు
దారనిర్ఝరజద్యోత ♦ వార మనఁగ
రహీనవీనతమఃప్రచా ♦ రంబు మించె. 176

వ. మఱి యుఁ బ్రదోషసమయనటనపాటవనీలకంఠకంఠనీలిమం బనఁ బ్రకుపితతారకదైత్యబల మన నిఖిలతాప్తాపహారకకృష్ణవర్త్మమార్గంబ నఁ గామి

నీకేశసంస్కారధూపధూమసమర్థితంబై మధుకరనికరమేచకితకరివరక
పోలగళితదానధారాప్రకారంబై వితతతమాలకాననలీయమానంబై పాం
సులాకలితౌషధంబన నింద్రనీలమణిమృదితంబై యంధకారంబు దోఁచిన.

సీ. పదములఁ దోఁట్రుపా • టొదవ నస్ఫుటములై
వాక్యముల్ వెలయ జ • వంబు లేక
సారసాలంకార • చాతుర్య మెడలంగ
విగ్రహంబుల సౌరు • వెడలు చుండ.
విగతసంశ్లేషల • వెలవెలఁ బోవుచు
వృత్తిశూన్యత యొక్కఁ • వింతఁ దెల్ప
సుమహితశయ్యావి • థము లేర్పరింపక
యెదుట విపాకముల్ బొదలు చుండ
విరసరీతులు దోఁచంగ • విమలినాంత
రాశయాభావమున మెప్పు • రాక కుకవి
నిర్మితంపు ప్రబంధంబు • నెలవు గలిగి
సందులను గొందులను దూరెఁ • జక్రకుకవి. 178

గీ. మొదల సద్విహార • మును ద్విజసంతాప
కరము నలతమోవి • కార మగుచుఁ
గాలభేద మపుడు • గన నరాజకమైన
నేమి దెలియ వచ్చు • నిల జనులకు. 179

చ. తొలిఁ గల వైరముల్ దలఁచి • తోరపు చీఁకటిమూఁక లెల్ల నా
వెలుఁగుల జేని చుట్టముల • వేమరుఁ జుట్టి కలంచి మించి యా
కెలతల్లల న్వహింపుఁ డని • కేలిఁ గొనన్ మలినప్రభాననం
బుల నలచక్రదీపచయ • ముల్ చెలఁగెన్ గృహసీమలం దొగెన్. 180

క. ఆరొడఁ గులటలఁ జీకురు
వాయులు బొగడంగఁ దోవఁ • బట్టుచు ఖద్యో
తాయాతరుచులు దివియలు
గాయ గణిక లసుచు వెడలఁ • గౌతుక మలరెన్. 181

చ. మొగులను వల్క మీఁదను బ్ర • మోదముతో నజుఁ డిజ్జగంబు లి
చ్ఛగ గణితోదితార్థగతి • సంఖ్యయొనర్చి తదన్వయక్రమ
ద్విగుణిత మైన యొడ్డు నిడి • తేకువతో గుణియించి సున్న లం
తగ నొనరించు నో యనఁ గఁ • దారకలుల్లసిలె న్మహోన్నతిన్. 182

వ. మఱియు సంధ్యాసమయతాండవాడంబరలోచ్చలితమహానటజటాజూటవర్తి
తరంగిణీతరంగలింగత్పృషత్పరంపర లన దిఙ్మాతంగకర నిర్ముక్తతుషారని
కరంబు లన నభ్రభ్రమణఖిన్నదినకరతురగముఖవిశీర్ణఫేనకణంబు లన
వియత్సరోవరప్రకటవికసితకుముదసముదయం బన జగత్త్రయజిగీషామనీ
షానిర్గతానర్గళభుజార్గళమకరకేతనశిరః ప్రసారితరతిసతీకరతలాగతలాజ
లన ఖస్థలకలశపారావారడిండీరఖండంబు లన వ్యోమపదలక్ష్మీవక్షోవిహా
రహారతారముక్తాఫలనిచయంబు లన నాకాశమహాస్థాలీభజ్యమానలాజల న
విహాయస్స్ఫాటికఫలకవిలిఖితమదనవిజయశాసనాక్షరంబు లనఁ దనరె.

గీ. గరుడగంధర్వకిన్నర • సురముఖాంబు
జాననాశివమస్తక • న్యస్తకుంద
మల్లికాఫుల్లసుమనస్స • మాజ మనఁ గ
సురపథంబునఁ దారకా • ఘరము దోఁచె. 184

వ. అట్టి యెడ. 185

గీ. వేయిమోములతో గంగ • డాయుట యను
దదభిముఖముగ వచ్చు ప్రా • గుదధి మగుట
తటఘటితహీరవరవిభా • పటల మనఁ గఁ
దొలుత దెస వెస బలు వైన • వెలుఁగు దోఁచె. 186

క. హరుఁ డంతరజస్సత్వా
కరుఁ డై వరుఁ డై తమోవి • కారము దూర
మ్ము రయముగఁ ద్రోచె ననఁ గతిఁ
జిరముగ నిలుకడలు లేక • చీఁకటి విరిసెన్. 187

మ. కర మవ్వేళఁ బ్రసాధికల్ హరిహరి • కాంతం బ్రబోధప్రభా
కరముక్తామయభూషణావయవ గాఁ • గైసేయుచున్ వక్త్రకం

ధరవక్షస్స్థలులందుఁ గుంకుమను విం • తం బిద్ది రో నాఁగ నా
కరణిన్ రేక యి సామి రై సకల మై • కంజారి రెయొప్పెన్ వెసన్. 188

వ. మఱి యు రజనీరాజకన్యాకరగతకనకకందుకం బన నుదయగిరిబాలమందారపుష్పస్తబకం బనఁ బ్రాచీమహిళాలలామలలాటతటబంధురబంధూకతిలకం బన నభశ్శ్రీప్రతప్తజాంబూనదకుండలం బన దిగ్వధూప్రసాధికాప్రశస్తహస్తన్యస్తాలక్తకపిండం బన సురపథశాతకుంభకుంభం బన మకరకేతనప్రస్థానసమయమంగళకలశం బనఁ బురందరాశాసతీకుంకుమారుణాస్తనమండలం బన నుదయరాగసముజ్జ్వలుం డై చంద్రుం డుదయించి తదనంతరం బ యామినీగోపాంగనావిసృతనవనీతఖండం బనఁ గుసుమశరశ్వేతచ్ఛత్రం బనఁ దచ్ఛితచామరం బన వ్యోమతపోధనకరధృతస్ఫాటికలింగం బన నంబరమహార్ణవశంఖం బన మందాకినీఫేనపుంజం బన ధాతృకాదిపాణిగతపారదం బనఁ గందర్పధవళచారుచక్రం బన సురపథసౌధపాండురపారావతం బన వియద్దైరావతకుంభకుంభస్థలం బన సిద్ధాంగనానీజితసితతాళవృంతం బన మన్మథసాయకకషణహరిణశాణచక్రం బన సకలజగన్నియామకదివ్యకీర్తికాంతారత్నరుచిరాననం బనఁ బాంథనికరజైత్రయాత్రావిజృంభమాణపుండ్రేక్షుకాండాసనకుండలీకృతకోదండం బనఁ బౌరుహూతదిక్పురతస్థాపితరాజితవజ్రకీలితపీఠం బన స్వస్తరంగిణీపరిభ్రమత్సారసం బనఁ బూర్ణప్రకాశుం డై యుండె నట్టి యెడ. 189

గీ. హరుఁడు నిజమంత్రసామర్థ్య • మలరు భూతి
నిల కలుషములు బోఁ గొట్టఁ • దలఁచి పెలుచఁ
బరపె నో యనఁ గాఁ గడ • తెఱుఁగ లేక
విరిసెఁ జీఁకటి వెన్నెల • తరుచు మెఱసె. 190

సీ. సరసీదరుల నుండు • జవ్వాది మెకములు
క్షీరస్పృహను వారి • పూర మానఁ
గలితఝిల్లాంగనల్ • కైతక భ్రాంతిచే
నెలమావి చిగురుటా • కులు ధరింప

ముదితనిషణ్ణేభ • ములు కుంజములఁ జూచి
హరిభీతిచే మహా • దరులఁ దూర
జారకామినులు వృ • క్షచ్ఛాయలను జూచి
యారెకుల ను భీతి • నోర కొదుగ
వేలుపులఁ ద్రోవ సిరి పెండ్లి • వేళ సకల
దివిజు లెడతెగ కుండ సం • ధించినట్టి
మహితకళఁ దగు వెన్నెల • మడుగు లనఁగ
నిండు రేయెండ జగముల • నిండి యుండ. 191

క. చెలులా రచూడుఁ డిదె మన
చెలు లారసి విలసదచ్ఛ • సీధురసము వె
న్నెలరారా ల్గల గిన్నెల
నలరారం దెచ్చి రనుచు • హర్షం బెసఁగన్. 192

క. పానము సేయఁ దగుపయః
పానము దధిపాన మమృత • పానము హాలా
పానమునకు సరి గా దను
మానము మానసమునందు • మలయుచు నుండన్. 193

వ. అది బహుదేశసముద్భవంబు కట్వామ్లమధురతిక్తకషాయాస్వాదనంబు వ
కుళముకుళపరిమళోల్లాసంబు సర్షపసహితాభిషవోపదంశంబు గల గౌడీ పై
ష్టిపైష్టీ కాదంబరీ హింతాళీ, తాళీ, నారికేళీ, ఖార్జూరి, ముఖవృక్షసంభ
వంబైన గంధోత్తమాదానంబునం దనరి ఫాణితైలాచూర్ణభరితసద్యోఘృత
పక్వసంస్కారపూపములు కొన్ని మరీచమిశ్రీభవత్తరుణమేషాదిరమణీయ
పలలశూల్యములు కొన్ని గంధిలద్రవ్యానుబంధబాలవిహంగతరసగస్వర్ణ
పాత్రములు కొన్ని సమ్యక్సితోపేతశష్కులికాధారఖార్జూరమయపుటక
ములు కొన్ని లవణార్ద్రకవిశ్వభేషజసమేతధన్యబష్కయణీమండదధిసమృ
ద్ధశాలితండులభక్తంబు సంగ్రహించుకొనుచు నారామ లవ్వేళ వినయ
మలర. 194

క. సుమితకదంబదంబక
కమనీయపరాగవేది • కాష్ఠాపున్నశ్రీ
రమణీమణి నర్చించిరి
సముబుద్ధిని షోడశోప • చారవిధులచేఁ. 195

సీ. నవరత్నఖచితవీ • ణావాదనవినోద
సంగీతరసిక శ్రీ • సరసిజాక్షి
లలితలీలాశుకో • ల్లాసిని బింబోష్ఠి
సరసయావకయుక్త • చరణనఖర
యంచితాకీర్ణకే • శాళిక హృద్యాంగి
సితశంఖతాటంక • యుతసువర్ణ
కమనీయమణిపరి • ష్కారసముజ్జ్వల
సస్మితాధరపూర్ణ • చంద్రవదన
యగు మహాలక్ష్మి కుపహార • ముగ నొనర్చి
వలయితస్థితిచే మధు • వారమునకుఁ
దారతమ్యవిశేషత • త్వరత దనరి
గోష్ఠి సల్పిరి యాముద్దు • గుమ్మ లపుడు. 196

వ. ఇవ్విధంబున మధుక్రమంబునం దవిలి కాండజకాండప్రకాండపుండ్రేక్షుకోదండకాండాసనపాండిత్యహిండితం బైన చంద్రమండలంబు వెలుంగ వెలచలువలు గఱఁగి జిలజిల జాలు వారు నీరంబు పన్నీరంబునం గలసి తోరంబు లైన యారంబులం దగు కుసుమసముదయంబులవలన వలపుఁ జెందుమరందబృందంబు నొందుచు స్ఫటికఘటితంబు లైన పడకుల నడరి గంధేభయానలకు గంధోత్తమాభ్రాంతిఁ బుట్టించుచుఁ బజ్జలం జెలంగు గుజ్జుగొజ్జంగులవలని చలిజలంబు సొంపు సంపాదింపు కెంపు జొంపంబులం గల చోటుల నిలచినఁ గాశ్యమద్యం బని మదవతు లెదఁ గుదిరిన మదంబు నఁ గ్రోల గమకించి తత్ప్రతిఫలితంబు లగునిజనేత్రంబులు సంసారార్ద్రప్రతిష్ఠోత్పలదళంబు లని కరంబుల నంటిన నవి యంట కుండుటఁ దెలసిన వ్యాజవ్యనులు ను హరిహయోపలవిపులాతలంబులం దొట్టిన తేటచలినీటిం

జూచి ద్రాక్షాఫలరసవిసరంబుల జనించు మాధవకంబ ని కొండఱు ముగ్ధాంగనలు పభోగింపం బోయి నిజాననంబులు బింబించినఁ దద్వాసనార్థంబుగా నొనరించు కమలంబు లని భ్రమించి రిత్త యగుటకు నబ్బురంబు నొందువారునుగలిగి జిగిగరగరికలుగలపచ్చలవిచ్చలవిడిఁగ్రచ్చుకొనివచ్చునచ్చంపు పన్నీరు చెరుకురసంబున జనించు నాసవంబ ని యాన గమకించి స్వీయనాసికలందుఁ దోఁచిన గంధఫలీకలికల ని విచారించి నిశ్చయింపనివారు ను బుష్యరాగంబులు గల చోటుల గాటంబు గానిండిన సేవంతికాసూనతానగళన్నీరపూరంబు తేనియవలన సంభవించు మాధ్వాసవంబ ని క్రోలం దలంచి దవ్వు దవ్వులం బోవు చెలులఁ బిలచుకొని కలసి యాస్వాదింపఁ దదభావం బగుట కరు దందు వారు ను గోమేదికంబుల నెలవున నలముకొను పుష్పరసంబు ధాతకీ శ్రీమానమిశ్రితగుడసహితధాన్యాంబుకృతం బైన మైరేయం బని త్రావఁ బోయి సిగ్గు నొందు వారును సొగలు గల మగమానికంబు ల నిగనిగను లోయల వెన్నెలతేటను దీఁకొను వలినీరు పైష్టికం బైన మాధ్వీయని తలంచి తారసిల్లి తెలివి నొందువారు ను వైదూర్యంబుల విలసిల్లు కలుగుల నలరు తెలిసలిలంబు బాలతృణమూలసంజాతహాలావిశేషం బని కదిసి పిమ్మటఁ బోవు వారు నై సాంద్రచంద్రాతపక్రీడావినోదంబు ను ప్రసన్నపరిసన్నపదంశప్రత్యవసానంబునం దవిలి తరువుల కాంతులం గని లాతివారు చనుదెంచి రని భయంపడి నిశ్శబ్దంబు గాఁ బానశాలాపురోభాగంబున నొదుగు వారు నస్మృతివిశేషంబున భూషాంబరాదుల వ్యత్యయస్థితి ధరించువారు నై చంద్రాంగదదర్శనార్థమహామునితపస్సంకల్పితం బగు నుద్యానవనంబునం దిరుగు మెఱుఁగుమెఱుంగుబోండ్లం గనుంగొని యాకీర్తిమాలిని యాలంబనగుణం బైన రూపయౌవనాదికంబును యౌవనోద్భూతంబు లైన హావభావాదికంబులు ను దదలంకరణంబు లైన నూపురాంగదహారాదులు ను దటస్థోద్దీపనప్రవర్తకు లైన మలయానిలచంద్రాదులు ను స్ఫురించిన నంత కంతకు వలవంత యగ్గలం బై తోఁచ విరహభరంబున నొక్క మంజరీసఁజాతసింజానమధుకరీపుంజరంజితకుంజాంతరంబున నిజసఖులఁ గన్నారంగి వసించి. 197

సీ. కన్గవయీాక్షణా • కాంక్షచేవిలసిల్ల
జిత్త మభీప్సితా • యత్త మయ్యె
సంకల్పము తదేక • సరణిచే వర్తిల్లఁ
గృశత నెమ్మేనున • విశద మయ్యె
నరతి మిక్కుటమైదు • రంతమై కనుపట్ట
హీత్యాగ మధికమై • యేపుఁ జూపె
నున్మాద మవ్వేళ • నుద్వేలమై యుండ
మూర్ఛ మిక్కుటంబలి యు • దృఢ మయ్యె
నంత్యమూర్తి యు సందేహ • మై తలిర్చె
ఘోరతరవిప్రలంభశ్రృం • గారమునను
దగునసంగదశాదశ • స్థానమాన
సమునఁ జింతాభరంబునఁ • దెమలి తెమలి. 198

వ. మఱియు స్తంభప్రళయ, రోమాంచ, స్వేద, వైవర్ణ్య, కంపా, శ్రు, వై శ్వర్యంబు లను సాత్త్వికభావంబులు నిర్వేద, గ్లాని, శంకాసూయామద శ్రమా లస్య దైన్య చింతా మోహ స్మృతి ధృతి వ్రీడా చపలతా హర్షా వే గజడతాదులగు సంచారిభావంబులు ను మనంబునం దోచినఁ జింతాసం తాపసమ్మోహనిశ్వాసభరంబు నొంది యుండు నట్టియెడ. 199

క. పెనఁగొనిన విరహబాధను
మనలం దిగనాడి కీర్తి • మాలిని యెట కే
గెనొ యరయ వలయు నని నె
మ్మనములఁ గనికరము దోప • మగువలు వేగన్. 200

శా. రారే ముద్దులగుమ్మలార వెదుకన్ • రాకేందుబింబాస్య యీ
రాజన్యుని స్వాత్మలో నిడి కృశిం • చెం. జూడరే నేఁడు దు
ర్వారాకారవిహారమారకృతసం • త్రాసాధిక వ్యాధిమ
చ్ఛారీరాద్ధృతినోదనక్రమజలా • సారంబు లోరంబు గన్. 200

వ. అని వితర్కించి. 201

శా. నానాసూనరసాతిరేకమధుపా ♦ నల్ చేతనాచేతనా
జ్ఞానానూనలు వ్యత్యయావయవసం ♦ ఛన్నాంశుకాదుల్ గళ
న్న్యూనధ్వానవితాన లైన నవలా ♦ లున్మత్తమత్తేభరా
డ్యానాన్వేషణభాషణంబులఁ దదా ♦ యత్తైకచిత్తంబులన్. 202

సీ. తరులలోపలఁ దీవ ♦ దరులతావుల నేటి
దరులకోవుల వింత ♦ లరసి యరసి
తొగలచాయలను సం ♦ పెగలవాయలను గ్రం
పుగలలోయలను వే ♦ దగిలి తగిలి
సరములన్ వీరుదం ♦ తరములన్ మకరంద
ఝరములన్ మిక్కిలి ♦ మెరసి మెరసి
విరులగుంపులను గ ♦ ప్పురపు పెంపులను సం
చరపు వంపులఁ జాలఁ ♦ దిరిగి తిరిగి
దారువుల సారువుల మీఁదఁ ♦ దడసి తడసి
నేలలో మాలెలోఁ జొచ్చి ♦ నెమకి నెమకి
యూరముల తీరముల పట్టు ♦ లెక్కి యెక్కి
రేవులను బావులను జెల ♦ రేగి రేగి. 203

సీ. మదనాగ చూడ వే ♦ మదనాగయానను
లకుచ చూడ నె వర్తు ♦ లకుచ నిపుడు
కరవీర చూపు భీ ♦ కరవీరపుత్త్రిక
జీవక చూపు మ ♦ జ్జీవకసఖి
పాటలమాయాట ♦ పాటల వింటి వే
చంద్రి చూడఁ గదె మా ♦ చంద్రముఖిని
పొగడ మే మెంత నిన్ ♦ బొగడ వినవ దేమె
దాడిమా గట్టైన ♦ దాడి మానె
దంట గోరంట నీకింత ♦ కంటసం బె
పల్లవంబ నిమేషసం ♦ పల్లవంబ

కోరకమ్మ వియోగముఁ • గోరకమ్మ
వకులమా నీదు నీచభా • వకులము గదె. 204

క. మాలతి భవదావరణత
మాలతిమిరవిహరణమున • మసలెద వదె యో
యేలాలత మమ్మేచెద
వేలా లతకూనఁ జూప • విది విదితంబే. 205

క. కైరవమా వింత గ నిట
కైరవమాయె నిది యేమె • యాలింపు మయో
సారసమా మకరందా
సారసమా కృష్యమాణ • షట్పదచయమా. 206

గీ. వేఁపమాన మధూద్వృత్తి • వేపమాన
మానవతులను గారించి • మానవతులఁ
జెందలేవు గదే చూపు • సుందరాంగి
దాకతీనె మరుంగు లెం • దాక తీనె. 207

క. వనజమ బంధురగంధిల
వనజమహితలతలనీడ • వాడ వదే కో
కనదమ నిన్ని దెగైకో
కనదమతరుణీలలామ • కైమే లగుటల్. 208

గీ. అనుచు ననబోఁడు లత్యంత • వినయ మనువు
పడఁ గసుడమిశ్రితాసవం • బడు గడుగున
కొడ లెఱుంగక కోర్విలుట • లు డిగి వడఁతి
నడరు మతి రోయుచును డస్సి • యలయికలచేఁ. 209

గీ. తిరిగి వేసరి యానరి • త్రిరభూవి
హారహారాయమాణతాం • తావతార
కేనసుముఖీనఖీతతుల్ • రమేన కేన
సా భవే తింత్రం సుఖని యని • సంభ్రమమున. 210

సీ. పోవఁ బోవఁ గఁ దోఁచెఁ • బుడమిఁ దమ్ముల దొమ్ము
లడర బెడఁ గైన • యడుగు జాడ
లరయ నరయ వీరు • దంతరాంతఃపాతి
తపఃసవంబుల • తలలు మెరసెఁ
జూడఁ జూడఁ గ నొక్క • చోట గాటం బైన
యాటతేటులపాట • లమిత మయ్యె
విని విని తారిన • విద్రుమాధర వేయు
వీడెంపు వాసనల్ • వెడద యయ్యె
దరియఁ గదిసిన నొక తీవ • దరి విరి పొద
క్రింద నందము గాఁగ స • క్చంద నాదు
లం దగులొక్క కురువింద • పంది లంది
చొక్క మైనట్టి కపురంపు • టిక్క దండ. 211

మ. సవిభోద్దీర్ణసుధార్ణవీభవదవ • శ్యాయోదకావాలభూ
లవలీచూతలతావితానసహిత • లామల్లికావల్లికా
భవనాంతస్తమినీకకోపలతల • ప్రాయఃపతత్పుష్పసం
భవశయ్యాగతగంధవాహకృతస • న్మానం బపేక్షింపుచున్. 212

వ. వసించు చెలిం జూచి. 113

క. వికవిక నగి సకియరో నీ
వకటా నికటాధిరూఢ • హరిణాంకమరు
న్మకరధ్వజమధ్వాదులు
తుకతను వుడికించ నిటులఁ • దూకొన నగు నా. 214

చ. తలక వ దేమి వింత గల • దాకల దావర మైన మే మిదే
వల దని పల్క నల్క తగ • వా మగువా చలపాది రైన యా
వలపుల రేని రీతి విన • వా కన వా యిటువంటి చోటులన్
నెల వొనరించ మించు మతి • నీ కగునా తగునా వియోగినీ. 215

శా. తాపం బేపగిదిన్ వహించితి నిరా • తంకాంకగాపాదిత
వ్యాపాదుల్ దురరుంతుదోన్మదవచో • వక్త్రద్విరేఫోదితా

టోపుల్ కోపులు మన్మథప్రభృతు లె • ట్టో కా నినుఁ జైచుటల్
భూపాలాత్మజ నైన నైన మనయుం • బుఁ గ్రుంచి దూషించినన్. 216

క. అన నహరహర్వ్విరహాజద
హనవహనాసహనచిత్త • రై ప్రకటపునః
పునరంగనాప్రచోదిత
మనమున నాకరీతి భీతి • మల్లడిఁ గొనఁ గన్. 217

చ. నెలఁతల మూపు లూపులు గ • నీడల నీడల నాఁగ కాడకున్
నిలచి యొకింత చింతిలుచు • నిబ్బర గందుచుఁ గుందుచు న్మొయిన్
బులకలు జెంద డెందమునఁ • బొక్కుచు సొక్కుచు నుస్సురందు హా
యలరులవింటిదంట నెగ • టారెఁ గదే జగదేకశూరుఁడై. 218

వ. అని యాచేడియలలోఁ బ్రోడ యగు నాకచూపుఁబోఁడిం జూచి. 219

మ. నెలఁతా వెన్నెల తాపమై మయికడా • నిం గాచెనేఁ జేయుటే
మె లతాకోమలతాంచితా వినవదే • మే మన్మథుం డేయు న
మ్ముల తా. తాళ నతాఖిలావయవనై • పుంస్కోకిలాలాపముల్
గలతానాకలితాళిసంతతి మెలం • గం గంటి వేవచ్చలీ. 220

గీ. ఏమి సేయుదు విరహార్తి • నెట్టులోర్తు
గాము వలె డాయుఁ గాము నే • కరణి గెలుతు
నేరుపెడల నైన నీమాటఁ • ద్రోయ లే నె
నెలఁతరో యని పల్కనఁ • బోలఁతి వినిచె. 221

చ. రహి విడనాడఁ గూడదన • రాళమరాళకరాళభాషణా
సహనము చేత మారునకు • సాయకదాయకనాయకాఖ్యుఁ డా
బహుళతరప్రకాండసుమ • భారవసారవిహారచైత్రుచేఁ
దహతహ నొందనేల ముది • తా విదితావిదితం బెఱుంగఁగన్. 222

మ. అని యీరీతి ధరామరేంద్రసుతతో • నాలేమ మున్నల్ల మె
ల్లన నేర్పొర్పున సామవాక్యములు దె • ల్పన్ స్వాంతజాయల్లకం
బను వేలానలకీలజాలము గదిం • వ్యారామసీమాంతరం
బునఁ జెన్నొందిన శైదభేద ములరం • బురజీభవత్తావరై. 223

మ. లలనారత్నము నిండు వెన్నెలకుఁ బా • ళ్కెలేక పైశాఖజాం
చల మాస్యంబునఁ జేర్చి యేఁడ్చె సుమన • శ్శ్యామాకరాంభోరుహా
కలితగ్రామవిశేషశ్రుతికళా • కాలక్రియామూర్ఛన
ద్విలసత్కన్నడగౌడమేళకలనా • వీణానుకారధ్వనిన్. 224

క. అని వగచి నునుపు మోనఁ గనఁ
దనరిన గేదంగి సురియ • దరి నదరించన్
గనికరములఁ గరముల నా
కనకాంగులు గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి • కౌఁగిటఁ జేర్చన్. 225

క. వల దని వనితలు లవలీ
వలదనిలచలితలతాగ్ర • వర్తనమునఁ గ్రే
వలఁ దవిలి నిలువరింపన్
వలఁ దవిలినమీనురీతి • వనిత వడంకెన్. 226

గీ. ఇటుల వడఁకిన నన్యథా • వృత్తివర్త
నములఁ దవులని యింద్రియ • నటన లైన
తనువలగ్న లోకించుక • తడవు నుడువ
నాలు కాడక నా డాడ • జోడు గూడి. 227

గీ. విప్రలంభార్తిచేఁ జిక్కి • వెలఁది స్రుక్కె
దీని కొక్క యుపాయంబుఁ • బూని వలయు
ఫలకవిలిఖితతత్స్వరూ • పంబుఁ జూపి
శాంతి నొందింత మీవంత • కొంత దీర. 228

గీ. అని విచారించు నిత్యయౌ • వనవిలాస
వర్తి యైనట్టి యాతని • వర్ణనీయ
ఫలకతలమునఁ జిత్రరూ • పము గ వ్రాసి
మ్రోల నిల్పిన నారాచ • ముద్దు పట్టి. 229

క. చూచి తల యూఁచి తత్సమ
యూచరితాయల్లకార్తి • నాఫలకం బా

రేచితదృష్టిం గనుఁగొని
రాచూలి విరాళిఁ దేలి ♦ రావడి వలికెన్ . 230

ఉ. ఏలర యివ్వ డింతచల ♦ మేలర మారునికేళిలోన న
న్నేలర యీవిరాళిఁ గొన ♦ నేల ర నాదగు వంత దీర్ప నా
భీలరసాలసాలసుర ♦ భీకృతభీకృదసూనసూనవా
చాలవిశాలమాధుకర ♦ శబ్దములన్ వినఁ జాల నేలరా. 231

వ అని పలికి యాచిత్రఫలకం బక్కునం జేర్చి పలుకరించినఁ బలుక దని చిత్తంబునఁ జిడిముడి పడుచు సారెసారెకు దూరుచు విరిపరపునం బొరలుచు నంతలోఁ దెలి వొంది శిరఃకంపం బొనరించి కన్నీరు మున్నీరై పర్యాద దడియ నెదఁ గుంది కుంది యాశయ్యను మేను జేర్చి నేత్రాబ్జంబు లర్ధముకుళితంబులు గావించి ప్రాణనాథుండు పురోభాగంబున నిలచె నని విచారించి లే కున్న విన్నదనంబు దోఁచ విరహమోహసాగరమగ్న యై యేదెస కేగె నో యని నలుదెసలుం జూచి లేచి సాంద్రచంద్రాతపంబునఁ దిరిగి పరవశాయత్తచిత్త యై దేహంబు గంపింప నెచ్చెలి మేన వ్రాలి యొకింత సేపు నజ్ఞాతచేతన యై నిదురించిన నీవలవంత కొంత దీరు నని తలంచి యూర కుండి కలవరంబు నొంది పలువెతలఁ జెందు సుందరి తలఁకె. 232

లయగ్రాహి.

బంగరుమెఱుంగులతె ♦ రంగు లలితాంగముల
నంగునిడుబీరపు సె ♦ గం గరఁగి నీరై
పొంగి వలిగుబ్బలచె ♦ డంగులఁ దగంగ దరి
యుంగదలి పాకిఁలి మ ♦ డుంగునఁ బడం గన్.
ముంగురులు చెంగలువ ♦ రంగుల కనుంగవకుఁ
జెంగట నటింపుచుఁ దొ ♦ లంగక నియాడన్
ముంగర జరంగి పెద ♦ విం గదియ వెంగలి య
నుంగు చెలులం గనుచు ♦ నంగన వడంకెన్ . 233

వ. మఱియును. 234

తోటకవృత్తము.

నెల డాయఁగ వె ♦ న్నెల గాయఁగఁ దే
టులు మ్రోయఁగ బో ♦ టులు డాయ బికం
బులు గూయ శుకం ♦ బులు దోయఁగ న
వ్వలరాయఁడు గ్రే ♦ వల రాయిడిడన్. 235

వ. ఇవ్విధంబున విరహావస్థను జిక్కి తటస్థోద్దీపకు లైన మదనాదుల నుద్దేశించి
కోపావేశంబున. 236

క. మదనా యలయించెద వది
యద నాయె లతాంతశరము ♦ నట్టిట్టు గ నా
యెద నాటించెద విఁకఁ దా
ళెద నా సదయుఁడవు గమ్ము ♦ లీలాసదనా. 237

క. మము నాదరించ వదె పే
ర్మము మీరఁగ విరహభరస ♦ మగ్రనియమనా
యమ నాయ మనా యమునా
సుమశరముల నేల నేయఁ ♦ జూచెదు చెపుమా. 238

చ. వలపులరాజ రాజ వయి ♦ వారిజలోచనల న్వ్యధించి యా
వలఁ గలుషంబు నొందఁ దగ ♦ వా పగవారల కైనఁ దద్గతుల్
వలవ దటంచు మించు జన ♦ వార్త లెఱింగి యెఱుంగనట్టు గన్
జల మొనరించ మంచి దగు ♦ నా భువనావనజుండ నై భువిన్. 239

సీ. వరగు నీధర్మంబు ♦ పాండుజన్మహితా
చరణ మై విలసిల్లు ♦ నరసి చూడ
నీసూను నెంచిన ♦ నెరి రజోవతి యైన
యగ్నిశిఖోత్పత్తి ♦ నంటుకొనియె
వెలయ నీచెలికాని ♦ వృత్తిఁ దలంచినఁ
గల కుజాతులకు సౌ ♦ ఖ్యం బొసంగు
మఱియు నీమేనమా ♦ మను విచారించినఁ
దమ్ముల నడఁగించి ♦ తాఁ గ్రశించె

మొదలఁ జటులనిశాచర • ముఖ్యు లయ్యు
నబ్జనేత్రాదు లగుదుఁ బాం • ధాళి నేచు
వారు వీర ని న్గోళంబ • రారి మిమ్ము
నజుఁడు దుష్టచతుష్టయం • బని మోఁ దొలుత. 240

గీ. నిన్నుఁ గన్నట్టివాని ము • న్నిగ్రహించు
నట్టివారలఁ జెనక లే • క వద నైతి
వనద లైనట్టి వనితల • నడలఁ జేయఁ
దగదు నీ కిట్టికర్మంబు • చిగురుబాణ. 241

గీ ఓరి మన్మథ నీతండ్రి • యుగ్రశక్తిఁ
గన్నతల్లినిఁ ద్రుంచి యా • ఖడ్గ మిపుడు
నీ కొసంగెను లే కున్న • నీరజాక్షు
లను గలంచం గఁ దలఁతు వే • వనజబాణ. 242

వ. అని మిక్కుటం బైన వేదనావస్థ ని ట్లనిరెను. 243

సీ. విరహంబుచే సుత్రుక్కు • వెలఁదుల నేచేవు
నీదు కోదండంబు • నేలఁ గలియ
కళవళపా టొందు • చెలుల నేచెద వేల
కల నీశరంబులు • గాలిఁ బోవ
వెత నొందు తరుణుల • వెరపించెదవు నీదు
బలము లరణ్యంబు • పాలు గాను
జడత నొందిన స్త్రీల • జడిపించ వచ్చెదు
నీకేతనంబులు • నీటఁ గ్రుంక
మును వియోగార్తిఁ జెందిన • వనితలందు
విక్రమముఁ జూపెదవు నీదు • విభవ మెల్ల
వినుము సంభోగశృంగార • మున వసించు
వారి వంచించ లేవు గా • వారిజాస్త్ర. 244

సీ. ఎలమిఁ బలాశాళిఁ • గలసిన వానికి
మధుసంభ్రమంబును • మనలు వెంత

మధుసంభ్రమంబున • మసలినవానికిఁ
జండాలులచెలిమి • సలుపు టెంత
చండాలులచెలిమి • సలిపిన వానికిఁ
బుష్పవతులఁ గూడి • పొరలు టెంత
పుష్పవతులఁ గూడి • పొరలెడు వానికి
నలకుజన్మప్రాప్తి • యలరు టెంత
యొకటికంటె నొకటి యుచ్చ • రికము సేయఁ
బద్మినీద్విజగోహతుల్ • బరఁగఁ జేయఁ
గడఁగు వారలలోపలఁ • గలసి మెలసి
సంతసించెదు దుర్గుణ • సదన మదన. 245

సీ. దాహంబుఁ గొని నీరు • ద్రావ వచ్చిన విప్రు
ధరఁ ద్రెళ్ళ నేసె నీ • తాత యొన్న
చనువుతో శిశు వని • స్తన్యం బొసఁగ వచ్చు
దాని వధించె నీ • తండ్రి యొన్న
యోలంబున వసించి • యోగిరం బిడునట్టి
వానిఁ జంపితివి నీ • వరుసఁ దలఁప
జాతినీతు లెఱుంగఁ • జాల కంతట నిందు
కొని యుండె నౌర నీ • జనని యరయ
నిలను స్త్రీపుంసమానసం • బులు గలంచి
పెనఁగఁ జేసిన నినుఁ బట్టి • కినుకతోడ
గట్టువిల్తుండు వధియించి • కరుణఁ దిరుగఁ
బుట్టఁ జేయుట కేమందుఁ • బుష్పధన్వ. 246

వ. అని చంద్రు నుద్దేశించి. 247

సీ. లలితసంపూర్ణక • ళావేది యనఁ దగి
విష్ణుపదాసక్తిఁ • బొలసినావు
సన్మార్గమున మించి • సంచార మొనరించి
విబుధసంగతిఁ గని • బొలసినావు

ఘనసంగమంబున ♦ ననయంబు విలసిల్లి
యతనుమిత్రఖ్యాతి ♦ నలరినావు
చెలఁగుచు సర్వజ్ఞ ♦ శేఖరత వహించి
ఖరశరత్పూర్ణతఁ ♦ బరఁగినావు
తరుచు బలుపోకలను బోయి ♦ తిరుగుచున్న
గంధవహునితో నేస్తంబు ♦ గలిగి రేచ
నేల యీవేల నేముద్ద ♦ రాలి ననఁగ
నంద మా నీకుఁ జంద మా ♦ చందమామ. 248

వ. అని కోపాటోపంబున. 249

సీ. దోషాభిముఖుఁడ వై ♦ దురితంబు నొందుచు
నలసదాచారుండ ♦ వనుట కొఱఁత
మ్లేచ్ఛానుమోది వై ♦ మేదిని విహరించి
ద్విజరాజ వనుకొంట ♦ వెఱ్ఱి గాదె
కువలయాధ్వన్యులఁ ♦ గుందింపు చుండి యుఁ
గువలయాప్తుఁడ వను ♦ కొంట కొదువ
విషసరిత్పతి నుద్భ ♦ వించి యమృతవార్ధి
వెడలితి ననుమాట ♦ కడమ గాదె
నేరము లపారములు గల్గ ♦ మీరి గేరి
సందియము లేక యిపుడు మి ♦ న్నందినావు
నీదునడుమంత్రపుంగల్మి ♦ వాడు లేల
సారెసారెకు విన రోరి ♦ సారసారి. 250

సీ. తగు కళాదుం డను ♦ ధన్యనామముఁ జెంది
మును గళాదుం డనఁ ♦ దనరినావు
తతసురాపానార్హ ♦ త వహించి తతసురా
పానార్హత వహించి ♦ ప్రబలినావు
గురుపరిగ్రహము పైఁ ♦ గోర్కె దీపించుచు
గురుపరిగ్రహమునఁ ♦ గుందినావు

ద్విజవర్ధనఖ్యాతిఁ • దేజరిల్లుచు నుండి
ద్విజవర్ధనఖ్యాతిఁ • దేలినావు
బహుళపాపంబుల భరించి • పరఁగు నిన్నె
ముందుగా రౌరవస్థితి • జెంద కున్నె
యిలమిఁ గీలాలజన్మున • కేల గల్గు
సద్గతులు భువి విన రోరి • సారసారి. 251

సీ. భర్గుఁ డధ్వరములో • పల నీకరంబులు
దరగంగ ఖండించఁ • దలఁచఁ డయ్యె
రాహు నీ దంష్ట్రాగ్రంత • రంబున నిమిడించి
కసిగంద కుండంగ • మెసవఁ డయ్యెఁ
దపసి ముని పాండురు • క్తనుఁగా నొనర్చెను
గడు డస్సి పోవంగ • నుడువఁ డయ్యె
జడదారి నిను గంట • వెడలించెఁ గాని వే
గర్భస్థుఁ గాఁ జేయఁ • గానఁ డయ్యె
నౌర నీవంటిదుర్మార్గుఁ • డఖిలమునను
గలఁడె నవలాల నేచంగఁ • దొలుత కడిమి
నిన్నుఁ బుట్టించి మున్నొకఁడు • జన్నిగట్టు
పాదతాడనము వహించెఁ • బంకజారి. 252

గీ. చల్లచేతులవాఁ డని • జనులు పొగడ
వేఁడికరములవాఁడ వై • చేడియలను
జలత నొందింపఁ జేసితి • జడభవంబు
గలుగు వానికి జ్ఞానంబు • గల దె చంద్ర. 253

వ. అని మలయమారుతంబు నుద్దేశించి. 254

సీ. ఎనసి చూచిన నిల • చిన చోట నిలువక
భువనావిలత్వంబుఁ • బూనినావు
భువనావిలత్వంబుఁ • బూనుట యే కాదు
ఘనుల నిల్వఁగ నీక • కలచినావు

ఘనుల నిల్వఁగ నీక • కలచుట యే కాదు
తవిలి రజోవృత్తిఁ • దాల్చినావు
తవిలి రజోవృత్తిఁ • దాల్చుట యే కాదు
శోకసంగతులచే • సోలినావు
పుడమిఁ బాళ్చాత్యసరణులఁ • బొందువాఁడు
తవిలి దాక్షిణ్యపదమునఁ • దారు టరిది
సుందరీజనబృందంబుఁ • గందఁ జేయ
వలదు వలమానపవమాన • మలయనిలయ. 255

గీ. విరహిజనుల మీఁద • వేడిమి దరికొల్పు
సామి వగుట కగ్ని • సాక్షి యయ్యె
నలిన కారణం వి • నా కార్య ముత్పద్య
తే యటంచు నీతి • తేటపడియె. 256

సీ. కనకసంచయముపైఁ • గాంక్షఁ జెన్నొందుచు
గంధోత్తమావనిఁ • గలయఁ దిరిగి
ద్విజసంతతుల మింటి • తెరువు నంటఁగఁ జేసి
గోచయంబుల తెల్వి • కొంచెతఁ జేసి
బలముచే సరసుల • భంగపాటొందించి
సుమనః పరిపాతన • స్ఫూర్తి మించి
పరరజోవతులైన • పద్మినులఁ గలంచి
యుత్పలప్రీతిచే • నుల్లసిల్లి
మహిని స్థావరముల జంగ • మములఁ గంప
మొందఁ జేసి పిశాచాది • యోగ్యవృత్తి
మేనుల భరించి దర్పించి • మించి యిపుడు
మలయ వందుర నామీఁద • మలయపవన. 257

క. తివిరి మదన యానము వై
శివిగా భవనాయమాన • దివ్యనృలయో
పవనా గురుపవనా జరు
పవనా మరుశౌరి నిగుడి • పైరా కుండక. 258

వ. అని వసంతు నుద్దేశించి. 259

గీ. సకలజాతుల కెల్ల న • పహ్యవృత్తి
సంచరింపుచు నుండు వ • సంత నీవు
విరహిదశ నొందు చున్నట్టి • వెలఁదులందుఁ
గరుణ లేనట్టి కాయముఁ • గదియఁ దగు నా. 260

వ. అని పలికి పికశుకమధుకరాదుల నిందించి నిర్వారఁగందు నాసుందరిం గని చెలు లపుడు. 261

చ. కదియఁ గఁ జేరి చేరి బిగి • కౌఁగిటఁ జేర్చి యదేమి దేమి నీ
వదరునఁ జెంద నందమటె • యా నవు నే మన నింటి కేగి నం
గొదువ యొకింత లేక యొనఁ • గూడు శుభం బన నమ్మి నమ్మి కం
బొదలెడు విప్రలంభపరి • పూరితమానస లై రయంబునన్. 262

వ. ఇవ్విధంబున బోధిత లై సఖీజనంబులతోడ నిజాంతఃపురంబుఁ బ్రవేశించి యొక్కప్రసూనశయనంబునం బవ్వళించి మిక్కుటం బగు చక్కెరవిలుకాని చిక్కులఁ జిక్కి సొక్కి కళవళపడుచు నలుదెసలం జూచుచు నాచిగురాకుబోడి విరహవేదనాదూయమానమానస యై యుండుతఱిఁ దత్సఖీజనంబు వగచి తద్విధం బంత యుఁ దజ్జనకున కెఱింగించ నతండు శైత్యోపచారంబులు జేయ నియోగించిన. 263

క. నెల రాల నలరుగిన్నెల
జిలజిల యని జాలువారు • శీతలవారిన్
వలిపెపు తామర నూల్లల
తెలివలువలు ముంచి మించి • తేకువతోడన్. 264

గీ. కప్పురంబును బన్నీరు • గదసినట్టి
గంధ మందంబు గాఁ • బూసి కంజపుంజ
కేసరంబుల వ్యజనంబుఁ • జేసి విసరి
శాంతి నొందింపు చుండిరి • సంభ్రమమున. 265

వ. అని శౌనకాదిమహామునులకు సూతుండు జెప్పిన. 266

మ. అనసూశేషవిశేష పాశుపతరమో • గాధేయ గాధేయత్రై
జనవృత్తిప్రదవిశ్రుతిశ్రుతిశిర • స్పంధాన సంధానమ
ల్లసమానప్రమథాధినాయక సదా • లంకారలంకారసా
రసదిందాద్రిసుతాంఘ్రిపద్మ హృతపా • రావారరావారయా. 267

క. రణవిజితలాంకజృంభణ
చణకాంచదనంతకోటి • సరసీరుహ భూ
గణితాంధకహర దృంభూ
షణమణిఘృణిలసితకర్ణ • ప్రత్యక్పూర్ణ. 268

పంచచామరము.

చరాచరప్రపంచరూప • సజ్జటాటవీనట
న్మరుత్సరిత్తరంగసంగ • మప్రశస్తమస్తకా
సురాసురాదివందనీయ • శుద్ధశైవభక్తిమ
ద్ధరామరప్రధాన ధీని • ధాన ముక్తిదాయకా. 269

మ. ఇదిరాజేశ్వర పాదపంకజనప • ద్యోతప్రభావాప్తసం
పదుదీర్ణత్వవిధుత్వధర్మసుగుణ • ప్రాగల్భ్యసంయుక్తస
మ్మదరాజన్న నృపాలకాభిహితశం • భత్రీకృతి భద్రాయుర
భ్యుదయాఖ్యాన్వితసత్ప్రబంధము చతు • ర్థోల్లాస మొప్పున్ ధరన్. 270

* గద్య. *

ఇది శ్రీమద్రామారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వరకరుణారస కటాక్షవీక్షణ
ప్రసాదప్రాప్తాశేష భాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రాచర్ల గోత్ర
పాత్ర కామినేనివంశపయఃపారావారరాకాసుధాకర రా
జద్రాజన్న దేశాయిసార్వభౌమాజ్ఞాపితాంధ్రగీర్వా
ణకవిత్వతత్త్వచాతుర్యధుర్యపరాశరగోత్ర
రాపాకలింగనార్యపుత్త్ర లక్ష్మీపతిప్రణీ
తంబైన భద్రాయురభ్యుదయంబను
మహాప్రబంధంబునందుఁ
జతుర్థోల్లాసము.

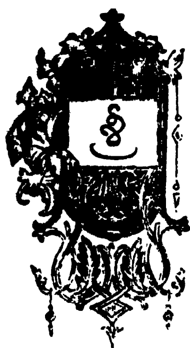

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

భద్రాయురభ్యుదయము

పంచమోల్లాసము.

శ్రీ మత్సువర్ణపూర్ణమ
ణీమయసంతతసువాసి • నీపూజితల
క్ష్మీమందిర పరితోషిత
రామారడ్డీంద్రనగర • రాజమహేశా. 1

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమునీంద్రులకు నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యాప్రఖ్యాతుండై న సూతుం డిట్లనియె నట్లు రాజకన్య నిశాంతసమయంబున సఖీకృతశైత్యోపచారంబు లొందు చున్న తఱిని. 2

సీ. ఎడ నెడఁ గన్పట్టు • నుడుతతు ల్ముత్తెంపు
గుత్తులు గల పువ్వు • టెత్తులు గను
తొగరుడాల్గల మొగు • ల్తెగలు లత్తుకను బె
డంగైన [illegible]రచె • రంగులు గను
మెఱుఁగారు కఱి మొగుల్ • తెరతెరల్ నలుపైన
యగరుధూపంబుల • పొగలు గాఁగ

వలుదనై నెలయునె • న్నెలపిండు లందంపు
గందంపు కోరలు • చందమామలు గ
పొడల చాయలు కపురంపు • మడుపులు గను
గుంపు రేయండ దీపంపు • సొంపు మీఱ
బొలిచె నౌ నాయికానాయ • కులు గలసెడు
కేళికాతల్ప మనఁగ న • వ్వేళ మింట. 3

సీ. శ్యామానుమోదంబు • సమకూర్చి కల జీవ
నములకుఁ జల్లద • నం బొనర్చి
సంపూర్ణకళలచేఁ • బెంపు వహించి కు
ముద్వతీవికసితా • మోద మెనసి
బహుళరశ్మిస్ఫీతిఁ • బలుమారు బుధకోటి
కర్పించినట్టి మ • హానుభావుఁ
డనుదినశ్రీవ్యయా • వ్యయమునఁ దనరారి
కువలయంబుల ప్రేమఁ • గోరుచున్న
నరసుఁ డైనట్టి రాజు ద్వి • జప్రభువుల
స్వపదముల నుంచె యామత్రి • యపరిమితవ
థంబు గతి యని పలుమరు • ధర్మదేవ
తలు పలుకురీతిఁ జరణాయు • ధములు మొరసె. 4

గీ. సకలచక్రపాల • నకుతూహలేనుండు
శార్వరప్రకాశ • శాసనుండు
కదసి రాఁగ నెదుటఁ • గాహళంబులు మ్రోయు
నరణిఁ గుక్కుటములు • తరుచు మ్రోసె. 5

గీ. ఇఁక మరుద్ద్విజాళి • వృత్తు లొనఁగు దొర
వచ్చెనని త్రిశుద్ధి • వాచకము గ
నమ్మఁ డనుచు నజ్ఞ • నమ్మ దెల్పుగతిఁ గు
క్కుటము లొక్కఁ డొక్కఁ • గూయఁ దొడఁగె. 6

గీ. వీర్యవృద్ధికరంబు గా • విశదపాద
రసఘుటిక పుక్కిటను బెట్టి • రాజ సమ్మ
దోత్తరాదిసతీకేళి • నొనరి మరల
సుమిరయాగతి వేగునక్షత్రి • ముదయ మయ్యె. 7

ఉ. బలు వియదాలయంబునను • పారవరంపర లైన పూనరం
బులగతి పెల్లు తారలను • బొల్పుగ వేకువ యూది కెంపుతో
యొల్లెలి లలి మించు శోధిని బ • యల్పడ నూడిచి యొకట్రరాశి గా
నలరిచె నో యనంగ జల • జారి గనంబడె సారె సారెకున్. 8

మ. కమనీయారుణవాసరం బను వనా • కం బానభోవృక్ష మిం
పమరం బ్రాకి నిశాఖ్యశాఖలను ము • న్నట్టిట్టు గా నూచ బు
క్షములన్ పుష్పలు పల్చనై కనఁ బడెం • జంద్రుం డనేవంబు ప
క్వఫలంబు సంద్రములోన వ్రాలె ననఁ దో • చెన్ సంధ్య వేళం దగన్. 9

వ. మఱియును. 10

గీ. యామినీకామినీపీత • హస్తసార
సీరుహచ్యుతపతయాళు • శేషమగుభ
రస్ఫురద్రౌప్యపానపా • త్రం బనం గఁ
జరమభూధరమున శీత • కిరణుఁ డలరె. 11

గీ. ద్విజపతి యుచ్చైః ప్రవృద్ధసం • దీప్తవారు
ణీసమాగమమున నుండి • నిశ్చయము గఁ
బతితుఁ డగు నని నవ్విన • పగిది దూర్పు
దెసను దెలిడాలు గన్పట్టెఁ • దెలివి దనరఁ 12

శా. అంధీభూతదివాంధ మంధతమసా • హంకారదూరంబసం
బంధేందీవరగంధ మంబురుహసం • బంధానుసంధానతా
బంధూభూత మహర్ముఖాగ్రిమఖసం • ప్రాప్తప్రభం బుజ్జ్వల
ద్బంధూకస్తబకాభిరామము జగ • ద్బంధూదయం బొప్పెనన్. 13

వ. మఱియుఁ బ్రాచీకుమారీలలాటతటఘటిత కుంకుమతిలకం బనఁ దద్దిశావి
లాసినీకనకముకురం బనఁ దత్తలోహకుంభం బన మరీచిస్తోమలీలావిట్టసూత్ర

పిండం బనఁ బ్రాగ్ధరధాతుధారారుణదిగ్గజపాదతలం బనఁ దిమిరచోరుండై
న దివాకరుండు సంహృతతారకుం డైన కుమారుం డనఁ దగి యుల్లసితప
ద్మం డై పద్మనాభుం డనఁ దగి గోపతి యై శక్రుం డనఁ దగి యుండ న
రుణకేసరిఖురనఖరహతాంధకారకరీంద్రరక్తధార లై యుదయగిరిగైరికధా
తుధూతలపరాగంబు లై హేషారవపరికుపితకాననసైరిభభయచకితపూషశ
తాంగతురంగఖురపుటీపాటితపద్మరాగోత్పతత్కాంతు లై ప్రాగ్గిరికూటకో
టిప్రరూఢజపాకుసుమద్యుతు లై యరుణకిరణంబులు వెలయ జలధరచ్ఛ
దాంతరేంద్రధనుఃకాంతిలేపం బన నిశాఖ్యాశ్రమశాఖిశాఖాతాండవితకా
షాయపటం బన వ్యోమసౌధాంగణలిప్తకుంకుమరసం బనఁ గామమహానట
నటనయోగ్యారుణయవనికాపటల మనఁ బ్రవాళభంగారుణం బైన బాలాత
పంబు పరిసరించఁ గ్రమక్రమంబునఁ జక్రవాక హృదయసంతాపహరణం
బువలన దహనప్రవేశప్రభాగ్రహణంబువలన సూర్యకాంతోపలసంగమం
బువలన నుష్ణత్వంబు వహించి మించిన. 14

చ. పలుచని వాతెరల్ మెఱుఁగు • పట్టులఁ గన్బడు మండ బేరురం
బుల వలిచన్నులన్నెలల • పొందుల నందముఁ జూప గంధపుం
దళుకులు మేన దంతురిత • ధామముఁ బూన నిజాంగణంబులన్
వెలచెలు లట్టి యొండలను • వేడ్కఁ జరింపుచు నుండి రింపునన్. 15

వ. అట్టి యెడఁ గీర్తిమాలిని విరహసాగరనిమజ్జనోన్మజ్జనసజ్జీభవదుత్తరంగ యై యమ్మనోహరుండు దృగ్గోచరుండుగాఁ దలంచి మనోవృత్తి చక్కం జేసినన ది సంకల్పమాత్రం బై తోఁచ జాగరావస్థాధీనం బై కృశత్వంబు సంపాదించి యరతిప్రకారంబు లజ్జాభావంబు మూర్ఛోన్మాదంబులుఁ జిత్తంబునం బేరం బులు వార వియోగావస్థ నొందిన. 16

క. ఆసమయంబునఁ గుసుమశ
రాననుఁ డాసుదతి హృదయ • ముట్టిట్టుగ ను
ద్భాసిశరములను సారెకు
గాసిం బడఁ జేయ సకియ • కళవళపడుచున్. 17

క. చెలులార మరుని బారిం
గలఁగితి నే నెట్టు లింకఁ • గడతేరుదు నా
వలవంతఁ దీర్చరే యని
యలరులపానుపునఁ బొరలి • యలమట నొందన్. 18

క. వనిత విరహార్తిఁ బలికిన
విని యత్తరుణీలలామ • విధ మంత యుఁ ద
జ్జనకునికిఁ దెలియఁ జెప్పినఁ
దనయవయుం గూర్మిచేత • ధరణిపుఁ డంతన్. 1.9

గీ. నిఖిలసుగుణరత్న • నీరధి యైన భ
ద్రాయు వల్లుఁ డైన • నంతకంటెఁ
బుణ్య మేమి యనుచుఁ • బురము చాటింపంగఁ
బనిపి నిజపురోహి • తునికిఁ దెలుప. 20

మ. వినయం బేర్పడ మంచి లగ్నము మనో • వృత్తి న్విచారించి యో
జనపాలాగ్రణి శోభనావసర మా • సన్నంబు గావచ్చె రా
ట్తనయుం దోడ్కొని వచ్చు మంత్రివరు వే • డ్కం బంపు మీ వన్న సం
జనితానంద మమంద మై తనరఁగం • జంద్రాంగదుం డర్మిలిన్. 21

క. తనమంత్రివరులలో నొక
ఘనగుణమణి రాజకార్య • ఘటనాచతురా
త్ముని వాయువేగజవవా
హనరథమున నునిచి పనుప • నాతఁడు కడిమిన్. 22

గీ. భూరితరమోదమున వైశ్య • పురములో వ
సించు భద్రాయుఁ గని ప్రమో • దించి రత్న
నికరము తోర్కచముగఁ జేసి • నిఖిలరాజ
మంత్రతంత్రాంగములఁ దెల్పి • మదిఁ గరంచి. 23

క. స్వామిచంద్రాంగదుఁ డను
భూమీశుఁడు తనదు కూర్మి • పుత్త్రికను బలో

ద్రాయుఁడ వగు నీ కియ్యఁగ
నేమం బొనరించె నిప్పుడు • నియతాత్ముం డై. 24

ఉ. కావున నీవు వచ్చుట రా • కర్ణ మటంచు వచించి యమ్మహా
భావుఁడు వైశ్యవర్యుఁడు న • భ్యాంగవుఁ డై తనదేహదీప్తర
త్నావహ మైన వాహనము • నందు ముదంబునఁ దల్లి నుంచి పుం
భావపరాక్రమక్రమము • బర్వ సవాహనుఁ డై రయంబునన్. 25

క. వచ్చిన నెదురుగఁ జని మును
గ్రుచ్చి పరిరంభ మొంచి • కూరిమితోడన్
విచ్చనవిడి విడిదలలో
నచ్చు పడన్ విడియఁ జేసి • యతిమోదమునన్. 26

వ. పురాధికారపురుషుల రావించి వివాహకార్యప్రయుక్తోత్సవం బతళ్ళంబిం
చుం డని నియోగించిన శుంభద్రంభాస్తంభంబులు నిలిపి గరికిపచ్చల విచ్చ
లవిడి తోరణంబులు గట్టువారును ప్రశస్తకస్తూరికల నలికి యొప్పిన క
ప్పురంబున మ్రుగ్గులు వెట్టువారును మణిగణఖచితదారువుల రాజమార్గం
బుల నలరించి కనకకనకాలుకలఁ గీలించువారును మృగమదసంకుమద
పరిమృదితహిమాంబుసంచయంబుల నెల్లకడలం జల్లువారును వివిక్తముక్తా
ఫలరంగవల్లీసంగతశృంగాటకంబుల హాటకమయవర్ణనీయపూర్ణకలశంబు
లుంచువారును నిటుల బహువిధశోభనకార్యంబు లొనరించి యాభద్రా
యువును శిల్పికళామర్మపారగనిర్మితభర్మమయలక్ష్మీవిలాసమందిరంబుల న
ధివసింపం జేసిన. 27

గీ. అటుల వసియింపఁ గూతురు • ననుఁగు చెలువ
లలరఁ జేయుం డనుచుఁ దెల్ప • నంత కంత
కభినవవ్యక్తలావణ్య • మమరఁ గాఁ బ్ర
సాధికలు తత్సమయకృత • సాధనముల. 28

సీ. తతపయోధరనిరో • ధంబు గా నంబరం
బలరించఁ దగ నొకర్తె • [illegible]

ఘనసువర్ణప్రభఁ • గన్పట్టు నంజనం
బమరించఁ దగ నొక్క • కమలపాణి
హృదయరంజకము గా • మెదఁపి కుంకుమగంధ
మలరించఁ దగ నొక్క • జలజవదన
నేత్రాంతకాంతితో • సూత్రపట్టిన రీతిఁ
గస్తురిబొట్టొక్క • కలికి యునిచె
విమలగోరోచనాచిత్ర • కములు రోజ
గల్లసీమలయం దొక్క • కాంత నిల్పెఁ
జరణతలముల లాక్షార • సప్రకార
ముంచి చెలరేగ నం దొక్క • చంచలాక్షి. 29

గీ. మెఱుఁగు లీను చన్ను • మేలిమి పంజంగి
విరుల మెరుఁగు తురుము • తరుచు మెఱసె
మెఱుపు లిముడుకొన్న • మేఘ మా నఁ గను
వెలసెఁ జూడువారు • వెఱఁగు పడఁగ 30

క. పులు గడిగినట్టి ముత్తియ
ములచే నొక సకియ దీర్చె • ముద్దు గులుకుచుఁగా
వెలసె నలతురుము తారో
జ్జ్వలదంతుర మై తనర్చు • జలధర మనఁ గన్. 31

గీ. చెలియ యొకతె సకియ • చెలు వైన నాసను
గొప్పముత్తియంబు • నొప్ప నునుప
నాస్యమునఁ దలిర్చె • నధరామృతప్రతి
బింబ మైన రాజ • బింబ మనఁగ. 32

గీ. పడఁతి యొకర్తె కరములఁ • బదతలముల
కంకణంబులు బలుహంస • కములు నిల్పె
మెరసెఁ దద్దేహలావణ్య • సరసిలోన
నవి వినోదింపు టాశ్చర్య • మా యె తలఁప. 33

చ. చెలియ యొకర్తు బోటికటి • సీమవయిన్ రతనంపు సొంపు వి
ల్లల మొలనూలు నిల్పిన సు • లక్షణ మై కనుపట్టె నెట్లనన్
గలికి విలోచనంబులు మృ • గంబు లనన్ విలసిల్లు చుండఁ గా
నొలయు నుదారమారమృగ • యుం డొనరించిన జాల మో యనన్. 34

గీ. తీగబోడి యొకతున్ము • త్రెంపునరులు
కలికి కుచసీమ వెలయింప • నలసె నవి యు
వెలఁది వేనలి మేఘంబు • వలనఁ దొరఁగి
గిరులఁ జాల్గొను ముక్తాప్ర • కర మనం గ. 35

గీ. పొంక మై తగు వజ్రతా • టంకయుగళ
మొకసరోరుహలోచన • యుంచ నలరె
మంగళాంగతదంగనా • పాంగశరము
సానఁ బట్టెడు కంతుని • శాణము లన. 36

క. చెలి యొకతె రుచిరమౌక్తిక
ములచేరులు నుదుటఁ జేర్ప • ముద మలరిచె న
య్యలికార్ధవిధుఁడు తారా
వలయవిలాసంబు దోఁచ • వరలె ననం గన్. 17

క. తరుణి యొకతె సవరపరచె
నురుమణిగణఖచితఘంటి • కౌఢ్యాణముపై
మెరసె నభోంతర్గత మై
మెరుఁగుల నెడతెగక నిలచు • మెరు పో యనఁ గన్. 38

గీ. పడఁతి యొకర్తె తళుకుల • పద్మరాగ
మణుల పదకంబు సవరించ • మహిమ నలరె
సరసతఁ దలిర్చు కుచసీమ • గిరులనడుమ
డంబుఁ జూపిన బాలార్క • బింబమనఁ గ. 39

సీ. లలితకంబుసమాన • గళమున నైకమై
భాసిల్లు ముత్యాల • పట్టెఁ గట్టి

సుందరదోఃకాంతి ♦ కందళ(ప్రదము లౌ
సంఘటితారత్నతుల్య ♦ పొందుపరచి
పొగ రెక్కు బిగి యైన ♦ జిగిగబ్బిగుబ్బల
సవరించి జాలీల ♦ రవికఁ దొడఁగి
శస్తగోరోచనా ♦ కస్తూరికాసంకు
మదకుంకుమాగరు ♦ మలయజాది
వస్తువుల విస్తరించిరి ♦ వలయు నెడల
రామణీయక దేహశ్రీ ♦ రామసీమ
నలరఁ జేయుచు దృష్టిదో ♦ షాభిహతి గ
మించు (స్రా(మాణిధూప మ ♦ ర్పించి మఱియు. 40

గీ. తరుణి యొకర్తె నిలువుట ♦ ద్దంబుఁ దెచ్చి
యెదుట నిల్పిన నారాచ ♦ సుదతి జూచె
నంగశృంగారరసభేద ♦ మమర నపర
లక్ష్మి యని మది నాత్మీయ ♦ లలన లలర. 41

వ. ఇవ్విధంబున నలంకరించుట విని పెండ్లికొడుకు నలంకరించుం డని నియో
గించిన నర్మసఖులు గడంగి. 42

సీ. సంపెంగనూనెచే ♦ సవరించి యొకర్తె
శిర సంటె నమ్మహీ ♦ వరసుతునకు
మలయజపరిషక్త ♦ మర్దితం బైనట్టి
నలు గిడె నొకలేమ ♦ విలసితునకు
నామోదయుక్త మౌ ♦ నటకలి నొనరిచె
నొకముద్దుగుమ్మ యా ♦ యుర్విపతికి
పన్నీట జలక మే ♦ ర్పరచె నొకకలశాంగి
సాహసబిరుదాంక ♦ సంయుతునకు
మిసిమిబంగరుచేలచే ♦ మేను లంటి
నట్టి తడి యొత్తె నొకభామ ♦ యధికమతిని

దివ్యవసనంబుఁ గట్టించెఁ • దేవరాయుకీర్తి
సకలజనసమ్ముదప్రద • జనవరునకు. 43

సీ. రంగుబంగరుశాలు • రంగులు వారంగఁ
గప్పి మేనున సిరి • గంద మలఁది
కురులలోఁ బువ్వులు • దురిమి క్రొమ్ముడి వేసి
పై మణిమకుటంబుఁ • బదిల పరచి
కళ లీను మకరకుం • డలములు శ్రవణసం
గతములు గాఁ జేసి • కరములందుఁ
గంకణంబులు నిల్పి • ఘనదోర్యుగమునందుఁ
గేయూరవరములు • గీలుకొల్పి
వక్షమునఁ బతక మొనర్చి • వజ్రరశనఁ
గటితటిన్ సవరించి డా • కాల బిరుద
సార మై తగుగండపెం • డార ముంచి
వడఁతు లీరీతి వరుఁ బెండ్లి • కొడుకుఁ జేసి. 44

చ. కళలు వెలుంగు నెన్నుదుటఁ • గస్తురినామము దిద్ది సొంపుగాఁ
గలయఁ గఁ గంఠసీమ సిరి • గందముఁ బూసి సరుల్ ఘటించి పుచ్చం
బొలుపుగఁ గప్పురంపుమడ • పుల్ దగ నోటి కొసంగుచున్ సఖుల్
నిలువగు దర్పణం బెదుట • నిల్పినఁ జూచెఁ దదోచితస్థితిన్. 45

వ. ఇవ్విధంబునం జూచి భద్రాయువభ్యంగమంగళస్నానానంతరంబున సమస్తవస్త్రప్రసాధితాలంకృతులం గైకొని నిర్జితసంక్రందననందనుండు నిరాకృతకందర్పుండు నిర్భర్త్సితరాజరాజతనూజుండు నిందితవసంతుండు నిష్కాసితనలుండు నై నిరుపమానమానాతీతనూతనశృంగారరసవిశేషుండు నుదగ్రహిమాత్సవాగతానందకందళితదేవరవాసనుంతరవదనారవిందుండు నై యుండెట విని. 46

చ. అలరుమనంబుతోడ వసు • ధాధిపుఁ డాప్తులఁ బుత్త్రమిత్త్రమం
త్రులఁ దగుబంధులం గని పు • రోహితనిశ్చితచంద్రతారకా

బలయుతలగ్ననిర్ణయము • బర్వినవేడుకతోడ నాయెడం
గలితవివాహవేళ యని • కైకొనుఁ డెందము సంభ్రమంబునన్. 47

వ. అని పెండ్లికొమరుని కాభ్యుదయికస్థితి నాచరించి గోభూహిరణ్యాదిదానంబులు నిర్వహించి బహుమణిగణాగణితభూషావిశేషభూషితులు ను బంధురసుగంధమాల్యాంబరాలంకృతులు ను బరిమళమిళితగంధలేపనశరీరులు ను నగు బాంధవుల వరునివార లై వచ్చుట కిచ్చగించి భేరీపటహఢక్కాడిండిమమర్దళతాళకాహళముఖవ్యాద్యానవద్యధ్వనులు ను వారనారీవిలాసకుండలిదండలాసకప్రేరణాదినృత్తావధానవిధానచమత్క్రియాచంచలమణిశ్లాఘ్యమేఖలామంజుసింజానమంజీరవిలసితవలయకింకిణీకలాపసంభూతారావసంఘాతంబులు తర్కద్వయసాంఖ్యయోగమీమాంసాయుగభాట్టప్రాభాకరనాటకాలంకారాక్షీణలక్షణగ్రంథసందర్భదుర్భరవ్యాఖ్యానప్రఖ్యాతిధౌరంధర్యధుర్యావనీసురక్షేమంకరాశీర్వాదభేదంబులు వందిమాగధజయజయశబ్దంబులు మాధురీధురీణతానమానషడ్జమధ్యమగాంధారబంధురగ్రామకరాన్నూనగానసంధానగాయకవీణావేణుముఖనిస్వనంబు లేకీభవింప నిజాజ్ఞావశవర్తిసమాగతాంగవంగకళింగకాంభోజాదిదేశాధీశ్వరసల్లాపంబులు చెలంగ నిజమనోరథంబు లగు రథంబులు ను సంతతగాంభీర్యనిర్జితసింధువు లగు సింధువులు ను జవనదూరీకృతగంధర్వంబులగు గంధర్వంబులు ను నిరంతరబాహుబలోద్భటు లగుభటులు ను దనర భద్రాయువు భద్రగజంబు నెక్కించి మండలాధిపతుల సామంతుల నతని వెంబడి రా నియమించి సాంద్రచంద్రికాప్రభాభాసురవిచిత్రమౌక్తికాతపత్రంబులు ధ్వజాలవట్టికావ్యజనాదులు నందడింపఁ బరశుగదాప్రాసతోమరభిండివాలమండలాగ్రాదిసాధనంబులు బూని కాల్బలం బేతేరఁ గనత్కనకమణిమయవేత్రహస్తులు వలుదెసలఁ బరాబరులు సేయ బంగరుపళ్ళెరంబుల సాక్షతమృగమదసంకుమదఘనసారగంధసారకుంకుమచంపకతైలహిమోదకాదిగంధిలద్రవ్యంబులు గొనుచుఁ బుణ్యస్త్రీలు నిజకరసరసిజపరిస్ఫురన్మంగళారార్తికలు వెలుంగ రత్నమయపాత్రంబుల నవీనదుకూలంబులు మనోహరంబులు ఫలంబులు కుసుమంబులు గొనుచు రాజమార్గంబునఁ జనుదెంచు నెడ. 48

గీ. అమ్మహాత్మునిఁ గనువేడ్క ♦ నతివ యోర్తు
హారవల్లులు మొలనూళ్ళఁ ♦ గా రచించి
కంకణంబుల నలకాళ్ల ♦ కడియములు గఁ
జేసి చనుదెంచె విభ్రమ ♦ స్థితి దలిర్ప. 49

క. స్నానంబు సేయుచో నొక
మానిని రవణములఁ దాల్చ ♦ మరచి జగద్ర
క్షానిపుణత్వము గలిగిన
యానరపతిసుతునిఁ జూడ ♦ నల్లన వచ్చెన్. 50

ఉ. చేడియ యోర్తు గల్లకుచ ♦ సీమల పై మకరీకలాపమున్
వేడుకతో వహించ కర ♦ వేనలి దూలఁగ వేగ మొప్పఁ దూ
గాడెడు హేమధామవస ♦ నాంచల మిట్టటుఁ జేసి కొంచు త
న్గూడిన లేమ నవ్వఁ గను ♦ గోరిక దీరఁగ వచ్చెఁ జెచ్చెరన్. 51

చ. పొలఁతి యొకర్తు నెచ్చెలుత ♦ పుప్పొడి చీర ధరించి మేడలో
పలఁ గలయంగఁ జూచి తన ♦ ప్రాణసఖుండు రతిప్రసంగముల్
దలఁపఁగ వల్లు వల్లనుచుఁ ♦ దత్పరునిం గన వచ్చె నయ్యెడం
బిలువని పేరటం బనుచుఁ ♦ బెక్కుతెఱంగుల గేలి సేయఁగన్. 52

ఉ. రామ యొకర్తు వచ్చి యల ♦ రాజకుమారునిఁ గాంచి కాంచికా
దామముఁ బుష్పదామము య ♦ థాక్రమయోగము నొంద నంద మౌ
మోమున సామ బొట్టమర ♦ ముంగురు లల్లల నాడఁ జూడు భా
మామణు లెల్ల నవ్వఁ గను ♦ మారవికారముఁ జెంది మున్నుగన్. 53

శా. ద్వారాసక్తదృగబ్జముల్ దనర నిం ♦ ద్రప్రస్తరాగారశృం
గారోదారవిహారముల్ మరచి భూ ♦ కాంతాత్మజుం డల్లదే
రా రే రా రె యటంచుఁ బిల్చికొనుచున్ ♦ రామామణుల్ వచ్చి రో
య్యారం బేర్పడఁ జూడ వీఁటఁ గలవా ♦ రాబాలగోపాలమున్. 54

వ. ఇటుల సకలజనంబు లుపహారంబులు గొని యవ్వరునికి సమర్పించి వెంట
రా నయ్యెడ. 55

గీ. మలయు చుపకంఠనక్షత్ర ♦ మాల దనరఁ
గుజను లెడతెగక విబుధ ♦ గురువు లలరఁ

గలసి చూచు చకోరాక్షు • లెలమిఁ జెంద
సత్పథంబున నారాజు • సంభ్రమించె. 56

వ. మఱియు నీరాజనభాజనకరనరసిజాగణ్యపుణ్యాంగనలు పొంగుచు మంగళపాఠంబులు వాడ దేదీప్యమానకరదీపికానేకంబులు వెలుంగ సాంద్రచంద్రజ్యోతిస్సంచయంబులు ప్రకాశింప నుభయవైవాహికబలంబు లెదురొత్తను నెడ ముందుముందుగ నందంబు నందరు గ్రందుకొని గందవొడులు పిడికిళ్ళకొలఁది గుప్పునం బరవఁ దత్సుగంధబంధురపరాగంబు నద్దెసలం బ్రసరింపుచుండ నిర్నిద్రభద్రచతుర్దంతకాంతదంతావళంబున నుండి యారాజకుమారుం డనుంగుమగసాలం దిగి యుద్దండమండలాధిపతులు కైదండ లొసంగ సాకలకల్యాణావహవివాహవేదికెతెంచి ప్రచురరచితనూత్నరత్నహాటకపీఠంబు నధివసించి యుండు నంతమహోత్సవంబునఁ జంద్రాంగదు ననుమతి వడసి యత్తఱి. 57

గీ. పొలఁతుకలు పొంగి సింగార • మొలుకఁ దళుకు
బెళుకుచూపుల నద్దెసల్ • వెలుగఁ గలికి
కులుకుగుబ్బలు మోహంబుఁ • దెలుప మెలపు
మొల కనఁ గఁ గీర్తిమాలిని • నిలుప నపుడు. 58

క. తెరఁ బట్టిరి తెలివకుఁ దెర
తెర యైయు లజ్జోదయంబు • తేకువ రాన
త్తెరఁ గెఱుఁగ లేక జన మే
తెరపైపైఁ గదియ భాగ • ధేయకృదార్యుల్. 59

చ. వెలయఁగ సావధాన యని • వేదవిదుల్ బలుకం గ రాజు స
త్ఫలకరవిశ్రుతశ్రుతివి • ధానగతి న్మధుపర్క మాదిగా
గలుగు విశేషకార్యములఁ • గౌశల మేర్పడఁ జేసి కామినుల్
పలుమరు మంగళార్థగతిఁ • బాటలు బాడుచు సంభ్రమింపఁ గన్. 60

క. జలజాక్షిగళమునను మం
గళసూత్రముఁ గట్టె వరుఁడు • కౌతుక మొదవన్
జలజాస్త్రు గెలిచి తత్పురిఁ
గలుపలలోరణముఁ గట్టు • కైవడి దోపన్. 61

క. నలు వొంద నవ్వు డంజలిఁ
దెలిముత్తియముల్ ఘటించి ♦ తెరవతురమునన్
నిలువ నవి యు జీమూతము
వలనన్ జలజలనఁ దొరఁగు ♦ నై పెంపెసఁగించెన్. 62

గీ. వనిత యవ్వు డంజ ♦ లిని కల్లు ముత్యముల్
వరుని శిరముమీఁద ♦ విరివిఁ జేయఁ
బరఁగ నిందుశిరము ♦ పై శచీదేవి క
ల్పకసుమంబు లుంచు ♦ పాటి దనరె. 63

వ. ఇత్తెఱంగున. 64

సీ. ముత్యాలబాసికం ♦ బులు ఫాలతలములఁ
బొలు పొందుకాంతులఁ ♦ బొదలుచుండ
సప్తర్షిదివ్యతే ♦ జస్ఫూర్తిగలవాఁడ
నని పలుకఁబడి ముందు ♦ నను వు దోఁప
సప్తపదంబుల ♦ సనకల్లునం జేర్చి
ప్రకృతిపురుషు లెడఁ ♦ బాయ రనెడు
నునువు దోఁపఁగ బొమ్మ ♦ ముడిని వెలుంగుచుఁ
జెంగట నుప్పొంగి ♦ లొంగలించు
వేఁడఁ దగిన కులము ♦ వేల్పుల గురు వగు
తపసిరేఁరాణి ♦ దర్శనంబుఁ
జేసి పెండ్లిజగిలి ♦ డాసి పీఠంబు పైఁ
బొలిచి రవ్వధూవ ♦ రులు గడంగి 65

సీ. నిజమైన పెనువీఁడు ♦ నెలవైన దేవర
మాటలోఁ దిరిగిన ♦ మధురవాణి
తేజరిల్లుచునుండు ♦ జేజేల రా యొదఁ
బాయక నిలచిన ♦ పంకజాక్షి
బత్తులఁ బోవంగ ♦ సత్తెంబుగలదొర
కర గా మెలంగిన ♦ వరనుసాధ్వి

తరుదుగా సుఖియించు • తెరగస్నులలరిన
పెనిమిటితోఁ గూడు • కనకగాత్రి
గావలయు నీవెలఁది యని • కాంచుజనము
పొగడుచుండంగ నారాచ • పువ్వుబోఁడి
మగనితోఁ గూడి దేదీప్య • మాన యగుచు
మూర్తివిస్ఫూర్తిఁ జూపట్టె • మోద మలర. 66
గీ. సరసవృత్తుల నవ్వధూ • వరులు వేద
ఫణితిమార్గస్థితుల నేరు • పరచి తెలుప
నిత్యకర్తవ్యసంగతుల్ • నెరపి రపుడు
బ్రాహ్మణాశీర్వచనములు • బలసి యుండ. 67
చ. మునుకొని నేలవేలుపుల • మూకలు వీఁకను దాన మాడి భో
జనమున కిచ్చగించఁగ ర • సాతలనాథుఁ డభీప్సితంబు గా
ననువుపడంగ షడ్రసస • మంచిత మైన పదార్థ మెల్ల ముం
బనివడ వడ్డనల్ సలిపి • బంతుల వెంబడి సంచరించుచున్. 68
సీ. అన్న ముష్ణం న స • మంచితం శాకపా
కత్వం న భవతీ హ • ఘనశలాటు
సంఘటితోపదం • శవిశేషబహుళతా
నాస్తి రసాఢ్యప్ర • శస్తుపక్వ
ఫలసౌష్ఠవం నాస్తి • బహుఘృతభక్ష్యాది
కం సమీక్ష్య సితాంత • కరుణయా ప్ర
కటశీతలోదక • పటుతాం న పరమాన్న
మస్తి వా సక్షవ • న్యస్త వస్తు
సంచయో నాస్తి లవణచిం • చాఫలగస
కలిత మోదన మేవ భో • క్తవ్య మత్ర
మదపరాధం విచార్య క్ష • మధ్వ మనుచు
విభుఁడు భోక్తల నందఱి • నభినుతించె. 69
వ. క్రమ్మర నమ్మహీమండలాఖండలుం డదభ్రసితాభ్రప్రశస్త కస్తూరికాకుంకు

ము సంకుమద మృగమద హిమాంబుపరిమళపరిమిళితసుగంధబంధుర చర్చలవలనను బహువిధవాసనావాసప్రోల్లసత్ఫుల్లహల్లకమల్లికాదికుసుమవిసరంబులవలనను గంబూరంబు వేడబంబు గల తాంబూలంబులవలనను సౌరవార నారీవిహారవారసారసాక్షీకృతతౌర్యత్రికచమత్క్రియలవలన విభావానుభావాద్యుల్లసద్రసవిశేషశ్లేషాభిముఖ సుఖముఖోచ్చారణోల్లాసకర పరిహాససల్లాపప్రసంగంబులవలనను నిది మొదలగు దైనందినబహుమానకార్యంబులవలన నంత కంతకు సంతోషంబుల నందంద యత్యధికానందంబు నొందించి సొంపుఁ బుట్టింపుచు నిలింపపతి వైభవంబున నంహాతోత్సవప్రభూతభూతలాధీశజాతంబులకు జాతరూపస్వరూపచేలజాలంబులొసంగి ధరామరవరుల కపరిమితరత్నసువర్ణదుర్వర్ణపరిష్కృదముద్రిక లొసంగి సుజననేత యగు జామాతకుఁ బదివేల మొదవులకదుపుల నంత కిమ్మడి తురంగంబుల నంతకు జమిలి బలుగొమ్ముల మొకమ్ముల నంతకు రెట్టి రథంబుల నంతకినుమడి యూడిగపుచేడియల నంత కెక్కువ విడిముడి నంతకన్న మిగుల రతనంబుల నివి మొదలగు హరణంబుల నాగమోక్తప్రకారంబుల సవినయంబుగా నిచ్చి మణిపుత్త్రి యనందగు తన పుత్త్రిం జూచి. 70

సీ. అత్తమామల యాన ♦ నొఁగా దనక వారి
మనసు రా మెలఁగుమీ ♦ మంజువాణి
పతిమాట జవదాట ♦ కతని కింపగు వేళ
నెదురాడఁ బోకుమీ ♦ యిందువదన
తోడికోడండ్రతోఁ ♦ గూడి వారల కెల్ల
హిత మాచరించుమీ ♦ యిగురుబోఁడి
చుట్టాలరొదఁ జాలఁ ♦ గొట్టమి ట్టాడక
కరుణ రా నడుపుమీ ♦ కంబుకంఠి
సేవ లొనరించు దాసదా ♦ సీజనముల
దయఁ దలంపుచుఁ బ్రోవుమీ ♦ తరళనయన
యెన్ని కత్తింటికిని బుట్టి ♦ నింటి కెవుడు
వాసి గాంగఁ జరించుమీ ♦ భాసురాంగి. 71

గీ. ఎల్ల జనుల రూఢిఁ • దల్లి తల్లియనంగ
మెలఁగ వలయు బుధులు • మేలనంగ
భావమరుదులందు • నావంత రైనను
గడుసుతనము వలదు • కమలనయన. 72

క. మును దాదులు ప్రమదాదులు
నినదాదులు నెరవఁ బుట్టి • నెనరుట్టిపడన్
ఘనజాలకవినుతాలక
చనఁ జాలక యున్నఁ గన్న • జనకుం డంతన్. 73

చ. కరములు చాచి యెత్తుకొని • కౌఁగిఁట నొవ్వఁగ నప్పళించుచున్
శిరము పయిం గనుంగవను • జెందిన యశ్రువు లుంచె నెట్లనన్
సిరి జనియించువేళ నల • క్షీరసరిత్పతి తచ్ఛిరంబునం
దరఁగలు చాచి శీకరక • దంబములం దగఁ జల్లె నో యనన్. 74

వ. ఇవ్విధంబున గారవించి. 75

క. అమ్మా యత్తింటికిఁ బో
వమ్మా తడ వేల చేసె • దమ్మా నీతో
డమ్మా యింతట వచ్చెద
మమ్మా యీజాలి మాన • వమ్మా కొమ్మా. 76

గీ. అనుచు జాలి మాన్చి • యంపక మొనరింప
మగుడి మగుడి చూచెఁ • జిగురుబోఁడి
చెలఁగి పెనిమిటెంత • సిరిగలవాఁడైన
నతివ పుట్టినింటి • కాస పడును. 77

క. అంతట నవోఢతో సా
మంతహితపురోహితాను • మతితత్పగశు
ద్ధాంతప్రవేశము ధరా
కాంతుం డొనరించె జనము • కౌతుక మందన్. 78

వ. అంత శుద్ధాంతప్రవేశానంతరంబునఁ శొకట మగునాకట సమయంబున.

ఉ. చంపకగంధి యోర్తు రభ • సంబున రాజకుమారుఁ జేరి సా
రెంపువసిండిగిండియను • నిండిన సంపఁగినూనెఁ బూసె ని
ద్దంపుకురుల్ నటింపఁ గను • దమ్ములు పెంపెసలారఁ జన్గవల్
సొంపులు జూపఁ గంకణరు • చుల్ గనుపట్ట వలగ్న మూఁగఁ గన్. 80

క. శిర సంటె వదనకమలము
చిరుచెమ్మట గ్రుమ్మరింప • శీతోదకసం
భరిత మగు నటకఁ గిడి చె
చ్చెర మజ్జనశాలకడకుఁ • జేర్చి ప్రియమునన్. 81

సీ. మంజువాణి యొకర్తు • మజ్జనం బొనరింప
శ్వేతవస్త్రము లొకర్తె • చెలియ గట్టె
మదవతి యొకర్తె • మణిభూషల నొసంగె
శిరమున నొక లేమ • విరులు దురిమె
కంజాక్షి యొకర్తె • కనకపీఠముఁ బెట్టెఁ
గలికి యొకర్తె మేన • గంధ మలఁదె
నగరుధూపము నొకర్తె • యతివ సమర్పించె
లలన యొకర్తె పాదు • కల సమర్చె
నాతి యొకర్తె నీరాజ • నంబుఁ జూపెఁ
బడఁతి యొకర్తె సురటిచేఁ • బట్టి విసరె
బాల యొకర్తె రత్నద • ర్పణముఁ జూపె
రామ యొకర్తె ఘనచామ • రంబుఁ బూనె. 82

క. వనజాస్య యొకతె ప్రమోలం
గనకపు పళ్యెరము నెట్టెఁ • గలికి యొకతె వా
సన దోలుకు జలము లలరిన
కనకాలుక నొంచె వేడు • కల్ జనియింపన్. 83

మ. సమరస్యం బయి కించిదుష్ణ మగు నా • శాల్యన్నముల్ దుగ్ధ మా
జ్యము పచ్చళ్ళు నపూపముల్ వడియముల్ • శాకంబులున్ సూపము

త్తమలేహ్యంబు రసాయనంబులు వఖ్రమో • దం బొప్ప వడ్డించి రా
రమణుల్ కంకణకింకిణీకటకఝా • రావంబు తోరంబు గాన్. 84

గీ. ఇటుల వడ్డింప నవియెల్ల • నింపు లేక
పెరుగు పరమాన్నములరుచు • లెఱుఁగ లేక
కూరగాయలు చవి యని • కోర రాక
వలసి వల్లమి సాపాటు • సలిపె నపుడు. 85

క. అంగన యొకర్తె ముంగల
బంగరు పావలు లగించఁ • బదముల దోడి యా
భృంగారుజలము చే ను
ప్పొంగుచుఁ జే వార్చి రాజ • పుంగవుఁ డంతన్. 86

క. జాంబూనదవిదితము లా
గంబూరపు బాగములను • గైరావళులన్
బింబోష్ఠి యొకతె యందీఁ
దాంబూలము వేసికొని య • థావిధి దోవన్. 87

సీ. పంజరసింజాన • బహుకీరశారికా
ఫణితమన్మథతంత్ర • బంధురంబు
జాలాగతారవ • స్పర్శవీణారవా
కర్ణనోత్సుకపటు • కలరవంబు
సుఖకృదవ్రతిరహస్య • లిఖితబంధవిశేష
సంయుతయవనికా • సంచయంబు
నవరత్నకీలిత • నవ్యోపచారన
జీవపాంచాలికా • సేవ్యతలము
సారఘనసారవరగంధ • సారచారు
మసృణఘుసృణవితతసంకు • మదమృగమద
ముఖరతిసుఖకరద్రవ్య • ముఖ్య మగుచు
నలరు చుండిన కేళికా • నిలయమునను. 88

చ. అరు దొనరించు కుందనపు ♦ టందలముల్ దగుతూఁగు టుయ్యెలల్
విరివరిచప్పరంబులు ను ♦ వింతగు కాంతుల♦ జెందు చందువల్
వరలెడు దర్పణస్ఫుటక ♦ వాటములు న్మగరాల దేహళుల్
తరళగవాక్షరత్నములు ♦ తద్గృహదీపము లై కనంబడన్. 89

క. మగఱాల కురుచలు ను నిగ
నిగ మను మరకతపు మణుల ♦ నిడువులు కోడుల్
ధగధగను పద్మరాగము
లు గ నొనరిన శయన మున్న ♦ లోపలి దెసకున్. 90

ఉ. మూలల నీలముల్ తుదల ♦ ముత్తెపు గుత్తులు సందు సందులం
జా లగు పచ్చలు న్నడుమ ♦ చక్కనిఁ గెంపులఁ జొంప మద్దులన్
మే లగు స్ఫాటికాంకములు ♦ మించుల సంచుల మించు పట్టెయున్
సేలు గఁ గల్గి వెల్గుటకుఁ ♦ జిత్తము రంజిలి సమ్మదంబునన్. 91

క. ఆరీతి మదినిఁ బొదలుచు
నా రాజసుతుఁడు పరిష్క్రి ♦ యాంచితలీలా
గారాంతరశయ్యవయిన్
గూరిమితో నధివసించి ♦ కోరిక దీరన్. 92

ఉ. ఎప్పుడు వచ్చునో చెలియ ♦ యెప్పుడు ప్రేమను గారవించునో
యెప్పుడు కౌఁగిలించుకొను ♦ నెప్పుడు వాతెరఁ గ్రోల నిచ్చునో
యెప్పుడు కేళి సల్పునొకొ ♦ యెప్పుడు నే నల మారు గెల్తునో
యెప్పటి కెప్పు డంచు హృద ♦ యేశ్వరి రాక మదిం దలంపుచున్. 93

గీ. చంచలాక్షులాల ♦ సించఁ గారణ మేమొ
కాసుధాంశు నెండ ♦ కాకలకును
మరుని ధాకలకును ♦ మడఁతి రాకలకు నేఁ
డాళ లే నటంచుఁ ♦ డలఁకి తలఁకి. 94

వ. ఇవ్విధంబున నెదురు చూచుచున్నంత. 95

సీ. నెరులు చక్కఁగ దువ్వి ♦ విరుల చేరులు జున్వి
నిరివి గా మురిపెంపు ♦ తురు మొనర్చి

సిరు లీను వజ్రంపు ♦ చేర్చుక్క సవరించి
కస్తూరికాచిత్ర ♦ కంబు నిల్పి
వీనుల మణిగణా ♦ న్వితకుండలము లుంచి
యరుత ముత్తెపుపట్ట ♦ నిరవుకొల్పి
నిబ్బరం బొనరించు ♦ గబ్బిగుబ్బలమీఁద
గంబురా గల సిరి ♦ గంద మలఁది
కరములను గంకణంబులు ♦ మెరయ నుంచి
జిలుగుతళుకుల పొంబట్టు ♦ చీరఁ గట్టి
యడుగులను విడువక మ్రోయు ♦ నందియలు ను
నగ లలవరచి ముగుదకుఁ ♦ జిగురుబోండ్లు. 96

వ. మఱియుఁ గర్బురాభంబు లైన కుంభికుంభసంభవంబులు రక్తసితవర్ణంబు
లైన వంశజంబులు జ్యోతిఃప్రభంబులగు జలదజననంబులు హరిద్రాభంబు
లైన యిక్షుసంభూతంబులు నీలకాంతి గల ఫణిఫణోద్భవంబులు శుద్ధస్ఫటి
కసంకాశంబు లగు శంఖజాతంబులు కృష్ణలోహితచ్ఛవి గల వరాహదం
ష్ట్రోదితంబులు పాటలప్రకాశంబు లగు శుక్తిజన్మంబులు గల హారంబులు
ముక్తావళులు దేవచ్ఛందంబులు గుత్సంబులు గుత్సార్థంబులు గోస్తనంబులు
మాణవకంబులు నేకావళులు నక్షత్రమాలికలు నను హారవిశేషంబులు సవ
రించి రత్నమయంబు లగు భూషణంబులు శ్రీగంధాదిపరిమళలేపంబులు
నానావిధకుసుమమాల్యంబులు మొదలగు చతుర్విధశృంగారంబుల నలంక
రించి యిందుబోఁడులలోఁ బ్రోడ యగు నొకర్తు చేడియ యాపూబోఁడి కి
ట్లనియె. 97

శా. ఓనారీమణి చెల్వునిం గదిసి నీ ♦ యుల్లాసముల్ జూపినీ
వానిం గా నొనరిందు మించుక వినే ♦ వా కౌఁగిటం జేర్చుచుద్
సూనాస్త్రుం గలిపించి నేరుపులచే ♦ సొక్కించి సోలించితే
నీనానేస్త మెఱుంగ వచ్చు నిపుడో ♦ నీరేజపత్రేక్షణా. 98

గీ. అడుగు లొత్తి పండు ♦ టాకుల సొగ సైన
మడుపు లొసఁగి రతుల ♦ జడుపు లేక

సరసరతుల విభునిఁ • గరఁగించితేని యు
నేఁడు దెలియు నీదు • నిపుణత యును. 99

క. విను ముద్దుగులుకు పలుకుల
వినఁ దలఁచి విభుండు గోరి • వేఁడి పలుకరిం
చిన సిగ్గుఁ బడుచు లోభం
బొనరఁగ వినివిననివగిది • నుండెదు సుమ్మీ. 100

చ. అని చతురోక్తి సూక్తుల గ • య్యాళితనంబునఁ బలుకు నాసఖు
ల్దను విడనాడి యొక్కఁడఁ దొ • లంగుదురో యని వారిపయ్యెదల్
బెనఁగొని వెన్క ముందఱుఁ • బెట్టుచు నందెలు ఘల్లు ఘల్లనన్
గినుక దొలంగు చూపుల స • ఖీతతి దూఱుచు వచ్చె నయ్యెడన్. 101

వ. ఇట్లు చనుదెంచి. 102

గీ. అతివ మణిమయకేళిగృ • హాంతరాళ
రామశయనంబు వసియించు • రమణు నెదుట
నిలచి భయకంపవిస్మయో • త్కలికపులక
ముఖ్యసాత్త్వికదశలచేఁ • బొలిచి యపుడు. 103

గీ. చెలియ తద్గేహదేహళీ • సీమఁ జెంది 104
వెనుక ముందైన యడుగుల • దనరె లజ్జ
యనుడు చెలి వెన్క కొదిగించ • నలరుప్రేమ
యనుడు చెలి ముందరికిఁ ద్రోచు • ననువు దోప. 105

వ. ఇవ్విధంబున విభుని మ్రోల నిల్చిన తత్సఖు లమ్మనోహరాంగునిం జూచి యిట్లనిరి. 106

గీ. నేరుపరి కాఁడ వన్నింట • నృపతనూజ
బాలఁ జూచినఁ గడుముద్ద • రాలు గాని 107
ప్రౌఢతన మేమెఱుంగదు • బుజ్జగించి
తిరుగడ గాఁగ మెల్లన • దిద్దుకొమ్ము 108

చ. నెలఁత సలజ్జయై పెనఁగ • నేరదు మారుని కేళిలోపలం
బలుగతుల న్మెలంగఁ జొరఁ • బారదు కౌఁగిటి కానఁ జేసినం

జెలిమిఁ దలంచి ముంగలికిఁ ♦ జేరదు [illegible]ధరణీశపుత్త్రి యా
వలఁ గలచేత లీ వెఱుఁగ ♦ నావివరింపఁ బ నేమి మా కిఁకన్. 109

గీ. అనుచుఁ బల్కిన నగుదు భ ♦ ద్రాయు వపుడు
ముందు ఘనసారసహితతాం ♦ బూలములను
లలితమణిభూషణాంబరా ♦ దుల నొసంగి
యనిపె నచ్చేడియల నేరు ♦ పలరు చుండ. 110

వ. అటులఁ బనిపిన. 111

సీ. శ్రీగంధ మేఁ దెత్తు ♦ శ్రీగంధగజయాన
చంద్రంబు నేఁ దెత్తుఁ ♦ జంద్రవదన
సుమజాల మేఁ దెత్తు ♦ సుమనోరథావాప్తి
ఫలము లేఁ దెత్తు జం ♦ ఫలదురోజ
సారసం బేఁ దెత్తు ♦ సారసాంచితవాణి
పాటలం బేఁ దెత్తుఁ ♦ బాటలోష్ఠి
పరిమళం బేఁ దెత్తుఁ ♦ బరిమళోత్సవవాంఛ
సరి నే నె తెత్తుఁ గే ♦ సరిసుమధ్య
యనుచు నొక్కొక్క రయ్యింతి ♦ యనుఁగుఁజెలులు
కార్యమిషమునఁ గేళికా ♦ గార మెడలి
చిఱునగవు నెమ్మనంబులఁ ♦ జెంగలింప
వచ్చి రయ్యెడ సిగ్గును ♦ వనిత దక్క. 112

వ. అయ్యెడ. 113

క. పతి యపుడు స్థాయిభావము
లతిరయమునఁ దోఁచ భావ ♦ హావాదికము
మితి లేక మెలఁగఁ బ్రేమన్
సతి మోమున దృష్టి నిలపి ♦ సరభసవృత్తిన్. 114

చ. చరణతలంబు లెంచి కర ♦ సారసముల్ బరికించి పెందొడల్
మురియుచుఁ గాంచి చిన్ననడు ♦ మున్ వివరించి చెలంగుచున్న మో

మరని వచించి పేరురము • నందుఁ బ్రియాంబున మించి యున్న భూ
వరు నయనాంతముల్ మగుడ • వాఱెను లాక్షణికత్వ మొప్పఁగన్. 115

సీ. సమ్మోదమున నల • సంబులై యంతలోఁ
గ్రమ్మఱ వళితప్ర • కార మొంది
ప్రేమచే నార్ద్రంబు • లై మాటిమాటికి
ముకుళీకృతంబులై • మోహమునను
క్షణమాత్ర మాభిము • ఖ్యస్ఫీతి విలసిల్లి
లజ్జాప్తిచేఁ జంచ • లంబు లగుచుఁ
గడునిమేషపరాఙ్ము • ఖంబులై హృదయభా
వాకూతములను బ • యల్పడంగఁ
జేయు చూపులచేఁ బ్రియు • చెంతఁ జేరి
యిందిరాసుతు పట్టంపు • టేనుఁగనఁ గ
నలరువిల్తుని నవమోహ • నాస్త్ర మనఁగ
నిలచు నవ్వేళఁ గనుఁగొని • నృపవరుండు. 116

సీ. ముందుగా నేనరై • మందలించినఁ బల్క
నలుగునో కలుగునో • తెలియ రాదు
సూచితప్రేమచేఁ • జూచితి నా కౌన్క
కేగునో లోగునో • యెఱుఁగ రాదు
వీడె మిమ్మని చేరఁ • బిలచిన వింత గాఁ
జేరునో మీరునో • చెప్ప రాదు
పైఠాపటంబు చే • పట్టెద నంటి నా
యొరచునో పరచునో • వెరవు గాదు
ఏమి సేయుదు నే మందు • నేయుపాయ
మేగతిని యీవిరాళికి • నెటుల నోర్తు
ననుచు శిర మూదుఁ జేఁ ఝాచు • నెనయు జూచు
నేరు పేర్పడ కప్పుడా • నృపవరుండు. 117

ఉ. ఏగతి మందలింతు నిపు • డిందుముఖీదృఢమానసంబు నే
లాగు గరంతు లజ్జితవి • లాసకళాకుశలాత్మ నిప్పు డే
బాగుగఁ గూడువాఁడ సుమ • బాణశరంబులఁ జిక్కి సుక్కి నే
వేగఁ గలే నటంచు మది • విశ్వవిభుండు దలంకి చింతిలెన్. 118

వ. ఇట్లు చింతిలి. 119

గీ. నేరుపునఁ గాని కరఁగ దీ • నెలఁత మనసు
ప్రౌఢతన మేరుపరచంగఁ • బొసఁగ దనుచుఁ
జాటుకారప్రకారవా • చావిచార
మమర ధరణీధవుం డిట్టు • లనియె నపుడు. 120

క. ఓరాజీవేక్షణ మరు
బారిం బడి యున్న ననుఁ గృ • పారసధారా
వారిం దేలించుట కై
రారా దా యిందు ముందు • రాకేందుముఖీ. 121

గీ. కొమ్మ యీమడుపులను జే • కొమ్మనీదు
మధుసమధురాత్యధరసుధా • మధురభాష
ణమ్ము లలరంగ మణిభూష • ణమ్ము లిపుడు
గని కరమ్మునఁ గైకొమ్ము • కని కరమున. 122

సీ. పలుక వే తేనియల్ • జిలుకంగ ముంగల
నుబ్బుసిబ్బెపుగబ్బి • గుబ్బలాడి
చూడవే వేడుకల్ • తోడ నేకూడంగఁ
జిన్నారినెమ్మోము • చిన్నెలాడి
కులుకవే పాయంబు • గులుకులు తళుకొత్త
మేలైనపువ్వుల • మేనులాడి
చెలఁగవే యొయ్యార • మొలుక సమ్మదమున
మించు సంచుల మించు • మెరుఁగులాడి
యోలమున మేల మేటికి • నాలుగంటి
యొదుటి కేతెంచ వేటి కే • యిందువదన

జాలిఁ దేలించ నేటికే • సారసాక్షి
కేళి సేలంగ రాదె యో • కీరవాణి. 123

సీ. ఏకాంతమునను ని • న్నెప్పుడు వీక్షింతు నో
యనితల్చుకొనఁ గొన్ని • దినము లరిగె
సరస రాత్రిందివ • జాగ్రదవస్థచేఁ
జరియింపఁ గొన్నివా • సరము లరిగె
మదనవేదనదాయ • మానమానసత నా
రంభించఁ గొన్ని వా • రంబు లేగఁ
గుశలవాంఛితభవ • ద్గురుజనాజ్ఞప్తికై
వసియించఁ గొన్నది • వసము లయ్యె
నిమున మొకపూట పూటొక్క • నెల యు నెలయు
హాయనము హాయనము గల్ప • మగుచు నుండఁ
గరుణఁ జేయుట యెప్పుడో • గారవించు
టెప్పుడో కాని తెలియదే • యిందువదన. 124

సీ. ఇంపు గా నగుమొగం • బెత్తి కన్గొన కున్నఁ
దొంగలరాయని నెట్లు • దెగడువాఁడఁ
దేనిజాల్గల్గు వా • తెరఁ గ్రోలనీ కున్న
మధువిజృంభణ మెట్లు • మరచు వాఁడఁ
గలితామృతము లొల్క • పలుకుఁ బలుక్క యున్నఁ
గీరాదికము నెట్లు • గెలుచువాఁడ
సురతసౌఖ్యంబునఁ • జొక్కించ కున్నను
దర్పకు నే నెట్లు • దరుమువాఁడ
గబ్బిచనుగుబ్బ లొరయంగఁ • గౌఁగిలింపఁ
జేయ కున్నను బైవచ్చు • శీతలాని
లుని హసించంగ నేనెట్లు • పెనఁగువాఁడ
వింత సేయంగ నేటికే • విద్రుమోష్ఠి. 125

సీ. అతివరో మన్మథుం • డను మూర్తధారుండు
తద్దేహలావణ్య • ధన్యకళలఁ

శాస్త్రముల్ జేసి నే ♦ పథ్యాఖ్యయవనికాం
తరములోపల స్థాపి ♦ తము గఁ జేయ
నవి యు బాహ్యాభ్యంత ♦ రావాప్తిఁ జెన్నొందఁ
గనుఁగొంటిఁ గాని మి ♦ క్కుటము గాఁగ
దొరయు లజ్జాతిర ♦ స్కరిణిలోపల నుండి
విలసిల్లు నీమనో ♦ వృత్తినటిని
వెడలనీ వయ్యె నీకృపా ♦ న్వితదృష్టి
ననుఁ గనుంగొంటి వేనిఁ ద ♦ న్నాట్యవిధముఁ
జూచి సమ్మోద మందు దో ♦ సుందరాంగి
మనవిఁ గైకొను మిఁక నైనఁ ♦ జనువు మీర. 126

వ. అని యభిలాషవిప్రలంభశృంగారంబునొక్కింత సరసవచనరచనల నెరపి సంభోగశృంగారంబున కోహటించి. 127

చ. నడుమసియాడఁ గంకణని ♦ నాదము లుప్పతిలం బదాబ్జముల్
తడఁబడ ఘల్లుఘల్లని ము ♦ దంబున నందెలు మ్రోయుచుండ సోం
పడరెడు మారుకేతనప ♦ టాంచలమై తగి పైట జారన
వ్వడఁతి కరాంబుజం బొడసి ♦ పట్టె నృపాలవతంసుఁ డయ్యెడన్. 128

వ. ఇవ్విధంబునఁ బట్టినఁ గిలికించితభావంబున సంచలించు చంచలాక్షిని హంసతూలికాతల్పంబునం జేర్చి. 129

సీ. తరళాన్వితంబులై ♦ విరళప్రవాళహ
స్తాంచితంబులు కంచు ♦ కాంతరంబు
లగు బాల చన్గొండ ♦ లవనీశ నీకర
గ్రహణయోగ్యంబులు ♦ గాఁ దలంపు
మని యాంతరంగికుం ♦ డగు శంబరారి త
త్కంపితోత్పతదంశు ♦ కంబుచేత
సంజ్ఞఁ జేయంగ న ♦ జ్జనపతి గదియఁ ద
త్కటకస్థఘంటికల్ ♦ కవు లటంచుఁ

దెలుపుగతి మ్రోయఁ దఱ్రిక్కయా • కలితుఁ డగుచుఁ
గడక నిజశాననము లుంచు • గతినిఁ జంద్ర
రేఖ లొనరించఁ దలఁచిన • రేచి సాత్వి
కాదులఁ జెలంగ నవ్వ డ • య్యాదిమమున. 130

సీ. సరసలాక్షారాగ • భరము న్నె దనుచును
దంట గా మోవి ప • ల్గంటిఁ జేసి
మకరీకలాపముల్ • సుకరంబు లని మెచ్చి
ననుపుచెక్కులు చుంబ • నం బొనర్చి
కంచుకం బొరపు గాఁ • గన్పట్టె నని కుల్కు
గుబ్బలు కొనగోళ్ళ • గుచ్చి చూచి
మృగమదసౌరభ • మేదురం బని మేను
మునుకొని పరిరంభ • మొనరఁ జేసి

పడఁతి కపురంపుబాగాలు • మడపు లివిగొ
కొ మ్మనుచుఁ గంఠసీమను • గోరు లూని
యివి యి మొదలగు క్రియలచే • నెలమి చెలియ
నతులితస్ఫూర్తిచే బాహ్య • రతులఁ గలఁచి. 131

సీ. కోరి వాతెరతేనెఁ • గ్రోలంగ గమకించఁ
బెదవుల నందంద • పెనఁగి పెనఁగి
ముకురంబు లనిపూని • ముద్దిడ రాఁ జూచి
చెక్కు లంసంబుల • నొక్కి పట్టి
యురముపైఁ గరయుగ్మ • మొనరించఁ గన్గొని
బిగిచనుల్ గరముల • బిగియఁ బట్టి
మరుకేళిఁ దేలించు • నరువు నిరీక్షించి
పెందొడ లందంద • పెనఁగఁ జేసి

వరఁగు కటిసీమ నుత్పల • పత్త్రములను
నఖరవైఖరు లుంచు న • న్నాహ మెఱిఁగి

సీత్కృతం బొనరించుచు ♦ సిగ్గు నొంది
విముఖత వహించు చెలిఁ గూడె ♦ విభుఁడు మొదల. 132

వ. మఱియు సామోక్తులఁ బ్రార్థనావిశేషంబుల రతిప్రేమఁ బుట్టించి డెందం
బుఁ గందనీయక కందర్పకేళి నొందించి. 133

సీ. తురుమున విరివి గాఁ ♦ దురిమిన పూసరుల్
చెదరి వన్నెలు దక్కి ♦ చిక్కుపడఁగ
నురముపై నిరవొంది ♦ సిరుల కింపైన ము
క్తాహారములు జారి ♦ కన్పడంగ
లీలాకపోలపా ♦ లిక సన్మకరీక
లావముల్ శ్వేదాంబు ♦ లను గరంగ
మేన నిండ నలందు ♦ మిసిమి శ్రీగంధాది
పరిమళంబులు పలు ♦ పల్చ గాఁగఁ
గమ్మతెమ్మెరలకు సరి ♦ గాఁ జరించు
నూర్పుగమి దోఁచఁ బెనుమోహ ♦ మొప్పచుండఁ
జిరుతముత్తియములరీతిఁ ♦ జెమటచిన్కు
లళికమునఁ దోఁచఁ దత్కూట ♦ మమరె నపుడు. 134

వ. మఱియును. 135

సీ. ముప్పిరి గాఁ బెన్గ ♦ మోవిమోవిఁ గదించి
చాలువారెడు తేనెఁ ♦ గ్రోలి క్రోలి
కళ లొక్కచక్కి గాఁ ♦ గరఁగంగ నంగంబు
లేకీకృతములు గా ♦ నెనపి యొనపి
నవ్యక్త్రికప్రదే ♦ శముల నన్యోన్యహ
స్తాబ్జంబు లొనరంగ ♦ నదిమి యదిమి
యరయ నాకీర్ణశ్ర ♦ మాంబుపూరం బార
నతిగాఢరతిరయం ♦ బాచి యాచి
సొలపు గిలిగింత సొక్కులఁ ♦ గలరవణము
లంటి మేనుల నొక్కుల ♦ నదరు ముద్దు

గులుకు వాక్కులఁ బలుగంట్ల ♦ నులికిపాటు
బొమలనిక్కుల దగు కేళిఁ ♦ బొలిచి రపుడు. 136

వ. తదనంతరంబ. 137

ఛ. వలపుల తావి మోవిపయిఁ ♦ బల్మొన లందముఁ జెంద మిన్నచ
న్నులు నెలవన్నెలం దగి వి ♦ నోదము మీరఁ గచంబు జార మే
న్వెలవెలఁబారఁ బోకముడి ♦ వీడఁ గఁ గొ నసియాడ నొక్కచే
నలరులశయ్య నూది చెలి ♦ యల్లన లేచె విభుండు జూడఁ గన్. 138

గీ. నెరుక లొక కేల సవరించి ♦ నీవివలన
విడిన వసనంబు సవరించి ♦ యడరు చున్న
సిగ్గుతో భయసంభ్రమ ♦ స్థితినిఁ బ్రియుని
వెనుకఁ జేసి తొలంగె న ♦ వ్విద్రుమోష్ఠి. 139

వ. ఇట్లుతొలంగి తత్సమయోచితకృత్యంబులు నిర్వర్తించి నిద్రాకాంక్షం జె
న్నొంది. 140

సీ. నునుగప్పుకొప్పు ము ♦ న్మొపునఁ గదియంగఁ
జన్గొండ లురవున ♦ సంఘటిల్లఁ
జక్కనై మెఱుఁ గెక్కు ♦ చెక్కుచెక్కుట నుండఁ
దావిచేఁ దగు మోవి ♦ మోవిఁ బెనఁగ
నరసకటీతటిఁ ♦ జరణాబ్జము జెలంగఁ
బొలు పొందు కరము వీఁ ♦ పునఁ బొసంగ
నలయక తనరు మే ♦ నుల నొక్కటి గఁ జేసి
రతిపారవశ్యసం ♦ రంభ మొంది
సుందరీమణిఁ గూడి యా ♦ సూనబాణుఁ
డనఁ గఁ దగినట్టి భద్రాయు ♦ వతివినోద
సమ్యగమృతాంబునిధియందు ♦ శయితుఁ డైన
నీరజాక్షుఁ డనఁ గ సుఖ ♦ నిద్రఁ జెందె. 141

వ. అట్టిరొయెడ. 142

గీ. అంతకన్నముసెన్న ♦ యన్నీరజాతాక్షి
లేచి కేళిలక్ష ♦ ణోచితముల

మరుఁగుపడవిలాస • మందిఱంబెడఁబాసి
వచ్చిసిగ్గుపడిన • వనితలపుడు 143

సీ. సరసపుంస్కోకిలా • స్వాదితంబైయుపు
డరుణపల్లవముసొం • పలరుచుండె
రాజహంసనఖాభి • రామంబులై మించి
యబ్జకోశంబులో • య్యారమొసఁగెఁ
బున్నాగసంపర్క • మునమాధవీలత
యనియాడఁదొడఁగెను • యల్జెలంగ
హితమహీనవిలాస • మీక్షి[illegible] పదముల
ననురాగమువహించి • హర్షమెసఁగ
ననుచుఁ దత్సఖులుసలజ్జ • యైనచెలినిఁ
గనుచుసాధ్యవసానల • క్షణఁదలంచి
పలుకనించుకస్మితముచే • నలుకదొలుక
నులుకుచుండఁగనప్పుడ • ప్పొలఁతులెనసి. 144

గీ. చెలియయీ రేయివిభుఁడేమి • జేసెనతని
కిష్టవర్తనమేరీతి • నీవుసలిపి
తింతయువచింపుమిపుడనీ • చెంతఁదిరుగు
వారలముగానిసఖిలాతి • వారమటవే. 145

క. అనవినివిననట్టులనా
ననతామరసంబువంచు • ననబోఁడినిచ
య్యాఁ గదిసిపరిరంభం
బునఁ జేర్చిప్రియోక్తులొప్పఁ • బొదలించితగన్. 146

గీ. మానినీమణినీవునీ • మగఁడుసూన
శరునికేళులనొక్కటై • సరసమార్గ
మునఁ జరించినమావంటి • జనులకెల్ల
సమ్మదంబగుచుండునా • సంతతంబు. 147

వ. ఇవ్విధంబున నర్మనర్మోక్తి నర్మగర్భ నర్మహాసంబు నర్మస్ఫోటంబు లగు భావంబుల స్మితంబును హసితంబును విహసితంబును నపహసితంబు నవహసితంబు నతిహసితంబుల స్మితహసితంబులు త్తమస్థానంబుల విహసితోపహసితంబులు మధ్యములయెడ నపహసితాతిహసితంబు లధమపక్షంబులు నివి మొదలగు చాతుర్యంబులు గరపి రసాభిజ్ఞానయోగ్యం బగు భావం బీషద్వ్యక్త వికారభావం బగు హావంబు సువ్యక్తవిక్రియాభావంబు గల హేల యు భూషణాభావం బై మనోహరం బై తోచు మాధుర్యంబు శీలాద్యలంఘనం బై కనుపట్టు ధైర్యంబును ప్రియానుకరణసరసవాక్యగత్యాదిచేష్టితంబు గల లీల యు మనోరమహితేక్షణంబు లగు విలాసంబులు స్వల్పభూషణాతిరమ్యం బై తగు విచ్ఛిత్తి యు భూషణస్థానవిపర్యయంబున నగు విభ్రమంబును రోషాశ్రుహర్షభీత్యాదిసాంకర్యంబున నొప్పు కిలికించితంబు నిష్టకథాదిసంభవభావసూచనంబు గల మోట్టాయితంబును రతిసంమర్దసుఖాధిక్యం బగు కుట్టమితంబును విలాసజనితం బైన బిబ్బోకంబును నిరంతరసౌందర్యంబునం దగు లలితంబును మనోజ్ఞదృష్టిచపలత్వంబు గల కుతూహలంబును భయసంభ్రమంబులం దగు చకితంబును వాక్యావివరణంబు గల విహృతంబును వికృతివస్తుసంజాతం బై తోచు హాసంబును నివి మొద లగు నష్టాదశశృంగారచేష్ట లెఱుంగం జేసి స్థాయీభావంబులఁ బరస్పరావలోకనసంభాషణాలింగనచుంబనాద్యనేకవిధవ్యాపారంబులు గల శృంగారరసంబునకు త్సాహంబుఁ బుట్టించి నగుచుఁ బ్రియునివలనఁ బ్రతిదినాభ్యస్తరతిగతు లెఱింగి యక్కాంతారత్నంబు. 148

సీ. పర్వేందుఖండప్ర • భా ఫాలతలమున
మనుకుంతలములు న • ర్తనము సలుప
సురుచిర భాస్వన్మ • కురకపోలస్థల
ముల మణితాటంక • ములు నటింప
విలసితశ్రమజలం • బులచే తనించుక
దొలఁగిన మౌక్తిక • తిలక మలరఁ
గుచకుంభములమీఁదఁ • బ్రచురంబు లగు తార
హారముల్ డోలావి • హార మొంద

జఘనఘనమేఖలారావ ♦ చరణనూపు
రస్వరంబులు గళరవ ♦ సుస్వరములు
కంకణనినాదములు నొక్క ♦ గతిఁ జెలంగఁ
బడతి వీరాయితమున న ♦ వ్వలి గలంచె. 149

వ. ఇవ్విధంబునఁ గరంచిన బ్రహ్మానందంబు నొంది. 150

సీ. మౌక్తికంబులఁ జంద్ర ♦ మండలంబు జెలంగ
విరళతారల వ్యోమ ♦ వీధి దనరెఁ
జంచలత్వము మాని ♦ స్మారచాపము దోఁచెఁ
గలరవంబులు మానెఁ ♦ గలరవములు
నించుక ముకుళించె ♦ నిందీవరంబులు
కమ్మతెమ్మెరలు ని ♦ లుకడలఁ జెందె
నచలితస్తబక లై ♦ యలరెఁ జంపకవల్లి
చిరుతవెన్నెల గల్గి ♦ చిగురు నిగిడె
మెఱుపు లొందిన మేఘంబు ♦ విరివి దోఁచె
నేమి చిత్రంబొ కానియో ♦ భామ యనుచు
సరసవచనరచనలఁ ♦ దరుణి గరఁగఁ
జేసి సంతోషవారిధిఁ ♦ జెందె నృపుఁడు. 151

వ. ఇవ్విధంబునఁ జాటూక్తిమధురిమధురీణంబు లగు వచనంబులఁ బ్రతిదినంబు సమస్తబంధవిశేషసురతంబు ప్రౌఢనాయికగా నొనరించ నమ్మానవతి స్వాధీనపతికాలక్షణలక్షిత యై సరససల్లాపహావభావవిలాసవిభ్రమాదులఁ గొన్ని వాసరంబులకు నకీర్తిమాలిని ప్రౌఢిమఁ జెంది ప్రియునిమనంబుఁ గరఁగించి యుండునంతఁ జంద్రాంగదుం డంతరంగంబున. 152

గీ. అరయ నితఁడు దశార్ణదే ♦ శాధిరాజ్య
పూజ్యుఁ డగు వజ్రబాహుని ♦ పుత్త్రుఁ డగుటఁ
దద్విషయమున కాధిప ♦ త్యము వహింపఁ
జేయవలె నని సంతోష ♦ చిత్తుఁ డగుచు. 153

క. ధీరుఁ డగు మంత్రి నాకర్ణనిఁ
జేరి తదధ్యక్షుఁ డటకుఁ • జేరు నుపాయ
ప్రారంభం బొనరింపు మ
పారయమున నేగి యనిన • నతఁ డట్ల నుపుణ్. 154

సీ. దాశార్ణదేశప్ర • ధానపురాధివాస
వాసవోల్లాసి యా • వజ్రబాహు
కాత్మగతంబు చం • ద్రాంగదప్రేషిత
త్వం బని ముందుగాఁ • దగ వచించి
మీరు విచ్చేయుట • మేలు సిద్ధించు నీ
యెడలను సమ్మోద • మలరు చుండ
హస్త్యశ్వరథపదా • త్యాప్తభృత్యామాత్య
హితపురోహితసమ • న్వితుఁ డవగుచుఁ
దొలుత గిరిసరిదుపవన • ములను దుర్గ
దుర్గమస్థానముల నెల్ల • నిర్గమించి
ధన్యచంద్రాంగదప్రసి • ద్ధప్రధాన
నగరిఁ జూడంగఁ జనిన న • జ్జగతివిభుఁడు. 155

క. చతురంగబలము గొలువఁ గ
నతిరయమున నెదురుకొనుచు • నన్యోన్యసమ
ర్పితనమనాలింగనములఁ
జతురవచనరచన లెనయ • నల్పుచుఁ బ్రేమణ్. 156

క. నవరత్నమయశుభోద్వా
హవిధసవిధవివిధమణిన • మన్వితము సభా
భవనమున కలరుచు దశా
ర్ణవిభుం దోతెంచి మణిక • నకపీఠమునణ్. 157

క. వినయమునఁ జేర్చ సింహా
సనమున నూతనలతాంత • శరుఁ డనఁ దగురా

ట్టనయునిఁ గనుఁగొని నిజజీ
వనదునిఁ గాఁ దలఁచ నతఁడ • వారణ భక్తిన్. 156

సీ. పాదమూలములపైఁ • బ్రణమిల్లి కనిన వే
గంబు గాఢాలింగ • నం బొనర్చి
యితఁడు మత్ప్రాణదుం • డితఁడు మద్బాంధవుం
డితఁడు మత్పోషకుం • డతిహరుండు
ఈతని యన్వయం • బీతని సౌందర్య
మీతనివిక్రమం • బెల్ల నాకు
నరసోక్తిఁ దెల్పు నై • పథమహారాజేంద్ర
యన నుపాంశుస్థితి • నతనిఁ గూర్చి

యమ్మహాత్మునిజననాదు • లేర్పడంగఁ
దెలియ వచియింతు నిప్పుడు • ధీరహృదయ
సావధానమనంబుతో • నలరి విను మ
టంచుఁ జంద్రాంగదుం డిట్టు • లనియె నగుచు. 157

మ. అవనీనాథ యితండు నీసుతుఁడు రో • గార్తుండు నై యుండ నీ
వవినీతాత్మత మాతృయుక్తునిఁ గ బ్ర • హ్మారణ్యమార్గంబునం
దవులం జేయఁ బరిభ్రమత్క్రమసమి • ద్ధవ్యాధిచే నాధిచే
వివిధాపద్దశ చేఁ గృశింపుచు సమా • విర్భూతభీతస్థితిన్. 158

మ. బహుధాధావదనేకభీకరమృగా • బ్రహ్మణ్య మర్ధింపుచున్
గహనప్రస్ఫుటకంటకావృతలతా • క్రాంతాలకాంతాళి యై
యహరీశోగ్రసమగ్రఘృష్టిపరిత • ప్తాంగంబునన్ బ్రుంగ దు
ర్వహనజ్వాలవిశాల మైన పదముం • దాపంబు నొందింపఁ గన్. 159

గీ. పుణ్యుఁ డైనట్టి యొకవైశ్య • పుంగవుండు
సార్థవజ్జనపదమునం • దధివసింప
వనట నొందుచుఁ దత్స్థాన • మునకుఁ బోవ
నతఁడు గన్గొని ప్రేమద • యార్ద్రమతిని. 160

క. అగదంకారుల బహువిధు
లగువారలఁ బిల్వఁ బంపి ♦ యజ్జననీపు
త్త్రగదవినివారణంబు గ
జగతిఁ గలుగు నౌషధముల ♦ సవరణ లొనఁగన్. 161

సీ. పొసఁగంగ నొసఁగఁ ద ♦ త్పుత్త్రుండు మృతుఁడైన
దీనాత్మ యగుచు న ♦ ద్దేవి దలఁక
ఋషభాఖ్యశివయోగి ♦ యేతెంచి ప్రీతిచే
సంజీవితునిఁ జేసి ♦ సదయుఁ డగుచు
వాని దివ్యాకార ♦ వంతునిఁ గాఁ జేసి
యారాజపుత్త్రుని ♦ కతిముదమున
శత్రువధంబులౌ ♦ శంఖఖడ్గము లిచ్చి
యొనసి ద్వాదశసహ ♦ స్రేభబలము
నొసఁగి సకలార్థశాస్త్రసం ♦ యుక్తుఁ జేసెఁ
గాన నితఁడు సమర్థుండు ♦ ఘనవిచార
రాజవదనుని బుత్త్రుని ♦ రాజధాని
కిపుడు దోడ్కొని పొమ్ము మ ♦ హీశతిలక. 162

క. అని సర్వంబు వచించిన
విని విస్మయ మంది కుంది ♦ వెనుకను దాఁ జే
సిన దుర్నయమును దెగడుచు
జననాథుఁడు సమ్మదమున ♦ సత్వరుఁ డగుచున్. 163

క. ఆయగ్రభార్యతనయునిఁ
బాయని మోహంబుతోడఁ ♦ బరిరంభములన్
డాయం జేయుచు సమ్మో
దాయత్తమనంబు దోప ♦ నధిపతి యచటన్. 164

వ. కొన్నిదినంబు లధివసించి తదిష్టగోష్ఠితో నుండు నెడ. 165

క. ఆనైషధుండు బహుబహు
మానం బొనరించ నగ్ర ♦ మహిషిని సుతునిన్

నానావిధమణినికర
స్త్యానరథంబులను నిడుక • చయ్యన వచ్చెన్. 166

క. వచ్చి నిజరాజధానికి
విచ్చవిడి వియచ్చరాళి • వెరఁ గందఁ గ నా
సచ్చరితుఁ డైన పుత్త్రునిఁ
జెచ్చెర సింహాసనస్థుఁ • జేసె ముదమునన్. 167

వ. ఇట్లు చేసిన. 189

గీ సకలజనుల సదానంద • సరణిఁ దేల్చి
దేవగురువిప్రపూజాది • ధేయవృత్తిఁ
బ్రాజ్యతరపూజ్యసామ్రాజ్య • భార మాని
ప్రబలె భద్రాయుఁ డింద్రవై • భవము దోఁప. 169

గీ. మగధదేశాధినాథు హే • మరథు ముందుఁ
బుత్త్రమిత్త్రకళత్త్రప్ర • భూతభూతి
నొందఁ జేయుచు విడచి యా • నందమహిమ
సకలపృథ్వీభరంబున • సంభ్రమించె. 170

చ. శివకవచప్రభావము ప్ర • సిద్ధతరర్షభయోగిదత్తఖ
డ్గవరదరప్రతాపమున • ఖండపరాక్రమవిక్రమంబు ప్రా
భవముఁ జెలంగు చుండఁ బరి • పంథివిదారణ మౌట చిత్ర మా
యవిరళదానధర్మపరుఁ • డౌటకుఁ జోద్య మె యెన్నిభంగులన్. 171

వ. అనియివ్విధంబున సకలవర్ణంబులవారు వినుతింప సామ్రాజ్యధురంధరుం
డై యుండె నని సూతుండు శౌనకాదిమునీంద్రులకు నీపుణ్యకథాశ్రవణంబు
నఁ జతుర్విధపురుషార్థంబులు సిద్ధించు నని మఱియు వివరించి యైతిహ్య
పురాణంబుల వినోదంబు సలుపు చుండె. 172

శా. అండేజధ్వజకాండ కాండకకటా • హప్రాంచదుద్యద్యశ
స్తండప్రక్రమదక్ష దక్షసవన • ధ్వంసక్రియాహంక్రియా
ఖండప్రాభవచిత్త చిత్తజమహా • గర్వాభ్రజంఝానిలో
ద్దండస్థైర్యవిహార హారశరదు • ద్యద్వారిభృద్విగ్రహా. 173

క. సురధరణీధరశాసన
శరసారధి శోదనత్త్రి • ణవ జవకృద్దా
శరధిహితకరణాధీరత
శరధీకృతశరధిశైల • శయ భూమిరథీ. 174

పృథ్వీవృత్తము.

నియుద్ధసమరోద్యమ • న్నిజభుజాగ్రశాస్త్రస్ఫుట
ద్వియత్ప్రథువదాపత • ద్విమతతుండచండోత్తమా
భయభ్రమదహాస్త్రరా • భయకరప్రచక్రిభవ
త్స్వరోదయశరాసనా • తతసమాజిజైత్రైకోత్సవా. 175

మ. ఇదిశ్రీవేములవాడపట్టణనివా • సేశానసంప్రాప్తశ
శ్వదయప్రాభవకామినేనికులరా • జారెడ్డిదేశాయిజన
మ్మదలక్ష్మీపతిపండితోదితసుధీ • మందారభద్రాయుర
భ్యుదయాఖ్యాన్వితసత్ప్రబంధము రుచిం • పుం బంచమోల్లాసమై. 176

గద్య.

ఇది శ్రీమద్రామారెడ్డిపేట రాజరాజేశ్వర కరుణా కటాక్షేక్షణ
ప్రసాదప్రాప్తాశేషభాషావిశేష సామ్రాజ్యపూజ్య రాచుళ్ళగోత్ర
పాత్ర కామినేనివంశపయఃపారావారరాకాసుధాకర రా
జన్న దేశాయి సార్వభౌమాజ్ఞాపి తాంధ్ర గీర్వా
ణకవిత్వ చాతుర్య ధుర్య పరాశరగోత్ర
రాపాకలింగనార్యపుత్త్రి లక్ష్మీపతిప్రణీ
తంబైన భద్రాయురభ్యుదయం
బునందు సర్వంబుం
బంచమోల్లాసము.
సంపూర్ణము.

101H3